DAVID STOREY

VIAŢA SPORTIVĂ

COLECŢIA MERIDIANE

Desenul copertei de
Mihai Mănescu

THIS SPORTING LIFE

David Storey

Penguin Books
© by David Storey, 1960
Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate Editurii UNIVERS

David Storey

Viața sportivă

În românește de
N. STEINHARDT
Prefața de
MIHAI POP

Editura UNIVERS

București — 1972

UN „FURIOS" ÎNTÎRZIAT — DAVID STOREY

Este greu și poate chiar inutil pentru cercetătorul de azi să stabilească paternitatea exactă a numelui acestei pseudo-mișcări literare engleze din anii '50. După unele opinii „tinerii furioși" își trag numele din titlul piesei lui John Osborne *Privește înapoi cu mînie*, sau din calificativul de tînăr furios pe care criticul Robert Muller i-l atribuie autorului într-un articol din *Picture post*. După alte opinii formula apăruse deja în 1951 în titlul autobiografiei lui Leslie Allen Paul, *Un tînăr furios*, și deci acestuia i s-ar cuveni cinstea de a fi dat un nume unei mișcări care abia se năștea. Este evident însă că momentul consacrării trebuie plasat în același timp cu premiera piesei lui Osborne, în 1956, cînd criticul de mare audiență Kenneth Tynan scria în *The Observer*:

„Sînt de acord că *Privește înapoi cu mînie* ar putea să rămînă pe gustul unei minorități. Ceea ce contează însă sînt dimensiunile acestei minorități. Le apreciez cam la 6.733.000, cifră ce reprezintă numărul locuitorilor acestei țări între douăzeci și treizeci de ani. Și e neîndoios că această cifră va fi mărită de refugiați din alte grupuri de vîrstă care ar dori să știe cu exactitate ce gîndește și ce simte tînărul contemporan. Mă îndoiesc de faptul că aș putea iubi pe cineva care nu dorește să vadă *Privește*

înapoi cu mîine. Este cea mai bună piesă din acest deceniu."

Se descoperă acum romane și piese de teatru scrise într-un spirit asemănător celui al lui Osborne, cum ar fi „Jim norocosul" al lui Kingsley Amis sau „Grăbește-te în jos" al lui John Wain, și se adaugă inventarului în formare al furioșilor nume de romancieri ca John Braine, Colin Wilson, Iris Murdoch, Alan Sillitoe, sau dramaturgi ca John Arden, Brendan Behan, Shelagh Delaney, Bernard Kops, Arnold Wesker. Creație a criticii, mișcarea tinerilor furioși nu are o existență reală de grup, membrii ei evoluînd diferit și adeseori în direcții opuse. Ceea ce a încercat critica literară să facă a fost stabilirea unui complex de date sociologice și caracterologice ale personajelor acestor scriitori, pe care le-a sintetizat apoi într-un prototip ideal al „furiosului". Acesta este de obicei ieșit dintr-o familie de origine umilă sau mediocră și are părinți bătrîni incapabili să înțeleagă viața și să-și înțeleagă progenitura. Furiosul este un revoltat plin de calități, fie native fie cultivate, este un supra-înzestrat, curajos, puternic, vital, uneori artist, subtil, iar lumea care îl înconjoară e lipsită de aceste date. Fiind sărac, el rîvnește la bunurile pe care alții, fără marile sale calități, le dețin. Drept care furiosul încearcă adeseori să parvină, ca un modern Julien Sorel englez. În momentul cînd arivismul său este împlinit, ceea ce e vizibil mai ales după mărcile exterioare ale succesului, el își dă seama că nu mai poate să facă drumul înapoi, și că noua sa lume este tot atît de deficitară ca și cea veche. Revolta împotriva societății engleze este susținută de trăsăturile perioadei post-belice, nu destul de „nouă" pentru așteptările acestor tineri care trăiesc încă avînd în suflet amintirea războiului. Pe lîngă nemulțumirea dată de imposibilitatea punerii în valoare într-o lume neclară, pe care

forța lor juvenilă încearcă să o reorganizeze, mai apare și nemulțumirea interioară, căci furiosul nu are o conștiință limpede și un crez organizat în numele căruia să se revolte. Ajunge deci un însingurat, un luptător, un luptător fără camarazi, mereu mai violent și mai dezorientat. De obicei poveștile furioșilor sînt poveștile unor eșecuri în încercări pentru care forța individuală nu este suficientă. Stilistic, un asemenea personaj vorbește colocvial sau chiar argotic. În limbaj ca și în comportare el refuză convențiile, fiind agresiv nu numai față de lume ci și față de membrii grupului său. Nonconformist și revoltat, dar și lipsit de pespectivă, el își consumă de obicei forțele vitale ale adolescenței îmbătrînind prin epuizare. Ca și alte mișcări literare post-belice (existențialismul francez), tentativa furioșilor înseamnă mai ales o încercare de înnoire tematică, de sondare a individului (mai aproape de societate însă), dar nu și o mutație în domeniul organizării literaturii. Ei se revendică din vechiul realism, pe care încearcă să-l readucă la viață, descoperindu-i noi valențe sau posibilități de expresie insuficient explorate. Realismul furioșilor este o formulă nici foarte nouă și. poate, nici foarte eficace, și anume încercarea de a diseca în așa fel existența cotidiană a unor oameni nu prea deosebiți, încît fiecare fapt de mică importanță, nesemnificativ în aparență (sau pentru alții) să capete valențe simbolice într-un simbolism individual al eroului sau autorului. Cum însă o nouă mitologie și o nouă structură semnificativă este greu de inventat se reiau vechi forme ale literaturii, cuplurile, triunghiurile, structurile ciclice, miturile originare și miturile renașterii, pe care autorii englezi le localizează într-un mediu social a cărei funcție este și aceea de a disimula o semnificație prea evidentă. Este deci normal ca să se întîmple cu mișcarea furioșilor ceea ce s-a întîmplat cu alte mișcări similare, cu literatura de tip existen-

ţialist, dar şi cu neo-realismul italian: spre sfîrşitul deceniului al şaselea, cînd grupul furioşilor începe să se dezagrege, apare o mutaţie a ponderii de pe interesul sociologic, a cărei funcţie era una de catalizare mai ales a acţiunii, spre cel semnificativ, cel care, prin organizarea riguroasă a unui sistem de semne şi simboluri creează un univers nou, personal. Se întîmplă aşa şi pentru că aparenta pasiune pentru situaţia socială nu înseamnă altceva decît o încercare de a pune individul, personajul, în faţa unei existenţe unice, numai a sa, pe care el încearcă să o depăşească prin legături prea subţiri şi prea fragile pentru a putea rezista. Ca tehnică narativă sau dramatică, se poate vorbi şi despre un canal prin care această literatură comunică, în dublu sens, cu cinematografia. Opere cu structură cinematografică, romanele şi piesele de teatru ale furioşilor au prilejuit noului val al filmului englez realizări memorabile, cum ar fi cele ale lui Tony Richardson, Lindsay Anderson, Jack Clayton, Karel Reisz, şi ale altor tineri regizori ai perioadei.

Faţă de prima generaţia a furioşilor, David Storey este un întîrziat. Opera sa cea mai cunoscută apare în 1960, deci la sfîrşitul perioadei în care au scris colegii săi de generaţie. Autorul este al treilea fiu al unui miner din Yorkshire, şi s-a născut în 1933. A primit o educaţie îngrijită, întîi la Queen Elizabeth Grammar School din Wakefield, apoi la Slade School of Fine Art, unde s-a întreţinut jucînd rugbi la Leeds. A avut diferite meserii pînă în anul apariţiei romanului *Viaţa sportivă*, care i-a adus consacrarea. Primit foarte bine de critică, romanul este ecranizat de Lindsay Anderson într-un film de investigaţie psihologică condusă într-o manieră realistă avansată, cu subtilitate şi forţă evocatoare. Mai puţin cunoscute sînt celelalte opere ale autorului, *Flight into Camden* (Fugă la Camden), poveste a unei fete de miner care trăieşte cu

un profesor căsătorit, fapt ce trezește opoziția unei familii pline de prejudecăți, romanul *Radcliffe* și piesa *The Restoration of Arnold Middleton*, opere în care maniera specifică și problematica lui Storey sînt continuate, dar fără marele răsunet al primului roman.

Viață sportivă conține oarecari elemente autobiografice. Ca și autorul, eroul este jucător de rugbi. Arthur Machin, fiu de feroviar și el însuși muncitor, hotărăște să-și amelioreze situația materială intrînd în sportul profesionist. Locuiește într-un oraș industrial din centrul Angliei la o văduvă cu doi copii, pe care o iubește și a cărei personalitate apare mereu fie în prim-planul, fie în fundalul operei. Despărțit de părinți, la care se întoarce pentru o scurtă perioadă, el încearcă să rupă toate legăturile cu viața de sărăcie și mizerie în care trăise înainte. Este ajutat în parvenirea sa sportivă de bătrînul Johnson, un om fără ocupație dar cu vagi relații în cercurile de conducere ale clubului, apoi de industriașul Weaver și de bogătașul Slomer, stăpînii clubului și ai orașului, și, de partea cealaltă a terenului, de colegii de echipă Maurice Braithewaite și Frank Miles. Concomitent cu ascensiunea sportivă se desfășoară și dragostea cu doamna Hammond, dragoste epuizantă, violentă, distrugătoare fizic pentru ea și moralmente pentru bărbat. Finalul romanului coincide cu dezabuzarea totală a eroului, sătul de satisfacțiile ușoare pe care i le dădea jocul și admirația mulțimii.

Subiectul, simplu, se organizează în mod clar în jurul acestui simbol central care este viața sportivă, existența pe terenul de rugbi. Jocurile închid și deschid narațiunea și tot ele marchează separarea diferitelor părți ale romanului. Funcția lor nu este numai una de poziție și separare ci și de indicator, de barometru al stării de spirit și chiar fizice a eroului. În timpul jocului apare treptat știința agresivă a tînărului sănătos și puternic, dar tot jocul

îi anihilează forțele, îl seacă, îi dă măsura exactă a vanității existenței sale. În ordinea din carte povestea începe cu un meci în care, lovit, Arthur își pierde dinții, ocazie pentru o vizită la dentist și o privire în trecut. Violența altui meci închide romanul, cîțiva ani mai tîrziu, cînd Arthur este un jucător complet, puternic, dar cu un gol interior iremediabil. Ordinea cronologică a întîmplărilor este alta, aici dominantă fiind personalitatea stranie a doamnei Hammond. Autorul își concepe cartea pe întretăierea celor două fire ale acțiunii, proces prin care se definește și se delimitează un tip uman „modern", cu complexe și neliniști grave. Aceeași este și funcția întoarcerilor în trecut care formează substanța primei părți. Ele nu au atît rolul de a explica o evoluție a personajului, cît de a-i marca dualitatea fundamentală, ruptura esențială.

Există o netă delimitare a celor trei lumi pe care Arthur încearcă să le cucerească. În prima parte, domeniul intim este cel asupra căruia se îndreaptă întreaga atenție a autorului, apoi intră în discuție cel al vieții sociale, și în sfîrșit cel al relațiilor umane nelegate de eros sau familie. Toate acestei trei domenii se succed și se interpătrund, într-o bine dozată proporție și cu evidentă funcționalitate. Fiecare dintre ele reprezintă opțiunea unui anumit moment din existența personajului, iar ansamblul lor conține ansamblul ezitărilor unui personaj modern. Incapabil să decidă, să se îndrepte spre un țel precis, în funcție de care să își dirijeze toată comportarea, eroul ajunge într-o stare nelămurită, de plictiseală și de oboseală adîncă. În construcția epică, seria de opțiuni ale personajului se dezvoltă pe un model care pare a fi al întregii cărți: aflat într-unul din domenii, Arthur Machin le are în față pe celelalte două spre care tinde succesiv; tendința îi împiedică realizarea în domeniul în care se află, iar cînd

trece în cel care i se pare mai fecund, rămîn din nou libere alte două spații, ceea ce îl obligă la o nouă opțiune, și aceasta inutilă de fapt și incompletă. Noaptea de Crăciun, cu lungile ei aventuri este semnificativă. Acum el obține un succes considerabil în plan social (întîlnirea cu Slomer), dar domeniul sportiv îl marchează fizic, iar în cel al relațiilor erotico-familiale are eșecuri (întîlnirea cu tatăl său). Suma tuturor acestor alegeri nu duce însă la ideea că nu poate exista ceva pozitiv în lume, ci mai degrabă la concluzia finală a ratării drumului din cauza neștiinței, din cauza imposibilității pentru tînărul fără experiență de a face singura alegere pozitivă posibilă, poate dragostea. Funcția realismului social al romanului lui Storey este deci evidentă: tentativa de trecere dintr-o clasă în alta este imposibilă, cel care încearcă aceasta rămîne suspendat între două grupuri umane fără a putea stabili legături cu nici unul, fiind refuzat de ambele. Bineînțeles că în acest proces un rol fundamental îl are sistematica personajelor. Nu se contractează relații cu personaje izolate ci cu perechi, cupluri instabile formate dintr-un adjuvant și un opozant care își inversează pe parcurs rolul. Există două episoade erotice (doamna Hammond — doamna Weaver), doi prieteni (Maurice — Frank), doi magnați financiari susținători ai clubului (Weaver — Slomer), iar eroul oscilează între membrii cuplurilor fără a fi capabil să opteze pentru una din legături. Fiecare dintre cei cu care Arthur intră în contact duce la dislocarea unei relații mai vechi în așa fel încît nu se poate lega de nici un mod de viață reprezentat de celelalte personaje. În acest sistem aparent simplist, lucrurile se complică datorită dezvoltării seriei de contacte prin stabilirea de relații de același tip între erou și membrii a două cupluri deosebite. Structura cuprinde în ea posibilitatea unor permutări infinite, pe care însă autorul le limitează deliberat.

Se elimină prin moarte sau dispariţie din text unele personaje (părinţii, doamna Hammond, Slomer), altele pierzîndu-şi mărcile specifice (Maurice se căsătoreşte, Johnson începe să lucreze), şi se limitează astfel posibilităţile eroului. Ceea ce în sistemul de opoziţii rămînea o singurătate relativă, devine acum o izolare tinzînd spre absolut, eroul fiind obligat să caute soluţiile existenţei sale în el însuşi. Acest mod de organizare a personajelor ţine, în epoca postbelică, de o convenţie foarte răspîndită, atît în literatura furioşilor cît şi în literatura de tip sartrian. În romanul lui Storey, sub masca foarte îngrijită a unor fiinţe cu existenţă reală, transpare evident caracterul schematic, convenţional al acestor funcţii epice care sînt personajele. Departe de a însemna o scădere, acest fapt marchează vizibil poziţia autorului în mişcarea furioşilor englezi. Se poate urmări aici procesul de abstractizare a „realismului", una din modalităţi fiind tocmai această structurare pe sisteme de opoziţii recurente a întregului sistem de relaţii a eroului. Referinţa nu mai este astfel o anume societate particulară, ci devine o generalitate cu deschidere existenţială în planul existenţei individului, într-o viaţă care nu înseamnă nimic altceva decît izolare. Atît nivelurile sociale cît şi personajele se supun deci unei organizări riguroase şi similare.

Această grupare are ca sens foarte vizibil împiedicarea relaţiilor lui Arthur Machin cu lumea, cu ceilalţi, diferitele ipostaze ale umanităţii fiind mereu şi mereu refuzate. Singurătatea se accentuează, prietenii îl părăsesc, marea lui iubire se stinge deplorabil, protectorii dispar, şi eroul rămîne izolat într-o lume ostilă pe care a avut la un moment dat iluzia că o poate îmblînzi. Totuşi, o analiză atentă a seriilor de trăsături care formează personajele arată că nu ceilalţi sînt marcaţi negativ, prin deficienţe, ci

mai ales Arthur. Semnele sale sînt lipsa căsătoriei, lipsa copiilor, lipsa dragostei şi chiar lipsa interesului faţă de sport. Dantura spartă poate să fie şi ea interpretată în acelaşi sens al mărcilor negative. Efortul de întărire a trupului, de antrenament metodic şi rece, de deprindere a subtilităţilor jocului, mai ales a celor care să dea aparenţa unei activităţi dar care să intre pe linia minimei rezistenţe, sînt forme de evadare, de ieşire din contingentul social şi erotic prea nerealizat şi apăsător, sînt modalităţi de iluzionare conştientă. După cum s-a mai remarcat, în acest fel personajul principal al romanului lui Storey face parte din acea clasă modernă a non-eroilor, care apar atît de des în literatura contemporană.

Caracterologic, funcţia non-eroică a lui Arthur se marchează şi prin faptul destul de vizibil al reluării mitului purităţii pierdute. Adolescentin şi cu pubertatea întîrziată, el ratează ambele încercări erotice cu neîndemînarea şi brutalitatea unui timid. Comuniunea cu doamna Hammond se înfăptuieşte numai cu cîteva ore înainte de moartea acesteia, nu prin eros sau prin inteligenţă, ci fizic, prin transfer (inutil) de forţe vitale. Copiii îl atrag şi îl întristează, dar se înţelege mai bine cu ei decît cu maturii. Chiar şi satisfacţiile sportive, admiraţia publicului îl bucură în măsura în care îi subliniază forţa, pe care o doreşte şi o caută, dar pe care pînă la urmă o vede ca o negativă înzestrare inutilă. Începînd prin a dori să devină matur ca om şi ca sportiv, căutînd o familie şi o dragoste stabilă, dorind să poată sprijini fiinţele mai slabe decît el, plin de iluzii şi de visuri, ajunge la sfîrşitul romanului să regrete starea de tinereţe a începutului, stare pe care încearcă să şi-o păstreze refuzînd noile legături de dragoste şi căsătoria. Eşecul său este eşecul unui om care îşi caută iniţial o personalitate bine conturată dar care, descoperindu-se treptat printr-o serie de experienţe, realizează vani-

tatea maturității și regretă forța sufletească a încrederii din tinerețe. Arthur Machin ajunge să îmbătrînească. Totuși, forma de realizare a acestui complex de sentimente și *date interioare, de finețe și dorință de puritate*, este cea a unei violențe agresive. Intrarea în echipa profesionistă și-o face datorită unui pumn bine plasat în fața unui coechipier, tehnica de joc se desăvîrșește în lovituri de apărare și de atac, pe doamna Hammond o terorizează cu o dragoste acaparatoare, cu o mare mîndrie de om independent și bine plătit. Certurile dintre cei doi sînt dure, se aruncă obiecte și cuvinte care rănesc, lovesc mai mult decît e nevoie. Formă de defulare și de autoprețuire, violența începe să-l părăsească în viața de toate zilele, dar rămîne în forma ei „științifică" în jocul de rugbi. Lecturile de tinerețe sînt supuse și ele modelului violent, căci Arthur citește cărți despre boxeri, toreadori, detectivi, pe care îi admiră și ar dori să-i imite. De aceea duritatea apare și ea ca o componentă convențională a eroului, nu atît susținută de însușirile lui fizice cît de imaginea pe care mulțimea admiratorilor i-o impune și în care el încearcă să intre prin imitarea unor prototipuri de eroi virili. În mare măsură violența face parte din componența adolescentină a tînărului sportiv. În alt plan, violența este o formă de manifestare a forțelor vitale și a unui fel de claustrofobie a eroului. Avînd impresia că se sufocă în lumea de mineri și muncitori din care iese, vrea să scape, după succesul sportiv, și din oraș. Singura limitare pe care o admite este cea a dragostei și a jocului. Fiind domeniile privilegiate ale existenței sale, Arthur consideră că aici trebuie să-și dezvăluie toate posibilitățile fizice și morale. Ca în plecările cu mașina în afara orașului, în dragoste și în sport nu trebuie să existe bariere care să limiteze libera mișcare. Ideea aceasta juvenilă este pă-

răsită atunci cînd își dă seama că forțele vitale nu pot fi cheltuite fără limită, în violente înfruntări, pentru că spațiul de desfășurare lipsește în lumea subdimensionată în care trăiește.

Romanul lui Storey este deci romanul unui singur erou, și acesta marcat negativ. Celelalte personaje nu au decît o funcție secundară, de a forma un fundal veridic, și de a se organiza în așa fel încît orice relație contractată de erou să-i împiedice alta. Sistemul, asemănător celui din piesele lui Sartre, duce la un sens aproape existențialist al operei. Eroul este singur, izolat într-o lume fără sens, este supus unor dificultăți de comunicare, dragostea cu doamna Hammond fiind distrusă din neînțelegere. Totuși, Storey crede, asemeni lui D.H. Lawrence, în existența unor alte forme de comunicare, nelingvistice, neintelectuale, ci ținînd mai degrabă de domeniul instinctual, de forța naturii. Există, paradoxal, alături de existențialismul deprimant o viziune a vieții ca forță creatoare în sine, ca posibilitate de scăpare numai prin trăire intensă. Pe această din urmă idee se suprapune, în alt sens decît cel indicat anterior, investigația socială a autorului. Societatea, cu toate invențiile ei, inclusiv grupurile de oameni, este o anti-natură, destructivă și nefastă pentru trăirea plenară, care nu poate fi generată și susținută decît de impulsurile și de sinceritatea ființei naturale.

Romanul *Viața sportivă* este, fără îndoială, o carte bine construită. Autorul are acea știință a lucrului rotund și închegat, a operei care să se închidă cu eleganță în structuri fără fisură. Circularitatea de formă conține o liniaritate a substanței, deschizînd deci, și din acest punct de vedere, perspective duble asupra lucrurilor. Ceea ce mi se pare remarcabil în concepția lui Storey este tocmai această permanentă grijă de a marca, pe planuri și pe parametri

diferiţi, două linii, două posibilităţi de interpretare. Şi aceste două posibilităţi, programatic alăturate, se rezolvă în ultimă instanţă similar, într-un sens comun şi redundant. Ştiinţa de constructor epic a lui Storey este solidă şi matură. Logică, organizată, cu un sistem de semnificaţii repartizate în toate straturile operei, naraţiunea autorului englez este, dacă nu un roman de inovatoare excepţie, măcar o foarte lucidă construcţie epică modernă.

MIHAI POP

Pentru Helen

PARTEA ÎNTÎI

I.

MĂ SPRIJINEAM cu capul în Mellor, aşteptînd să-i vină balonul între picioare.

S-a mişcat prea domol. Tocmai mă dădeam de-o parte, cînd iar mă pomenii cu băşica în mîini şi, înainte de-a fi putut pasa, un umăr mă izbi drept în falcă. Cu o putere care m-a buimăcit, îmi turti dinţii şi mă zvîrli în beznă.

Ceea ce zăresc mai întîi e faţa lui Mellor exprimînd un fel de părere de rău — alături de aceea a lui Dai antrenorul, care se apleacă spre mine cu un burete, împroşcîndu-mă cu apă.

— Bună dimineaţa, băiete, zice. Ţi-ai zdrelit gura.

Mă pot ridica pentru că frînghia mîinilor lui mă saltă de subţiori. Îi trîntesc lui Mellor cîteva mai usturate; jucătorii privesc nepăsători, bucuroşi de întrerupere. O luăm din loc, eu şi cu Dai, şi el îmi îndeasă o fiolă de amoniac în nas.

Rămîn butuc pe bancă pînă ce termină de răcnit nişte sfaturi spre teren, apoi mă apasă cu degetele jur-împrejurul gurii şi cu degetele lui mari îmi răsuceşte buzele.

— Fir-ar să fie, măi omule, îmi spune. Ţi-ai spart toţi dinţii din faţă.

— Straşnic, îi răspund eu în doi peri. Hai, acum dă *vina pe mine*.

Strivit cum arăt, mă tot măsoară cu ochii cît cepele, plimbîndu-şi căutătura în jurul nasului meu.

— Nu da vina pe Mellor, zice. Te doare? S-ar spune că o să fie nevoie de o proteză.

Rezervele se strîng în preajma lui, să se zgîiască pe deasupra umerilor săi la cele petrecute.

— Cum naiba oi fi arătînd?

Ochii lui Dai se ridică o clipă pînă-n dreptul ochilor mei; doar ca să vadă cît sînt de speriat.

— Ca un boşorog. Şi ţi-ar prinde bine să te laşi de dame săptămîna asta.

— Mă simt cam amorţit, îi spun, după ce degetele lui mari îmi lasă gingiile în pace. O să mă întorc pe teren.

La drept vorbind nici nu-i nevoie să mă întorc. Noi conducem la o diferenţă de douăsprezece puncte un adversar obosit şi nu mai sînt nici douăsprezece minute de joc. Mulţimea s-a şi împăcat cu scorul şi nu mai stă locului decît ca să se distreze cu incidente ca al meu. Poate că asta e şi pricina pentru care mă întorc să continui, ca să le arăt ce puţin îmi pasă. A şi început să se întunece şi din vale se înalţă o ceaţă ca să întîlnească plafonul jos al norilor. Un fel de aclamaţie cinică adie peste teren şi mormăie prin tribune, în vreme ce eu o întind spre teren, fluturîndu-mi braţul să mă vadă arbitrul.

Tot o să am timp de o lovitură. Efectul benzedrinei aproape că s-a spulberat. Alerg pe linia de centru a terenului săltînd balonul în mîini, dar parcă sînt o momîie care nu l-ar putea amăgi nici pe-un copil. Cad la pămînt o dată cu cel care mă plachează, şutez şi-mi caut de treabă pînă la fluierul final. Ne împrăştiem, cîte unul, cîte doi. Mulţimea s-a desfăcut în două pe mijloc, asemenea unei cortine negre, spre a se prelinge spre ieşirile principale de la fiecare capăt al terenului. Luminatele platforme superioare ale autobuzelor care aşteaptă, înşiruite pe stradă afară, se zăresc pe deasupra împrejmuirii stadionului. Pentru mine, de fapt, ceasul ăsta s-ar cădea să fie cel mai baban din întreaga săptămînă : aceeaşi oră în fiecare sîmbătă cînd meciul se termină, cînd luminile pîlpîie în amurg şi în aerul curat al unei zile de ne-muncă, în faţă cu perspectiva răgazului cuvenit biruitorului. Dar în loc de asta, iată că mă holbez către fundul puturos al lui Mellor şi-i sortesc în gînd toate răzbunările de pe lume. Îşi poartă capul plecat, în vreme ce trecem prin tunel şi nu se uită la nimeni cînd îşi croieşte drum printr-o gloată de oficiali agitaţi. Aşa o face mereu pe grozavul — simulînd că nu simte nimic. Ceea ce şi explică neroada imobilitate a mutrei lui.

Şi nu se prezintă altminteri nici cînd şedem înghesuiţi în bazin, iar apa fierbinte biciuie pielea crăpată. Dîre subţiri de sînge şi de noroi întunecă suprafaţa apei. Dîrele se frîng şi se-ncolăcesc în jurul bărbaţilor din bazin. Capetele li se ridică deasupra apei ca ale unor animale poticnindu-se într-un iaz ; nu mă mai gîndesc la nimic.

În spatele nostru, ajutaţi de un om de serviciu, un cocoşat, rezervele echipei sortează tricourile şi chiloţii, încercînd a se feri de noroiul şi năduşeala de pe ele şi atingîndu-le numai cu vîrfurile degetelor. Siluetele în impermeabile par că ne poartă pică. Se mişcă alene. Deasupra, tot mai răsună printre grinzile metalice ale tribunelor tropăitul mulţimii care se îndepărtează. În încăpere — pe cînd curentul bălăbăne lampa galbenă — e o atmosferă îmbîcsită de izul transpiraţiei, al apei noroioase din canalul de scurgere, al unguentului, al unsoarei de bocanci din piele tăbăcită, iz purtat de un rotocol de abur ce ascunde vederii un perete de altul.

Prins în norul acela de vapori stă George Wade. Aproape că dau peste el cînd mă caţăr pe bordura bazinului şi mă îndrept, clătinîndu-mă, spre masa de masaj. Nu-l recunosc, pînă ce nu simt sub piciorul gol laba cîinelui său şi aud un schelălăit. Vine şi se apleacă peste mine, în vreme ce Dai îmi unge şi-mi bătuceşte coapsa.

— Ei, cum e, Art? mă întreabă, sprijinindu-se în baston şi arcuindu-se peste priveliştea trupului meu.

Dar se străduie să pară că-mi priveşte numai gura.

Drept răspuns, rînjesc demonstrativ bătrînei lui feţe care se retrage. I se pare nostim şi zîmbeşte.

— N-o să mai poţi să-i dai cu gura ca pînă acum, spune. Cel puţin vreo cîteva zile, nu.

Apoi, văzînd cum mă amuz:

— Las' că aranjez eu şi te duc luni la un dentist... Adică nu, nu pot, vezi? Luni e a doua zi de Crăciun. O să văd ce pot face.

Se mai uită la mine cîteva clipe, să se acomodeze cu noua impresie pe care i-o fac fără dinți.

Cred că-i face plăcere, fiindcă mă întreabă de parcă nu mi s-a întîmplat nimic :

— Diseară vii la Weaver ? Pare-mi-se a spus că vii.

La asta mă și gîndisem. O serbare de ajunul Crăciunului, și posibilitatea de a face cunoștință cu Slomer. Nu mă pot hotărî.

— Chestia cu dinții, îi spun. Nu poți aranja să mi-i pună azi ? Altminteri, o să treacă o săptămînă pînă să pot ajunge la un dentist.

Wade își mușcă buzele, nițel pe gînduri, cu ochii mici pierduți într-o prefăcută contemplație.

— La Clubul Suporterilor nu există vreun dentist ? o țin eu morțiș.

Dă din cap.

— Nu știu, Arthur. Habar n-am. M-aș putea interesa.

Și mă măsoară, de parcă ar vrea să-și dea seama dacă merit atîta osteneală.

— Nu v-ați putea interesa chiar acum, *stimate domnule Wade ?*

Se întoarce și, trăgîndu-și cîinele, își face drum către ușă, împiedicîndu-se de maldărele de îmbrăcăminte murdară. Javra șovăie, încercînd să-și ridice una din labele dindărăt peste oricare din mormanele acelea de boarfe.

— O să văd, băiete... o să văd. Las' pe mine, îmi strigă el prin ceața galbenă.

— Vreau să termin cu treaba pînă diseară, îi răcnesc.

O dată cu ieșirea lui, un curent de aer rece pătrunde înăuntru.

Mă ridic de pe masa de masaj şi mă aşed pe bancă, sub cuierul în care mi-am agăţat hainele. Din baie se aud nişte ţipete : nu ştiu ce purtare a nu ştiu cui, acolo dedesubtul apei, stîrneşte proteste. Unul sau doi sar peste bordura bazinului şi rămîn apoi locului să privească isprava, în vreme ce se scarpină.

— Mă, da porci mai sînteţi, spune Dai ducîndu-se să inspecteze şi el bazinul ; apoi rîde.

Eu unul mă simt azi în aşa hal, că nu ştiu ce n-aş fi dat, numai să n-am parte de-o asemenea zi.

Banca scîrţîie din încheieturi : Frank s-a aşezat alături şi se reazimă, fără să-şi dea seama, cît e el de matahală, de braţul meu. Şi priveşte înţelegător la mine, pricepînd cu mintea lui înceată de miner cam ceea ce simt. Şi cu aceeaşi silită concentrare îşi freacă umerii ; doar printr-atîta e în stare să-şi vădească simpatia — mai mult nu-l duce capul. Îi zîmbesc ; îi zîmbesc de cînd îl ştiu — are umilinţa aceea pe care profesioniştii o dobîndesc după o întreagă viaţă de trudă grea. Lipsa de trufie — asta-i ceea ce îmi place mai mult la Frank. Nu-i port pică fiindcă e căpitanul echipei şi nu-i iau nici vîrsta în nume de rău. În curînd o s-o încheie de-a binelea cu jocul de rugbi.

— Te duci diseară la Weaver, măi Art ? (Se bate cu palma peste uriaşele coapse şi le face să tremure). Abia auzii că dă serbare, de la Maurice de colo.

Arată cu capul spre silueta masivă a lui Maurice, aproape deformată de muşchi precoci, iar Maurice ne rînjeşte şi el, arătînd către cei din baie, stîrniţi de zarvă.

— Aş fi ţinut să merg. Cum crezi că arăt? îl întreb.

Frank se ridică să-şi zbicească trupul; pîntecele îi atîrnă şi i se leagănă acum ca un sac.

— Iar s-a purtat Maurice porceşte, Art băiete? mi se plînge de el, şi-l priveşte cu toată seriozitatea, în vreme ce Maurice moare de rîs. Toată săptămîna asta-s de noapte, nu ştiu dacă ţi-am spus? Mai trebuie să văd şi de băiat, le are şi el pe-ale lui.

Se uită apoi la mine pieziş şi mă întreabă omenos:

— Şi ce-ţi mai face doamna Hammond?

E o înţepătură obişnuită, aceea de a fi pomeniţi laolaltă, doamna Hammond şi cu mine. Din partea lui Frank era îmi pare cîteodată o dojană. Bîjbîi pe sub bancă şi scot un sac de sport.

— Uite, am aici, îi spun, ceva pentru copiii ei. Două păpuşi pentru fată, şi pentru băiat un tren.

— Cîţi ani au?

— Lynda e de vreo cinci ani. Băieţelul abia a împlinit doi. Dar maică-si, afurisita, n-or să-i placă totuşi. Nu-i convinc să mă vîr în viaţa ei de familie.

Din ambalajul ei, scot o păpuşă — e-o negresă — şi o fac să mişte din ochi pentru Frank. Frank surîde.

— Se zice că vine şi Slomer diseară, îl anunţ.

Îşi întoarce alene ochii şi mă priveşte în ochi.

— Eu unul nu m-aş da în vînt să ajung în preajma lui.

Rîd, şi Frank se uită la gura mea.

— Oricum, zice aplecîndu-se să-şi tragă ciorapii, nu-mi prea vine a crede că ai să te duci acolo numai de dragul lui Slomer. Ce femeie ţi-ai pregătit de data asta ?

Frank e din oamenii aceia care sau nu aud sau nu ascultă ce le spui, ci doar îţi trîntesc din cînd în cînd cîte o întrebare, care să-ţi dea de lucru cîtă vreme discuţi cu ei. Dacă se întîmplă să găseşti ceva comun de vorbit cu Frank, apoi acel ceva e mai totdeauna un lucru peste care ai trecut şi care nu te mai interesează. După ce-şi trage ciorapii, se ridică dus pe gînduri, îşi mîngîie burta şi-şi îndreaptă privirea către focul de cocs din partea cealaltă a camerei. Pe urmă îmi zvîrle ştergarul.

— Ia freacă-mă pe spate, măi Art.

Se clatină, în timp ce-l masez, aşa că n-aud tot ce spune.

— Să fiu ca tine, mi-aş vedea de treabă şi-atîta tot, rosteşte cînd îi anin ştergarul de umăr.

Apoi mă freacă şi el pe spate.

— E uscat. Ai auzit ce-am spus ?

Dau din cap, nemaiacordîndu-i nici o atenţie, în timp ce o durere cumplită îmi sfredeleşte maxilarul superior.

— Eu să fiu ca tine, mai bine mi-aş vedea de gură şi de dinţi. Asta-i mai important.

Aerul rece năvăleşte în cameră o dată cu deschiderea uşii. Intră George Wade, urmîndu-şi cîinele.

— Cît de repede poţi să fii gata, Arthur ? strigă la mine prin pîcla de abur.

— Ai găsit pe cineva ?

— Fii băiat bun şi-nchide uşa, George, se aude vocea unuia din bazin.

— Da, un dentist de la o şcoală sau aşa ceva. Domnul Weaver poate aranja treaba, dacă ne grăbim.

— Ce fel de a-ţi petrece Crăciunul ! exclamă Frank. Vrei să viu şi cu ?

Wade mormăie ceva cam de soiul ăsta :

— Mulţumesc, Frank, dar nu-i nevoie. Domnul Weaver spune că-l duce cu maşina lui.

— Mare noroc, n-am ce zice, încheie Frank.

Tuşeşte în pîcla aburilor şi-şi sprijină de masa de masaj trupul încins ; priveşte la mine cum mă îmbrac.

Înşfăcîndu-mi sacul de sport, strig din prag : „Sărbători fericite !" şi mă iau după Wade prin umezeala rece a tunelului de sub tribună.

— Firește, zice, dacă trebuie să ţi se pună o proteză, aşa cum crede Dai, va plăti clubul. O să vorbesc eu cu Weaver. Cum te simţi ? Vreau să spun cu dinţii ?

Drept orice răspuns mîrîi ceva, în timp ce suim treptele de lemn care duc la bar. Chiar în faţa uşii, după cum mă şi aşteptam, dau de moş Johnson. Mă ia de braţ cînd păşesc înăuntru. De îngrijorare, ochii i s-au făcut mici. E dat gata. Încerc să mă desprind fără să-l jignesc.

— Cum îţi e, Arthur ? Te simţi bine ? Cred că Weaver a aranjat să te ducă la un dentist, îmi spune.

— Dă-i drumul, Johnson, îl roagă Wade. Sîntem grăbiţi.

Atîta doar, că nu sîntem. Doar văzînd spatele lui Weaver, îmbrăcat într-un pardesiu de stofă

fină, am şi ghicit că ocolul pe la un dentist la ora aceea a zilei are să însemne o adevărată belea. Wade, uite, sare de pe un picior pe altul, încercînd să-l smulgă pe Weaver din conversaţia pe care o duce. Cîinele stă nemişcat. Johnson urmăreşte scena din dreptul uşii. În cele din urmă, Wade oboseşte de cît a tot ţopăit şi-şi sprijină o clipă mîna de umărul de vestmînt pluşat al lui Weaver. Industriaşul se întoarce pe jumătate, luîndu-şi obişnuitul aer de mirare faţă de mărunţele incidente ale vieţii şi-mi aruncă o scurtă privire, înainte de a şi-o pironi — însoţită de un surîs îngheţat — asupra gestului stînjenit al lui Wade.

— Da, George ?

— Arthur e gata, domnule Weaver, glăsuie Wade, şi adaugă după o pauză : Dacă sînteţi şi dumneavoastră.

— Aşa-i ? Doar o clipă. Cum îţi e, mă băiete?

Îşi reia conversaţia numai bine ca să nu prindă ce-i răspund.

— Afaceri, şopteşte Wade, înălţîndu-şi degetul gros înspre cei din faţa lui Weaver şi, apreciindu-şi la justa valoare propria-i situaţie, adaugă: Mă găseşti la bar, cînd ai nevoie de mine. N-are nici un rost să stau aici, să mă ţiu de pulpana lui.

Şi-şi mînă cîinele către bar, unde s-au adunat membrii comitetului.

Johnson miroase prilejul să facă o a doua încercare de apropiere, dar tocmai cînd îi trece gîndul ăsta prin minte, iată Weaver îşi întoarce faţa lui de prunc înspre mine şi-ntreabă enervat :

— Ei, gata, Arthur ?

Sibilinicul „da", pe care-l pronunţ cu un inevitabil laconism, are darul de a-l potoli.

— Ia să văd, zice, dînd fără să vrea ecou sîsîielii mele, iar eu îi arăt ce-i de văzut.

Se îmblînzeşte niţel şi se dă ca din întîmplare de o parte, încît să poată vedea şi colegii lui scena — bineînţeles, dacă vor.

— Ai încasat-o gros de tot, fătule. Zău, dacă ştiu cine o să le poată veni de hac unor asemenea bolovani de dinţi.

Weaver are anumite fiţe ale lui, şi nu numai în vorbire ; socoteşte în sinea lui că ele exprimă ceva din obîrşia sa industrial-democrată. Unii nu se pot în ruptul capului obişnui cu fiţele astea. Wade, bunăoară, nu-i spune niciodată „Charles", ci totdeauna „domnule Weaver". Îmi dau seama, văzînd roşeaţa care se adună în jurul ochilor umflaţi ai lui Weaver, că tocmai despre mine a vorbit.

— Te superi dacă mai aştepţi puţin ? mă întreabă. Maurice n-a venit încă. Vreau să stau niţel de vorbă cu el înainte de a pleca... era aproape gata cînd ai venit încoace.

— Cît trebuie să aşteptăm ?

— A, o să fim nevoiţi să aşteptăm pînă vine. Bea ceva.

Apoi îşi priveşte deodată unghiile, ca şi cum şi-ar fi adus aminte de un anume lucru :

— Adică nu, mai bine nu, poate că o să-ţi facă dentistul o anestezie. O să trimit eu pe cineva să-l zorească pe Morry. A fost grozav azi. Ce zici ?

— A şi avut noroc.

— Are mereu, măi fătule.

Îl cuprinde o oarecare stare de agitație, apoi se liniștește ca să rostească :

— Ei, cît despre tine, Arthur, și tu ai jucat bine, pînă la accident. Dar de ce te-ai întors pe teren, eroule ?

— Am socotit că-i lucrul cel mai bun pe care-l puteam face. Mă simțeam răscolit pînă-n străfunduri.

— L-ai mardit ?

— Pe cine ?

— Pe bușteanul ăla care te-a izbit.

— Mellor a șutat prea încet.

— De — se poate să fi fost așa. N-are a face. I se poate întîmpla oricui. Dar n-aș putea spune că-i cel mai nimerit dar de Crăciun ce ți se cuvenea.

O parte a trupului său se ridică spre a-i face semn lui Maurice, care tocmai a dat buzna pe ușă.

— Uite-ne aici, Morry !

— Cum te simți, Art ? îl aud pe Maurice.

Și nu-și află astîmpăr în uriașul său pardesiu. Umerii s-au prăbușit de fiecare parte, deoarece nu există pur și simplu nici un fel de Maurice sub ei.

— Mellor ! exclamă el. Ați mai văzut așa tolomac trăgînd într-un balon ?

Se uită la Weaver :

— Zău dacă am habar de ce le plătiți leafă unor asemenea oameni ?

— Va să zică, ești de părere că e vina lui Mellor, reia Weaver, nu prea interesat, urmărindu-l însă pe Maurice cu atenție.

— Mda, şi Maurice face o mutră, apoi trece la alt subiect. Să nu care cumva să nu vii diseară din pricina asta, Art, îmi cere el. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, tot nu te duci la un dentist ? Dai spunea că ai şi plecat.

— Tocmai într-acolo ne îndreptăm, îi explică Weaver. Vrei să vii cu maşina ? Nu ştiu cît o să dureze, dar putem merge de-a dreptul la mine acasă, după ce Arthur al nostru va fi isprăvit cu dinţii.

— E-n regulă. N-aş dori să pierd ocazia de a-l vedea pe Arthur tolănit în fotoliul cabinetului dentar. Am putea lua şi un aparat de filmat cu noi.

— Dacă stau să mă gîndesc, cred că ar fi bine să vină şi George Wade, hotărăşte Weaver. N-o să prea vrea el, dar poate veni totuşi să vadă şi el de cîte necazuri avem parte.

Prin fereastra din spatele tribunei pot zări Bentley-ul lui Weaver pe aleea de dedesubt. Frank răsare deodată lîngă maşină, ivindu-se de pe intrarea jucătorilor, ţinîndu-şi capul în jos, cu gîtul înfăşurat într-un fular vîrît sub mantaua sa militară, acum vopsită. La lumina felinarului din stradă se vede ce rar îi este părul.

— N-ar fi exclus ca să trebuiască să te las la dentist, dacă durează prea mult, mă lămureşte Weaver, întorcîndu-se după ce l-a remarcat pe Wade. N-ai să te superi, Arthur, nu-i aşa ? Slomer şi alţi cîţiva musafiri vin la mine diseară şi vreau să fiu acasă devreme. Sîntem toţi gata ?

O luăm cu toţii din loc.

— George, ai să mi-o iei în nume de rău dacă punem cîinele în port-bagaj ? întrebă Wea-

ver, aplecîndu-se peste fereastra maşinii, după ce a descuiat uşile.

— Fie, răspunde Wade cu voce şovăitoare.

— Nu-i închis. Îl poţi pune chiar dumneata.

Apoi şopteşte uşor :

— Pe cîinele tău unde-l punem, Arthur ?

— Cum adică ?

Şi-l arată pe moş Johnson, care stă la uşa de intrare a jucătorilor, cu faţa ascunsă după şapca aia a lui, turtită şi coşcogea.

— Gluma nu mi se pare prea grozavă, i-o tai eu.

Wade şi Maurice se fac a nu lua seama la tonul pe care l-am folosit.

Weaver îşi trage capul înlăuntrul maşinii şi vorbeşte de acolo :

— Ţii să vină şi el ?

De ţinut nu ţin, dar îl chem, şi vine împleticindu-se, gata să-şi arate recunoştinţa.

— Intră ! îi poruncesc. Plecăm.

— Tu unde şezi, Arthur ? mă întreabă.

Îl trag în fundul maşinii.

— Numai de-ar da Dumnezeu să nu bea cîinele berea cea neagră, domnule Wade, se roagă Maurice de pe locul unde se află aşezat, lîngă şofer.

Dar Weaver de colo :

— Ar trebui să aibă o gură în formă de tirbuşon.

Totuşi, de rîs nu rîde nimeni.

Bentley-ul trece pe lîngă autobuzul oaspeţilor. Cei trei jucători dinăuntru se uită în gol şi nu ne văd.

Sub noi se împrăştie luminile oraşului. Coborîm de grabă la nivelul lor. Creasta de peste

vale se pierde — la Sandwood, unde se află casa lui Weaver — îndărătul clădirilor de piatră. Ajungem pe Bull Ring şi o cotim pe o stradă cu sens unic, unde maşina se opreşte în dreptul unei case de cărămidă, clădită în stil victorian.

— A şi venit, constată Weaver. Foarte bine.

Se apleacă pe deasupra volanului ca să arate cu degetul o fereastră luminată undeva la etaj.

— Intraţi cu toţii sau aşteptaţi în maşină ?

— Eu unul intru, răspunde Maurice. Dar dumneavoastră, domnule Wade ?

— O, de mine nu te sinchisi.

Şi-a aprins un trabuc, în timpul drumului de la Primstone pînă aici.

— Cîinele şi cu mine aşteptăm aici.

— Nici eu nu pot fi de mare folos înăuntru, declară Weaver, obişnuita-i răceală fiind aţîţată acum de plimbarea cu maşina. O să aştept jos cu George. Dacă-i nevoie de mine, înştiinţează-mă. Presupun că domnul Johnson o să urce cu voi.

Coborîm tustrei. Uşa din faţă a casei o găsim deschisă. Pe panelele ei stă scris cu vopsea : „Centrul dentar pentru copii". Johnson se sprijină din răsputeri cu mîna de spatele meu, în timp ce urcăm scara. Dentistul aude că venim şi ne întîmpină pe primul palier.

— Care dintre voi e cu beleaua ? întreabă el, şi pare a-şi îndrepta privirea spre Maurice.

Uriaşul pardesiu al acestuia îi dă, oarecum, aparenţa unui om suferind.

— Nu-i vorba de mine, fîrtate, răspunde însă Maurice. Arthur e cel cu pricina.

Dentistul ne conduce în cabinet.

— Şezi pe scaun, îmi porunceşte. Am un carnet de membru al clubului ; probabil că aşa ai dat de mine. Deşi n-am văzut nici un meci în tot sezonul ăsta.

Toate acestea le spune ca şi cum prin ele ar dovedi că nu-i nicidecum omul potrivit pentru intervenţia care i se cere.

— Unde-i domnul Weaver ?

— În maşină. Nu prea se ţine tare pe picioare. Aşa-i, Arthur ?

Dau din cap, lăsîndu-mă afund în fotoliu şi zgîindu-mă la sticla mată care acoperă lampa din cabinet. Eterul îmi dă o puternică senzaţie de greaţă, venind după duhoarea puturoasă şi umedă din vestiar şi după căldura plusată din maşină.

— Voi reveni într-o clipă, ne anunţă dentistul, şi o ia pe scări în jos.

— Ştim noi ce-l doare, face Maurice. Cred că pînă la urmă am să-ţi scot cu molarii ăştia, măi Art.

Pipăie instrumentele, pişcă sîrmele bormaşinei şi tocmai dă peste cleşti într-un sertar, în clipa în care dentistul începe a tropăi pe scări în sus.

— Vine ! îi atrage repede atenţia Johnson, din ungherul în care s-a ghemuit.

— Cît crezi că a stors de la Weaver pentru trebşoara asta ? vrea să ştie Maurice.

— Cinci bătrîne.

— Cinci pe puţin. Adu-ţi aminte a cui zi de naştere este azi.

Dentistul gîfîie niţeluş. Se uită la cleştii din mîna lui Maurice :

— Văd că te descurci destul de bine, constată el. Sau poate că tot ţi-ar prinde bine şi indicaţiile mele ?

— Nu mi-ar strica sfatul unui om de meserie, îl aud pe Maurice, care se află în spatele meu.

— Eu însă atîta îţi spun ; nu te băga unde nu-ţi fierbe oala.

Pare a fi peste măsură de furios, şi de vreme ce Maurice tace chitic, deduc la iuţeală că s-ar putea ca dentistul să se fi supărat de-a binelea. Dau să mă întorc, dar m-a şi înşfăcat de cap. Deschid şi închid ochii. Îi simt răsuflarea, fierbinte şi zvîcnită, duhnind a ceva ce nu-i farmaceutic. Mormăie nemulţumit.

— Curată dandana, zice. Doare ?

— Nu prea.

Aud zgomote îngrijorate venind dinspre Johnson ; ele coincid cu un şuvoi de sînge care-mi ţîşneşte din gingie.

— Colegii dumitale ar fi putut să se mai străpînească, vreme de cîteva zile, fără să-mi dea mie de furcă, îşi dă dentistul cu părerea. Ai fi putut merge atunci la propriul dumitale medic — pentru că — să ştii — asta-i o clinică de copii.

— Ce anume e nevoie să-mi faceţi ?

— Trebuie să-i scoţi, desigur. Toţi şase. Unul s-ar mai putea salva, la nevoie. În orice caz, o să ţină ei pînă miercuri. Pînă atunci o să găseşti deschis un cabinet dentar obişnuit.

— Nu ţi-a plătit destul Weaver ? îl întreb.

Simt că se trage înapoi şi eu casc ochii.

— Ce vrei să spui cu asta ?

A vorbit deodată cu glas gros şi cu accentul acela care-i vădeşte pe oamenii din Yorkshire.

Maurice face un pas înainte.

— Dacă n-a plătit Weaver cît trebuie, îţi vom plăti noi diferenţa. Scot eu pe urmă banii de la el. De cît e vorba ?

— Nu aşa se pune problema, îngînă dentistul. Încă nu şi-a pus halatul alb, şi mă întreb dacă are de gînd să şi-l îmbrace ; arată a un fel de casier de bancă, prins cu o lipsă de cinci bani.

— Proteza o să-mi dea de furcă. Presupun că vrei o lucrare pentru toţi dinţii de sus.

— Da, chiar aşa vrea, întăreşte Maurice.

— Atunci o să fie cam aiurea povestea asta, dacă se duce cu şase extracţii recente şi cere unui dentist necunoscut să-i pună o dantură. Pentru că subsemnatul nu i-o poate fixa.

— Şi de ce nu ? se minunează Maurice, care — decît să tacă — preferă să angajeze o discuţie. Stăm şi ne pierdem timpul. Copiii poartă şi ei dinţi falsi. Cunosc cu unul.

— Zău aşa ?

Dentistul clatină din cap.

— Te poţi aranja cu un coleg. Dumneata faci extracţia şi celălalt pune proteza.

— Dinspre partea mea, puteţi pleca şi fără a lua măcar vreun calmant, răspunde în cele din urmă dentistul. Să ştiţi că nu mi-aţi făcut nici un hatîr venind aici.

Mă trec sudorile, îmi vine să vărs. Acum Johnson s-a apropiat să se uite cum arăt.

— Lăsaţi-o moartă, îi rog. Hai să terminăm, oricît de pipărat o să fie afurisitul ăla de preţ.

— Vezi, face iar Maurice. Suferă.

— O să te coste cinci guinee, mi se adresează dentistul.

Mă întreb dacă e cazul să-i spun ce mai zgripţuroi meschin şi împuţit este. Dar îmi trec imediat prin minte unele măsuri de represiune pe care le-ar putea lua.

— Eşti de acord ? mă întreabă.

— Da, îi răspund.

Maurice spune că, pînă una alta, plăteşte el, iar dentistul se uită, în vreme ce banii îi sînt înşiraţi pe masă. Îi ia şi-i vîră într-unul din buzunarele interioare ale vestonului.

— Nu e atît de rentabil pe cît aţi putea crede, să lucrezi pentru un consiliu comunal, mărturiseşte el, îmbrăcîndu-şi în cele din urmă un halat alb. N-o să găsiţi pe nimeni altcineva care să vrea să lucreze la o asemenea oră. Trebuie să te adorm. E mult de cînd ai mîncat ?

— N-am mai mîncat de la prînz.

Maurice adaugă :

— Şi o să aranjezi, nu-i aşa, cu un coleg pentru proteză ?

— Da, confirmă dentistul. Dar vreţi să fiţi atît de buni să treceţi în camera de alături. Puteţi lăsa uşa deschisă, dacă vreţi să priviţi. Însă aici în cabinet nu vreau să staţi.

După o clipă îmi pune masca pe faţă. Mă apucă atunci frica şi strig după Maurice. Sănătatea Naţională, o duhnitură de whisky. Lasă-mă să ies. Figura ciudată, suptă, a lui Johnson. Şi-apoi, figura suferindă a lui Johnson.

2.

De ce să-mi fac griji pentru el ? Asta-i prima idee care îmi vine cînd mă gîndesc la Johnson. După ce mă folosisem de el, părea curios să mă străduiesc să aflu tot ce pot în legătură cu el. Mai întîi, fusese cel pe care m-am bizuit în întregime, aşa încît n-am cercetat îndeaproape — ca să nu-mi dau seama cît de fragil era sprijinul său. Şi totuşi, cînd folosul său a încetat, am început să mă întreb cine e. Poate că nu dădusem niciodată de un om atît de distrus ca Johnson. S-ar fi cuvenit să fiu cît de cît uimit de nemărginita lui simplitate. Cît de mic poate ajunge un om ? Aşa mă întrebam ori de cîte ori îl vedeam cum vine şontîc-şontîc.

Ştiam de Johnson de pe cînd eram copil. Era destul de bine cunoscut tuturor femeilor şi puştimii din parcelarea Highfield, deoarece atunci cînd toţi ceilalţi bărbaţi plecau la muncă, pe Johnson tot îl mai puteai vedea tălălăind pe străzi, singurul bărbat de care te împiedicai. Presupun că singurătatea îl îmboldise să-şi schimbe vîrsta — susţinea că e cu zece ani mai bătrîn decît în realitate. Asta, desigur, se adăuga la ciudăţenia statornicului său şomaj. Cred că odată, poate timp de vreo două săptămîni, fusese paznic la o grădină publică.

Cînd eram în ultimul an de şcoală şi jucam în echipa de rugbi, Johnson a făcut parte din comitetul clubului diviziei municipale de rugbi, sus la Primstone. N-a stat multă vreme, dar nici atît de puţin încît să nu mă aleg, despre el, cu impresia unui om de oarecare însemnătate. A

fost o greşeală, din toate punctele de vedere, şi totuşi s-a dovedit a-mi fi spre folos. Cum de a putut intra acolo, chiar dacă nu s-ar fi datorat asta decît faptului că avea mai mult timp liber decît oricare altul, nu ştiu încă nici azi.

N-am ajuns să-l cunosc mai cu adevărat pînă ce nu am împlinit douăzeci de ani. Pe atunci, ca urmare a unui anunţ dat în ziar, locuiam în Fairfax Street, la numărul cincisprezece. Cu doi ani mai înainte fusesem scutit de serviciul militar din cauza unui beteşug la picioare; glezna dreaptă nu-mi era teafără din pricina unui accident de fotbal întîmplat la şcoală. Mă lăsasem de joc. Eram şi sătul pînă-n gît să stau cu părinţii, în sînul familiei, şi mă tot mutasem dintr-o locuinţă de irlandezi într-alta.

Dinspre partea mea, doamna Hammond n-avea decît să fie şi muma pădurii. Dădea casă şi masă pentru treizeci şi cinci de şilingi pe săptămînă, şi eram singur în cameră; s-ar fi zis că *ea* doreşte să mă întreţină *pe mine*. Chiar dacă-aş fi stabilit eu însumi condiţiile, n-ar fi fost mai avantajoase. Eram unicul locatar, ea o văduvă nici chiar tînără de tot, iar locuinţa se afla pe o stradă cu vilişoare tip şi cu grădiniţe; era firesc să se poarte aşa, pentru că viaţa abia pusese pentru ea capăt unei tinereţi destul de fericite. În faţa căminului stătea nemişcată o pereche de cizme maro de cauciuc.

Lucram de doi ani în uzina lui Weaver, cînd m-am mutat la dînsa. Nu mă putea suferi, pentru că mă ţineam ţanţoş: părinţii mei nu puteau s-o sufere pe ea; iar ţîncii doamnei Hammond urlau cît îi ţinea gura, să te înnebunească de cap şi

alta nu. Nu mă sinchiseam însă de nimic. Tocmai primisem un strung pe seama mea, la uzina lui Weaver, şi mai tot timpul mi-l petreceam urmărindu-l cu privirea pe Maurice Braithewaite, care lucra în acelaşi atelier cu mine. Mi se părea interesant să văd ce fel de simţăminte stîrneşte. Era admirat şi urît. Nu era greu să observi cine-l urăşte. Renunţase să mai meargă la cantina întreprinderii şi se ducea la un local din apropiere, însoţit de doi-trei colegi. Mi se părea grozav, nu glumă. Şi nu era mai în vîrstă ca mine.

Deoarece juca în echipa Federaţiei de rugbi, se menţinea deasupra obişnuitului fel de trai păcătos, ceea ce pentru mine era principalul. Eu abia dacă mă ţineam pe deasupra liniei de plutire. A fost cel care mi-a explicat că e nevoie de o pildă serioasă ori de un descoperitor de elemente talentate, atunci cînd i-am dat de înţeles că aş dori să dau o probă la Primstone. Cum nu cunoşteam absolut pe nimeni, iar Maurice mi-a spus făţiş că n-are de gînd să intervină pentru mine, am pomenit atunci de Johnson.

— N-am auzit niciodată de el, mi-a răspuns. Dar roagă-l să vorbească. Va fi nevoie să garanteze cineva pentru tine.

Şi iată în ce fel am ajuns la Johnson. M-am dus la el fără să cred că ar fi în stare să mă ajute. M-am dus doar aşa, să văd ce se întîmplă dacă-i cer ceva. Cînd am bătut la uşă, a ieşit şi m-a măsurat de sus pînă jos şi n-a încăput nici o îndoială pentru mine că nevastă-sa se afla îndărătul uşii. După ce am început să-i explic ce doresc, a izbucnit:

— Şi d-aia vii şi-mi baţi în uşă ?...

Ceea ce mi s-a părut de-a dreptul nostim şi am început să rîd. Nu ştia de ce mă pornisem pe rîs, dar a făcut un pas în afară şi mi-a şoptit ceva despre „Regele William". Am plecat ţinîndu-mă bine. M-am sprijinit de garduri vii, de porţi, de felinare. Mi se părea că ins mai nostim decît Johnson nu-mi fusese dat să cunosc. L-am întîlnit la cîrciuma care purta numele regelui William. A fost singura dată cînd mi s-a întîmplat să rîd de Johnson.

Mi-am dat repede seama că pornisem cu stîngul. Anul de aşteptare, în cursul căruia Johnson a depus întortocheate şi căznite strădanii ca să mă introducă la Primstone, i-a fost mult mai de folos lui decît mie. Lucru de care îşi dădea şi el seama. Nu m-aş mira de fel să aflu că şi-a băgat singur beţe în roate, ca să amîne data cînd voi fi în stare să mă descurc prin propriile mele puteri. Păru să vădească prin unele semne că începea a se bizui pe mine, lucru care nu-mi prea era pe plac. Paşii lui păreau că mă urmăresc de-a lungul fiecărei străzi. De ce să nu fi căutat alte căi de a pătrunde la Primstone ?

Tot nădăjduisem că Maurice Braithewaite s-ar putea răzgîndi ca să-mi pună el propteaua de care aveam nevoie. Da' de unde, Maurice nu arăta o cît de mică intenţie de a voi să-mi vină în ajutor. Mi se deschidea perspectiva unei lungi aşteptări care avea să mă pună în fel şi chip la încercări ; nu-mi rămînea să mă încredinţez, aşadar, decît lui Johnson, ca să ajung unde voiam.

Cînd m-am pomenit pe teren era aproape întuneric. O ceaţă groasă se lăsase peste vale şi ne împresura de pretutindeni, ca un zid gros şi cenuşiu de burniţă. Era frig al naibii. Jucătorii alergau încoace şi-ncolo, pîlcuri-pîlcuri, mici şi ireali, sub aripile tribunelor pe jumătate goale : insecte risipite în spaţiu. Îmi venea să vărs şi-mi era teamă şi mă întrebam la ce naiba venisem la Primstone, de ce-mi pierdusem un an ca să pot ajunge aici. Dincolo de întunecata cunună a mulţimii şi de acoperitoarele din lemn ale stadionului, nu se mai vedea nimic. Eram izolaţi ; tot ce ne era familiar şi ne putea da curaj pierise, lăsîndune la voia întîmplării în scoica amfiteatrului. Nu mai ştiam prea bine ce avea să urmeze.

Johnson se aflase în gura tunelului cînd am ieşit pe teren. Cum de aranjase cele patru partide de probă, habar n-am. Dar ăsta se chema că va fi ceasul său de biruinţă. Cînd am trecut pe lîngă el, era ursuz şi nehotărît. L-am mai putut vedea în vreme ce aşteptam ivirea celeilalte echipe : urca încetişor treptele tribunei celei mari. Apoi din gura tunelului a ţîşnit un şuvoi de tricouri albe care s-a revărsat peste teren.

O poftisem pe doamna Hammond să vină, dar a refuzat şi mi-a dat de înţeles că nu are de gînd să se lase cicălită cu astfel de chestii.

— Ce Dumnezeu, e primul meu meci. Am nevoie de cineva care să mă-mbărbăteze.

— N-ai decît să te îmbărbătezi singur. Pe mine, acolo, cocoţată în frig ca să îngheţ un ceas întreg, n-ai să mă prinzi.

Cînd am încercat s-o domolesc, mi-a trîntit-o :

— Nu eşti obligat să joci.

Întregul chip îi scînteia de-nverşunare.

— Nu-i decît o afacere. Dacă joc bine, s-ar putea să pun mîna pe trei sau patru sute de lire.

Ea s-a pus pe rîs :

— Nici nu mă îndoiesc că-ţi vor da atîta.

— Asta-i încurajarea de care aveam nevoie. Totuşi, mi-ar părea bine să vii.

— Nu viu, se zborşi. Dacă mi-ar fi făcut plăcere, veneam. Ţi-am spus-o. Nu vreau să viu.

— Atunci, urează-mi noroc.

— Ai din plin. În orice caz, nu ţi-l doresc pe-al meu.

Săream cînd într-un picior cînd în altul, fără a mă deplasa, silindu-mă să-mi aduc aminte de faţa ei în clipa cînd părăsisem locuinţa. Mă privise cu oarecare atenţie, dar bănuitoare, învăluindu-se toată într-un val de compătimire de sine. Iar acum, iată, îmi părea bine că nu venise. Oricum, lucrurile nu se prezentau prea grozav : vreo două sute de oameni, jucau două echipe de rezervă, şi Johnson care-şi flutura braţele lui de păianjen. Nepăsarea însă oarecum agresivă a doamnei Hammond trezea în mine ceva ca un fel de furie, o cruzime care se potrivea de minune cu meciul. Pierdusem orice fel de simţ al prudenţei. În pauza primei partide, în vreme ce plecam unul după altul, mi-am dat seama că sălbăticia era esenţială felului în care jucam. Deşi părea că ea mi se potriveşte grozav, nu-mi făcea totuşi plăcere să admit că felul acesta de a juca, mai încet şi mai neexperimentat, precum şi folosirea avantajului pe care mi-l dădeau talia şi

greutatea, constituiau singurele aporturi pe care le puteam aduce.

Ne-am aliniat pentru a doua repriză, sub o burniță stăruitoare ce acoperea terenul de la un capăt la altul. M-a cuprins dintr-odată o stare de fericire, de ușurare, respiram în voie. La început n-am atribuit senzația aceea nici unei cauze anume ; am folosit-o doar ca să-mi dau curaj. Mai tîrziu mi s-a părut un simțămînt premergător aceluia de putere. Eram mare, voinic și în măsură să-i fac pe oameni s-o înțeleagă. Mă pricepeam să trag tare și în chipul acela anume intenționat, de care aveam să mă folosesc mai tîrziu și prin care puteam fi într-adevăr în stare să vatăm pe cineva. Eram mare și tare. Mare și tare ! Nu oarecare, deci, mi-era exaltarea.

Trăgeam cu urechea la vuietul mulțimii, un zgomot pe care nu-l mai auzisem niciodată. Am încercat să-l stăpînesc, timp de un minut, două ; vreme destul de îndelungată le-am smuls oamenilor aceiora din tribune urale, așa cum le-aș fi putut stîrni dintr-un animal domesticit. Eram mare și tare !

În ultimul sfert de oră, exaltării mele i-a luat locul o scîrbă cum nu-mi mai închipuisem vreodată. Voiam să nu mai joc niciodată. Frigul și umezeala mă pătrunseseră pînă-n măduva oaselor ; mîinile și picioarele parcă nici nu le mai aveam. Acum se înălțase un zid între mine și mulțime : n-o mai puteam auzi. Terenul se lărgise, marginile sale se pierdeau în ceața aceea înăbușitoare. Era o tălăzuire a pămîntului care nu mai înceta parcă să înfulece. Ascultam bocănitul istovitelor mele picioare. Uram toată acea mulțime

căreia îi datoram suferința mea. Ochii mi se scurgeau, limba îmi atîrna, gura mi se blegise, aerul mi se rostogolea pe gîtlej ca niște mari bucăți de plumb pilit.

Toate acestea erau degeaba. Alergam în jurul terenului învîrtindu-mă ca o țață și gîfîind, scuipîndu-mi bojocii o dată cu fiecare pas pe care-l făceam, deși în mers de buiestru m-aș fi putut descurca de minune. Chiar în timpul celor patru meciuri de probă am învățat să-mi cruț energia în așteptarea momentelor în care să mi-o pot folosi cît mai prielnic. Nu m-am simțit însă niciodată atît de istovit și de ușurat ca după acel meci dintîi. Nu-mi păsa dacă mai aveam să joc sau nu cîndva. Mi-era de ajuns să mă pot doar culca pe spate. Voiam doar să nu mai știu ce-i mișcarea. Zăceam scufundat în bazin, suflam ca niște foale, apa îmi încingea pieptul într-o strînsură de moarte, pielea mi se zbîrcea pe măsură ce fierbințeala îi pîrjolea suprafața crăpată. Undeva înapoia mea puteam auzi agitata voce a lui Johnson : în juru-mi, rîsetele și sporovăiala obștești ușurări.

Careva cu un prosop îmi freca spinarea, apoi antrenorul se porni să-mi tamponeze brațele și picioarele cu un unguent gălbui. Johnson stătea lîngă ușă, cu ochii aprinși, pironiți asupra mea, plini de mîndrie și stăpîniți de vrajă. Îmi tot făcea semne de încurajare. Cînd am fost pe jumătate îmbrăcat, a găsit el un pretext să se repeadă pînă-n apropierea mea.

— Le-ai luat piuitul, rosti liniștit, așteptînd să-i gust încîntarea.

— Ți-a plăcut ?

— Ehei, mă Arthur, îmi zise încetişor, dar tremura din toate balamalele. Mă Arthur dragă, a fost cel mai bun meci din viaţa mea. Or să se bată toţi pe tine.

— Crezi ?

— Sînt sigur.

Ochii i se căscau pe măsură ce-şi dădea singur ghes.

— Am stat chiar în mijlocul comitetului, minţi el. Îi ştiu eu şi le cunosc felul de a gîndi. Ai jucat exact cum trebuia. Exact cum ar fi trebuit să joci. Nu ţi-am spus eu ?

Şi înşiră cîteva incidente de care habar n-aveam că avuseseră loc.

— N-o umfla prea tare, i-am atras atenţia, deoarece glasul i se înălţase şi cîţiva inşi zîmbeau cam prea binevoitor.

— Prea tare ! Îşi retrase mîna, prefăcîndu-se jignit : Păreau toţi nişte bieţi şcolari pe lîngă tine.

— Prea-i întinereşti. Nu te pierde cu firea, tăticule. Sîntem încă în vestiar. Şi fiindcă veni vorba, cum de-ai pătruns pînă aici ?

— Nimeni nu se sinchiseşte de mine, îmi mărturisi. Apoi şoptind : Nimic nu-ţi stă în cale, Arthur. O să poţi cere orice preţ vrei.

Şi se uită la mine cu atenţie :

— Ce, nu ştiu eu ? N-am făcut eu parte din comitetul ăsta mai înainte ca tu să fi putut măcar ţine o minge în mînă ? Ştii, tu m-ai crezut pe cuvînt pînă acum. Nu-i aşa, Arthur ?

Mă apucă de braţ.

— N-or să gîndească toți la fel ca dumneata, tăticule! Ia încearcă să vezi lucrurile din punctul lor de vedere.

— Ai să te convingi că ei judecă întocmai ca mine. Apoi se posomorî : Poate că n-au s-o arate. Firește — n-o să-și dea drumul ca mine.

Îmi eliberă brațul și așteptă să mă îmbrac.

Își roti privirea jur-împrejurul camerei și făcu o serie de comparații evidente între mine și ceilalți jucători, uitîndu-se la picioarele și piepturile lor, și apoi la ale mele. M-am dus ca să stau cîtva timp alături de ei, în jurul căminului, să mai îndrept ceva din atmosfera ce mi-ar fi putut-o crea Johnson cu laudele lui.

Mă duse apoi la bufet.

— Nu-i nimeni de seamă aici, mă vesti el.

Părea sigur de ceea ce spunea.

— Nimeni din comitetul de care vorbeai ?

— Nu. În orice caz, George Wade, președintele, e dus cu prima echipă la St. Helens.

Ne-am servit cu ceai și cu sandvișuri.

— Ce fel de tip e Wade ? l-am întrebat.

— El va fi cel care hotărăște. I-am vorbit de tine. E dat naibii, dar își cunoaște interesul. Se ocupă de rugbi de atîția ani cît ai tu la un loc.

Johnson începuse să mă plictisească. Doream să stau de vorbă cu ceilalți jucători, să-i descos, să aflu cît de tare se țineau, cît de bine jucasem. Moșul mă obosise și cu felul lui de a se holba la goliciunea mea. Urmăream felul în care își tot deschidea și închidea gura, pe care o avea mică, și mă întrebam de ce naiba o fi făcînd mereu așa. Ce tot trăncănești, omulețule ? îmi venea să-i

spun. Şi mai faci şi clăbuci, pe deasupra. M-am mărginit însă a-l întreba :

— Dar Weaver — ori Slomer ?

— Ce vrei să spui ?

Arăta încurcat, *niţel îngrijorat* .

— N-au şi ei un cuvînt în povestea asta ?

A dat din cap :

— Ei sînt cu banii. De joc se ocupă Wade. Nu te gîndi la ei.

— Da' Weaver ce fel de tip e ?

Nu cred că m-a auzit. Şi nu cred că ar fi înţeles dacă ar fi văzut că Weaver mă interesa mai mult decît jocul. Bufetul s-a umplut ; după zece minute, s-a golit din nou. Nimănui nu-i ardea să stea. Am aşteptat acolo de unul singur, în vreme ce Johnson rătăcea prin cameră, împărtăşind păreri şi confidenţe, în urma cărora unii îşi ridicau ochii către mine, iar alţii — mai numeroşi poate — sprîncenele către el. Purta niste ghetuţe negre care dădeau picioarelor lui înfăţişarea unor cioturi.

Am plecat împreună de acolo şi am prins un autobuz în faţa stadionului. Se şi lăsase întunericul unei seri de iarnă timpurie. Luminile oraşului luceau stins în vale. Ne-am aşezat pe locurile din faţă ale autobuzului şi am urmărit cum zidurile din piatră cenuşie lunecă şi dispar de fiecare parte a ferestrelor. Am scos cartea pe care încercasem s-o citesc pe drum, cînd mă duceam la meci. Exaltarea lui Johnson dădea semne de ostoire, acum că totul se isprăvise. Făcea doar cînd şi cînd un comentariu, căutătura ochilor săi vădind un fel de nouă luare în stăpînire. În aceeaşi stare de spirit am coborît la staţia Bull

Ring şi am luat autobuzul 10 care merge de-a lungul lui West Street pînă la Highfield.

— Am citit-o, rosti atingînd cartea, apoi îşi aşează degetul de-a curmezişul paginii ca să mă oprească din citit.

— Despre ce scrie ? l-am întrebat.

— Despre un boxer.

Tuşi pe urmă şi-şi suflă nasul cu degetele.

— Asta se vede după copertă, i-am completat răspunsul, arătîndu-i poza de pe învelitoare.

Se zgîi la faţa sulemenită a eroului şi la cele două mănuşi roşii.

— Îţi place cartea ? vru el să ştie.

Am dat din umeri, am răspuns ceva la întîmplare — nu voiam să-i arăt că eram impresionat de acest erou tenace. În cele din urmă, ca şi cum i s-ar fi încleştat nişte degete în jurul gîtului, dădu glas gîndului ce-l frămîntase încă de la începutul meciului.

— Vrei să te însoţesc pînă acasă ?

Mă privea cu un fel de spaimă năucă ; se prefăcea.

— N-ar fi un deranj... n-ar fi un deranj pentru mine, adăugă.

— Dacă vrei. Vino să bem un ceai. Doamna Hammond nu se va supăra.

N-a mai scos nici un cuvînt. Am gonit aşa mai departe, prin cercurile de lumină ale felinarelor, dincolo de parcelare, înspre capătul mai izolat al oraşului, sub creasta pe care se ridica spitalul.

Acasă nu era nimeni. Doamna Hammond ieşise cu cei doi plozi. Probabil că dinadins. Ne-am aşezat în bucătăria din dos şi am aşteptat. John-

son o luă iar de la capăt în legătură cu meciul, aruncînd numai din timp în timp cîte o căutătură către cizmele din faţa vetrei, scormonind focul cu vătraiul şi întreţinîndu-l cu adaosuri de cărbune. Încerca să se simtă ca la el acasă.

Spre foc şi la văpaia-i acum uriaşă scăpărară ochii doamnei Hammond în clipa cînd intră în odaie. Mă privi mînioasă, iar unul din copii spuse :

— Nu-i aşa că-i cald, mămico ?

— Cald ! exclamă ea, şi apoi luă aminte la prezenţa lui Johnson, care se ridica anevoie în picioare în colţul bucătăriei. E ca într-un cuptor ! mai spuse cu amărăciune. Ştii prea bine că nu ne putem permite să ardem atîţia cărbuni, domnule Machin.

Se făcea că nu-l vede pe Johnson şi aştepta să-i răspund eu. Apoi ciuda femeii trecu de la foc asupra lui Johnson : trebuia să nu-l fi adus cu mine.

— Domnul Johnson m-a însoţit pînă acasă, am lămurit-o într-o doară. Tocmai ne-am înapoiat de la meci. Dumneaei e doamna Hammond, i-am spus şi lui.

— Nu prea avem mare lucru pentru ceai, se scuză ea.

— Lasă fasoanele, i-o tăiai. S-ar putea ca domnul Johnson să-şi închipuie că sîntem săraci.

N-a lipsit mult să izbucnească în plîns ori să înceapă a mă ocărî. Nu mai ştia însă ce să facă. Am ajutat-o să-şi deşerte plasa. Vedeam că făcusem o boroboaţă aducîndu-l pe Johnson, şi mă trezii că de fapt ea avea dreptate. Dădeam şi cu

toată vina pe el. Am aşezat cele cîteva pachetele pe masă, întrebîndu-mă de ce-şi dăduse osteneala să le tîrguiască.

— Tocmai am făcut nişte cumpărături, zise. E o vreme groaznică.

— Aşa-i, încuviinţă Johnson. Tot burniţă într-una şi tot ceaţă.

Doamna Hammond se fîţîia acum în jurul mesei, îngăduindu-mi s-o ajut, dorind ca Johnson să observe c-o ajut. Am umplut ceainicul. Copiii tot nu se deslipiseră de lîngă uşă. Simţeau că mama lor nu-i mulţumită şi se încruntau la mutra lui Johnson.

— Şezi, i-am spus lui Johnson.

Se lăsă pe scaun, ţinîndu-se ţeapăn, atent, urmărindu-mi gesturile. Doamna Hammond întrebă :

— Ei, şi cum a mers meciul ? Aţi cîştigat ?

N-avea nevoie să pară că nu-i curioasă ; se vedea bine că nici nu-i păsa. Am mormăit un răspuns, apoi Johnson a izbucnit aproape strigînd :

— A fost grozav, coniţă !

— Zău aşa ? Mă privi o clipă. Şi cu cît l-au angajat ?

— Nu merge chiar aşa iute. Mai sînt trei meciuri de jucat înainte de a se lua o hotărîre în chestia asta.

— Mă ducea gîndul, spuse ea molipsindu-se de înflăcărarea lui Johnosn, că dacă a fost atît de grozav, s-ar fi putut să-l angajeze pe loc.

— O, nu. Vorbise pompos. Trebuie să-şi ia şi ei garanţiile lor — înţelegeţi, cînd e vorba de sume de bani aşa de mari.

— Va să zică, trebuie să mai joci trei meciuri pe gratis.

— Nu pe gratis. Primeşte treizeci de şilingi, onorariul unui amator. Asta e un fel de garanţie.

— Nu-i rău de loc, zise ea, şi repetă : Treizeci de şilingi.

— E o nimica toată, o lămuri Johnson. O să poată cere oricît doreşte după patru meciuri ca ăla de astăzi. N-o să le dea mîna să-l refuze, doamnă Hammond. N-am eu dreptate, Arthur ?

— Nu ştiu.

— Sînt sigură că o să-i dea cît vrea, domnule Johnson.

— Da, o asigură, cu ochii umezi de căldură. O să-şi taie drum.

— N-am nici o îndoială că lucrul ăsta o să te bucure, îi răspunse şi mai înţepată doamna Hammond, privind la Johnson cu şi mai multă mirare.

Ieşiserăm pe uşă şi ne aflam afară, în stradă, cînd Johnson îmi atinse deodată braţul şi-mi şopti :

— Uitai să-ţi spun. A fost şi Slomer de faţă.

M-am dat de o parte :

— De ce nu mi-ai spus-o pînă acum ?

— Am uitat. A plecat înainte de sfîrşit. Nu prea se întîmplă des să vină la un meci al echipei „A".

— Şi ce-a spus ?

Johnson zîmbi :

— Nu ştiu, că nu cu *mine* a vorbit.

— N-ai putut ghici după mutră ? E un infirm, nu-i aşa ? Unde şedea ?

— În spatele meu. Cu cîteva rînduri mai în urmă.

Îi păru deodată rău că pomenise de Slomer.

— Un' te duci acum Arthur ? mă întrebă apoi şi aruncă o privire scîrbită în coridorul luminat ce se întindea în spatele meu. Hai, vino cu mine. Putem da o raită pe la cîrciumă.

— Mă simt obosit.

— Sîntem acolo într-o clipă. Ne putem sui într-un autobuz.

Cînd m-am urnit din loc, lumina mă făcu să-i văd chipul mic şi frămîntat : undeva, în întuneric, o mască iritată. Înapoia mea, în coridor, o auzeam pe doamna Hammond.

— Poate că trec mîine, i-am spus. Pe la ora prînzului.

Am păşit pragul uşii :

— Te văd mîine, tăticule.

— Nu te superi că vreau să te ajut, nu-i aşa, Arthur, că nu te superi ?

— De ce-mi vorbeşti astfel ?

Faţa-i dispăru, înlocuită de ponosita parte de sus a şepcii lui turtite, ca şi cum stăpînul ei s-ar fi frecat, purtînd-o pe cap, de multe şi multe acoperişuri.

— Sper... ştii, că nu crezi că eu mă bag sau că mă impun.

Aşa-i glăsuia ascunsa faţă.

— De loc..., mormăii cu oarecare sovăială.

— Căci vreau să te ajut — înţelegi, nu ? — ce vreau să spun. De vreme ce-s în măsură să ajut, cred că e de datoria mea să...

— Sigur că da. Aşa-i, tăticule.

— Va să zică nu te superi.

— Cîtuşi de puţin, l-am asigurat. Nici nu

știu de ce-i dai zor că m-aș putea supăra. Va să zică, te văd mîine.

— Mîine, repetă el. La ora unsprezece.

— Și mulțumesc pentru toate.

— E-n regulă, Arthur. Oricînd, absolut oricînd.

A așteptat pînă ce i-am închis ușa în nas.

Doamna Hammond deretica în bucătărie. Aveam să-mi aduc aminte vreme îndelungată de privirea pe care mi-a aruncat-o atunci.

— Dacă am ars atîta cărbune pe foc, facem economie la lumină.

— Nu vreau decît să mă odihnesc, i-am spus. Cît despre mine, fie și fără lumină.

M-am așezat lîngă vatră și n-am mai spus nici pîs.

— De ce nu te duci în camera dumitale, dacă ești obosit? m-a întrebat gazda cînd m-a văzut că scot din buzunar *Sînge pe ring*.

Vocea îi era pe jumătate sugrumată. Flăcările îi jucau jur împrejur.

— Acolo nu m-aș putea odihni. Și pe urmă nici nu mi-e somn.

— Nu ieși în oraș? Aș fi crezut că vrei să-ți sărbătorești noua faimă.

Am scos un oftat prelung, spre a-i arăta cu adevărat cît eram de obosit.

— Dacă-i vorba pe-așa, înseamnă că ești în stare să te miști. Dă-mi o mînă de ajutor.

— Mă rog.

Ted Williams îi povestea neveste-si despre moci. Ea îi mîngîia părul, fandosindu-se, dîndu-i

de înţeles că merita să lupte pentru ea. Ted tresărea de durere. Dar se ţinea tare.

— Ce vrei să fac ?

— Ai putea spăla vasele. S-ar zice că astăzi s-au strîns toate buluc. Claie peste grămadă.

Glasu-i era lipsit de orice modulaţie, sau mai bine zis avea doar un singur ton, acela al tristeţii, ca şi cum ar fi înăbuşit în el o chinuitoare durere lăuntrică.

M-am îndreptat către chiuvetă şi am pus într-un lighean ceştile de ceai, apoi farfuriile rămase de la prînz, după aceea am vîrît în el şi ceştile de la micul dejun şi, în sfîrşit, farfuriile rămase de la cina din ajun.

— Ceaşca aia a lui Johnson las-o deoparte, mi-a poruncit. O spăl eu singură, ceva mai încolo — o opăresc. Ai apă în ceainic pentru spălat.

Am turnat-o, clocotindă, dar cînd am dat s-o răcesc cu apă de la robinet, mi-a atras atenţia.

— Nu lăsa să curgă prea multă apă rece. La ce bun să mai foloseşti atunci apa din ceainic ?

— Unde-s Lynda şi puştiul ?

— Sînt sus. Îi culc numaidecît.

— Cam devreme pentru ei.

— Sîmbătă se culcă totdeauna devreme.

Am clincănit cîteva cești, apoi am şters aburul de pe oglindă, ca să mă pot vedea.

Dar ea de colo :

— Dacă nu-i culc numaidecît, îi ţin treji betivii şi nu mai apucă să se liniştească.

Mă urmărea din ochi, să vadă cum spăl prima ceaşcă. A mai aşteptat şi la a doua, apoi a început cu poveţele :

— Dacă pui ceaşca sub robinet ca s-o clăteşti, după ce ai spălat-o, săpunul iese tot — e mai curat aşa. Dar nu vreau să stau să te socresc.

Cînd a coborît de sus, după ce şi-a culcat plozii, vasele erau rînduite pe masă, gata să fie puse la locurile lor. Iar eu şedeam la gura sobei, aflînd cîte ceva despre viaţa casnică de toate zilele a lui Williams, după sfîrşitul cîte unui meci formidabil. Mă întrebam de ce nu se afla şi o poză a exemplarului ăstuia de blondă pe coperta cărţii. Ar fi putut-o aşeza în arierplan, după vreuna din mănuşile celea mari şi roşii, chiar la dreapta urechii tipului. Ar fi putut-o înfăţişa pe recamierul din apartamentul lor. Ar fi arătat grozav, el în relief pe primul plan, în plină acţiune, iar ea în aşteptare, pe planul din fund, gata să-l mîngîie în fel şi chip. Grozav lucru să fii ca Williams! Toate damele alea dintre care să tot alegi. Nimeni în lume care să-i poată para undercutul stîng! Şi laterala aia ucigătoare cu dreapta! Undercutul stîng...

— Poţi fuma dacă vrei, îmi îngădui doamna Hammond.

Si, după ce verifică toate farfuriile să vadă cîtă grăsime putusem lăsa pe ele, începu să le care în bufet.

— Ce-ai spus?!

— Am spus că poţi fuma.

— Şi-atunci, cum rămîne cu toate observaţiile de pînă acum?

— Copiii nu-s de faţă. Nu-mi place să fumezi cînd sînt şi ei aici, jos.

— Asta nu mi-ai spus-o niciodată pînă acum.

— Ei bine, de acum încolo ştii.

Cotrobăi prin bufet, trăsnind şi pocnind. Apoi grăi :

— Nu prea-i o plată dreaptă.

— Vrei să spui azi după-amiază ?

N-a răspuns nimic.

— Devine dreaptă după angajare, i-am explicat.

— Şi-or să te angajeze ?

— Nu ştiu...

— Moşul părea tare sigur de asta... Te tratează ca pe un fiu.

M-am întors s-o privesc drept în ochi.

— Nu mi se pare cea mai nimerită exprimare.

Apoi m-am gîndit la ceea ce spusese :

— Eu îi zic tăticule, numai fiindcă-i bătrîn.

— N-am vrut să spun asta.

— Atunci ce-ai vrut să spui ?

— Felul în care se poartă cu dumneata — te mănîncă din ochi. Te priveşte cum ar privi o fată.

— Hai, nu vorbi aşa. Pe om îl interesează jocul, şi atîta tot.

— Aş spune mai degrabă că e pasionat.

— Pasionat, fie. Ce-i rău în asta ? Nu i-au rămas multe de care să se pasioneze la vîrsta lui. Mi-a fost de mare folos.

— Asta chiar vreau să şi spun — e ceva neobişnuit.

Doamna Hammond atîrnă ficeare ceaşcă de cîrligul ei din bufet, ca şi cînd ultimul său argument şi-ar fi atins ţinta cu aceeaşi uşurinţă.

— Dacă jocul de rugbi nu te interesează personal, cum de poţi şti ce fel de sentimente trezeşte el în alţii ? Cei mai numeroşi dintre pasionaţii jocului sînt de vîrsta lui.

— Dar nu în chip subiectiv. La el e ceva subiectiv.

Şi, stînd încă în picioare, veni să-şi sprijine palmele de masă.

— Da — ştiu că eşti obosită şi că n-ar fi trebuit să-l aduc aici astă-seară. Îmi pare şi mie rău. N-o să se mai întîmple.

— Nu-s obosită. Şi nu-mi pasă dacă îl mai aduci ori ba.

— Ce vrei să insinuezi, atunci?

— Nimic.

— N-are un fiu al lui. Îl cunoşti ori ştii ceva despre el?

— S-ar putea să ştiu.

Se întinse de-a curmezişul mesei, în vreme ce văpaia focului îi tremura pe corp.

— Cît ar căpăta el, dacă ăia te angajează cu adevărat?

M-am făcut că-s jignit. Dar nu m-a luat în seamă. Îmi venea să cred că încearcă să ţină pasul cu mine, depăşindu-l pe Johnson. I-am răspuns cu o jignire în glas:

— N-ar căpăta nici o leţcaie. Nici măcar nu m-am gîndit la una ca asta.

— Pun rămăşag că el s-a gîndit.

Simţii dintr-o dată că ar putea fi în prietenia lui Johnson un ceva anume care se cerea ocrotit.

— Nu-i aşa cum crezi, i-am spus.

— Nu zău? În toată viaţa lui n-a avut nici o slujbă, nici o meserie.

Vorbea cu adevărată cerbicie. Mă întrebai cum ar fi procedat Williams cu ea. Ar fi bătut-o? I-ar fi ars cîteva perechi de palme — asta cel

puțin. Așa ar fi terminat-o cu ea un adevărat bărbat. Brutal.

M-am mulțumit s-o întreb :

— Și de unde știi că n-a muncit niciodată ?

— Păi, că doar nu degeaba am ochi. Ia uită-te la mîinile lui. Toată viața lui n-a făcut nici o treabă. Are mîini respingătoare. Moi de tot.

— Ce naiba au de-a face mîinile lui cu toată treaba asta ?

Mi le privii la iuțeală pe ale mele ; apoi adăugai :

— Are mîini respingătoare. Și eu am mîini respingătoare. Nu putem fi cu toții femei. Și-apoi, nici măcar nu știu dacă voi fi angajat. Și n-o știe nici el.

— Pare că totuși el știe ceva.

Vorbea cu nepăsare.

— L-am auzit că pomenea numele lui Slomer.

— Și asta ce-nseamnă ?

— L-am auzit pomenind de Slomer.

— Va să zică l-ai auzit pomenind de Slomer. Vorbești ca un copil. Și *despre ce* vorbești, la urma urmei ? Tare aș vrea să știu. Slomer contribuie la întreținerea clubului. De fapt, el este probabil însuși clubul. Sau măcar o bună jumătate din el. Vede la bani cu grămada.

— Și-i primești, totuși, banii ? E doar catolic.

Mă întrebam în ce măsură faptul acesta putea avea o influență asupra mea. La urma-urmei, pe strada aceea, pe strada învecinată, pe toate străzile, pentru toți cîți erau și pe care-i puteai vedea de sus de pe creasta spitalului așezat deasupra văii, un catolic însemna mai mult sau mai puțin un agent străin. S-ar putea să fie toți de partea mea. Pe de altă parte, s-ar putea tot atît

de bine să nu fie. Cel mai bun lucru era să-i priveşti pe toţi ca pe nişte duşmani ; atunci nu mai riscai nimic. Dacă-l socoteşti pe fiecare în parte ca pe o fiară sălbatică, nu te poţi îndepărta prea tare de adevăr. Cu Slomer simţeam însă că lucrurile aveau să stea altfel. El avea bani. Îi plăcea să rişte. Îmi ziceam că era de ajuns ca să anuleze orice alte combinaţii ar fi avut.

— După cîte mi-a fost dat să aud, am lămurit-o, nici Weaver nu mi-e din cale afară de simpatic. Şi totuşi lucrez în uzina lui. Crezi că ar trebui să-mi schimb locul de muncă ?

— Asta nu-i treaba mea.

Părea destul de mulţumită că izbutise să mă scoată din fire. Focul se domolise prea mult ca să mai pot citi la lumina lui, iar lampa nu voia s-o aprindă. Ba se şi apucă să lustruiască cizmele de pe vatră cu o cîrpuşoară galbenă ; îngenunchease în dogoarea focului.

— Soţul dumitale, dacă nu mă-nşel, a lucrat la Weaver, rostii eu pe un ton solemn, ca şi cum aş fi comunicat ştiri cu privire la un necaz de mari proporţii în care nu aveam personal nici un amestec.

— Cine ţi-a spus ? mă întrebă, fără să-şi ridice însă ochii

Îşi înfăşurase degetul arătător cu cîrpa şi freca încreţiturile din jurul găurilor de şireturi.

— Tot Johnson. S-a întîmplat să mă întrebe unde locuiesc. Şi i-am spus. Mi-a mărtuirsit că soţul dumitale a lucrat acolo.

— Trebuie că ţi-a mai spus el şi altele. N-ai fi pomenit de asta, dacă nu-ţi spunea... De bună

seamă i-ai mărturisit că trăieşti pe doi bani jumate cu văduva bietului Hammond.

— Nu. Dar i-am spus cît plătesc şi că mă completez dînd uneori cîte o mînă de ajutor la gospodărie.

— Pun rămăşag că i s-a părut foarte cavaleresc din partea dumitale. Dai o mînă de ajutor la gospodărie — aşa i-ai spus ? Şi el ce-a răspuns ?

— M-ai asigurat că prea puţin îţi pasă de ce spune lumea.

— Aşa şi este : nu-mi pasă.

Din tot focul nu mai vieţuia acum decît un ghemotoc mînios de cărbune strălucitor. Jarul azvîrlea dungi roşii peste cauciucul galben al cizmei în care-şi afundase mîna.

— Îmi pasă însă că numele lui Eric e amestecat în tărăşenia asta. Iată ce nu-mi place, grăi ea.

— Îmi pare rău că m-a luat gura pe dinainte.

— Nu-mi pasă că se vorbeşte despre mine. Despre mine s-a vorbit întotdeauna. Cînd a murit Eric, s-a spus că... mă rog, n-are nici o importanţă. Nu-mi place să-i fie tîrît numele în toate murdăriile.

Dincolo de curtea din fund se jucau nişte copii. Picioarele lor zdrobeau cenuşa din faţa uşii. Strigau şi făceau tărăboi prin întuneric. Tînărul Farrer, în curtea de alături, îşi verifica motorul motocicletei, ba accelerîndu-l, ba făcîndu-l să turuie şi să tuşească, ba lăsîndu-l să moară. Curat balamuc. M-am ridicat să ies.

— Şi ce se spune despre el la uzina lui Weaver ? vru să ştie.

— Nu i-am auzit numele pomenit decît atunci.

— Trebuie că ai vorbit despre el — altfel nu-l aminteai așa, dintr-o dată.

— Nu. Nu i-am pomenit niciodată numele...

Și-a scos mîna din cizmă, și apoi a pus cizma jos, lîngă perechea ei.

— Vezi, cînd a murit Eric — cum să-ți spun, pentru mine totul s-a sfîrșit.

Silueta i se profila pe văpaie, aplecată cum era acum.

— Spunea adeseori că nu știe de ce trăiește. Spunea adeseori: de ce oare mi-a fost dat să trăiesc? Cînd o lua așa, simțeam că nu mă purtasem cu el cum trebuie. Nu-l făcusem să înțeleagă, să simtă că aparținea...

Își ridică ochii:

— N-ar fi trebuit să-ți spun asta, așa-i?

— Nu mă supără...

— Mă refeream la felul dumitale de a fi. Încrezător în sine. Așa cred că te-ar socoti oricine. Semeț. Nu pari îngrijorat, așa cum era Eric.

— Am vorbit despre el numai pentru c-ai început să lustruiești cizmele acestea.

— Și ce, dacă le lustruiesc? Ai ceva împotrivă? Nu-ți place să te uiți la mine cum le lustruiesc?

— Ți-am mai spus, nu mă supără, nu-mi pasă...

Văzui că începe să plîngă. Ieșii mai înainte ca lucrurile să se încurce mai tare.

*

Al doilea meci de probă mi s-a părut mai ușor decît primul. Mai întîi, că n-am avut mare lucru de făcut: tipul ăsta solid încearcă o pătrundere, uite, pe partea închisă ori de cîte ori se

organizează o grămadă. Poartă mingea detaşat. Nu-mi rămîne decît să-i stau în cale, că de uitat nu se uită. Îl lovesc sub maxilar cu umărul şi se prăbuşeşte ca un prunc. Încep să număr ori de cîte ori apare în felul acesta. Paisprezece. Nu i-a rămas neizbită nici o părticică a feţei. A cincisprezecea oară e scos de pe teren cu targa. Uite cum se prosteşte omul. Asta arată că-s bun la jocul în defensivă.

Cu Johnson am mai răcit-o. Nu ştiu de ce anume, dar mi-era silă să-l văd acolo, proţăpit pe linia orizontului de la Batley. Am zăbovit ceva mai mult în bazin şi încă şi mai mult în vestiar, dar cînd am ieşit, el tot mă mai aştepta. Credea că fusesem răpit şi neliniştea asta a lui mă sîcîia parcă mai tare.

— Tocmai plecăm, l-am anunţat. Nu credeam că o să aştepţi.

— Doar ca să văd că nu ţi s-a întîmplat nimic rău, Arthur.

Mă cercetă cu privirea de sus pînă jos, să se convingă că-s teafăr şi nevătămat.

— Unde mergi acum?

M-am străduit să-i ascund enervarea mea.

A ridicat din umeri, dar cînd să pun mîna pe clanţa uşii ca să mă caţăr în autobuz, numai ce mă apucă de braţ.

— Autobuzul încă nu pleacă, mi-a spus. Hai să bem un ceai.

— Uite-i că numai pe mine mă aşteaptă. Băieţii vor să se întoarcă în oraş.

Arătai înspre şirul de mutre buimace dinapoia geamurilor autobuzului. Toată lumea era obosită, pe toţi îi durea cîte ceva, toţi voiau să plece.

— Vii diseară la cîrciumă ?

— Nu pot.

— Nu poţi ?

— Ies în oraş.

Începu să înţeleagă niţeluş ce fel de sentimente nutream faţă de el. Îşi vîrî la loc smocul de păr cărunt care-i ieşea totdeauna de sub cozorocul şepcii.

— Atunci, cînd te văd ?

Încerca să dea o nuanţă de reproş vorbelor sale, privindu-mă ciufut de sub şapcă, punînd în căutătura ochilor ceva tulbure.

— Spune tu o zi, Arthur, oricare. Mă ştii. O să fiu punctual la întîlnire.

Mă urcasem în autobuz.

— Dacă nu te văd mai înainte, strigă, te văd la Primstone. Parol. Aşa rămîne. După antrenament. Marţi seara.

Pînă cînd autobuzul ieşea din curte, i-am făcut semn cu mîna pe fereastră şi m-am aplecat să văd cum luase lucrurile. Stătea singur în mijlocul întinderii aceleia pline de praf. Cîteva hîrtii, cu programe, zburau încoace şi încolo în bătaia vîntului. Terenul de joc era doar glod bătătorit, cenuşiu-verzui. Johnson îşi flutura braţele cu multă însufleţire.

— M-a întrebat dacă poate veni cu noi în maşină, îmi vorbi antrenorul, peste umăr. Dar ştii cum e ; dacă dai voie unuia, vor toţi să se urce.

— Toate în regulă, Dicky. E niţel pisălog.

Mi se părea că Johnson ar fi trebuit să-şi cunoască mai bine lungul... vîrstei.

— Îmi pare bine că nu te-ai supărat, Art.

Mă bătu pe spate şi ne aşezarăm la locurile noastre. Autobuzul luneca, în seara aceea timpurie, către oraş. Cerul strălucea de ultimele pîlpîiri ale luminei zilei, dealurile de calcar ieşeau în relief, purpurii şi goale.

Şase din noi ne apucarăm de un pocheraş, pe locurile din fundul vehicolului. Am pierdut trei lire şi cîţiva şilingi.

Se făcuse aproape ora douăsprezece cînd am sosit acasă şi totul era cufundat în beznă. Am bătut uşor la uşa din faţă. În mai puţin de o clipă, am şi auzit-o pe scări. S-a aprins lumina din coridor şi apoi mi-a deschis uşa. N-a rostit nici o vorbuliţă cît am intrat pe uşă. Apoi a tras zăvorul şi a pornit-o înapoi pe trepte-n sus.

— Îmi cer scuze c-am întîrziat.

— N-are a face.

— Bucuros, că n-are a face.

Îşi trăsese paltonul peste capotul de casă şi-şi freca mîinile de frig.

— Ai băut, mi-a atras atenţia pe un ton liniştit.

Apoi s-a oprit în locul unde scara se cufunda în întuneric.

— N-ai de gînd să mă întrebi cum mi-a mers la Batley ?

— Ai jucat pînă la ora asta ?

— Terenul nu-i aproape. N-am ajuns înapoi decît tîrziu. Cîţiva dintre noi ne-am dus ca să dansăm.

— Nu te ştiam mare amator de dans.

— Nu-s. În orice caz, nu prea mare. Dar din cînd în cînd tot mă dau şi eu pe brazdă şi poposesc la „Mecca".

— Şi-ţi place ?

— Merge.

Nu voiam să par prea înflăcărat. Am dat să mă sprijin de perete, căznindu-mă să-mi ridic ochii şi s-o privesc.

— Eşti beat ! strigă ea. Ai venit acasă beat !

— Şi ce mare crimă am făcut cu asta ? După cîte ştiu, nu-mi eşti mamă, nu-mi eşti... mă rog, mai ştiu eu ce. Şi de ce mă iei aşa din scurt ? Ba să-ţi mai spun ceva — tare mi-ar plăcea să mă laşi să-ţi zic „lumina ochilor mei"... Valerie.

O luase iar pe scări în sus. Dar s-a oprit şi s-a întors pe jumătate, de parcă nu-i venea să creadă că auzise bine.

— Lumina ochilor mei, am repetat — şi am rîgîit.

A zbughit-o sus şi-am auzit-o că închide uşa.

Johnson mă aştepta lîngă vestiar, în tunel, aşa încît să fie imposibil să nu dau de dînsul. Stătuse pe linia de tuşă toată seara, urmărind antrenamentul şi făcîndu-mi obişnuitele lui semne de încurajare.

— Ce ţi-e : tată sau unchi ? mă întrebă unul din jucători, în vreme ce ieşeam împreună.

— Nu mi-e nimic. A intervenit să pot da o probă aici, asta-i tot.

— Bine e să aibă omul vecini buni.

Îmi făcu cu ochiul, mă lovi pe umăr şi se îndepărtă morfolindu-şi guma de mestecat.

— Ai fost în formă bună astă-seară, Arthur, mi-a spus bătrînul. Cum te-ai simţit, după sîmbăta trecută ?

Şi se uită atent la mine să vadă dacă-s cumva în aceeaşi dispoziţie mahmură ca şi ultima oară.

— Fac şi eu tot ce pot ca să mă adaptez, i-am răspuns, şi mi-am dat seama că mă străduiam să par voios, să-l încurajez.

— Aşa te vreau, fiule. Aşa te vreau.

Ţinea cu orice preţ să desprindă o nuanţă de prietenie din vorbele mele.

— Totu-i să te ţii de treabă zi de zi: ăsta-i secretul. Antrenament şi iar antrenament. Nu-i niciodată îndeajuns, Arthur. Înţelegi tu ce vreau să spun? Aici nu merge cu şmecherie. După aceea o să-ţi îngădui s-o iei mai la pas.

Şi, măsurîndu-mă din cap pînă-n picioare, iscodea orice schimbare ce s-ar fi putut produce de cînd mă văzuse ultima oară.

— O mulţime de jucători buni s-au dat la fund... cu desăvîrşire la fund, pentru că au fost prea leneşi, nenorociţii de ei, ca să se antreneze. Înţelegi ce vreau să spun? Fiindcă puteau da şi ei două lovituri într-o învălmăşeală, socoteau că nu mai au nevoie de antrenament. Li se urca la cap. Şi-i puteai vedea lăfăindu-se peste tot locul, de parcă toată ţara era a lor...

Şi-i dădea mai departe cu vorba, trupul său bătrîn zorindu-se şi poticnindu-se în vreme ce se străduia să ţie pas cu al meu, pînă ce am ajuns în staţia de autobuz.

— Mă întrebam, îmi spuse cu glas destul de tare pentru ca jucătorul celălalt, cu guma de mestecat, să poată şi el auzi, dacă n-am putea merge la tine acasă. N-am avea decît să ducem niscai peşte şi cîţiva cartofi prăjiţi. Aşa încît n-o s-o

deranjăm pe doamna Hammond a ta — căci mi-ar face plăcere s-o reîntîlnesc.

L-am privit drept în ochi, să văd de ce i-ar face plăcere s-o reîntîlnească. De ce naiba să fi vrut Johnson s-o vadă ?

— E ocupată în seara asta, tăticule. Şi de cîtva timp încoace e cam cu capsa pusă, cînd cade cineva aşa pe neanunţate. Îi place şi ei să ştie dinainte.

— N-am supăra-o cu nimic, Arthur. Am putea pune laolaltă tot ce avem... Aşa, pentru un fel de mică petrecere. Mai luăm pe drum nişte bere blondă şi mai luăm şi nişte bere brună, tare. Bea şi din asta, nu ?

— Într-altă seară, tăticule. Acum e cam pornită pe harţă. De vreo săptămînă o ţine tot aşa. O să încercăm noi altă dată.

Vorbisem destul de răspicat ; însă abia coborîrăm din autobuzul 10, că el o luă iar de la început, ca un copilandru.

— Nu văd ce rău am putea face.

— Dar de ce ţii morţiş să vii, aşa dintr-o dată ?

— De ce ? Ei bine, pentru că sîntem oarecum înrudiţi. Ultima dată am avut impresia că nu-i sînt pe plac.

Îmi ceru din ochi să-i spun care-i adevărul.

— Nu prea-i place să-i vină lume în casă, asta-i tot.

— Ba cred că nu m-a plăcut pe mine.

— Te înşeli. A supărat-o chestia cu focul. Am pus prea mult din afurisitul ăla de cărbune sau mai ştiu eu ce. E susceptibilă.

Am trecut prin dreptul rîndurilor celora îndesate de case de unde autobuzul o ia peste rîu.

Un fel de maghernițe afumate, legate unele de altele prin coșurile vetrelor. Un șlep fusese tras la mal și copiii se dădeau de-a lunecușul pe puntea aplecată a șlepului, care semăna cu un animal trîndav, nătîng și căscat, priponit acolo fără noimă. Două camioane de cărbuni erau parcate la ambarcaderul pentru cărbuni, gata pentru dimineață. Luminile păreau supte de apă, pînă ce se făceau nevăzute într-un picur subțirel și iute.

— Îți place să locuiești pe-aci? mă întrebă Johnson.

— Să-mi placă? Mi-e tot una. E ieftin. De ce?

— Mi-a făcut impresia, știi — că e nițel ciudată. Privirea aceea pierdută pe care o are. Și-apoi, cizmele de pe vatră. Nu-s ale tale, nu-i așa?

— Sînt ale răposatului. De-aia și este ca cam într-o doagă. Omul a murit, nu-i mult de-atunci, într-un accident la uzina lui Weaver.

Dar explicațiile mele nu izbutiseră a-l mai liniști. Încercă să spună în cîteva cuvinte că-i pare rău. De lămurit rămăsesc însă mai nelămurit ca înainte; nu putea înțelege în ruptul capului de ce locuiam acolo. Dacă-i vorba pe-așa, apoi nu înțeleg nici eu. Mi-am pierdut un ceas cu el în cîrciuma „La regele William".

Cu prilejul antrenamentului de joi seara, mi s-a dat de veste că George Wade n-avea să mai plece sîmbătă cu prima echipă la Wakefield și că renunțase la călătorie numai și numai pentru a urmări jocul echipei „A". Am dedus de aici că avea de gînd să urmărească jocul meu, deși mai erau și alți patru probiști în echipă. În vestiar,

înaintea meciului, am făcut-o pe importantul şi pe indispensabilul. Îi frecam pe toţi cu vaselină, le prindeam apărătoarele şi bandajele de umăr, boxam de unul singur cu mare aprindere în colţul camerei. Nu încăpea îndoială cu privire la scopul pe care-l urmăream. Şi pentru prima oară vremea era frumoasă.

Mi-am auzit numele strigat la megafon, apoi vuietul mulţimii cînd echipa cu care urma să jucăm a ieşit prima pe teren. Dicky, antrenorul, ne-a dat ultimele instrucţiuni, ne-am înşiruit şi am luat-o de-a lungul tunelului. Cei din capăt au pornit-o la trap. Bocancii răsunară pe beton, apoi zgomotul se topi şi liniştea se lăsă deodată cînd dădurăm de pămîntul gol, de partea cealaltă a gurii tunelului.

Întunericul se risipi. Lumina te orbea o clipă, se contopea cu şocul pe care ţi-l producea vuietul mulţimii. Mi se păruse că nu-mi încap în piele cînd păşisem în goană pe teren. Megafoanele transmiteau „Intrarea gladiatorilor", în vreme ce noi alergam semeţi către mijlocul terenului şi ne dădeam în lături ca să alcătuim un cerc. Muzica se schimbă în uruit de fanfară, cînd cei doi căpitani aruncară cu banul.

Echipele se împrăştiară, punînd stăpînire pe tot cuprinsul terenului : scăpărări de albastru şi roşu deasupra petelor de cafeniu ponosit şi verde prăfos ale terenului. Aşteptam, cuminţi, fluierul. Îl auzirăm. Balonul se ridică în aer.

Trecuseră cincisprezece minute din prima repriză şi nici măcar nu atinsesem balonul. Mă furnicau durerile de cît mă agitam şi răsuflam

din greu. Mi-a trebuit mai bine de jumătate din prima repriză ca să-mi dau seama că propria mea echipă mă ţinea departe de balon.

Am priceput că Taff Gower, trăgătorul, e la capătul firului acestei manevre : o jigodie mică şi tăcută, care-şi molfăia ultimele zile de rugbist în echipa „A". Cu faţa-i ştirbă şi speriată, silueta lui scundă, susţinută de nişte picioare arcuite, şontîcăia în preajmă-mi la fiecare mişcare pe care o făceam şi, ca din întîmplare, îndepărta balonul ori de cîte ori îmi venea în cale. Mi-am spus că desigur nu mă place. S-ar putea să fiu eu pricina pentru care vreunul din prietenii lui e ţinut în afara echipei, pierzîndu-se astfel o leafă. De asta nu-mi păsa. Vedeam doar că ambiţiile mele erau menite unei grabnice spulberări. În vreme ce ne aplecam pentru grămada următoare, faţa lui Taff Gower se nimeri să se pomenească înaintea alei mele.

— De ce nu mă laşi să ajung la balon ? l-am întrebat.

Îşi ţinea capul dat pe spate, aşteptînd să intre balonul, dar zîmbea, destul de politicos. Îi puteam zări fundul gîtlejului. Cînd m-a scuipat, nu mi-am putut feri capul. Mi-am spus doar că-i clar că nu mă place.

Am aşeptat alte trei grămezi, să-i dau mai departe impresia că nu-l paşte nici un pericol şi totodată să prind prilejul cel mai bun. Braţul drept mi-l păstram liber. Era cu faţa întoarsă, cu privirea încordată, cu ochii dilataţi în orbite, gata să descopere balonul cînd avea să intre. Am văzut balonul pornind din mîinile mijlocaşului de grămadă, iar pe Taff cu capul prins sub trunchiul

ridicat în sus al înaintaşului. I-am repezit una cu pumnul drept în ochi. A scos un ţipăt puternic. L-am lovit iar şi i-am văzut mucoasa roşie a nasului şi a buzelor în vreme ce-mi retrăgeam pumnul. Acum zbiera de-a binelea, prefăcîndu-se oarecum (durere profesională), dar în bună parte îl şi durea cu adevărat. Glăsciorul i se auzea peste tot terenul.

Grămada se risipi la auzul fluierului în care arbitrul sufla de să-i sară ochii şi nu alta.

— Te-am văzut! te-am văzut! răcni el, îmboldit la drastice măsuri de dreptate de formidabilele huiduieli ale publicului.

Se ridicaseră cu toţii în picioare, ca să protesteze şi să vocifereze. Gower îşi acoperise faţa cu mîinile, dar sîngele i se prelingea printre degete, în vreme ce antrenorul şi doi jucători îi călăuzeau paşii bîlbîiţi în afara terenului.

— Ai să vezi tu ce-ai să păţeşti, porcule şi măgarule! N-ai să mai joci cîte zile îi avea, şi aşa mai departe, răcnea arbitrul.

Şi spunînd toate astea, arăta spre trăgătorul echipei adverse, cu un adevărat simţ al efectului dramatic. Răspunsul mulţimii atinse culmea — mult mai mult decît ar fi făcut-o pentru — bunătoară, incendierea unei biserici. Tînărul trăgător clătina din cap.

— Nici nu l-am atins, făcea el, căutînd din ochi sprijinul propriei sale echipe. Jur pe ce am mai sfînt că nu l-am atins nici c-un deget.

— Asta să i-o spui preşedintelui federaţiei.

Trăgătorul îşi ieşise din fire, de nevinovat ce se ştia.

— Da' uitaţi-vă măcar la blestematul ăsta de pumn al meu, zicea el. Uitaţi-vă, n-are nici picătură de sînge pe el.

— Nu discut.

Arbitrul i-a notat numele şi l-a scos din joc.

Nu mai văzusem niciodată aşa circ. Întregul teren duduia de furie, în vreme ce tînăra siluetă, în echipamentul ei de băieţandru, trecea prin dreptul tribunei centrale.

— Nu-s vrednici să stea pe un teren de rugbi, îmi spuse arbitrul deoarece se întîmpla să fiu cel mai aproape de el.

Nu ştiam dacă se referă la public sau la oameni de teapa trăgătorului. Lovitura de pedeapsă ne-a asigurat un avans de două puncte.

La pauză şedeam în jurul gurii tunelului, bînd din sticle şi ascultînd la Dicky, care ne înşira un pomelnic de greşeli lung cît o zi de post. Eram cu toţii liniştiţi. Fapt e că, de cînd plecase Gower, balonul sosea şi la mine de-mi era mai mare dragul şi de cele mai multe ori chiar la deschideri. Îmi ridicasem ochii, încercînd să localizez pălăria de fetru a lui George Wade în loja comitetului, cînd mă pomenii cu Dicky că vine spre mine. Mă apucă de mînă şi-mi scutură încheieturile.

— Ai cîteva vînătăi de toată frumuseţea pe-aci, băiete, mi-o trînti el. De ce pom te-ai lovit?

Nu privea la mine, ci la ceilalţi jucători.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Taff Gower, asta vreau să spun; de pe bancă, totul s-a văzut limpede ca lumina zilei.

— Nu mă lăsa să ajung la balon.

— Lasă-te de bancuri de-alde-astea, grozavule.

Chestii de-alde-astea nu plac nimănuia dintre noi aici.

— Credeam şi eu că nu le plac.

S-a strîmbat, plictisit de faptul că-l luasem la fix.

— Eşti născut ca pentru clubul ăsta, mi-a răspuns. În orice caz, eu nu scot o vorbuliţă, afară de cazul că Wade mă întreabă între patru ochi.

— Sînteţi de partea mea, am constatat.

— Înţelege, băiete : sînt numai de partea mea.

Clipi din ochi, uşurel de tot, şi mă bătu zdravăn pe umăr.

— Nu te lăsa, Art, vorbi cu glas tare şi porni mai departe să dea îndrumări fundaşului.

Pe cînd stăteam pe teren aşteptînd semnalul reprizei a doua, am cercetat totul cu amănunţită grijă, spunîndu-mi că s-ar cuveni să gust fiecare secundă a simţămîntului pe care-l încercam. Îmi aţintisem ochii pe doi muguri, pe cele două turnuri gemene de răcire ale centralei electrice, şi urmăream un nor de vapori albi care o luase de-a curmezişul văii şi se-ndrepta spre cerul de deasupra terenului. Balonul se ridică într-acolo şi, descriind o curbă lentă, căzu către mine. L-am prins uşor şi, depăşind doi oameni, am gonit spre centrul terenului. Nu ştiu cine striga să-i pasez balonul. Nu i l-am dat. M-am trezit într-un coridor şi deodată mă fulgeră gîndul că s-ar putea chiar să ating linia de buturi. M-am repezit drept asupra fundaşului şi, cînd mi-a venit în faţă, l-am fericit cu cocoaşa pumnului în nas. Pocnetul, geamătul, căderea în jos a braţelor lui, toate au coincis în mine cu o senzaţie de nemaipomenit

avînt. Am trecut printre buturi, trăgînd cu ochiul la entuziasmul publicului cînd am culcat balonul.

Totul era văruit cu lumină, totul scînteia. Casele de dincolo de turelele stadionului, siluetele copacilor din Sandwood, cerul de un albastru sticlos, masele de oameni — toate ţineau neapărat să mă vadă. Eram purtat de un iureş de energie, pierdusem orice simţ al efortului, gata să sfîşii şi să fac ţăndări pe oricine şi în acelaşi timp să zîmbesc mulţimii. Am ieşit de pe teren mai vioi decît intrasem şi încă în aşteptarea blestematului ăluia de lucru care să fie în stare să mă oboseaască.

George Wade nu era în camera unde se servea ceaiul ; Johnson însă, da. M-a sorbit dintr-o privire extaziată, încolăcindu-şi braţul subţire în jurul meu, legănîndu-se şi gungurind şi atrăgînd atenţia multora asupra noastră.

— Ce mai joc, Arthur ! Ai fost grozav !

Turuia şi îndruga fel de fel de vorbe cu atîta foc, încît a trebuit să-l duc la bar ca să încerc să-l domolesc. Ajuns acolo, s-a repezit deodată la toaletă : se ţinuse pînă să mă vadă. Am comandat două sticle de bere.

— Dă-mi voie, glăsui o voce în spatele meu.

Întorcîndu-mă, dădui peste trăsăturile moi ale unei feţe zîmbitoare.

— Nu, dă-mi voie. Te rog foarte mult, urmă omul, şi cu toate că nu era de presupus că ştiu cu cine aveam de a face, am mirosit că e Weaver.

El îndepărtă banii pe care-i întinsesem barmanului, înlocuindu-i cu un bilet de o liră. Apoi își scoase pălăria și-și comandă și el o bere.

— Ai jucat frumos astăzi, Arthur, îmi vorbi pe un ton familiar — de parcă am fi fost prieteni la toartă de cînd lumea. Cum te simți în tîrgul nostru ?

Printre buzele lui mici, bombate, i se vedeau dinții mărunți, egali și care, deși nu erau artificiali, păreau totuși a fi.

— E-al treilea meci pentru mine. Cred că merge binișor.

— Da, mi-a răspuns. Așa am auzit și eu. Se pare că ai pornit-o bine. Dacă-mi dai voie să vorbesc astfel.

Arătă către geamul mat al ușii care dădea spre camera comitetului.

— Wade le-a vorbit despre tine celor de-acolo. Cred că a ales ziua cea mai nimerită.

Apoi arătă spre ferestrele dinspre teren.

— Ți-ar fi pe plac un angajament ferm ?

— Parcă am de ales !

A rîs cu multă poftă. L-am văzut pe Johnson ieșind de la toaletă și oprindu-se la oarecare distanță de noi. I-am făcut semn să se apropie, dar el n-a venit.

— Ai mai jucat pentru alt club, pentru vreunul din cluburile diviziei mijlocii ? mă întrebă Weaver, fără a lua aminte la încercarea mea de a-l ispiti pe Johnson.

Am dat din cap că nu.

— Nu cred să-ți fi auzit numele pînă acum — Machin.

Îl pronunța ca pe un nume foarte comun.

Ne priveam cu atenţie unul pe altul, nu fără un soi de reacţie instinctivă.

— Mare păcat de bietul Taffy Gower.

— Ce s-a întîmplat ? Nu l-am mai văzut după meci.

— Nici că s-ar mai fi putut. L-au dus la raze. La un spital. Am auzit că are nasul spart. Firav cum e... trăgătorul acela vede ceva pumn.

Şi zîmbea, aproape să fi zis că rîdea, şi tot clipea din ochii lui albaştri.

— Ghinion.

— Aşa e.

Şi-a luat pălăria, lăsîndu-şi berea nebăută.

— Trebuie să plec. Încă n-ai fost angajat aici ?

— Mai am de jucat un meci, înaintea de a se lua o hotărîre.

— Nu cred că o să le vină greu să o ia, aşa-i ?

Clipi iarăşi din ochii-i de prunc, încreţind cărnoasele pungi ale orbitelor.

— Rămîi cu bine, Arthur.

De cum plecă, mă şi întorsei către Johnson.

— Cine-i ? l-am întrebat.

— Păi ar fi trebuit să ştii, Arthur.

Ştia că ştiu.

— Cine e ?

— Ghici... Hai, ghici.

Zîmbetul care-i lumina faţa dovedea că-i plăcea jocul pe care-l jucam împreună.

L-am înşfăcat de mînă, chiar de deasupra degetului gros, şi am strîns din răsputeri.

— Cine e, tăticule ?

Mă miram şi eu de cît mă *tulburase* întrevederea cu Weaver. De ce oare mă purtam astfel ?

Părea să fie singurul fel în care-mi puteam stăpîni neliniştea.

— E urît ce faci, Arthur. E urît.

Atunci l-am strîns şi mai tare, şi ciotul cela de mînă bătrînă albi cu totul.

— E urît, gemu el.

I-am dat drumul şi Johnson se porni să-şi frece încheietura încet, privindu-mă pe furiş.

— Ce-a fost asta, Arthur ?

— Nu ştiu nici eu.

Nu-şi putea înfrîna mînia care-l năpădea.

— De ce m-ai strîns de încheietura mîinii în halul ăsta ?

Am clătinat din cap.

— Nu-i aşa că-i Weaver ? l-am întrebat...

— M-ai lovit. De-aia m-ai strîns de încheietura mîinii ?

Îşi legă o batistă în jurul mîinii, cu ajutorul mîinii celeilalte.

— Numai pentru că ai stat de vorbă cu Weaver ?

Mi se părea ciudat că el, Johnson, se supăra pentru că fusese lovit ; că se supăra pentru că fusese lovit de mine. Mi se părea că e cineva care-ntotdeauna fusese lovit şi jignit şi care avea să fie mereu lovit şi jignit, orice avea să facă ori să nu facă. Nu-mi plăcea să-l aud văitîndu-se ; dacă nu-l brutalizam eu, l-ar fi brutalizat altul. De ce să arunce vina asupră-mi, de ce să mă facă pe mine să apar ca o brută ?

— Eşti prea tulburat, spuse el obosit, mîngîindu-şi pielea umflată. Credeam că ştii că-i Weaver.

— Am rămas uimit că-mi vorbeşte astfel. Ce, e puţin lucru să vină şi să înceapă a-mi vorbi? Trebuie că l-am impresionat.

Johnson era bosumflat. Voia să se ia la ceartă, însă nu ştia cum. Pricinuindu-i o durere fizică şi jignindu-l, îl scosesem din atmosfera sărbătorească a acelei după-amiezi: ăsta era simţământul pe care-l încerca. L-am lăsat şi am plecat să mă plimb în oraş. Luminile explodau pretutindeni tăcute. Era pe înserate, ceasul când toată lumea începe să aprindă lumina în casă. Puteam urmări dîra luminilor pe vale în sus, până la parcelarea de la Highfield, rînd pe rînd, aidoma unei uriaşe tabere militare întinzîndu-se către matahala neclară a spitalului regional, situat pe creasta de deasupra adînciturii. Din rîu suia o ceaţă care se răspîndea şi acoperea parcul împreună cu movila sa singuratic înălţată, apoi se întindea dincolo de parc, peste toată valea cu tufişuri dese şi copaci ale căror întunecate siluete ai fi zis că se chirceau pe povîrnişuri ca nişte animale. Când am întors capul, pe cine am văzut ţinîndu-se după mine la vreo cincizeci de metri în urmă? — pe Johnson.

Nu mă puteam hotărî încotro s-o apuc. Nu aveam nici o carte cu mine: lăsasem *Toreadorul* acasă. M-am gîndit să fac o plimbare cu o maşină undeva la ţară. Mi-am luat un ziar de sport şi, după ce m-am săturat căutînd, am dat peste o mică dare de seamă a meciului, bine dosită printre alte şi alte articole, şi iată că, numai la aproximativ un ceas de fluieratul final, numele meu apărea cu litere mari. Judecînd după normele strungului, cred că ele aveau cam o şaispre-

zecime de țol înălțime. Nu chiar de tot mari. Dar le puteam eu face să mai crească.

Cînd am ajuns în oraș, singurul lucru pe care l-am putut face a fost să iau autobuzul 10.

Am găsit-o în bucătărie, aplecată deasupra chiuvetei. Lynda și Ian se jucau pe un fotoliu lîngă vatră. Făceau gălăgie multă. Ian era fără chiloți. I-am ars o palmă peste poponeața goală și m-am așezat, supărat, ca un controlor venit în inspecție, c-o găsesc încă afundată în vizuina ei cu aer îmbîcsit, în plină dezordine printre vase răvășite, cești și farfurii, cu desăvîrșire neștiutoare de succesul care pătrunsese în cameră o dată cu mine.

— Ți-ai băut ceaiul ? mă întrebă.

— Am băut o ceașcă, după meci.

— Cum a mers ?

— Te interesează ?

— Nu prea.. Ei, dar ce s-a întîmplat ? făcu atunci cînd Lynda izbucni în plîns.

Își șterse mîinile ca să-i împace pe plozi și-i ferici cu cîte o pălmuță. Se uitară amîndoi la mine, vreme de o clipă ; apoi, deosebind un strop de simpatie în căutătura ochilor mei, se porniră pe un nou val de tînguiri.

— Ia spune-mi, de ce rîzi acum ? mă întrebă ea.

— Nu găsești că-s nostimi ?

Se înapoie la chiuvetă, unde spăla niște pantalonași de-ai lui Ian, făcuți în casă. De bună seamă că se gîndea la întreg timpul pe care-l petrecea cu ei, zi de zi, toată vremea și la motivele pentru care nu putea găsi că-s nostimi.

— Uneori mi se pare și mie așa, îmi răspunse — totuși.

Mi-am tras un scaun de printre ziare, păpuşi, cărţi rupte, rufe spălate, perne sfîşiate, cărămizi şi automobile-jucării.

— L-am întîlnit pe patronul meu acum o jumătate de oră.

— Zău aşa ?

Şi a dat drumul unui robinet :

— De cine vrei să vorbeşti ?

Am pomenit numele lui Weaver, în timp ce apa ţîşnea zgomotos.

— Şi unde l-ai întîlnit ? m-a întrebat în cele din urmă.

— La meci. După părerea lui nu voi întîmpina nici o greutate la angajare.

— Frumos din partea lui. Presupun că-i un om pe care te poţi bizui.

— L-am impresionat, asta fără glumă. Se vedea cît de colo. Şi mi-a făcut cinste.

— Dar cu prietenul dumitale celălalt — domnul Johnson — ce s-a ales astăzi ?

— I-a făcut cinste şi lui.

— Asta înseamnă că ştie omul cine-i sînt prietenii.

— M-am gîndit — venind încoace — ce-ar fi să ieşim şi noi să ne plimbăm ? Putem lua şi copiii, dacă nu-i poţi culca.

A închis robinetul, şi deodată s-a oprit şi Ian din plîns, apoi numaidecît şi Lynda.

— Doamne Dumnezeule, ce-ţi veni ? Mă privea uluită. La ce bun să ieşim să umblăm teleleu prin bezna asta cumplită ?

— Îmi vine a crede că nu ieşi niciodată de aici. Am crezut că aerul curat poate să-ţi facă

bine. Cît despre mine, îmi place să stau de vorbă cu cineva cînd mă plimb. Poţi discuta problemele care...

— Foarte mulţumesc, dar n-am decît să-mi văd şi singură de sănătate, mi-a răspuns.

Fapt era că simţeam nevoie să mă plimb, însă nu de unul singur, iar ea era singura persoană alături de care aş fi dorit să mă plimb. Astea nu i le puteam explica. Voiam doar să vorbesc cu cineva. Dar ea aştepta o lămurire. S-ar fi putut chiar să-i pară bine de ivirea acestui prilej, pentru a-şi dovedi astfel independenţa. Văzînd că tac, rosti :

— Trebuie să fii nebun să crezi că aş ieşi pe întuneric... să mă plimb cu dumneata.

Se gîndea la ceea ce aveau să spună cele două rînduri de locatari înşiraţi pe amîndouă părţile străzii, numai ca să poată urmări ce se petrece pe uliţă.

— Cred să a sosit momentul să ne lămurim o dată pentru totdeauna, domnule Machin. Avem fiecare viaţa noastră particulară şi ea rămîne a noastră, a fiecăruia. Nu-mi place să-ţi vîri nasul în treburile mele. Şi nici eu nu mi-l vîr pe-al meu într-ale dumitale. Nu vreau să te bagi în felul ăsta în viaţa mea de familie. Şi te poftesc să ştii că nu mi-am pierdut cu totul mîndria — în cazul în care ai crezut altfel.

Nu mai aveam ce replica. Voiam să-i vorbesc despre după-amiaza aceea, despre Gower, despre ce şanse credeam că am ; aş fi dorit să-i arăt şi notiţa din ziar despre transformarea pe care o realizasem.

— Ce-i cu dumneata ? Nu vrei să fii fericită ? am întrebat-o.

— Fericită ?... Sigur că vreau să fiu fericită. Ţi-oi fi închipuind că sînt nenorocită numai pentru că... Dacă sînt lăsată în pace, sînt fericită. Ştiu să mă descurc şi singură. Nu-i nevoie să te vîri unde nu-ţi fierbe oala.

— Nu mă vîr unde nu-mi fierbe oala. Încerc doar să fiu prietenos. Aseară păreai destul de mulţumită să poţi sta de vorbă cu mine.

— Ai o droaie de prieteni. Nu-i nevoie să-ţi dovedeşti amabilitatea aici, în casă. De ce te ţii de capul meu şi nu de capul prietenilor dumitale ?

— Dar cum de poţi vorbi de fericire aici ? Ia gîndeşte-te. Nu ieşi în oraş niciodată. N-ai prietene printre vecine. În orice caz, nu prietene adevărate. De ce plăcere ai parte, dacă stai înfundată aici toată ziulica ? Să nu-mi spui mie că eşti fericită.

— Sînt fericită.

— Aşa spui. *Spui* că eşti fericită. Dar eu nu te cred.

— Nici nu-ţi cer să mă crezi. Adu-ţi, rogu-te, aminte cine eşti. Aici nu poţi să dai ordine cum îi dai trepăduşului ăluia de Johnson. Eu nu-s slujnica dumitale. Nu umblu de dimineaţa pînă seara cu un zîmbet pe faţă, numai ca să te fac pe dumneata să crezi că-s fericită.

— Dar nici nu-i vorba de rîs tot timpul. E vorba doar să arăţi fericită. Şi de arătat, dumneata nu arăţi niciodată. Rîsul nu are nici o legătură cu asta.

— Mă scoţi din sărite. Nu te duci la plimbare ?

— Ba da, ba da. Mi-e silă să trăiesc aici, asta-i buba.

— Așa ? Ei, păi atunci treaba-i ușor de rezolvat. Nu mai trăi aici. Pleacă. Sau poate crezi... că o să mă tîrăsc la picioarele dumitale să te rog să stai ? Mai ușor lucru nici că se poate : încetează de a locui la mine. O să fim fericiți c-am scăpat de dumneata.

Am ieșit trîntind ușa. Casa întreagă se zgîlțîi din temelii. Mi-am închipuit ce poate simți cînd vede zgîlțîindu-i-se în halul ăsta toată casa. Am pocnit de două ori ușa, m-am plimbat fără rost pînă seara tîrziu și apoi m-am dus ca să omor timpul la „Mecca", unde am încercat să agăț ceva.

Nu mi-a fost greu să văd în cursul săptămînii următoare că nu se hotărîse încă dacă să-mi ceară să plec sau ba. De data aceasta nu știam ce cale va alege. Cînd m-am întors miercuri de la lucru, își îmbrăcase rochia de lînă gri. Ceaiul era servit pe masă ; Lynda și Ian își primiseră tainul înaintea sosirii mele.

— Ieși diseară ? am întrebat-o.

— Tocmai m-am întors din parc, mi-a răspuns și, vrînd să precizeze, adăugă : Am fost la plimbare și n-am avut încă timpul să ne schimbăm. Sînt obosiți.

Arătă cu mîna spre plozii pe jumătate adormiți, sub un pled de pe sofa. M-a privit cum mîncam. Probabil că nu-și dădea seama cît de atent mă privea, iar eu mă străduiam să mă port cît mai firesc.

— Voiam să-ți vorbesc, mi-a spus.

— Cu privire la plecarea mea ?

— Nu... cu privire la cum am putea aranja mai bine lucrurile aici.

— Te-ai gîndit să-mi ceri să plec ?

— Nu cred că asta-i ceea ce vreau, a continuat, ca şi cum n-ar fi luat încă o hotărîre. E nevoie să lămurim vreo două-trei lucruri. Nu crezi şi dumneata ?

Mă privea drept în ochi, preocupată numai de ea însăşi ; semn de sănătate la ea. Bolta frunţii îi strălucea cu aceeaşi intensitate ca şi ochii, aidoma aceleia a unei mame italience într-un film american pe care-l văzusem.

— Voiam să te întreb dacă ştii de ce ţi-am cerut o chirie atît de mică la început.

— Pentru că aveam să ajut la gospodărie. Şi cred c-am ajutat.

— Nu mai avusesem niciodată chiriaşi. Mă gîndisem să iau o femeie, ştii. Dar care femeie avea să vie aici ? Pînă ce-ai venit dumneata, toţi cei care trecuseră să se intereseze erau irlandezi. Să nu crezi însă că mă plîng de felul în care m-ai ajutat în casă.

— Cît te costă ca să mă ţii ?

— Nu la asta mă gîndeam. Nu de asta e vorba.

— Haida de, ştii că ar trebui să ceri o chirie mai mare. Nu mă poţi ţine sub trei lire.

Faţa i se înăspri la auzul menţionării unei sume precise de bani.

Am reluat :

— Unele gazde cer pînă la cinci lire pe săptămînă. Trebuie să mărturisesc că atunci cînd am nimerit aici, mi-am spus că dădusem de-un chilipir.

— Nu vreau să urmezc o listă a lipsurilor mele.

— Nu mă gîndeam cîtuşi de puţin la aşa ceva. Încerc să-ţi arăt numai în cel fel îţi pricinuieşti singură rău. Pot oare să vorbesc ca unui om întreg, *măcar o dată? Dacă vrei să asculţi* ce-ţi spun, aş putea să-ţi fiu de folos.

S-a ridicat în picioare ca să fie mai stăpînă pe sine. Ne străduiam amîndoi să fim amabili, binevoitori, şi totodată grijulii să nu cedăm prea mult, prea degrabă. Aveam întotdeauna impresia că se prefacc, aşa încît nu puteam şti niciodată cît de adînci îi erau sentimentele.

— Tare ţi-aş fi recunoscătoare dacă ai înceta să faci tot ce-ţi stă la îndemînă ca să mă scoţi mereu din sărite, mi-a spus. Te-am rugat de nenumărate ori să mă laşi în pace, în privinţa asta. Nu mai pot suporta!

— Ies în oraş, i-am răspuns.

Terenul fără public mă deprima. Alcătuia centrul unei piste pentru curse de cîini. Clubul era dintr-acelea cărora le venea greu să-şi plătească echipa „A", rezultatul fiind că cei mai mulţi dintre jucători erau recrutaţi pentru cîte o după-amiază de la mina de cărbuni din vecinătate. În împrejurimile acelea era şi firesc să domnească o atmosferă de neglijenţă. O ceată de puşti veniră să ne ceară autografe, cînd am coborît din autobuz. Ochii lor ne urmăreau privirile, în timp ce noi luam aminte la stadionul părăginit, la iarba netunsă, la pista neîngrijită, la terenul ce nu mai fusese de mult nivelat. Din oraş nu se vedea nimic peste modestele tribune, deoarece terenul se afla

în vîrful unei uşoare ridicături, formată de un morman golaş de zgură.

În vreme ce-mi ofeream autograful, am dat cu ochii de semnătura lui Charles Weaver, mîzgălită acolo ceva mai înainte, într-un colţ.

— Pe asta de unde-o ai ? l-am întrebat pe băiat.

— De la un tip din tribună. I-am cerut-o.

— Acum cît timp ?

— Chiar adineauri. Nici nu-s cîteva minute.

Nu era de mirare din partea lui să dea autografe. Mi-am aşternut numele sub al lui şi am scrutat îndelung tribuna cu privirea. Era goală ; n-avea să vină nimeni cel puţin încă douăzeci de minute. De ce oare venise *el* ? Nu mă puteam gîndi la nici o pricină, afară de aceea că eram un erou. I-am urmat pe ceilalţi în micul vestiar neîncălzit, din spatele cămăruţelor agenţilor de pariuri. Jucătorii şi începuseră să se învîrtească şi să se răsucească, să discute — cu braţele încrucişate pe piept şi cu mîinile la subţiori, aşteptînd ca Dicky să citească cu glas tare numele celor care urmau să joace.

— N-am putea anula meciul ăsta ? a întrebat careva. E unul şi-acelaşi lucru în fiecare an, n-ar mai fi să fie. Mai întîi te-ngheaţă tun, apoi îţi dă în moalele capului. Ori aici ori la morgă, tot una.

— Morgă cu bilet de favoare, zise Dicky. Are omul ăsta un spirit grozav, al lui !

— Mi-aş da prima de învingător, numai să nu trebuiască să vin aici.

— A strigat îngerul tău vestitor !

— După ce vei fi venit aici tot atît de mulţi ani, băiete, cîţi am avut şi eu, nenorocitul de mine, parte să vin...

— De ce nu e luată echipa întîi atunci ?

— Pentru numele lui Dumnezeu, măi băiete, las-o moartă !

Pînă şi Dicky arăta plictisit. O dată ajunşi pe teren, ne-am pornit pe sărit, am alergat în jurul buturilor, ne-am pasat unul altuia mingea, dar de încălzit tot nu ne-am încălzit. Weaver nu se arăta nicăieri în tribună. Singurul loc unde s-ar fi putut afla era loja starterului. Dar aceasta era în umbră şi nu puteam vedea într-însa.

Încă de la început, jocul a iscat un tărăboi şi apoi a stagnat. Eu unul mă descurcam destul de bine, dar la liniile dinapoi, în ciuda apărătoarelor, era o treabă pe care n-aş fi făcut-o nici pentru toţi banii din lume. De n-or avea alte însuşiri, minerii sînt cel puţin vînjoşi. Să încerci să te strecori printre pumnii şi bocancii lor e ca şi cum ai dansa printre picături de ploaie.

Către sfîrşitul jocului, am fost placat scurt şi lovit drept în rădăcina nasului. Mi s-a smuls balonul din mîini şi am rămas întins la pămînt, adulmecînd zgura, aşteptîndu-l pe Dicky să vină fuga cu buretele.

— Ce joc crezi că joci ? m-a întrebat.

Era mai mult decît furios.

— Rugbi joc, n-aş mai juca.

— Ţi-ai căutat-o singur. Acum, că i-ai dat de gust, poate c-o să te declari satisfăcut. Rănit şi bun de ridicat de pe teren.

Mare lucru nu mai puteam face. Oricum, aşa cum eram, a trebuit să mă sprijine, iar eu umblam de parcă aş fi avut cinci picioare.

— Azi e ziua ta cea mare. Ai face bine să fi cu ochii-n patru.

— Ce vrei să spui, Dicky ?

Am încercat să mă uit la el.

— Fereşte-te de bucluciuri şi ţine-ţi pumnii acasă, mi-a răspuns el scurt. Nu uita că orice mişcare faci poate fi văzută de la depărtare de doi kilometri.

— Dar nu numai a mea. Mai sînt şi alţi douăzeci şi cinci.

— Dacă te prinde arbitrul, tu vei fi singurul. Umple-ţi timpul cum vei şti pînă ce auzi fluierul încetării şi nu-ţi căuta beleaua cu lumînarea.

Mi-a înfundat capul în găleată, m-a pus să respir nişte amoniac şi m-am înapoiat pe teren.

Am avut mare grijă să mă ţin cît mai departe, să fiu mereu al doilea la atac şi să mă feresc din calea balonului cînd venea către mine. Pentru prima oară mi-era frică să nu fiu rănit. Toată faţa îmi zvîcnea şi mă durea, ca şi cum oasele mi-ar fi fost ciuruite cu ace.

— Pe terenul ăsta n-am văzut de cînd sînt un joc de rugbi, grăi Dicky, în vreme ce ne tîram către vestiar. Aştia vin numai pentru păruială.

— Dacă vrei să ştii părerea mea, Dicky, aştia se mai cred încă pe vremea gladiatorilor.

Ceaiul ni l-am băut în cabina cu vedere asupra pistei. N-a scos nimeni nici o vorbă. Feţe înfierbîntate şi înroşite şi lucioase de pe urma băii priveau tăcute prin ferestrele dungate. Fiecare voia să se înapoieze în oraş, să se ducă la „Mecca", să aibă din nou senzaţia că aparţine lumii civilizate.

Mai înainte ca soarele de iarnă să fi apus, eram pe drumul de întoarcere, lung de şaizeci de kilometri, peste cîmpia netedă, către văi, prinzînd din ce în ce mai mult curaj. Nu zărisem nici urmă de Weaver.

Cei mai mulţi dintre jucători coborîră la Bull Ring.

— Nu mai poţi rămîne, Arthur? m-a întrebat Dicky. Ducem echipamentul înapoi la Primstone. Cei de acolo vor să te vadă...

— În legătură cu ce?

— Cred că ştii tu mai bine ca mine. Rămîi unde eşti. N-o să dureze mult.

Am fost introdus în camera de şedinţe a comitetului de către unul din îngrijitorii de teren, care aşteptase să se întoarcă autobuzul. Primul ins pe care l-am recunoscut a fost Weaver, deşi se afla tocmai undeva în fund, zgîindu-se la o colecţie de fotografii ale echipelor municipale. Apoi am văzut cîinele, şi pe George Wade. Cîinele dormea în faţa focului.

— Am auzit că aţi avut de furcă nu glumă azi după-amiază, vorbi Wade.

Binevoi să zîmbească şi-mi întinse mîna.

— Bănuiesc că ştii de ce te-am convocat aci, Arthur?

— Nu credeam că o să meargă atît de repede, i-am răspuns eu.

Wade rămase şi el niţeluş pe gînduri, apoi glăsui:

— Într-adevăr. Aşa-i băiete, şi ne-am strîns mîna. Nu vrei să şezi puţin?

Erau cinci, cu toţii. În afară de Wade şi de Weaver, mai era roşcovanul de Riley, secretarul,

și doi membri ai comitetului, pe care nu-i mai văzusem pînă atunci. Ne-am așezat împreună în jurul mesei de stejar lustruit. Weaver întoarse spatele fotografiilor și se porni numaidecît să ne zîmbească, mie și lui Wade, cîinelui, peretelui și mesei.

— L-ai mai întîlnit pe domnul Weaver, mi se pare, glăsui Wade. Acesta-i domnul Riley, secretarul clubului. Iar acești doi domni, domnul Glover și domnul Thorpe, se află de față aici ca reprezentanți ai intereselor comitetului.

Mi-am îndreptat privirea către Weaver, căutînd un fel de încurajare. El îmi răspunse cu o căutătură prietenoasă.

— Cum ți s-au părut aste patru meciuri, Arthur ? m-a întrebat.

— Mie mi-au plăcut.

Wade de colo :

— Nu ești obișnuit cu jocul de profesionist. Bănuiesc c-o să-ți vină cam greu.

Era pornit să-mi deprecieze situația și părea sigur că va izbuti.

— N-ai jucat niciodată rugbi adevărat, regulamentar.

Văzîndu-mă că șovăi, se isteți și adăugă :

— Ți-am cercetat dosarul. Știi — trecutul. N-ai mai jucat sistematic de cînd ai ieșit din școală. Asta înseamnă de acum șase ori șapte ani.

Weaver mă privi atent, ca și cum s-ar fi putut să fie plictisit — însă interesat mai degrabă de cum voi răspunde decît de critica lui Wade. N-am răspuns, și Wade a continuat :

— Desigur că n-ai să te superi dacă spunem lucrurilor pe nume, Arthur, ca să nu ne vinzi

pielea ursului din pădure. Dacă pot spune așa. Noi te-am verificat așa cum și tu ai avut la dispoziție timp de patru săptămîni ca să ne verifici pe noi. Sper, băiete, că nu-ți închipui că te-am *spionat sau că așa ne este obiceiul. Ești convins* de asta, nu?

Se așteptau să încep dintr-o clipă într-alta a turui într-un fel anume și-mi cotrobăiam prin minte să găsesc felul cel mai potrivit. Nu mai aveam altă ipoteză la îndemînă decît aceea despre care îmi vorbise Maurice auzind că sînt pus la probă: „Ține-ți muia și spune-le numai cît ceri."

— Desigur, am răspuns.

— Vedem că nu ești însurat.

— Nu.

— Și unde locuiești?

— Pentru moment, în Fairfax Street.

— Asta-i lîngă uzină, nu-i așa? întrebă Weaver.

— Da. Lucrez în întreprinderea dumneavoastră, domnule Weaver.

Privirea i se opri asupră-mi, chibzuitoare.

— Așa? Aș fi preferat s-o știu dinainte.

— Ei, n-are a face, își lămuri Wade colegii. Braithewaite lucrează și el la uzină. Și, va să zică, ai o gazdă în Fairfax Street?

— Da.

— Și ai o gazdă de treabă?

Am dat afirmativ din cap.

— Înțelegi, nouă ne poți spune. Oricînd îți putem găsi o locuință ca lumea. Dacă ai fi însurat, bunăoară, ai avea dreptul să primești o casă din partea clubului. E clar, Arthur?

— Stau bine unde stau, i-am răspuns, întrebîndu-mă cît apucaseră ei să ştie pînă în clipa aceea despre mine.

— Şi n-ai nici un fel de obligaţii legale — faţă de familie sau de altcineva ?

— Nu, nici o obligaţie.

— Şi-ţi place munca în uzina domnului Weaver ?

Wade rosti aceste cuvinte dîndu-şi mare importanţă, ca şi cum interogatoriul pe care mi-l lua l-ar fi pus într-o situaţie superioară celei a lui Weaver însuşi.

— Nu te feri să răspunzi că eşti nemulţumit în prezenţa domnului Weaver, ştii. O să fie dimpotrivă bucuros să afle dacă e ceva ce nu merge aşa cum trebuie.

Din partea lui Weaver veni un zîmbet de întărire.

— O duc bine.

— Te ocupi de ceea ce îţi place ? Dacă nu, te putem transfera altundeva.

— Mă împac de minune cu treaba pe care o fac.

— Pare a fi un om pe deplin fericit şi nepretenţios, constată Weaver.

Se uitară cu toţii la mine, de parcă într-adevăr aş fi fost un om pe deplin fericit — fericit sau neghiob.

— Cred că ai luat o hotărîre în inima ta, vorbi Wade, dacă vrei sau nu să joci mai departe la Primstone.

— Da, aş vrea să joc mai departe.

Dincolo, la cafenea şi în bar, cineva rîdea tare ; pe geamurile mate ale uşii se perindau umbre.

— Eşti dispus să te angajezi ca profesionist la noi ?

— Da.

— Te-ai gîndit bine şi eşti sigur de asta ? Vezi, n-am vrea să te facem să te pripeşti la ceva pentru care nu eşti pe deplin pregătit. Asta-i grija noastră, Arthur. Clubul municipal e un club important — şi orice greşeală am săvîrşi, ea cîntăreşte greu. Vreau să fim bine înţeleşi, mai înainte ca cineva să-şi ia orice fel de angajament.

— Da, ştiu.

Dintr-o dată atmosfera se destinse. Riley, secretarul, îşi plecă umerii peste masă, ascunzînd astfel vederii uriaşa emblemă a clubului purtată pe bluzon. Faţa-i devenise de un roşu mai concentrat, de parcă i-ar fi fost întoarsă pe dos. Dinţii îi sclipeau.

— Nu mi-o lua în nume de rău că nu umblu pe ocolite, Arthur, îmi spuse, arătîndu-mi că a sosit momentul să dăm cărţile pe faţă. Dar cu cît aranjăm lucrurile mai degrabă, cu atît e mai bine. Te-ai gîndit la o sumă anume ca onorariu de angajare ?

— Cinci sute de lire, i-am răspuns.

Nici unul din chipurile celor de faţă nu tresări. De parcă ar fi vrut să înlăture orice jenă pe care o putea isca sunetul monedei, Wade o zăngăni apăsat.

— Cinci sute... Cinci sute. Frumos, n-am ce spune.

Scoase un fel de zumzet şi aruncă priviri jur împrejurul mesei. Îşi spusese, de bună seamă, că va putea pune mîna pe mine pentru două sutare.

— Cinci sute.

Riley se vîrî în vorbă de îndată ce-l văzu pe Wade surprins de greutatea atacului pe linia de centru.

— Ce-ai spune de trei sute peşin, o sută cincizeci pentru campionatul regional şi o sută cincizeci dacă ajungi să joci pentru Britania?

— Marea Britanie, murmură încet Weaver.

— Pentru campionatul inter-regional şi internaţional vreau în plus peste ce am cerut, i-am lămurit eu, gîndindu-mă că le pot economisi trei sute de bătrînc, mulţumindu-mă să mă port doar ca un bun jucător de club. Cinci sute peşin.

— Ai vrea, cu alte cuvinte, începu Riley, si chiar mirîndu-se într-un tîrziu, ai vrea adică cinci sute peşin, *plus* o sută cincizeci pentru campionatul inter-regional şi, respectiv, pentru cel internaţional.

— Da.

— Şi ăsta ţi-e ultimul cuvînt?

Cînd am dat din cap, s-a întors către Wade care a reînceput atacul frontal.

— Asta-i o sumă foarte mare pentru cineva care abia începe să joace. De vreo experienţă a jocului profesionist nici vorbă nu-i, o ştii doar.

— Dumneavoastră m-aţi văzut săptămîna trecută cum joc.

— Asta înseamnă un singur meci, băiete dragă. Ba încă unul al echipei „A". Şi sînt cel puţin treizeci şi şase de meciuri într-un sezon — înţelegi unde vreau să ajung? Nu ţin să insinuez că tu nu ai jucat *bine* sîmbăta trecută.

— Şi că nu ne-ai impresionat pe toţi, sări cu vorba Weaver, răutăcios.

Mă împresurau toţi acum, din toate părţile. Aveau un avantaj şi-l foloseau. Părură că răsuflă din greu, mai înainte ca Riley să fie auzit spunînd :

— *Vrei să reflectezi asupra noii propuneri ?* Îţi plătim şase sute de lire — şase sute — trei sute acum, trei sute după ce vei fi stat un sezon întreg la noi, adică pînă la anul pe vremea asta, şi prime de cîte o sută de lire pentru campionatul inter-regional şi, respectiv, internaţional.

— Da, vorbi Wade, suflînd zgomotos pe nări, de se clătină odaia. Pe legea mea, e o propunere cumsecade.

Weaver se întreba dacă era cazul să picure un strop de zîmbet peste entuziasmul forţat al lui Wade.

— Vreau cinci sute peşin şi două prime de cîte o sută cincizeci, le-am răspuns.

— Dar vei primi aceeaşi sumă potrivit cu propunerea noastră, exact aceeaşi sumă, obiectă Riley. Oricum am socoti, tot la opt sute de lire ajungem. Însă, după propunerea noastră, ai primi, de fapt, banii mai repede. Ai avea şase sute în mînă. Înţelegi doar ? Drept garanţie, trei din ele sînt reţinute pe un an ; numai şi numai ca garanţie.

— Garanţie mai mult pentru dumneavoastră, decît pentru mine.

— Ascultă, Arthur, interveni Wade, ne pui în situaţia de a raţiona ca unul care mizează la un joc de noroc. Dacă am accepta punctul tău de vedere, n-am avea nici o garanţie că ne vom alege cu un cîştig de pe urma investiţiei pe care o facem. Nu zic că jocul de noroc nu-i cinstit

și așa mai departe, dar sîntem nevoiți să evităm din principiu astfel de situații. Vezi, tu nu tratezi cu noi cum ai trata cu niște particulari. Personal, s-ar putea să fim convinși că meriți fiecare bănuț din suma pe care o ceri. Dar noi nu-ți plătim din banii noștri. Vezi, asta-i buba, adăugă de parcă ar fi descoperit-o în clipa aceea. Sîntem o asociație. Avem răspunderi care depășesc marginile acestui teren de rugbi. Propunerea domnului Riley oferă o garanție care acoperă amîndouă interesele — și pe al tău și pe ale noastre.

— Tot joc de noroc rămîne, oricum ar fi privite lucrurile, i-am răspuns.

Se uita la mine, și eu încercam să-mi frec ochii pentru a rămîne treaz în lumina aceea aromită.

— S-ar putea să fiu rănit și să nu mai pot juca în sezonul acesta, ori niciodată. În cazul ăsta n-aș mai putea figura în toate meciurile unui sezon și mi-aș pierde cele trei sute.

— O, pentru un asemenea caz te-am despăgubi. Am putea să prevedem o clauză de despăgubiri pentru asemenea eventualitate, reluă Wade cu o proaspătă încredere. „În cazul în care e capabil să joace...", iată formula pe care am întrebuința-o.

— N-aș fi capabil, dacă-s rănit.

— Am exclude eventualitatea rănirii provocate în timpul jocului: asta e mereu de subînțeles. Dar nici o asigurare generală nu-ți putem da, știi prea bine.

Ciocănea cu degetele în masă și mîna, asemenea unui cal neastîmpărat, i se cobora pe

masa lustruită. Aştepta să cedez, plecîndu-şi niţel capul într-o parte, cu ochii aţintiţi asupră-mi.

— Nu-mi pot schimba hotărîrea, i-am spus. Simt că merit cît am cerut.

Oftă, poate cam jignitor pentru mine.

— Nu vrem să te silim cu nimic, Arthur. Tare aş dori să-ţi bagi asta în cap. Este în interesul nostru să-ţi oferim condiţiile care să-ţi dea o mulţumire deplină. Dar reprezentăm aici alţi oameni. Răspundem de o judicioasă învestire a banilor lor. Ce-au să spună cînd le voi aduce la cunoştiinţă că am înmînat cinci sutare din bănişorii lor unuia care, după cîte ştim, a jucat şi el o dată în viaţa lui un meci bun în cadrul echipei „A" ? Şi-apoi, toată discuţia pe care o purtăm se învîrteşte numai în jurul lui *cum* urmează să fie plătiţi banii. Căci asupra sumei ne-am înţeles : şase sute de lire şi primele.

— Cinci sute.

— Cum te simţi ? mă întrebă. Îţi tot freci ochii. Te-ai lovit la cap azi ?

— Mă cam doare. M-a pocnit unul.

— Vrei să bei ceva ?

Am făcut semn din cap că nu.

— Ei, ce-ai de spus ?

— Cinci sute peşin, i-am răspuns glonţ.

M-a privit rece :

— Dacă-i aşa, zise, vrei să fii bun să aştepţi afară o clipă ?

Riley se şi ridicase ca să-mi deschidă uşa. Am trecut în bar, să mă răcoresc.

— Cum merg treburile, Arthur ?

Un personaj pîntecos, cu impermeabil şi pălărie moale, veni la tejghea :

— S-au hotărît ?

— În ce chestie ?

— În chestia dacă să declare sau nu război — ştii tu, dacă-i cazul să te blindeze.

Şi rîse niţeluş, ca să arate omul că are simţul umorului.

— Acum stau şi discută.

— Vrei să bei ceva ? Lasă-mă să te servesc eu. Comandă o bere.

— Îmi închipui că te freacă rău, zise fără a face risipă de imaginaţie şi-şi strînse pumnul ca să arate ce vrea să spună. Sînt foarte strînşi la mînă.

— Asta o s-o aflu eu curînd.

La celălalt capăt al barului, Dicky şi cîţiva din comitet se puseseră pe băut, aşteptînd rezultatul şi uitîndu-se să vadă cam cum arăt.

— Ascultă, numele meu e Philips, de la ziarul *City Guardian*. Ai putea să-mi spui cîte ceva despre dumneata. Ştii — dacă se iveşte prilejul.

Berea îmi amorţea capul, odihnitoare.

— N-ar trebui s-o iei în serios.

Nu ştiam dacă era un sfat sau o mustrare.

— De ce n-aş lua-o în serios ?

— Nu-i decît un joc, omule dragă.

Mă prinse de mînecă, tainic.

— Totul e un joc, rosti el. În folosul lui Weaver.

— Se poartă aşa numai de dragul lui Weaver ?

— Gologănaşii pe care-i împart sînt ai lui. Şi lui îi place să-i vadă că se poartă după cuviinţă. Văd că ai o vînătaie la cap. Nu te-ar fi chemat ei aici numai de florile mărului.

Se uită din nou la vînătaie.

— A fost curat război azi după-amiază, i-am spus.

— Aşa am auzit şi de la Dicky. Pe-acolo, prin ţinuturile depărtate ale sălbăticiei, lucrurile se petrec mereu astfel. A-ha, uite-l din nou pe omul nostru.

Am întors amîndoi capul şi am dat de Weaver, care stătea în pragul uşii de la camera de consiliu.

— Bagă de seamă să nu-l calci pe bătătură pe *ăsta,* mai adăugă Philips.

— Vrei să pofteşti înăuntru ? îmi vorbi Weaver, în vreme ce conversaţia din bar încetă.

Nu m-am aşezat ; păreau că n-o doresc.

— Ce planuri ai, Arthur, dacă noi nu te angajăm ? mă întrebă Wade.

Cîinele se trezise acum, de-ai fi zis că abia fusese şi el consultat, şi mă urmărea cu ochii roşii îndreptaţi în sus.

— Nu ştiu. Să rămîn mai departe unde sînt. Nu m-am gîndit.

— Contai va să zică să te angajeze Consiliul municipal ?

Am aprobat cu o mişcare a capului, întrebîndu-mă dacă făcusem bine arătîndu-mă încăpăţînat.

— Ai fi tare dezamăgit, dacă ţi-am spune că nu sîntem în măsură să-ţi primim oferta ?

— Mă respingeţi ?

— Nu te poţi răzgîndi cu privire la decalarea plăţii ? La urma-urmelor, dacă stăm să judecăm, nu-i decît o chestiune de procedură.

Mai că eram să spun „Da", însă am clătinat din cap şi, înainte să pot rosti „Nu", Wade îşi întinse mîinile a neputinţă şi glăsui :

— Ei bine, în cazul acesta, Arthur, tare mă tem că n-avem ce face.

— Aşadar nu mă angajaţi.

— Nu putem.

Wade răsuflă din greu :

— Dar n-avem încotro.

Îşi repezi mîna peste masă — cu curcluşa cîinelui legată de încheietură — şi zîmbi sfruntător :

— Felicitările mele, Arthur.

Se grăbiră cu toţii să-i întărească izbucnirea aceea. Weaver îmi strînse mîna încetişor şi mă privi drept în ochi, cu bucuria unui copil care a dat de o jucărie nouă.

— Cine te-a învăţat ? vru Wade să afle.

— Să mă înveţe ce ?

— Să ceri atît de mult şi să nu discuţi.

— Maurice.

— Breithewaite ? La fel m-am gîndit şi eu. Se izbi cu palma peste coapsă : Mi-am zis eu că văd atitudinea lui îndărătnică înapoia a tot ce spuneai sau mai degrabă a tot ce nu spuneai.

Va să zică, treaba se făcuse.

Îl ascultam pe Wade care-i dădea mai departe cu :

— Dacă joci rugbi tot atît de straşnic pe cît ne-ai jucat pe noi toţi acum, apoi te clasezi internaţional pînă la anul. Şi nu glumesc.

Riley rămase tăcut, uşor purpuriu la faţă, privind cu îngrijorare la Weaver. După cîtva timp rosti :

— Dacă vrei să citeşti şi să semnezi documentele acestea, Arthur, atunci am terminat cu toate.

Am îndeplinit formele şi am trecut la bar. Wade bocănea pe lîngă mine cu bastonul, trăgîndu-şi după el cîinele. Începusem să mă întreb cînd aveam să văd cu ochii mei banii. Poate că doreau să li-i cer. Tărăşenia asta nu-mi plăcea.

— Un rînd pe socoteala clubului, porunci Wade barmanului cu urechi clăpăuge, iar după sosirea paharelor rosti urarea : Un viitor strălucit, Arthur, şi izbîndă în toate !

Băură toţi, Dicky şi Philips băură şi ei, bău mica grămadă de oameni din juru-ne, şi Wade îşi aşeză paharul jos.

— Ei, uite şi afurisita asta de hîrţoagă pentru care ne-am ciorovăit. Îţi pot mărturisi că Riley al nostru o semnase în vreme ce tu fuseseşi poftit afară din cameră. Eram doar atît de siguri...

Îmi încleştă mîna dreaptă într-a sa, aşa încît acum amîndoi ţineam de hîrtie.

— Rămîi aşa, murmură el cu o înfrigurare cum nu mai vădise pînă atunci. Rămîi o clipă nemişcat, pînă ce te trage în poză.

Aproape că-i ţîşniseră dinţii din gură, cît timp i-a trebuit fotografului lui Philips să ia un instantaneu, apoi dinţii se făcuseră iarăşi nevăzuţi, în vreme ce trăsăturile feţei i se muiau.

Nu prea ştiam în care buzunar să-mi vîr cecul. Mă simţeam de parcă aş fi fost campion la titlul mondial, cîntărit înainte de meci, cu toţi simpatizanţii şi suporterii roind în juru-mi. Se uitau la mine cum îmi tot treceam cecul dintr-o mînă într-alta, pînă ce Weaver spuse :

— N-ai de gînd să-l citeşti ?

— Ba da, i-am răspuns, şi am aruncat o privire asupra cuvintelor şi cifrelor şi am vîrît cecul în buzunarul dinlăuntru al hainei.

L-am putut vedea atunci pe Dicky întrebîndu-l pe Thorpe despre ce sumă era vorba, iar cînd cel din comitet i-a şoptit răspunsul, faţa micului antrenor al echipei „A" exprimă o mînioasă surprindere. Weaver nu-şi freca mîinile, ci surîdea, ca şi cum pielea aceea firavă a mîinilor ar fi putut crăpa.

— Nu-i cheltui pe toţi deodată, mă sfătui el şi rîse.

În clipa aceea m-a apucat ciuda pe puturoşii ăia de bani. Parcă mi-ar fi găurit buzunarul. Apoi mi-am adus aminte că-s ai mei şi m-am pornit a zîmbi.

— Cît despre domnul de colo, zise Wade, desfăşurînd cureaua cîinelui de pe încheietura mîinii şi arătînd către Philips, să nu-i şopteşti nici un cuvînt lui Ed Philips. Îi spun eu tot ce trebuie să ştie. Stă scris în contract, Ed. N-are voie să facă declaraţii presei.

— Păi, ar avea ceva de declarat? glumi Ed.

Wade nu-i mai dădea ascultare. Îşi întorsese capul către mine.

— Vezi, Arthur, aşa se procedează.

Apoi văzînd că mă uit ţintă la Philips, mă luă de cot şi mă urni din loc.

— Sîmbăta viitoare n-ai să joci, îmi spuse. Dar săptămîna cealaltă avem două meciuri ale echipei întîi, sîmbătă şi luni. O să joci în amîndouă. Două meciuri, cum ar veni, apropiate — asta o să-ţi dea prilejul de a parveni mai iute în linia a doua. Adevărul, Arthur, ţi-l spun, este

că avem doi sau trei buni înaintaşi de linia doua — şi-i tot dădea cu pe cît este de important să joc mai bine ca oricare altul, cu bună credinţă şi alte asemenea gogoşi.

Am făcut-o pe mortu-n păpuşoi pînă ce l-am auzit :

— O să mai dai tu şi de o primă-două pe drum. De luni seara într-o săptămînă, dacă ai să cîştigi, pui mîna pe douăzeci de lire, afară de cazul că Weaver sau Slomer vor fi excepţionali de mulţumiţi şi vor veni şi ei peste tine cu o primă personală. La weekend-urile de Crăciun şi de Anul Nou ai putea face rost de cîte cincizeci de lire de fiecare dată, dacă te menţii cîştigător. Aşa încît vezi că noi, dinspre partea noastră, ne purtăm corect cu tine. Acum îţi rămîne şi ţie să dai tot ce poţi da mai bun — şi adu-ţi aminte că eu unul pun preţ pe un joc bun de rugbi, nu pe pumni şi ghionţi. Înţelegi ce vreau să spun ?

Am văzut, după felul cum vorbea, că nu era cîtuşi de puţin convins că dăduse peste un cîştigător. I se ghicea îngrijorarea.

— Vino marţi neapărat la vestiarul echipei întîi, spuse el în încheiere, apoi împărţi o serie de „Noapte bună" şi, luîndu-şi cîinele, o porni spre casă.

Am plecat şi eu curînd după aceea. Ajunsesem la capătul de jos al scării, dinapoia tribunei, cînd o siluetă strigă din uşa barului :

— Ai şi tulit-o, măi băiete ? Stai o clipă că vin şi eu.

Am aşteptat în dreptul intrării jucătorilor, întrebîndu-mă ce naiba mai vrea Weaver de la mine.

— Prietenul acela al tău a fost aici acum un ceas sau două, mi-a destăinuit el. Johnson. I-am turnat şi noi o minciună şi a luat-o din loc. Nu voiam să ne stea pe cap, în asemenea momente. Sper că n-ai să te superi pe chestia asta. Cum te simţi acum ?

— Cam obosit. Mă duceam acasă.

— D-aia am şi venit după tine. Mi-am închipuit că te vei duce acasă. Hai, te conduc eu cu maşina. Vrem să te ştim ajuns teafăr la domiciliu, cu cec cu tot.

Vorbea de parcă s-ar fi adresat nu doar mie, ci unei gloate de cincizeci de inşi ca mine, unei încărcături de trunchiuri de copaci, unui lung zid de cărămidă, şi tot timpul se uita ba la una, ba la alta, în văzduh sau la picioarele lui, şi îşi scotocea buzunarul pantalonilor.

Sub felinar stătea Bentley-ul. Avea o strălucire care bătea în albastru. Maşina asta o puteam adulmeca de la o depărtare de douăzeci de metri. I-am dat ocol şi, ajuns de partea cealaltă, am aşteptat să mi se deschidă uşa. O mînă palidă se întinse spre a trage de siguranţa portierei.

— Sus cu tine, băiete ! mă pofti Weaver. Am dat drumul la încălzire.

Înăuntrul maşinei era cald, dulce şi parfumat : un fotoliu ca-n filme.

Am alunecat pe alee în jos şi am cotit-o pe şosea.

— Fairfax Street ai zis ?

Părea a fi un loc nou, un loc poate ceva mai murdar, mai întinat acum că-l învăluia în vocea lui.

— Da, am răspuns.

Cîtva timp n-am scos nici o vorbă, apoi nu m-a răbdat inima :

— Mi s-a părut că v-am văzut la meciul echipei „A“ de azi după-amiază.

Mă uitam la pardesiul lui cauciucat şi la pălăria-i de fetru. Părea concentrat asupra şoselei.

— Azi după-amiază, repetă el prea puţin interesat. Da, am venit să mă uit.

Zîmbi niţel dojenitor :

— N-ai jucat prea bine.

— A jucat bine careva ?

— Asta aşa-i.

Roti niţel volanul, aprinse cîteva faruri, schimbă viteza, lumină o clipă tabloul de bord, se chiorî la cadrane : totul de parcă n-aş fi fost şi eu acolo. Cunoştea bine oraşul. Lăsînd de o parte centrul, o luă pe şoseaua din jurul parcului şi ieşi chiar în faţa parcelării Highfield.

— Ce crezi despre talentele de precupeaţă ale lui Wade ? mă întrebă. Ţi s-a părut un „adversar dur“ ?

— Nu mi s-a părut în nici un fel. M-am mulţumit să tot spun „cinci sute“ şi să nădăjduiesc că pînă la urmă o să iasă bine.

Depăşi cîteva automobile, stinse farurile şi grăi :

— Şi-a ieşit bine ?

— Dac-a ieşit bine ? Nu mă aşteptam să meargă chiar atît de repede.

Trebuie că-şi spunea că, avînd acum cele cinci sutare în buzunar, încerc s-o fac pe naivul. Privi de cealaltă parte a străzii.

— La drept vorbind, nici nu ştiu ce să cred, am spus.

— Cum te simți cînd te trezești mai bogat cu cinci sute de lire într-o singură zi?

Oare ce voia de-adevăratelea de la mine? Puteam să-l simt cum mă lustruiește și mă așează pe etajeră ca pe ultimul său exponat. Se apropie de mine, suflîndu-mi în nas și mă atinse ușor cu manșeta.

— Încă nu simt nimic, mi-am adus eu aminte a-i preciza.

— A mers totul cam repejor, constată simplu, fără să se angajeze.

— Întocmai.

— Mi-e teamă că din vina mea. Îmi place să nu las lucrurile să tărăgăneze. Nu cred că-ți pare rău.

— Nu, acum nu-mi pare.

Rîse.

— De fapt, erai vînat de un club sau două. Au trimis pe cineva să te urmărească sîmbătă. Așa încît poate că nu-s cu totul de osîndit, că te-am zorit. Ai mai avut și alte propuneri?

— Nu. N-am auzit de nimic.

— Mă rog, dacă auzi acum, știi ce ai de spus: „Sînt proprietatea consiliului municipal".

Rîse cu și mai mare poftă și mă bătu cu palma pe coapsă. Apoi îmi strînse genunchiul.

— Cel mai bun lucru, Arthur, este să-ți iei toate măsurile de siguranță.

Trecurăm de Highfield și spuse:

— Riley mi s-a părut că arată cam otrăvit. Ce zici? Îi place să trateze chestiile astea cam de sus, știi. Să dea o *impresie* de mari tranzacții financiare. Contabililor ăstora de mîna a

doua, am observat că le place să procedeze mereu cam așa. Costumează banii ca să ascundă rahatul din ei. Ce părere ai ?

— Poate că tocmai rahatul e cel care-mi place.

Se porni din nou pe rîs. Aveam senzația că tot învîrtesc la un buton. Voia să mă simt ca între prieteni la cataramă. Așa încît am rîs cu el. N-aș putea spune că-mi era antipatic. Încerca să-mi facă unele confidențe. Dacă de confidențe era vorba. Să înțeleg eu că-s „de-al casei". Eram totuși nițel sfiicios, în calitate de ultim venit. Mă atinse ușor cu umărul, în timp ce învîrtea volanul :

— Fairfax Street, îngînă. Știi, numele ăsta parcă-mi spune ceva. Care om pe care-l cunosc locuiește pe-acolo ?

Își zgîria partea din afară a nării cu vîrful degetului mic.

— Un tip cu numele de Hammond locuia în Fairfax Street. A fost ucis în întreprinderea dumneavoastră.

Am rămas surprins de felul cum rostisem „întreprinderea dumneavoastră". Prea suna solemn, municipal.

— În incinta uzinelor Weaver, am repetat eu, spre a dovedi că exista o deosebire între el și fabrică. Eu stau în gazdă la văduva lui.

— Ăsta-i numele, spuse el liniștit. Hammond, Eric Hammond, nu-i așa ? Îmi aduc aminte de înmormîntare.

— Cum de-a fost ucis ?

— La un strung în atelierul „D". Urîtă treabă !

Automobilul încetini şi Weaver aprinse farurile, ca şi cum gîndind la cele ce vorbeam şi-ar fi reamintit de inevitabilitatea accidentelor.

Reluă :

— Stătea cu faţa către butucul unei roţi de curea trapezoidală — cu o pilă în mînă. Una dintr-acelea fără mîner de lemn. A fost în bună parte din vina lui. Oricine ştie că nu se folosesc asemenea pile la un pezevenghi de strung. Firește că de îndată ce a atins marginea roţii, blestemata aia de pilă a ţîşnit ca un glonţ. L-a străpuns pînă la jumătatea corpului. Am pus să fie scoase toate pilele celea, pînă şi de pe bancurile de lucru. Dar te-ai fi putut aştepta ca oamenii să vadă un lucru atît de simplu.

Stinse farurile. Mergeam acum încet.

— N-a fost numai atît, i s-a mai prins şi îmbrăcămintea în strung şi desigur că asta nu i-a îmbunătăţit situaţia... Au mai fost apoi şi alte două sau trei complicaţii.

N-a mai adăugat nimic, aşa că l-am întrebat :

— Ce fel de complicaţii ?

A înălţat din umeri.

— Nu ştiu. Cum arată nevastă-sa, adică mai bine zis văduva ? Avea şi doi copii, dacă-mi aduc bine aminte.

— Nevastă-sa e o femeie de treabă.

S-a uitat o clipă la mine. Nu ştiu de ce. Apoi :

— N-a primit nici o despăgubire. A pierdut procesul. I-am dat noi totuşi ceva, nu prea mult.

— Nu s-ar fi cuvenit să fie despăgubită ?

— Nu ştiu, băiete dragă. Nu ne venea la îndemînă să admitem că noi purtăm răspunderea. În sfîrşit, nu eu mă pot pronunţa, nu-i aşa ?

Unde vrei să te las? La capătul străzii ori în faţa casei?

— La capătul străzii e perfect.

— Oricum, e o coincidenţă că locuieşti acolo.

— Aşa s-ar părea.

— Da, fără îndoială că e o coincidenţă. Eric Hammond. Te şi miri cum oamenii ăştia morţi îţi tot ies în cale.

Opri maşina, de s-ar fi zis că ştia strada. Am împins siguranţa şi am deschis portiera.

— Ei bine, nu cred că ai să-ţi pierzi banii de aici pînă acasă. Nu prea văd eu cine ştie ce ispite de-a lungul străzii ăsteia.

Stăteam pe trotuar şi mă uitam la el, ca la un peşte dintr-un acvariu. Un acvariu în valoare de trei mii de lire.

— Noapte bună, Arthur, şi urările mele cele mai bune.

I-am urat noapte bună şi-am aşteptat pînă ce a întors şi a pornit maşina. Am urmărit Bentley-ul cu privirea, cum o lua înapoi de-a lungul lui City Road.

Mă părăsiseră orice gînduri, pentru că abia păşii pe stradă şi maşina începu să se tot învîrte cu o nebunească viteză şi apoi se porni fără zăbavă pe o lungă şi încîlcită goană, despicînd peisajul întunecat, în salturi şi zvîrcoliri.

Ceea ce am văzut imediat după aceea a fost Johnson. Mă striga pe nume şi-mi spunea că-mi e prieten.

— Ce-ai făcut? mă întrebă. Cum ai scos-o la capăt?

— Sînt obosit. Doamne, cît îs de obosit!

— Ai băut. Asta nu-i cuminte.

M-a cuprins în brațe ca și cînd aș fi avut nevoie de toată ocrotirea lui.

— M-ai văzut coborînd din mașina lui Weaver tăticule? M-ai văzut cum m-am dat jos? M-a condus acasă cu mașina.

Ceva care aducea pe departe a isteține se vădi în mișcările lui Johnson.

— Ce s-a întîmplat în seara asta? Ați sărbătorit ceva? mă întrebă el și mă tot îmbărbăta și sprijinea, ca pe un tovarăș de pileală. Ai semnat? Te-au angajat?

Mă simțeam destul de mulțumit de mine. M-am îndreptat ca să-l pot vedea mai limpede. Strada nălucirilor mele aterizase. Mai palpita ea, dar intrase totuși în stare de repaus.

— A, n-au pus ei laba pe mine, tăticule. Nu pun ei laba pe mine. Le-am spus eu lor ce au de făcut cu puturoșii lor de bani împuțiți, buni numai ca să te ștergi cu ei la...

— Lasă că n-ai făcut tu una ca asta! îmi strigă.

I se părea că aflase explicația halului fără de hal în care mă aflam. Tot mai credea că-s pilit.

— Și nu plîngi pentru asta? l-am întrebat. Îl priveam drept în lumina ochilor. Nu cumva plîngi?

— Nu, răspunse el rezemîndu-se de felinar și acoperindu-și fața cu palmele, ca un copil.

— Nu merită să faci atîta caz, i-am spus. Nu-i atît de important.

Parcă-mi crăpase capul și se făcuse numai țăndări și toate cele din jur parcă picurau pe caldarîm: hainele, șoseaua. Peste ochi mi se lă-

sase o durere grea. L-am zgîlţîit pe Johnson, dar nu mişca.

— Nu-i nimic, măi tăticule. Atîta doar că m-a condus Weaver cu maşina acasă.

— De două ore aştept aici, Arthur dragă, mi-a mărturisit.

— De două ore... Dar de ce ?

— Am vrut să aud ce s-a întîmplat. Şi va să zică, totul a fost degeaba.

— Da... Întocmai.

— Bine, e-n regulă, rosti el, şi-şi tot ţinea faţa acoperită.

— Eşti dezamăgit ? l-am întrebat.

N-a răspuns. După o clipă şi-a întors capul privind în lungul străzii şi am crezut că avea să plece din faţa mea şi că n-am să-l mai văd niciodată.

Apoi, tot el :

— Mi s-a spus că aveau să vină aici ca să te angajeze. Că n-are nici un rost să stau să aştept colo sus. Weaver, el mi-a spus. Mi-a spus că vor veni la tine. Şi eu aştept de două ceasuri.

— Ne-am fi văzut mîine. Nu era nevoie să aştepţi aici atîta vreme. Pentru Dumnezeu, de ce ai aşteptat atîta ? Ai fi putut să revii mai tîrziu, tot în seara asta.

— Am vrut să văd, mormăi.

— Să vezi, ce ? Pe mine că semnez o hîrţoagă ? Nu-i nimic de văzut. Ştii că te-am păcălit, nu-i aşa că ştii ?

— Aşteptam.

— Acum. Te-am dus cu zăhărelul în chestia angajării.

N-a spus nici pîs.

— Ei, cît crezi c-am luat, tăticule ?

— Aştept să-mi spui *tu,* Arthur, stărui el.

Arăta ca dus pe ceea lume.

— Ei, cu cît crezi că m-am ales ? Cît crezi că au plătit pentru Arthur Machin ?

— Spune-mi *tu.*

— N-ai de gînd să ghiceşti ? Hai, încearcă şi ghiceşte cît am luat.

— Mi-ai sucit închcietura mîinii, cînd ţi-am spus eu ţie acelaşi lucru. Acum trebuie să-mi spui tu, Arthur.

— Cinci sute — cinci sute de lire. Abia încep să simt ce înseamnă asta. Cinci sute de lire. Vrei să vezi cecul ?

Îşi aţintise privirea asupra felinarului. Obrajii îi sclipiră în vreme ce se întorcea în bătaia globului care lumina strada. Acum era cu faţa înspre susul străzii şi se uita la mine.

— Aş putea să-l văd ? se rugă.

Ochii-i erau în umbră. Am scos cecul şi l-am ţinut sub felinar. Şi-a adus amîndouă mîinile în jurul hîrtiei, de parcă ar fi fost vorba de un gingaş fluture de noapte şi l-a cercetat cu grijă.

Se uită apoi la mine.

— Tu şi cu mine, Arthur, suspină el.

— Crezi că merit atîta ?

— Tu şi cu mine.

Înălţă cecul.

— Aici sîntem adunaţi amîndoi.

— Am avut mult de furcă.

Nu păru să audă.

— Am făcut-o împreună, continuă.

— Bătrînul Wade şi scîrba aia meschină de Riley — de-ai fi putut măcar să-i vezi mutra.

Era roşie ca... mă rog ca orice lucru la care te-ar putea duce gîndul. Erau toţi puşi pe reducere. Ţineau morţiş să mă mulţumesc doar cu jumătate sau aşa ceva, cu vreo cîteva nenorocite de lire. Ba că pînă la anu' s-ar putea să fiu mort. Ba că s-ar putea să izbucnească războiul. Ba că... nici ei nu ştiu ce le-a venit să mă angajeze. Weaver însuşi a spus-o. Zicea că Riley e supărat foc.

Johnson nu-mi dăduse ascultare, în vreme ce mie astea toate îmi ardeau capul şi-mi alungau durerea. Începuse să ţopăie în jurul felinarului. Zău dacă nu arăta ca broscuţa cea mai nostimă pe care mi-a fost dat s-o văd vreodată. Cioturile alea de ghetuţe ale lui se tîrşîiau prin rigolă, apoi pe trotuar, apoi pe stradă, pe cînd nu mai înceta să dea tîrcoale felinarului. Nu asculta la nimic, de fel. Cînd i-am spus însă :

— Cît vrei dintr-înşii ? atunci s-a oprit ca trăsnit.

Îl nimerisem în plin.

— Ce vrei să spui, Arthur ?

— Cît vrei dintr-înşii ? Sînt cinci sute de lire. M-ai condus pe drumul cel bun. Cît crezi că ţi s-ar cuveni să primeşti ?

— A, nu, Arthur dragă.

— Cum adică „A, nu" ?

— Ştii bine că nu pentru asta am făcut-o

— Ba nu ştiu nimic, m-am răstit eu, scos din pepeni, crezînd că încearcă s-o facă pe mironosiţa înainte de a înşfăca o porţie zdravănă. Şi pentru ce-ai făcut-o, mă rog ?

— Nu pentru asta.

— Pentru altceva, deci ?

— Nu.

— Uite — pentru ceva anume trebuie s-o fi făcut. Ţi-ai pierdut un an gudurîndu-te pe lîngă Wade şi-n preajma comitetului. Ce vrei să spui cînd spui că ai făcut-o pentru nimic? Nimeni n-ar face asta pentru nimic. Să te tot guduri pe lîngă javrele alea unsuroase. Te rog să nu-mi spui că ai făcut-o din plăcere.

— Dar n-am făcut-o pentru asta.

— Nu-mi pasă, dacă vrei s-o facem pe din două. Asta te îngrijorează? O să mai curgă din gros pentru mine de acolo de unde au curs şi ăştia. Ştiu eu cum să le iau pe javrele alea. Sînt gata să-ţi dau ceva. Cred că meriţi. O cred, pe ochii mei.

Încetase a mai ţopăi şi încetase a mai vorbi. S-ar fi zis că încetase şi să mai respire. Rămăsese ca o stană de piatră.

— Atunci, de ce ai făcut-o... N-ai de gînd să-mi spui? Hai, hai. Te-am jignit cumva?

— Nu-i vorba de asta.

— Atunci, de ce-i vorba?

— Voiam... ştii tu. Ştii tu ce.

— Nu ştiu, am repetat, străduindu-mă să ghicesc ce voia, dacă nu care cumva *toate* cele cinci sute.

— Voiam să fac ceva pe socoteala mea, ceva de unul singur. Asta voiam.

— Nu pari convins, i-am întors-o.

— Mă jigneşti, Arthur. Vrei să-ţi impui felul tău de a vedea. Vrei să mă faci să gîndesc aşa cum ai vrea tu să fi gîndit eu. N-ar fi trebuit să crezi că doresc bani — să iau simbrie pentru ceea ce am făcut. Murdăreşti totul.

— Nu, asta crede-mă că n-am vrut să fac. Dar știi că totul a fost o afacere bănească pentru mine, încă de la prima vorbuliță. Și nu te-am cicălit.

— Atunci, dacă-i așa, hai s-o lăsăm moartă. O mască sfrijită și dură, asta-i era fața.

— Ba nu, vreau să mă asculți. Nu vreau s-o mai iei de la capăt vreodată. Să terminăm acum, o dată pentru totdeauna. Vreau să-ți plătesc ceva. Zi-i atenție sau cum ai chef. Dar tot vreau să iei. Nici prin gînd nu-mi trece să mi te prefac în stafie care să vină să-mi tulbure pacea. Pentru că țin să ți-o spun de la obraz, nu-mi face de loc plăcere să fiu cotonogit pe un teren numai ca să distrez lumea. Înțelegi ce vreau să spun, tăticule ? Nu-mi face plăcere decît dacă sînt plătit din gros pentru treaba asta. Asta-i muzica ce-mi place. Așa încît doresc să văd că iei ceva și mătăluță.

— Eu nu vreau nimic, Arthur. Dacă asta-i ceea ce urmărești tu, salutare și frăție. Eu am avut parte de ceea ce doream.

— Nu m-aș fi gîndit că o iei chiar atît de în serios. Ascultă, știi ce-a spus doamna Hammond ?

— În ce privință ? s-a zorit să mă întrebe.

— În privința asta — a celor ce-am discutat chiar acum. Părerea *ei* e că ai făcut-o pentru bani.

— Nu mă miră... nu mă miră, răspunse Johnson, opintindu-se să găsească și el ceva cu care să-mi replice. Nu mă miră că a spus așa. Femeia asta nu-mi place. Nu știu de ce locuiești la ea, Arthur dragă. E o ființă care nu mă poate suferi.

— Nu asta am vrut eu să-ţi spun. Ţi-am spus-o numai că să-ţi arăt că nu-i mare lucru pentru mine să-ţi lepăd cîteva bătrîne. Ştiu că n-ai făcut-o pentru bani — gata, asta nu mai discut. O să-ţi trimit ceva, aşa să ştii. Hai, dă-mi cecul.

— Cînd te văd ? mă întrebă.

Acum arăta rece şi pierdut.

— Nu ştiu.

I-am luat hîrtia din mînă şi am împăturit-o.

— Ce-ai zice de mîine, duminică ? mă întrebă el.

— Duminică ? După cum mă simt acum, n-o să mă trezesc nici pînă duminica viitoare. Mi-e rău.

— Intră-n casă şi odihneşte-te, mă sfătui. O să trec mîine să văd cum îţi este... Ia spune-mi, ai băut ?

— Da, i-am tăiat-o. Sînt beat turtă.

Se uită după mine, în vreme ce o luai clătinîndu-mă pe stradă înspre intrare. În cîteva case era lumină şi oamenii petreceau. Ferestrele casei ei erau întunecate, mohorîte ca-ntotdeauna.

— Cine e ? strigă după ce-am ciocănit.

— Eu îs. Regele Angliei.

— Dumneata eşti ? o auzii.

— Nu-i dumneata, îs eu.

— Dumneata eşti...?

— Pentru numele lui Dumnezeu, deschide o dată uşa. Că doar n-a izbucnit încă războiul.

Am auzit-o cum trăgea zăvorul, apoi m-am aflat înăuntru, sprijinindu-mă de zid.

— Ce naiba aveţi cu toţii în seara asta ?

— Eşti beat, mă fulgeră ea.

Se ţinea liniştită, încercînd să se uite la mine cu scîrbă.

Am pătruns în bucătărie cum am putut şi m-am trîntit pe un scaun.

— Ai ochii roşii de tot, observă ea. Sînt plini de sînge.

— Poate vreo congestie cerebrală, cucoană dragă.

— Te-ai bătut ? Ai şi un semn pe frunte.

Se uită cîteva clipe ţintă la mine, nădăjduind poate că voi manifesta şi alte simptome care să-i dea un indiciu. Nu ştia cum s-ar fi cuvenit să reacţioneze.

— Ai o vînătaie între ochi.

— Nu-i nici o nevoie să-mi spui toate acestea. Le simt eu. Ai puţină codeină sau altceva ?

S-a fîţîit încoace şi-ncolo niţel, a deschis cîteva sertare, un dulap, apoi s-a întors şi mi-a strecurat o ceaşcă în mînă. Am întins cealaltă mînă, i-am pipăit degetele, apoi pastilele.

— Hai, ce Dumnezeu. Măcar patru.

— Deocamdată ajung două, mi-a răspuns ea înţepată. Mai poţi lua una ceva mai tîrziu, dacă nu-ţi trece.

— Aşa te-am ştiut dintotdeauna : dacă nu-ţi trece. Da' de ce să nu-mi dai patru acum, ca să fim siguri că trece ?

— Văd că mi te-ai făcut dintr-odată bărbătos şi viteaz nevoie mare — şi asta numai pentru că te-ai ales cu o lovitură în cap.

N-am răspuns. A aşteptat pînă ce le-am înghiţit, apoi a luat ceaşca şi a clătit-o la robinet. Apa gîlgîia. S-a aşezat în faţa mea.

— Johnson a fost pe-aici. Prietenul ăla al dumitale.

— Tocmai am dat de el afară. Nu știu pentru care pricină i-a intrat în cap că nu-l simpatizezi. Ciudat, nu ?

— Părea să creadă că te-am ascuns pe undeva. Zicea că i s-a spus că ești acasă.

— I s-a și spus. Cît e de cînd a fost pe-aici ?

— Mai bine de un ceas... Trebuie să i se fi întîmplat ceva, dacă a stat el să te aștepte atîta timp. Spune drept, nu crezi tot așa ? Zău dacă pricep de ce-i dai nas.

— Asta-i exact ce-a spus și el despre dumneata. Zicea că nu înțelege de ce stau aici.

Timp de un minut n-avu ce spune.

— Ai putea să ai prieteni de seama dumitale, se hotărî apoi să-mi spună.

— Am.

— Ar trebui să muncească. Nu-i prea bătrîn ca să muncească.

— M-au angajat.

Glasul mi-era sugrumat. Și-a ridicat de îndată capul. Arăta istovită, avea în ființa ei ceva de nopți nedormite. Ochii, și așa nesiguri, îi erau acum cu totul duși de pe lume. Niște simple găuri goale.

— Vrei să-ți fac un ceai ? m-a întrebat.

— N-ai auzit ce-am spus ?

— Ba da. Îți pare bine ?

— O să-ți dai singură seama cînd o să ghicești cît mi-au dat.

— Habar n-am de lucrurile astea... Judecînd după starea în care se afla Johnson al dumitale, trebuie să fie vorba de cîteva mii. N-am priceput ce tot bolborosea. Poate că-i mai bine așa.

— Nu te mai gîndi la el. Ia ghiceşte la cît m-au preţuit ?

— Nu ştiu. Nu ştiu nimic despre rugbi.

— Ştiu că nu ştii. Aşa încît ghiceşte doar cît ai socoti că *preţuiesc*. Adică în bani gheaţă, cît crezi că *fac* ?

— Zău că n-aş putea spune — dac-ar fi după mine ar trebui să le mai dai dumneata ceva lor.

Mi-am sprijinit capul de speteaza scaunului s-o pot vedea, şi apoi am izbucnit în rîs.

— Asta a fost o glumă, i-am spus.

— Da.

— Ştiu şi eu că sub masca pe care o porţi eşti alta.

Zîmbi serioasă.

O privii din nou. Nu prea o văzusem eu mult ca femeie în sine. Nu voia să fie văzută. Toată viaţa ei, de cîtă vreme o cunoşteam, şi-o petrecuse numai ca să se facă pe cît putea mai mică, mai neînsemnată. Atît de mică încît să nu existe. Asta-i era ţelul. Şi era chiar opusul celui pe care-l urmăream eu. Tocmai asta mă irita. Voiam ca adevărata doamnă Hammond să iasă frumuşel la iveală, cum parcă se întîmpla în clipa aceea. Din viaţă scosese atîtea numere necîştigătoare, încît refuza parcă să mai mizeze. Se retrăsese şi se dăduse la fund. De-aia o uram. De-aia, că nici nu mă vedea : că nu-şi dădea seama cît i-aş putea fi de folos. De toate îi era silă. Şi de mine. Nimic nu mai avea importanţă pentru ea. Nici chiar eu.

— Ei, nu vrei să ghiceşti ? am întrebat-o, nevrînd să-i dau răgaz.

— Nu ! şi clătină din cap.

Am aşteptat să se răzgîndească.

— De vreme ce eşti aşa de curioasă, o să-ţi spun. Cinci sute de lire.

Se porni pe un rîs uşor, spontan.

— Nu mă crezi, am făcut.

— Nu.

— Dacă vii lîngă mine, îţi arăt cecul, semnat, barat şi datat.

I l-am întins şi ea l-a luat în mînă.

— Vezi ? i-am spus pe cînd citea. Cinci sute, în cifre şi litere.

L-a ţinut puţin şi apoi mi l-a înapoiat.

— Ei, ce crezi ?

I s-a părut că sînt nerăbdător.

— E foarte bine.

— Nu s-ar zice că eşti chiar încîntată.

— Ei, păi nici aşa, să mă apuc să ţopăi de bucurie.

— N-ar trebui să vorbeşti în felul ăsta. Nu-ţi şade bine.

— N-ai avut nimic de făcut, ca să-l obţii.

— Fie şi aşa. Dacă asta ţi-e bucuria, s-o lăsăm baltă. Acum am să încerc să mă urc sus. O să mă simt mai bine culcat în întuneric — cu toţi copiii ăia care urlă afară... Ar trebui să-ţi pară bine, nu m-am putut opri eu de a mai adăuga.

— Nu le pasă — părinţilor, vreau să spun. Îi lasă să se joace toată noaptea, numai să nu vină în casă.

— O să-mi ducă lipsa la „Mecca" în seara asta. S-or fi aşteptînd să viu să cumpăr localul. Bietul Dicky — să fi văzut cum a înverzit cînd i-a spus Thorpe cît am primit. Nu mă trezi de dimineaţă, doamnă Hammond, s-ar putea să fi dat ortul popii.

Am luat-o mai mult mort decît viu înspre scări, să văd dacă-i ispitită să mă ajute. A rămas şovăitoare în mijlocul bucătăriei. Nu eram sigur dacă îi va păsa ori nu văzînd că mă prăbuşesc lat pe duşumea.

— Asta-mi aduce aminte ceva, i-am spus. Weaver vorbea despre soţul dumitale în seara asta. Mi-a povestit cum de s-a întîmplat să fie ucis.

— Zău aşa ?

— Am socotit că-i de datoria mea să-ţi spun — îmi cer iertare dac-am greşit.

M-am întins în pat şi am zăcut aşa cîtva timp, fără să pot dormi din cauza durerii ; am răsfoit *Toreadorul,* acolo unde se arată cum eroul era în stare să facă mulţimea să-i urmărească vrăjită pînă şi cel mai mic strănut. Aşteptam s-o aud că încetase de a mai plînge acolo jos. Trebuie că mă duşmănea, pentru că pusesem mîna atît de uşor pe o groază de bani. Ca să se aleagă cu —poate— vreo două sute din partea firmei, Eric fusese nevoie să moară. Toreadorul ăsta avea obiceiul să zbiere la public. Îi înnebunea numai ce urla spre ei, şi apoi le turna ceva atît de spectaculos, că într-o clipită ar fi fost gata să-l pupe undeva. Numai ce aud vocea doamnei Hammond de cealaltă parte a uşii.

— Trebuie să înţeleg aşadar că nu o să mai rămîi la noi ? întrebă.

La asta nu mă gîndisem. Văzîndu-mă că tac, urmă :

— Vreau să spun... din cauza banilor — înseamnă că te muţi, da ?

— Nu cred, i-am răspuns cu glas tare, şi apoi am auzit uşa camerei ei închizîndu-se.

Am aşezat cecul pe scaunul de lîngă pat, aşa încît să fie cel dintîi lucru pe care să-l văd cînd mă trezesc.

3.

„Bum-bum-bum — iată-i pe eroii noştri-acum".

Pot vedea braţul lui Weaver, în haină de stofă scumpă, cum stă petrecut peste umărul lui Maurice. Maurice cîntă cît îl ţine gura. Capetele lor sînt foarte apropiate unul de altul ; între ele farurile iscă un soi de tunel prin frunziş. Călătorim în urcuş, cu viteză mare, undeva pe la Sandwood. Alături de mine pot mirosi trabucul lui George Wade, iar de cealaltă parte pot simţi corpul lui Johnson înghesuit într-al meu. Bătrînul îşi întinde grijuliu mîna atingîndu-l pe Maurice.

— Ce-i, tăticule ?

Maurice îşi întoarce capul. Apoi vede că am deschis ochii.

— O... s-a trezit pacientul, doctore.

Îl îndeamnă pe Weaver să se uite şi el. În clipa aceea sînt singurul ins care se uită prin parbriz.

— Ia priviţi-l dacă nu-i ca dintr-un tablou ! Te-ai ţinut tare, Arthur dragă, zău aşa, zice Maurice şi izbucneşte într-un hohot de rîs. Cum adică, nu-i adevărat ? i se adresează lui Weaver şi-i aruncă lui George Wade o ochiadă. I-am putut auzi toate mărturisirile inconştiente, sau cum le-o fi spunînd la chestiile astea, nu-i aşa, George ?

Pot să-l văd dar nu să-l aud pe Weaver potolindu-i rîsul.

— A fost cea mai grozavă scenă la care am asistat, Art. Eu îmi pun toată nădejdea în Dumnezeu să nu fie nimeni de față cînd mi-or scoate mie dinții. Nu mi-ar mai rămîne nici un prieten pe lume.

— Dar mie mi-a rămas ?

Maurice rîde și mai tare și exclamă :

— Ați auzit ce-a spus, domnule Wade ?

Se înecă și gîlgîie :

— Ai un prieten, Arthur, și ăla-s eu. Nu pot garanta de nimeni altul.

Se uită drept în ochii lui Wade, a cărui față n-o pot vedea.

Apoi e rîndul lui Weaver.

— Mă cam îndoiam eu pînă acum de psihologie și de chestii de-astea, zice, dar de-acum încolo cred c-o să mă apuc să studiez și eu subconștientul și toate belelele celea de care vorbește Morry — știți voi : tot ce păstrăm ascuns sub tejghea.

— Nu-s decît aiurelile unui om care și-a pierdut starea de conștiință, protestează Wade. De ce ne-am chinui să căutăm altceva în ele ?

— Aiureli sau ba, răspunde Weaver, pare că știe pe unde calcă, și a călcat apăsat.

— Balamucul pămîntului, conchide Maurice. „Bum, bum, bum... iată-i pe eroii noștri-acum".

— Mă rog, nu-i port nici o supărare lui Arthur, declară Wade. E bolnav. Eu tot cred că ar fi trebuit să-l ducem mai bine acasă, cum ne-a sfătuit dentistul. Sau cel puțin să fi așteptat acolo pînă și-ar fi venit în fire de-a binelea. Cum te simți, Arthur ?

— El a vrut să vie. Nu-i aşa, Art? intervine Maurice. E ajunul Crăciunului şi nu vrea omu' să fie ţinut zăvorît într-o amărîtă de cameră. Aşa-i că am dreptate, Arthur?

— Nu ştiu.

— Cum te simţi? repetă Wade întrebarea.

Dă impresia că i-am făcut un rău, în vreme ce eram ca dus de pe lume. Vocea îi e sleită de puteri şi ofensată, grija pe care mi-o arată prea vădită.

— Mi-a scăpat gura?

— Te-au scos la aer curat înainte de vreme. Domnul Weaver n-a mai putut aştepta şi Maurice a hotărît să te ia cu ei. Se pare că dentistul ţi-a administrat o doză cam tărişoară.

— N-oi fi vrut să te lăsăm acolo, aşa-i Arthur? mă întrebă Maurice. Ar fi trebuit să te vezi cînd te-am urnit din cabinetul ăla dentar. Credeai că înoţi. Dădeai din braţe...

— Ai fi putut s-o iei înainte, observă Wade. N-aveam decît să luăm un taxi...

— Şi să-l ducem acasă? Ce fel de Crăciun ar fi petrecut el acolo? Ia spune tu, Art, dacă n-are băiatu' dreptate? Tu ai vrut să vii cu noi.

— Am ajuns pînă aici. Înapoi nu mai dau.

— Aşa te vreau, măi Art. Ia arată-le tu ce poţi!

— Cel mai bun lucru pe care-l putem face, încheie Wade, este să telefonăm după un taxi, de îndată ce sosim la vila domnului Weaver, şi să-l ducem acasă la culcare.

— Ba nu mă duc să mă culc acum, i-o retez.

— Bine, Art, fie voia ta. Hai s-o facem cît mai lată, atîta cît încă sîntem pe pămînt. Mîine s-ar putea să trecem în lumea dreptilor.

Ne rezemăm cu toţii de speteze şi urmărim frunzele care flutură prin faţa parbrizului. Trebuie să mai ţin seama şi de Johnson, care de cîtva timp îmi tot dă cu cotul. Dar nu vrea altceva decît să mă uit la el. În reflexul luminilor farurilor, îl văd că zîmbeşte ; e un fel de plăcere mută a lui.

— Ei bine, o să sosim în cîteva clipe, anunţă Weaver. Am luat-o pe drumul lateral cînd am ieşit din oraş. E circulaţia mai redusă. Dacă te uiţi la dreapta, George, peste cotitura asta, poţi vedea pînă sus, la Primstone.

Înghit puţin sînge şi-mi plimb vîrful limbii prin alveolele goale din faţă. Sînt moi. Parcă aş da de-o piftie. Simt o durere înăbuşită, nu prea neplăcută, în toată partea de sus a gurii.

Automobilul iese gonind dintr-o scurtătură care ne duce pe buza dealului. Vedem oraşul luminat în vale, salba de lumini încovrigîndu-se pînă la întunecimea din jur de Primstone. Laturile turnurilor de răcire din vale reflectă lumina cu putere descrescîndă, pînă ce vîrfurile turnurilor se ascund în bezna cerului. Sînt ca două coloane care susţin nu ştiu ce tainică greutate.

— O găurice de rai, constată Maurice.

Şi trage o scuipătură pe fereastră afară. Weaver îşi ia în clipa aceea braţul de pe umărul lui.

— M-ai atins şi pe mine, Morry, zice, purtîndu-şi mîna de-a curmezişul obrazului. Unde dracu' te trezeşti ?

Nu cred că Maurice aude. În orice caz, scuipă din nou şi Weaver îi strigă lui Wade :

— N-am ce-i face, George. Tu ce zici ?

E plictisit de purtarea flăcăului, dar nu ține cîtuși de puțin s-o arate. Wade nu răspunde ; se uită țintă la peisaj, cu o expresie extaziată, de parcă și-ar trece viața în revistă, în vederea unei reasigurări.

Farurile descoperă o poartă albă într-un gard viu înalt. Maurice coboară și, după o droaie de răcnete, o deschide — poarta — și trecem prin ea. Se urcă și Maurice din mers și o zbughim cu mașina pe alee în sus.

Fiecare fereastră a vilei „Linga Longa" e luminată. O petrecere în toată puterea cuvîntului e în curs de desfășurare. Jumătate din oaspeți ne ies în întîmpinare, vociferînd și zbierînd, spre a ne însoți pînă la veranda vilei. Maurice se apleacă pe fereastră și se pune și el pe răcnit.

— Întocmai ca în vechea Romă, diagnostichează Weaver cu liniștită, superioară satisfacție.

Se reține a da ca din greșeală peste o pereche.

— Calcă-i că tot nu le pasă, țipă Maurice. E Crăciunul.

Cîtva timp nimeni nu poate deschide nici o ușă nici altceva ca să putem ieși. Apoi Maurice trage plafonul glisant și se cațără în sus. Amîndouă picioarele i se sprijină pe umerii de stofă ai lui Weaver, după care dispar dintr-o dată, în vreme ce el cade în brațele cuiva de afară.

— Iată cel mai costisitor preș pe care l-a avut vreodată în viață băiatul ăsta, constată Weaver, tot politicos, dar arătînd palid și încordat în lumina tabloului de bord.

Motorul se oprește. Pot zări înăuntrul verandei un uriaș pom de Crăciun. Cînd lumea se hîrjonește în jurul său, luminile bradului tremură.

— Cred că lucrul cel mai bun pe care-l avem de făcut e s-o luăm drept înainte, pînă ieşim, propune Wade.

— S-ar putea să ai dreptate, George. Numai că n-aş putea înainta nici zece metri.

Încearcă să deschidă uşa, dînd dovadă de oarecare demnitate, dar greutatea trupurilor de afară o apasă voios înapoi ori de cîte ori pare a izbuti s-o libereze.

— N-am invitat niciodată toată gloata asta. Jumătate din afurisitul ăsta de oraş e venită aici. Se pare că va trebui să apucăm şi noi calea plafonului glisant. Ce crezi ?

Dar se prăbuşeşte la loc pe banchetă.

— Eu zic să-i dai drumul drept înainte, îi repetă Wade. Nu-mi închipui că vreun om civilizat, şi cu atît mai puţin Slomer sau altul ca el, să vrea să se amestece în gloata asta. O bandă de cretini sinistri.

— Nu i-am invitat eu. Oricum, slavă Domnului că mai avem un ceas pînă să se ivească Slomer ori deputatul.

— Cît e ceasul ? întreb.

S-ar zice că au trecut săptămîni întregi de cînd am fost la dentist. Wade se scotoceşte în vestă.

— Încă nu e opt.

Mai trec zece minute pînă ce se deschide uşa din dreptul lui Johnson şi bătrînul piere dintr-o dată. Maurice m-a înhăţat de braţ şi zbiară :

— Fiţi atent cu porcul ăsta de cîine. S-ar putea să ne mai facă vreodată figura, înainte de a ne fi dat să-i admirăm din nou fermecătorul zîmbet de prunc.

Ajung în picioare afară şi mă reazem de maşină. Trupuri şi feţe şi pahare încleştate în degete mă împresoară din toate părţile, rîzînd şi strigînd şi ciocnind, şi totuşi pot auzi deslușit glasul lui George care rosteşte din automobil :

— De aici nu mă mişc pînă nu se-mprăştie gloata. Mă poţi lăsa aici.

— Hai, zîmbeşte, Art, ţipă la mine Maurice.

S-a adunat lume, nu glumă, întinzîndu-se pînă la verandă şi umplînd-o. Feţe aidoma unor măşti se bălăbănesc la toate ferestrele. Maurice e sufletul petrecerii. Mă strîmb la el spre a-l îndemna să se apropie. Cînd e lipit de mine şi-mi urlă drept în nas : „Hai, zîmbeşte-le, Art, sufleţelul taichii !", eu îl împing de lîngă maşină şi-i altoiesc una sub centură. Apoi îl susţin cu stînga.

— N-o lua razna, Maurice, îl sfătuiesc.

Se degajează :

— Am uitat să spun, le explică el celor de lîngă dînsul, că sînt două lăzi cu sticle de bere în port-bagaj.

Îl însoţesc cu toţii în spatele maşinii. Weaver se şi află acolo, apăsînd pe mîner. Femeile ţipă şi bat din palme cînd iese la iveală cîinele ghemuit printre lăzi. Asta-i destul ca să-l scoată pe Wade din automobil : îşi croieşte drum cu coatele pînă-n rîndul întîi.

— Scot eu cîinele, zice el.

— Las' pe mine, îl asigură Maurice. Ţi-l scot eu. Îşi întoarce privirea către Weaver, care se hlizeşte. Hai, cuţu. Hai cuţu — cuţulache, hai !

Cîinele scheaună şi se tupilează în fundul portbagajului. Maurice îl înşfacă şi-l trage afară, ţi-

nîndu-l cu o mînă de coadă, iar cu alta de zgarda lui groasă, bătută cu nituri de argint. Javra se încovrigă şi se răsuceşte, apoi se linişteşte în braţele lui Maurice. Femeile folosesc prilejul pentru a dovedi cît de miloase ştiu să fie şi mîngîie potaia şi o giugiulesc cu vorbuliţe dulci. Cîinele-şi lasă capul în jos şi Wade surîde.

— Hop ! face Maurice, cînd îi fuge cîinele dintre mîini. Mi-a scăpat.

— Să nu fugă, zbiară Wade.

— Îl prind eu, îl asigură Maurice, dar încercînd să-l ridice pare să dea ca din întîmplare cu piciorul în el şi cîinele, aflînd brusc un loc de trecere, se năpusteşte în tufăriş.

— Pe dracu ! La naiba ! face Wade.

Maurice şi-a acoperit faţa cu mîinile ; umerii i se scutură şi-i saltă înlăuntrul pardesiului larg.

— A fugit, izbuteşte el să rostească.

— Vino aici, Toby ! Hai, Toby, vin' la tata !

Wade strigă cu glas dezbinat, sfîşiat între furie şi ademenire.

Majoritatea celor prezenţi aud pentru prima oară numele cîinelui — îl aud şi eu pentru prima dată — şi evenimentul e sărbătorit cu o grămadă de rîsete. Unul sau doi se îndepărtează.

— Îl găsim noi numaidecît, George, îl asigură Weaver, bucuros oarecum de această diversiune. Din grădină nu poate el ieşi. Am face bine să băgăm lăzile astea înăuntru, înainte să dea de aer. Hai, fetelor, arătaţi-le luptătorilor unde să le pună.

Maurice trece pe lîngă mine, cărînd o ladă şi tot chicotind.

— Hai, George, să intrăm, strigă Weaver la Wade, care încă nu s-a despins din spatele mașinii și se uită plin de speranță înspre tufișuri.

— Mai întîi trebuie să găsesc cîinele, domnule Weaver. Nu-l pot lăsa pe nenorocitul ăsta de animal aici afară.

Și începe să strige și să fluiere, ca să-i arate lui Weaver că nu stă degeaba.

— Bine, George. Venim și noi înapoi într-o clipă, după ce aranjăm niței lucrurile înăuntru. Din grădină însă nu poate ieși, ți-o spun eu, toate gardurile vii sînt împrejmuite cu un zăplaz de fier. Așa încît n-are rost să te necăjești.

Wade răspunde făcîndu-se nevăzut în tufișuri, dibuindu-și drumul cu bastonul: un vînător de cățeluși, ce mai încoace și-ncolo! Weaver afișează un zîmbet mîngîietor cînd în sfîrșit intră în casă.

— Poți să te descurci singur, Arthur? mă întreabă — și pleacă mai departe, fără să-mi aștepte răspunsul.

Știu să-mi găsesc drumul prin casa lui Weaver tot atît de bine ca în orice clădire publică, deși văd pentru întîia oară aici, fie ea și în ajunul Crăciunului, o recepție de talia asta.

Singurul simțămînt pe care-l încerc este dorința de a găsi pe undeva un colț liniștit și de a mă întinde. Locul la care mă duce mintea este un mic dormitor pitit pe sub streașină, vîrf al unuia dintre acoperișurile în formă de piramidă. E locul unde mă retrag de obicei, după ce am participat la vreuna din petrecerile pe care le dă Weaver după meciuri. De-abia mă aflu însă

la jumătatea scărilor, că Johnson intră în hol, semănînd leit cu însuşi rătăcitul cîine al lui Wade. Ajung la palier fără ca el să mă fi văzut. Sînt ameţit.

Uşa e încuiată. Dinlăuntru pot auzi nişte mormăieli. Bat în uşă :

— Hai ! Hai ! Gata. V-aţi făcut porţia.

Urmează o serie întreagă de scîrţîituri şi bufnituri, apoi aud vocea lui Tommy Clinton, unul din jucătorii de rezervă ai echipei municipale :

— Valea, că de-abia am intrat !

— Hai, Clinton, îi spun. Tat-tu e jos.

— Dacă n-o întinzi, vorbeşte el calm, ies şi, oricine ai fi, îţi sar în cap.

— Te lauzi, Clinton. Şi zău, fii şi tu drept. Ai doar toată noaptea la dispoziţie ca să-ţi iei tainul.

— Nu cumva o fi Arthur ? glăsuieşte el bănuitor, lăsînd-o mai moale.

— Ba da. Cît mai durează ?

— Mai dă-ne cinci minute, Art. În cinci minute ieşim, parol.

— Cinci minute. Aştept pe palier şi număr.

Mă întorc şi aştept lîngă un ficus cît toate zilele, aşezat într-un vas de alamă, una din maniile doamnei Weaver. Miroase de parcă l-ar fi stropit cineva de curînd, şi nu cu apă de la robinet. Dindărătul ficusului pot vedea scara şi o parte din hol. Zgomotul acolo jos e asurzitor, se propagă prin perete pînă la urechea mea, îmi umple tot capul de bîzîieli. Sînt numai de cîteva clipe aici, şi iată că Johnson apare din nou în bătaia ochilor, de data asta ţinîndu-se după

Maurice. Se ciorovăiesc puţin, apoi pornesc pe scări în sus.

Mă pipernicesc şi mă furişez de-a lungul palierului, pînă în camera de baie. Lumina e stinsă şi încui uşa.

— Dacă nu s-a evaporat, tăticule, pe-aici trebuie să fie, afirmă Maurice. Acasă nu s-a dus, de asta poţi fi sigur. Îi este numai ruşine că n-are dinţi.

Bate în uşa dormitorului din faţa băii, dar nu se alege cu nici un răspuns.

— Nu face pe nebunu', Art. Eu îs, Maurice. Ştiu că eşti înăuntru, vulpoiule. Ce ţi s-a întîmplat ? Faci pe bosumflatu' ?

— Pentru numele lui Dumnezeu ! aud vocea stinsă a lui Clinton. Nu putem avea oare o clipă de linişte în blestemata asta de casă ?

O clipă de tăcere, apoi Maurice îi dă din plisc :

— Scuză-mă, Tommy. Credeam că s-ar putea să fie înăuntru Arthur.

— Mă iei drept ceea ce nu sînt, răspunde Tommy. Du-te de vezi dacă nu-i cumva în grădină, Maurice.

— Nu-i aici, îi murmură Maurice lui Johnson. De ce nu te uiţi prin dormitoarele celelalte ? Eu cobor.

După ce pleacă amîndoi, umplu lavoarul cu apă rece şi-mi vîr capul într-însul vreme de un minut. Găsesc nişte aspirină pe o etajeră, lîngă un borcan cu pudră de talc al doamnei Weaver. Sau o fi al domnului Weaver ? Iau patru comprimate. Apoi încă două ca să fiu sigur. Uşa dormitorului

tocmai se deschide cînd ies din baie, şi Tommy păşeşte în prag însoţit de aleasa inimii lui.

— Un' ţi-e gagica ? mă descoase el.

— Vine.

Arăt înspre baie. Răspunde făcîndu-mi cu ochiul.

— Croitorul bun nici un petec nu leapădă.

Tommy se crede grozav cu femeile.

— Te caută Maurice.

— Spune-i că nu m-ai văzut.

— Cum poruncești, Art. Poftă mare.

N-a lăsat cheia în broască. Zăvorăsc uşa, apoi îndrept aşternutul. Duhneşte a parfum. Sting lumina, trag perdelele, îmi scot haina şi pantofii. Mă vîr sub pătură şi încep să chibzuiesc de ce m-o fi urînd Weaver atît de mult de cîtva timp încoace ? În ce strachină am călcat ?

4.

Acel dintîi week-end al primei echipe de rugbi m-a rostuit cu şase lire mai mult decît prevăzuse George Wade. Din cele două meciuri am scos cincizeci şi şase de lire : fiind şi Crăciunul, am luat prime mari. Mi-am şi văzut înaintea ochilor un viitor de aur şi am cumpărat un automobil de care Weaver mi-a făcut rost. Era un Humber de la garajul Consiliului Regional, pe care l-am luat cu ceva mai mult de trei sute — jumătate din preţul pe care ar fi trebuit să-l plătesc dacă nu era şi Weaver la mijloc. Mi-am dat seama de adevăratul preţ al pieţei, cînd l-am vîndut în schimbul unui Jaguar, cîteva luni mai tîrziu.

Am avut nevoie de trei săptămîni ca s-o conving pe doamna Hammond să se urce în el. Se urca pentru a doua oară în viaţa ei într-o maşină : prima oară fusese la înmormîntarea lui Eric. Nu se putea hotărî cum să se poarte. Era duminică dimineaţa şi Lynda se tot foia să iasă la plimbare. Nu pomenise de maşină, Ian însă da. Doamna Hammond făcea nazuri, dar e drept că nu i-a repezit cu cine ştie ce tragere de inimă. Îmi tot zîmbea, de parcă aş fi poftit-o. Maşina strălucea în stradă — o curăţasem la opt dimineaţa şi acum era înconjurată de o bandă de puşti care nu mai văzuseră niciodată aşa arătare la ei în cartier.

— Bine, le-a făgăduit. O să vă duc în parc după cîteva minute.

— Vai, mămico, se miorlăi atunci Lynda, privind-o cu adevărată dezamăgire de adult.

— Păi credeam că de-aia mi-aţi împuiat capul toată dimineaţa, ca să vă scot la plimbare, se apără ea.

Parte din stingherealа ce o avea de a se urca în maşină provenea din faptul că punea lucrurile în legătură cu Weaver — şi dintr-o dată se apucă să-l duşmănească pe Weaver, găsind poate o uşurare în a arunca asupra lui personal toată vina morţii lui Eric. Nu ştiu în ce fel îmi făcuse Weaver rost de maşină, dar auzise că mă învăţase să conduc. Avusesem grijă să nu-l las să vină mai aproape de capătul străzii.

— Ştii tu ce vrem, mămico — să ne plimbăm cu maşina lui nenea Arthur, o lămuri Lynda.

— Asta nu depinde de mine. Nu-i maşina mea, domnişorico.

— Le iau, i-am spus lui Lyn, dacă vine şi maică-ta.

Fetiţa începu să ţopăie, presupunînd că acum nu mai exista nici o piedică.

— Nu ştiu dacă o să pot veni, răspunse doamna Hammond. Am atîtea de rînduit...

Îşi roti privirea în jurul camerei — o hală de vechituri. Acolo unde Ian îşi spălase maşinuţa lui era o băltoacă de clăbuci de săpun, iar mai încolo se afla mormanul de cutii goale de conserve şi de fulgi de porumb din care Lynda îşi făcuse un atelier al ei.

— Ce-aţi zice, i se adresă ea copilei, dacă n-aţi avea mîncarea gata la prînz? Am atîtea de pregătit.

— Nu mi-ar păsa, o asigură Lynda.

— Ei, da, dar fără maică-ta nu putem merge, am avertizat-o.

Şovăitoare, fetiţa frămînta în mîini fusta maică-si.

— Bine, atunci, dar numai cîteva clipe, vorbi doamna Hammond, şi-şi scoase şorţul. Dăm o raită în jurul caselor.

— Nu vrei să-ţi pui rochia gri? am întrebat-o.

— La ce bun, pentru două minute?

Mă privea mirată.

— E duminică. Lyn şi cu mine sîntem gătiţi ca de sărbătoare. Nu-i aşa, Lyn?

Nu era dispusă să înceapă o discuţie. Ştia de bună seamă ce doream, aşa că se duse sus, fără a mai scoate o vorbă.

Am aşteptat-o în bucătărie, în vreme ce Lyn şi Ian se zbenguiau pe afară, claxonînd, izbind pneurile cu picioarele, lustruind geamurile. I-a

trebuit cîtva timp ca să se pună la punct şi, cînd a coborît, era cu capsa pusă. Plînsese. De la o vreme încoace plîngea cu nemiluita : mult mai mult ca de obicei. A băgat iarăşi copiii în casă şi le-a tot frecat amîndurora feţele cu un burete, pînă ce s-au pus pe bocit. Eu am îmbrăcat vestonul de sport şi am ieşit în stradă. Ea a încuiat uşa de la intrare cu grijă, rămînînd cu cheia în mînă.

Era o dimineaţă însorită de iarnă. Prin uşile caselor se vedeau răsărind ca la un spectacol cîteva capete. Doamna Hammond îşi ţinea ochii plecaţi, nevrînd să pară că-i pasă. Era neliniştită. Ştia ce gîndesc vecinii şi, din pricina asta, se temea de ei. În vreme ce-i deschideam portiera maşinii, i-am spus :

— Acum or să te ia drept o doamnă.

— Da, mi-a răspuns ea. Dar îmi dai voie să mă aşed în fundul maşinii ? Nu vreau să pară că...

Îmi întîlni privirea şi adăugă :

— Lynda şi Ian tot vor voi să stea în faţă.

— Vom sta cu toţii în faţă. E loc berechet. Maşina asta i-a cărat şi pe borţoşii ăia de granguri de la Consiliul Regional, aşa încît nu se va plînge de noi că sîntem prea grei.

S-a urcat lîngă volan.

Am condus încet de-a lungul străzii, să nu-i lipsesc pe vecini de întreaga bucurie a bîlciului. Şi-i vorbeam doamnei Hammond într-un chip destul de ostentativ, ca să-i arăt cît de independent sînt şi că de fapt nu mă sinchisesc de părerea lumii.

Am cotit-o la stînga pe City Road şi am pornit să ies din oraş accelerînd viteza. Doamna

Hammond era nervoasă. Îl ţinea pe Ian strîns între genunchi, iar braţul şi-l petrecuse pe după talia Lyndei. Urmărea cu privirea uriaşa capotă a motorului, ca şi cum i s-ar fi părut cine ştie ce matahală de reptilă care-şi rîcîie drumul prin peisaj.

— Cît de departe mergem? m-a întrebat cînd ultimele case rămăseseră în urma noastră şi pluteam între înaltele maluri ale gardurilor vii acoperite de funingine.

— Eu ziceam că n-ar strica să ne luăm liber toată ziua.

Pe Lynda n-o mai puteam folosi să-mi susţină propunerea, aşa încît adăugai:

— Casa ai încuiat-o. Să facem aşadar o plimbare la ţară. Nu te supără, nu-i aşa?

— Acum e drept că ne-ar fi şi greu să coborîm.

— Dacă ai de gînd să te porţi aşa, mai bine întorc.

Nu mi-a răspuns.

— De-ar fi măcar de dragul copiilor, şi tot merită. Nu eşti de acord cu mine?

Aş fi putut aştepta mult şi bine un răspuns. Am luat-o către nord, trecînd peste culme în valea alăturată. Am ocolit oraşele mari, pierzîndu-ne o jumătate de ceas cu şerpuirea prin suburbii. Copiii deveniseră neastîmpăraţi văzînd numai şi numai case pretutindeni. Am apucat-o pe şoseaua care duce peste pîrloage şi am ieşit pe culmea unei uriaşe creste de calcar, de unde aveai perspectiva a zece sau cincisprezece mile de pămînt împădurit. Ne-am înviorat cu toţii şi am parcat maşina pe un petec de iarbă. Am coborît, ne-am dezmorţit picioarele şi i-am trimis pe Lyn şi pe Ian

îndărătul tufişurilor. Mai erau nişte excursionişti care parcaseră acolo, înaintea noastră ; ne-au făcut semn cu mîna, plini de voioşie, iar doamna Hammond a zîmbit şi le-a răspuns sfios.

— Am mai fost o dată aici, mi-a mărturisit ea. Veniserăm cu autobuzul. Chiar înainte de a ne fi căsătorit.

— Cred că vara trebuie să fie mai frumos. O să venim să vedem.

Tot mai surîdea. Cîtva timp ne-am învîrtit încoace şi-ncolo printre stînci şi mesteceni ; i-am fugărit pe copii pînă ce s-au săturat şi ne-au cerut să plecăm mai departe.

Am urmat şoseaua pînă la vale şi am ţinut-o de-a lungul rîului, trecînd prin două păduri pustii şi părăginite şi printr-un sat. Cotind pe-o serpentină, am dat de Mănăstirea Markham, situată la marginea apei şi înconjurată de pajişti. Doamna Hammond îşi vădi surprinderea printr-o exclamaţie. Lyn mai că se năpusti prin parbriz la „castelul fermecat". Am condus maşina de-a lungul unei alei înguste şi ne-am oprit la poalele ruinelor, în imediata apropiere a unei turme de oi, care au dat tîrcoale automobilului de parcă n-ar fi fost şi el decît o altă parte a ruinelor, buşindu-se cu boturile lor negre pe sub roţi, ca să ajungă la cîte un smoc de iarbă.

— Nici că-ţi vine a crede că există aşa ceva, recunoscu doamna Hammond.

Stăteam lîngă maşină şi ne ridicaserăm privirile către scheletul clădirii, cu marea ei fereastră îndreptată, goală, spre cer. Ian rămăsese lîngă noi, înfricoşat, dar puteam auzi, dinăuntru, ecoul strigătelor Lyndei.

Am pornit agale spre Lynda. Se tot repezea înapoi să ne spună ce noi descoperiri făcuse. Am ajuns-o din urmă numai la malul rîului, unde nu-şi lua ochii de pe apă, ca să mai surprindă o dată ţîşnitura unui peşte. Rîul fusese lărgit acolo, cu multe veacuri înainte, şi i se durase şi un baraj de-a curmezişul. Din toate nu mai rămăsese acum decît o înşiruire de pietre ce alcătuiau un fel de podişcă şi în jurul cărora apa, ca o perdea netedă de marmură bălţată, se prăvălea. Lynda sări pe prima piatră, se cumpăni şi spuse :

— Sînt peşti în apa asta. Trecem dincolo, mămico ?

Maică-sa clătină din cap :

— Prea-i periculos, Lyn. Şi ne-ar lua oricum prea multă vreme.

Eu o luai pe Lynda în braţe.

Maică-sa ştia ce voiam să fac. N-a spus nimic. Dădu să facă un pas, apoi se opri şi rămase ca ţintuită locului. Ne privi cum trecem de pe cea dintîi piatră pe a doua şi apoi întoarse capul. Privea către ruine, ţeapănă, mărunţă, ca o stană.

Rîul era adînc şi curgea lin, iuţit de ploile iernii ; fundul nu i se vedea din cauza sclipirii apei. Spuma bolborosea şi împroşca pietrele, dar luneca aidoma sticlei deasupra celor cufundate şi nevăzute. Lynda era înfricoşată. Îşi rotea privirile jur-împrejur, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă, ca şi cum apa ar fi fost ceva nou, ceva ce nu mai văzuse ori la care nu luase aminte pînă atunci. Era grea şi, cum păşeam de pe o piatră pe alta, aveam impresia că fata s-ar fi putut înspăimînta, trăgîndu-ne pe amîndoi în rîu. Ajunsesem la jumătatea drumului, mai înainte de a-mi da seama că

unele pietre nu erau sigure şi, cînd am încercat să mă întorc, nici una nu era destul de mare ca să-mi pot sprijini pe ea toată laba piciorului. Renunţasem la speranţa de a-mi păstra picioarele uscate. M-am bălăcit prin apă şi am luptat pentru fiecare piatră ; cînd izbuteam să mă sprijin pe cîte una, mă opream să-mi regăsesc echilibrul. Ultimele pietre fuseseră îngrămădite laolaltă spre a se putea pescui de pe ele şi, de îndată ce ne-am aflat pe acel mic debarcader, i-am spus Lyndei să facă semne către celălalt mal.

— Maa-maa ! se porni să behăie cît o ţinea gura.

— Vrei să te plimbi niţel pe aici, Lyn ? am întrebat-o. Ori vrei să mergem chiar acuma înapoi ?

Nu ştia nici ea. Se uita la mine, apoi la apă. Acolo unde ne găseam ţărmul era jos şi mîlos, iar picioarele mi se tot afundau. M-am gîndit să încerc să dau de-un pod, dar în josul apei rîul se pierdea într-o pădure, unde părea puţin probabil să aflu ce căutam, iar mai sus apa se rostogolea de-a lungul unei rîpe stîncoase, ciuruite şi înconjurate de buruienişuri şi mocirle.

Lynda s-a vîrît pe sub un tufiş, două. A găsit un cuib de păsări şi ne-am uitat amîndoi la el cu nervozitate, mai lacomi decît am fi făcut-o în alte împrejurări. Eu am ţinut-o ridicată în aşa fel încît să-şi strecoare mîna în mijlocul tufişului şi să pipăie acolo în căuşul cuibului. A scos un fulg, umed şi mic.

— Acum vrei să ne înapoiem, Lynda ? i-am spus.

A scuturat încet din cap, holbîndu-se la tufişuri în speranţa de a mai găsi şi altă distracţie. Se făcuse palidă. Mai apoi s-a dus de s-a aşezat pe malul jos, urmărind-o cu privirea pe maică-sa, *rămasă la vreo cincizeci şi mai bine de metri.* Puteam vedea automobilul înălţîndu-se în mijlocul turmei de oi, şi petele roşii de vopsea de pe spinările mioarelor. Am încercat să-mi închipui ce sentimente m-ar năpădi dacă aş fi răspunzător că Lynda s-a înecat, însă după ce-am luat-o în braţe gîndul ăsta m-a părăsit.

— Gata de drum! am strigat, atît de voios încît fata a început să rîdă.

A găsit însă de cuviinţă să se smiorcăie, pe măsură ce ne apropiam de mijlocul rîului şi mă auzea suflînd din greu, gîfîind în vreme ce — căutînd să-mi menţin echilibrul — săream de pe o piatră pe alta. M-am oprit să mă odihnesc. Apa înăbuşea orice alt zgomot. Doamna Hammond ne făcea semne şi striga ceva, mica-i siluetă părînd ea însăşi cufundată în apă. Lynda se uita cu atenţie să vadă unde o să-mi proptesc picioarele pe următoarea piatră, apoi văzîndu-le că alunecă pe muşchiul verde, îşi înălţa căpşorul şi-şi pironea privirea asupra micuţei siluete de pe celălalt mal. O simţeam cum tremură între mîinile mele, agăţîndu-se răbdătoare de mine, înfigîndu-şi degetele în braţele mele, ţinîndu-şi răsuflarea pînă ce — după cîteva încercări de a-mi pune picioarele pe un bolovan verde, răzleţ — am reuşit în sfîrşit.

— Uite, Lyn! Ai văzut peştele ăla?

Dar nu m-a putut auzi ce spun.

— Maa-maa! Mămico!

Îşi flutura domol braţul.

Maică-sa îi strigă :

— Nu te mai tot zvîrcoli — sau vrei să-l vezi căzînd pe domnul Machin în apă ?

Vocea-i răsuna ciudat, nepăsătoare.

Cînd ne-am oprit pe ultimul bolovan, Lynda s-a zbătut să coboare. Am aşezat-o pe iarba de curînd cosită scurt şi s-a repezit să se azvîrle în braţele maică-si.

— Am făcut-o ! i-a spus. Ne-ai văzut ?

Teama îi pierise cu desăvîrşire o dată cu sentimentul de uşurare. Maică-sa o cuprinse la piept, o înfăşură toată, fără măcar a se uita spre mine.

— Ne-am întors repede, nu-i aşa ? întrebă Lynda, înfofolită.

Picioarele mi-erau leoarcă. Abia după ce mi-am încălţat o pereche de bocanci de sport pe care-i aveam în spatele maşinii, doamna Hammond schiţă un zîmbet sfios.

— Doar n-ai de gînd să conduci cu vapoarele astea ? îmi zise.

— Păi, alţii n-am. Vrei să mi-i împrumuţi pe-ai dumitale ?

Roşi, uitîndu-se cum îmi legam şireturile. Se îmbujorase de altfel din clipa în care Lynda sărise din braţele mele într-ale ei, ca şi cînd toată tevatura i-ar fi răscolit sîngele, l-ar fi tălăzuit în locuri pe care le socotise ori simţise pînă atunci moarte. Faţa îi exprima liniştea stării de destindere ce urmează după o încordare şi-i bătea în roşu aprins, de parcă ar fi stat vreme îndelungată la aer.

— Vom vedea cum se poartă aceste „vapoare“ cînd o să pornim maşina, i-am spus.

— Crezi că-i prudent? Vorbea serios. Poți conduce în ei tot atît de bine ca-n ghetele celelalte?

Cînd am început să rîd, mi-a răspuns cu un fel de zîmbet încurcat.

— Credeam că ai obsevrat că nu conduc cu picioarele.

— Mă gîndesc la pedalele acelea, pe care apeși.

Ne-am uitat unul la altul cu sfială, dîndu-ne amîndoi seama că de fapt ne jucam. Apoi ea își îndreptă privirea spre oi, și bătu din picior la ele.

Senzația de siguranță din automobil am apreciat-o mai mult ca oricînd. Dădusem drumul la încălzire, înaintam lin, ne lăfăiam în confort din toate părțile.

— Mare lucru e să ai o mașină, am rostit eu, iar doamna Hammond se învoi cu o mutră îndoielnică, rezervată.

— Aici a trăit un rege? întrebă Lynda, îmbujorată ca și maică-sa și privind ruinele în vreme ce încercam să ieșim din vale.

— Așa mi-nchipui, drăguțo, răspunse doamna Hammond.

N'u știa, de bună seamă, că acolo fusese o mănăstire. Lynda a urmărit cu privirea pînă ce ultima piatră din vîrful clădirii s-a făcut nevăzută printre copacii golași.

— Unde mergem acum? întrebă doamna Hammond.

Coborîsem o pantă lungă și înaintam repede. Am apăsat pedala cu piciorul; automobilul se legănă și se clătină, iar aerul, pe undeva, scoase un țipăt la trecerea peste o groapă.

— Mergem într-un loc despre care am auzit și eu vorbindu-se. Tragem acolo să mîncăm ceva. Nu-i departe.

Am pornit-o înainte, de data aceasta tăcuți, dar cînd am trecut prin următorul sat, cu locuințele sale cenușii de piatră, asemenea malurilor unui rîu, mă întrebă :

— Înseamnă că va trebui să mîncăm laolaltă și cu altă lume ?

— Depinde dacă mai e cineva acolo. Nu cred să fie aglomerat în perioada asta a anului. Nu-ți place să mănînci cu alții, sau ce-i ?

— Nu că nu-mi place, răspunse ea stingherită. Mă întrebam doar dacă sîntem îmbrăcați cum trebuie.

— Părerea mea este că, atîta vreme cît avem ceva pe noi, n-or să ne dea afară.

Howton Hall e un vechi conac prefăcut în hotel și restaurant, pentru acel soi de clienți care-și pot permite să-și ia mașina spre a petrece acolo o seară sau un week-end. Se află situat la egală distanță de trei mari orașe industriale și este accesibil încă altor două. Depărtarea acționa ca un fel de sită socială. Dar, de cînd cu toată creșterea asta a numărului de automobile și cu tot felul de reclame turistice aiurite, a mai coborît cu o treaptă ori două pe scara eleganței. Două duburi ale Federației de rugbi își programează acum acolo dineurile anuale, iar în week-end-uri poți da de profesori de școli sau de cîte un funcționar care a parcurs tot drumul pe bicicletă, nădușind, bietul, din plin. Din pricina înmulțirii clientelei și a ieșirii din categoria de lux, au împărțit localul în două. De o parte, cu vedere asupra

unei adînci văi împădurite şi a unui lac, se află sectorul mai acătării şi restaurantul ; de cealaltă parte e un parcaj pentru maşini, rasteluri pentru biciclete şi o cafenea.

I-am dus la restaurant. Era după ora unu şi nu prea aglomerat. Am încercat s-o conving pe doamna Hammond să intre la bar, dar de cum şi-a aruncat ochii asupra mobilelor plușate şi de cum a văzut negustorii de stofe din regiune, n-a mai fost chip s-o hotărăsc a se urni peste prag. Restaurantul nu se schimbase de fel : aceeaşi mulţime de oameni care vrusese să scape de grija de a-şi găti acasă prînzul de duminică. Tîndăleau mîncînd şi bînd, şi făceau cam prea mult zgomot. Dar erau destul de risipiţi prin săli, aşa încît nu puteau fi chiar de nesuferit.

Pe un întreg perete cărămizile fuseseră scoase şi înlocuite cu geamuri ; aveai astfel impresia, aşezîndu-te, că încăperea anină deasupra văii : o senzaţie pe care n-o încerci oriunde şi pentru care plăteai, în schimb, din gros.

Era înfricoşată — mai înfricoşată ca atunci cînd o trecusem pe Lynda peste rîu. Şi o frămînta grija ca nu cumva atît Lynda cît şi Ian să se poarte ca nişte purceluşi. M-am străduit s-o fac să priceapă că pe nimeni nu-l doare în cot că rămăsesem încălţat cu bocancii de sport.

Chelnerului, care nu s-a sfiit de fel să ne arate impresia lui, aceea că am fi nimerit adicătelea din greşeală în acea parte a hotelului, i-am vorbit numai eu. Chelnerul tuşea într-una cu tîle şi ne atrăgea atenţia asupra piperatelor preţuri doar din vîrful distinsului său creion. A şi subliniat un preţ sau două, ca să scoată astfel în

evidență cît de scumpe erau toate. Am comandat tot ce era mai scump. Nu era el sigur că avea să fie bine. Ar fi vrut să se vadă ajuns cît mai repede la făcutul plății. Doamna Hammond tăcea chitic : netotul băgase groaza într-însa ; și-l privea de parcă ar fi exalat un anumit miros.

Ceea ce însă nu ne-a împiedicat, după ce năpîrstocul ăla ne-a scutit de prezența lui, să ne bucurăm de masă. Doamna Hammond făcea ochi mari, gustînd din felurile suculente de mîncare. Momentul îi dădea senzația că, deși se umilise venind acolo, totuși meritase să vină.

— Nu-i așa că și acesta este unul din restaurantele unde se servește cafea după desert ? m-a întrebat ea la un moment dat, ca și cum numai în restaurante de-alde-astea ar fi umblat de cînd lumea.

Tocmai isprăvise a îndesa ultimul cartof în gîtlejul lui Ian. Cînd i-am răspuns că „Da", a încuviințat din cap, cu înțeles.

— Acum că ești aici, vrei și o cafea ? am întrebat-o, fiindcă la drept vorbind voiam să renunț la cafea.

Nu aveam ciorapi în picioare și cîțiva din rîioșii din jur se zgîiseră pe sub masă la bocancii mei de sport. Unul dintre ei se și grăbise a atrage chelnerului atenția asupra lor.

— Da, mi-a răspuns.

Își redobîndise încrederea în sine, datorită faptului că nu fuseserăm dați pe ușă afară, dar mă privea iscoditor ca să-și dea seama dacă piedica nu era cumva bănească. Am comandat două cafele.

Cînd au sosit, a vrut şi Lynda niţică ; într-o ceaşcă de-a ei. I-am dat în schimb nişte suc de portocale, chelnerul asigurîndu-ne că nu-i este peste măsură de greu să-l aducă. Ne-am sprijinit apoi de spetezele scaunelor şi ne-am uitat la peisaj ; nu trecuseră nici cinci minute, că se şi arătară semne de neastîmpăr din partea copiilor. Lynda pornise să dea o raită printre mese şi se oprise să urmărească pe un ins liniştit care mînca un pui. I-am spus doamnei Hammond să-l ia pe Ian, s-o înhaţe pe fetiţă şi să ne întîlnim cu toţii după aceea la maşină.

Chelnerul era hotărît să mă lase să aştept cu plata. I-am îngăduit trei minute. După aceea m-am îndreptat iute înspre uşă.

Mi-a tăiat drumul, împiedicîndu-se de vreo cîteva ori de-a lungul sălii, clătinîndu-se şi legănîndu-se printre mese, de parcă i-ar fi pus cineva foc la fund.

— Aţi plătit — domnule ? m-a întrebat el abia răsuflînd.

Am încercat să mă gîndesc la un răspuns foarte iscusit, dar tot ce mi-a ieşit din gură a fost :

— Nu.

Se strîmbă străduindu-se să pară amabil şi-mi întinse nota pe o tavă. Făcea cam vreo două lire şi şaisprezece şilingi. L-am întrebat cum de s-a ajuns la atîta. Mi-a explicat totul cu deosebită grijă, simţind în sfîrşit că avusese dreptate să ne privească de la început chiorîş, verificînd fiecare fel pe care-l mîncasem, încercuindu-l cu distinsu-i creion pe lista de bucate, rezervîndu-şi cu plăcere în adîncul minţii posibilitatea de a-l

chema în ajutor pe director. L-am întrebat dacă nu greşise la adunare.

Galopă de-a lungul coloanei bănuţilor, a şilingilor şi împunse la repezeală lirele. Bănuţii, i-am suflat, acolo cred că ai greşit. I-a adunat din nou, niţeluş mai încet, aruncîndu-mi cîte o privire la fiecare şiling pe care-l ştergea. Am găsit de cuviinţă că ar trebui să confruntăm preţurile cu cele de pe listă. Ceea ce a şi făcut. Cifrele de pe nota de plată erau acum îngroşate ca desenul unui copil, de cît tot trecuse peste ele. Creionul i se tocise. Fierbea de mînie. Eu tot nu eram sigur că nu greşise cumva. A mai verificat încă o dată totul — şi cîteva cifre nu le-a putut deosebi.

Am numărat banii cu grijă şi-am pus un bacşiş de şase bănuţi peste teancul de bani.

— Mulţumesc, zise, şi-i ardeau ochii ca nişte cărbuni aprinşi.

Mă aşteptau în faţa maşinii. Lynda plîngea şi Ian se sprijinea somnoros de apărătoarea de noroi. S-a încruntat la mine cînd am ajuns lîngă el, de parcă aş fi purtat răspunderea tuturor necazurilor lui.

— Ce s-a întîmplat cu fetiţa noastră? am întrebat-o pe doamna Hammond.

— A mîncat bătaie pentru că a fugit printre mesele alea, spuse maică-sa.

I-am aruncat o privire plină de înţelepciune Lyndei şi am deschis uşile maşinii. Am plecat de la Howton Hill cu senzaţia că realizasem ceva.

Ne-am întors pe alt drum, străbătînd locuri de ţară pe unde nu mai fusesem decît în copi-

lărie, cu bicicleta. A fost un fel de călătorie triumfală. Lynda adormise. Am oprit ca s-o aşezăm pe bancheta din spate, iar doamna Hammond s-a aşezat alături de ea. Am ajuns în Fairfax Street o dată cu apusul soarelui.

Am fost prea ocupat în următoarele cîteva săptămîni ca să mai stau să mă gîndesc la ce efect putuse avea excursia. Doamna Hammond părea mai liniştită. Eu nu prea stăteam pe acasă şi abia dacă vorbeam unul cu altul. Mi-am urcat singur chiria şi ea nu s-a opus. Am încetat astfel de a-mi mai spăla lucrurile şi de a o mai ajuta la spălatul vaselor. Mai căram însă cînd şi cînd cărbunii din beci.

Îmi petreceam mai tot timpul făcînd cunoştinţă cu noua gaşcă de oameni printre care mă vîrîsem ; şi maşina constituia capitalul meu cel mai de preţ. Înainte de toate, însemna că-l puteam evita mai uşor pe Johnson, ceea ce fusese cu adevărat greu pe cînd nu aveam alt mijloc de călătorie decît autobuzul şi nici alt loc prin care să trec decît parcul. Singurele dăţi cînd îl mai vedeam acum erau orele de după meciuri, acasă şi la cîte un antrenament seral ori două. Cu o mulţime de noi prieteni care forfoteau în jurul meu, mi-am însuşit degrabă tehnica eschivării.

Lucrul cel mai de mirare din partea lui Weaver s-a dovedit a fi că omul nu mai ştia ce să facă pentru mine. Ajunsesem în lumea lui ; şi ne-am apropiat destul de multişor. El mi-a dat pontul cu privire la Jaguar după ce pusesem mîna pe cele cinci sute şi optzeci de lire pentru Humber

şi mi-a mai împrumutat cele o sută şi cincizeci de care aveam nevoie ca să nu-mi depăşesc contul din bancă. Ceea ce l-a lăsat ţuţ este că i-am dat banii înapoi în mai puţin de cinci săptămîni. Explicaţia era că de cîteva săptămîni cîştigam pînă la 20 de lire pariind pe cîinii de la Stokeley, un sat de mineri aşezat undeva mai de vale, unde locuia Frank Miles, căpitanul echipei.

Cu acea încredere pe care ţi-o pot da o maşină şi lipsa oricărei griji băneşti, ştiindu-mă totodată şi ţinta tuturor privirilor, mi-am descoperit şi darul de a şti să mă pun bine cu cîţiva oameni însemnaţi, de la industriaşii locali şi directorii regionali pînă la vedetele sportive de prin oraşele vecine, şi chiar pînă la deputat. Totul dura de obicei puţin. Taff Gower mi-a fost, în afară de Maurice, aproape singurul prieten de care am rămas legat. Din ziua cînd îi turtisem nasul — care a şi rămas pentru totdeauna încovoiat de atunci — ne împrieteniserăm într-un fel lipsit de pretenţii. Nu făceam niciodată mare lucru unul pentru altul. Cîtă prietenie era între noi se datora toată chestiei cu nasul şi faptului că-l pocnisem. Îl vedeam destul de des, chiar şi cînd s-a lăsat de sport şi a preluat o cîrciumă lîngă Primstone — mă ajuta la antrenamentul juniorilor în serile de joi.

Nu eram însă atît de apropiat de Weaver încît să nu văd că era şi el un exemplar cît se poate de bun al tipului de om azi-cu-ăsta-mîine-cu-ăla. Nu depăşise niciodată stadiul în care prietenia este totuna cu aerele protectoare ale unuia din prieteni. Am înţeles că fusese cîndva un adevărat ambiţios — mai mult decît puteam eu

vedea acum sau decît mi-aş fi închipuit — şi că era încă foarte susceptibil în ceea ce-l privea pe singurul său rival, Slomer. Erau socotiţi a fi cei mai periculoşi oameni din oraş — în măsura în care putea fi vorba de oameni periculoşi în acest oraş — iar Primstone era şi jucăria unuia şi a altuia. Cumpărau şi vindeau jucători, îi formau şi-i lăsau baltă cum ar face doi copii cu nişte soldaţi de plumb. Dar aşa se pare că se petrec lucrurile cu orice sport profesionist. Pentru mine unul, doar atîta era interesant: să rămîn cît mai aproape de Weaver.

Cînd am început a mă ţine de el, ori mai degrabă el de mine, nu-mi dădeam seama cît era de puternic. Îmi spuneam că merit şi eu să existe un alde Weaver care să aibă grijă de mine. Nu am înţeles cît de mult sînt în stare oamenii să urască, pînă ce n-am dat de cîţiva care nu-l înghiţeau pe el, sau care nu-l înghiţeau pe Slomer. Despre Weaver se presupunea că are cîrlig la băieţi, ceea ce putea să însemne că nu-i greu să rămînă agăţat în părerile altora. Poate să fi avut vreo pornire în direcţia asta, dar mare lucru nu făcea. Se tot uita la noi în timpul băii calde, dar mai mult decît să ne bată pe spate ori să ne ia pe după umăr nu făcea. Simpatiile şi antipatiile îi erau mai pronunţate decît la cei mai mulţi dintre oameni. De altfel, orice reticenţe aş fi putut avea, le-am dat, fără a sta mult pe gînduri, deoparte, pentru simplul motiv că Weaver ţinea grozav la mine. Era bogat, iar eu nu mai cunoscusem niciodată pînă atunci un om bogat.

A trecut cîtva timp de cînd mă aflam în preajma lui Weaver, pînă ce am făcut cunoştinţă

cu nevastă-sa. Nu se arăta niciodată la recepţiile de duminică seara, iar el nu pomenea niciodată de dînsa. După cîte am auzit însă ici şi colo, era o cucoană tare sfîntă, sprijinindu-i pe episcop care-i era vecin, şi tagma acestuia şi preluînd răspunderea pentru opera de asistenţă socială a bătrînilor din oraş. Tabloul ăsta mi-a dat de bănuit că ea şi cu Weaver n-o duceau prea bine împreună.

Eram în sala de cocteiluri a localului „Baloţii de lînă" din Victoria Street, într-o după-amiază de sîmbătă, în timpul vacanţei — prima vară după ce fusesem angajat — cînd l-am văzut că intră pe Ed Philips. Tocmai venisem în oraş să iau maşina de la garaj şi, deoarece era după ora de închidere, mi-am spus că nu altceva îl făcuse să intre decît faptul că-mi văzuse maşina afară. M-a văzut, cu acea tresărire de tardivă recunoaştere pe care unii bărbaţi şi unele femei găsesc de cuviinţă s-o adopte ca să arate cît mai ocupaţi.

— Noroace, Arthur. Sîntem puşi pe ghiftuială noi, atleţii ?

Asta era grija lui cea mare, să pară şi să se poarte cît mai atletic — bordul pălăriei niţel lăsat în jos, mănuşile-i galbene uşor învălătucite, gulerul hainei o idee ridicat în jurul gîtului. Activităţile atletice, în afară de golf, le desfăşura doar în scăfîrlia lui — ceea ce nu le împiedica de fel să-şi producă efectele. Îmi venea întotdeauna greu să pot ghici cam ce altă ispravă mai făcuse. Poate că pe cînd era la closet în dimineaţa aceea cîştigase proba finală, poate că în drum spre birou cîştigase cursa de 1500 metri.

Era greu de spus. Lucru sigur însă că întotdeauna cîştigase ceva atunci cînd îşi făcea apariţia pe undeva, păşind mai ţanţoş decît un cocoş pintenat.

— Eşti ocupat? mă întrebă el nestînjenit şi se aşeză.

— Cum îţi merge, Ed?

— Binişor. Ştii cum e, căldura asta de vară. Pot să-ţi ofer ceva? vru să afle, prudent. Mă întrebam dacă eşti ocupat.

— S-ar putea să fiu, dacă stărui.

— Dacă nu eşti, mă gîndeam că ai putea veni cu mine pînă la Weaver acasă, îmi propuse.

— De ce tocmai eu?

— Maşina mi-e pe butuci, băiete, şi nu vreau să iau un taxi. S-ar putea să facă o impresie proastă — eu pe doamna mă duc s-o văd, nu pe barosan.

— Da' autobuzul ce cusur are?

— Păi bine, Arthur dragă (şi se învioră), cum oare m-aş putea duce să-i bat la uşă, după ce cobor dintr-un afurisit de autobuz? Maşina aia a ta pe care ai cumpărat-o de la Consiliul Regional e cum nu se poate mai potrivită.

— Humber-ul l-am vînidut. Acum am un Jag. Şi n-are s-o dea gata pe una ca ea. De altfel, l-am cumpărat prin Weaver.

— O, păcat de Humber-ul ăla. Avea un geam despărţitor, nu-i aşa? Nu? Oricum, n-o să observe ea deosebirea. Ei, dacă nu-s cel puţin Daimler-e, maşinile i se par toate deopotrivă. Putem s-o luăm din loc cînd eşti gata.

Pe măsură ce ne apropiam de Linga Longa, mă simţii niţeluş nervos, şi-apoi ros de curiozitate. Şi simţindu-mă nervos şi curios, băgai de seamă că

şi Ed se schimbase. Weaver nu era acasă — numai nevastă-sa. Ed se frămînta de-a binelea cînd am ajuns la poarta cea albă.

— Să vin şi eu cu tine ? l-am întrebat.

M-a privit oarecum surprins.

— O, dar nu cred că-i nevoie să te car şi pe tine, Arthur dragă.

Nu înceta să se poarte faţă de mine ca faţă de un animal dresat pe care trebuia să-l îmblînzească.

— Ai venit numai ca să faci o plimbare, fiule. Nu ţi-ar prinde bine să te bag aşa tam-nisam în chestii de-alde-astea, neaşteptate.

— E o chestie particulară, şi nu vrei să aud şi eu ? mi-am dat cu presupusul.

— Nu-i nimic personal, Arthur...

Şi ridică uşor din umeri.

— Vin şi eu aici cînd şi cînd — mînat numai şi numai de simţul datoriei. Doar pentru cîte o şuetă, s-ar putea zice. Are tot felul de cunoştinţe şi-mi spune şi mie ce se mai întîmplă. În felul ăsta mă cruţ de o groază de drumuri. N-ai decît să vii şi tu înăuntru, frate dragă. Chiar vino zău, dacă ai chef să vii.

Atîta vorbea, încît mă lămurii că nu-mi doreşte prezenţa : eu eram doar şoferul. Neobrăzarea lui mi se păru nostimă şi mă mulţumii să rînjesc.

— Hai intră, îi spusei. *Eu unul* aştept afară.

— Eşti sigur ? Nu te superi ?

Dar o şi zbughise în sus pe scări, şi apăsa pe soneric.

Apăru May, jupîneasa irlandeză a Weaverilor. Ed îi aruncă o ocheadă şi schiţă cîteva uşoare

mișcări cu mîinile, de parcă ar fi făcut în același timp reclamă mașinii cît și lui însuși. Își cam pierduse din încredere, cerîndu-mi să-l aștept.

— Noroc, Arthur, îmi strigă May peste umărul lui.

— Doamna Weaver e acasă? întrebă Ed. O caută domnul Philips de la ziarul *Guardian.*

Și se făcu nevăzut în holul casei.

Ședeam, ciocănind în volan și întrebîndu-mă cît va găsi Ed de cuviință să mă lase să aștept. De fapt, nu putea fi sigur că n-am să plec și că n-am să-l las să se întoarcă pe jos, străbătînd toată grădina aceea lungă. M-am holbat în sus către ferestre, nădăjduind să-l zăresc pe domnul Weaver, n-am dat însă decît de chipul jupînesei May. Strîmba din nas ca și cum ar fi mirosit a cine știe ce prin casă și-mi tot zîmbea.

Coborîsem din mașină și mă așezasem pe apărătoarea de noroi din față — la soare; nu se scurseseră nici zece minute, că ușa de la intrarea principală se deschise din nou și în prag se ivi doamna Weaver, urmată de Ed, nemulțumit. Trebuie că, după socoteala lui, păream a fi un șofer prea independent, șezînd așa pe bară în loc să-l aștept ascultător înlăuntrul mașinii.

— Arthur Machin, grăi doamna Weaver, oprindu-se pe treapta de sus. E unul dintre fruntașii echipei municipale, după cîte spune soțul meu... te-am privit de la fereastră.

— Mda, am răspuns, sculîndu-mă stingherit în picioare, vîrîndu-mi o clipă mîinile în buzunare și apoi scoțîndu-le iar.

— Trebuie să spun, zise ea întorcîndu-se către Philips, că uriașul ăsta nu pare a fi prea guraliv.

Ed se scremu a zîmbi şi încercă pe cît îi stătea lui în putinţă să-şi schimbe dispoziţia sufletească.

— O fi timid, glăsui el, aproape răstit.

S-ar fi zis că doamnei Weaver îi făcea plăcere să-l necăjească. Deoarece coborî treptele binişor şi-mi întinse mîna.

— Ia nu-mi spune mie că-i timid, rosti ea. Vine aici deseori, nu-i aşa, Machin ? Ce-i drept, însă, cu prilejuri ceva mai vesele.

Rîse binevoitor şi n-am putut să n-o compar cu alte femei pe care le cunoşteam şi să nu-mi placă. Părea bucuroasă că e pe cale de a mă cuceri şi că Ed se află de faţă la treaba asta.

Ed îşi sprijini cu multă cuviinţă mîna de clanţă, ca să arate că sosise timpul să ne despărţim. Socotea întregul incident drept o greşeală de tact.

— I-am cerut domnului Philips să ieşim să mi te recomande, continuă a mă lămuri doamna Weaver. Dar uite-l că abia se mişcă... şi mai îmi vine a crede că ar fi dorit să mă ţină de vorbă în casă.

Ridică din sprîncene şi gestul ne făcu să rîdem cu toţii.

— Mă rog, de-aia a şi venit, vorbii eu, bătînd fierul cît era cald.

Ed se strădui la rîndul său să zîmbească.

— Ei, hai, nu încerca să mă scoţi un turuiegură de meserie, îmi răspunse el, şi deschise cu tîlc uşa maşinii. Se întîmplă totuşi să fiu şi foarte ocupat.

— Am ieşit să schimb o vorbă cu Machin şi dumneata vrei să mi-l răpeşti, se tînguí doamna Weaver. Ne uitam amîndoi la dumneata cum stai

şi ce mutră acră faci, spuse ea. Şedeai pe bara asta şi mai că-ţi venea să plîngi de plictiseală. Ar fi trebuit să-mi dau seama că domnul Philips nu se va dibăci să te poftească înăuntru.

— O, şi-aşa nu-mi place mie să cad pe capul oamenilor... începu Ed.

— N-are a face, vorbi doamna Weaver, ca şi cum şi-ar fi reamintit şi ea un anume lucru. Dacă ţii s-o faci pe şeful năpădit de treburi, ei bine, fă-o! Mie mi-i totuşi tare plăcut să-i întîlnesc din cînd în cînd pe protejaţii domnului Weaver. Căci îmi vine uneori a crede că prea-i ţine numai pentru el.

Şi-au dat mîna şi, după ce Ed se instală comod în maşină, pe domana Weaver o auzii continuînd:

— Trebuie să mai vii pe aici, Machin. S-ar putea să avem prilejul a sta mai îndelung de vorbă... şi s-ar putea să aflu de ce anume îşi petrece domnul Weaver atîta timp la clubul vostru!

Şi ridică iarăşi din sprîncene şi din nou ne-am pus cu toţii pe rîs. Apoi urcă înapoi prima treaptă a scării, în vreme ce eu porneam motorul.

— Scrie-mi cîteva rînduri, dacă nu eşti prea ocupat, strigă unuia din noi ori amîndurora.

— Pe tine te are în vedere, grăi Ed îmbufnat, în vreme ce înaintam pe alee.

— Ori poate că ne ia numai peste picior? i-am răspuns nedumerit.

El a tăcut.

Dar în vreme ce străbăteam iarăşi scurtătura înspre oraş, de care v-am pomenit, mi-a fost greu să nu deschid iar vorba:

— E Weaver cu adevărat bogat?

El rămase pe gînduri, şi-apoi îmi vorbi :

— Nu.

— Crezi că nu e ?

— Ştiu că nu este. Tat-su era... Dar pe de altă parte nici sărac n-aş putea spune că e. Cîţi bani are îi ţine pe toţi la ciorap. Ei, cu Slomer... e altă gîscă-n altă traistă. Ăla nu-şi lasă banii să doarmă în ştergar.

Era mulţumit că-mi poate spune ceva : că-mi poate lămuri o situaţie.

— Va să zică, firma Weaver — uzina — nu-i decît un nume ?

— Weaver e director şi mai ştiu eu ce. Dar nu are poziţia pe care o avea taică-său. Iar dacă ar fi avut-o, de mult ar fi intrat întreprinderea la apă.

N-a mai spus nimic, pînă ce am oprit maşina în faţa birourilor ziarului *Guardian.* Totuşi, nu coborî ; îşi roti braţul în spatele banchetei şi ţinu să mă povăţuiască :

— Să ştii, băiete. Felul în care ţi-a vorbit doamna Weaver acolo acasă la ea... să nu te laşi amăgit. A fost doar politicoasă. Nici vorbă cumva de prietenie.

— Las' că ştiu. Voia să-mi arate că mă consideră ca pe un egal şi aşa mai departe.

I-am simţit răsuflarea lui Ed duhnindu-mi în obraz. De bună seamă că mă privea atent.

— Nu-i nevoie să-ţi spun eu cum stau lucrurile acolo, la Primstone. Weaver şi Slomer merg pe din două. Nici unul nu se prăpădeşte după celălalt. Înţelegi ce vreau să-ţi spun, nu-i aşa ?

— Nu.

— Ei bine — (şi se răsucea pe banchetă) — cum să-ţi explic? Fiecare din ei ia aminte la fiecare dintre oamenii din jur de a cui parte este.

— Şi crezi că ar trebui ca eu să plutesc undeva pe la *mijloc*? zisei.

— Fă şi tu cum te duce capul, băiete. Dar ştii tot atît de limpede ca şi mine că Primstone, cît îi priveşte pe aceşti doi... domni, e pentru ei o manie. Şi oamenii sînt în stare să ajungă murdari nu glumă, acolo unde-i vorba de manii. Ia închipuie-ţi că Weaver ar fi silit să înceteze de a sprijini clubul. Să zicem că s-ar produce un faliment. Te-ai pomeni dat afară în doi timpi şi trei mişcări. Şi tot aşa s-ar pomeni şi Wade, ca să nu aduc vorba decît de el... Vezi ce eşti pe cale de-a face? Te identifici cu Weaver. Riley, secretarul, e omul lui Slomer. Înţelegi cam cum stau lucrurile?

— Bănuiesc că nu-i chiar atît de simplu.

— Nu există la Primstone decît un singur jucător care a jucat neîntrerupt în echipă. Şi aproape de doisprezece ani, mă rog. Ăsta-i Frank Miles. Şi de ce? Pentru că nimeni nu ştie de a cui parte este. Cînd se pornesc pe gîlceavă în comitetul de selecţionare, în fiece săptămînă, la numele lui Frank nimeni nu ridică vreo obiecţie. Nu-i nici cu unii, nici cu alţii. Pluteşte, mă omule, asta-i. Şi cu lupii ăştia altă cale n-ai. Simplu ca bună-ziua.

— Ce te face să crezi că s-ar putea produce un faliment?

— Uşurel, uşurel... Nu-mi pune mie în gură vorbe pe care nu le-am rostit. Am spus *dacă*. Eşti oarecum nou venit pe teren. Eu nu fac decît

să-ţi schiţez situaţia. Am văzut multe din cîte s-au petrecut pe-aici. Ai putea crede că sînt un fel de suflă-n borş, tot dîndu-i zor cu „mă băiete" şi „mă omule". Dar o cred în bine, Arthur. Am avut de-a face cu oamenii ăştia şi am învăţat meseria. Nu mă lua drept ceea ce s-ar putea să crezi că sînt. Dacă vrei să ai mai departe o maşină mişto, o droaie de prieteni şi soiul de haine pe care le porţi acum — nu-ţi rămîne decît să fii cu ochii-n patru. Să-ţi mai dau un pont pe gratis — probabil că Weaver se va retrage în curînd. S-ar putea să nu mai rămînă multă vreme pe-aci.

Coborî cu încetul şi rămase locului pe trotuar.

— Firește că n-ai să sporovăiești despre cele ce-am vorbit, mă băiete. Am cuvîntul tău pe chestia asta !

Urcă în mers legănat treptele care duceau la birou şi nu se uită înapoi.

După acea primă plimbare duminicală la Mănăstirea Markham şi la Howton Hall, lucrurile între doamna Hammond şi mine au început să stea ceva mai binişor. În timp ce mă adaptam noului meu mediu şi protecţiei ce o aveam din partea lui Weaver şi în vreme ce încă mai jucam rugbi, ea nu şi-a vîrît niciodată nasul în treburile mele, aşa cum îi era obiceiul. O scoteam la plimbare cu puştii ei, cam la o duminică din două. Asta devenise o datină ; am vizitat împreună fiecare monument istoric, fiecare deal şi lac din ţinut.

O dată cu vacanţa, devenisem însă plictisit, neastîmpărat. Asta şi fusese una din pricinile pentru care mă învoisem să-l conduc pe Ed pînă la vila Weaver. Nici tu antrenament, nici tu meciuri.

Începusem chiar a munci cu oarecare tragere de inimă, stîrnindu-le mirarea tuturor.

Adevăru-i că eram plictisit pînă peste cap. Mă uscam văzînd cu ochii. Nu mi se întîmpla să fiu destins ori mulţumit măcar o clipă. Ba mă şi gîndeam să omor pe cineva, să ameninţ cu pistolul pe un casier de bancă, să iau la goană vreo tîrfă bătrînă de-a curmezişul parcului. Mă simţeam ca ditai leul cu coşcogea poftă de mîncare, lăsat dintr-o dată fără hrană.

Era o zi noroasă, cu pîclă, o sîmbătă după-amiază de pe la începutul lui iulie. Am intrat în casă către ora trei, simţindu-mă şi eu apăsat şi trăgînd nădejde că dacă o să dorm, o să scap de starea aceea. Doamna Hammond era afară, în curtea din spate, atîrnînd acolo nişte rufe. Ian era încuiat — drept pedeapsă — în vechiul coteţ de găini, ca să nu fugă, iar Lynda era dincolo de gardul curţii din spate, cu alţi copii ale căror răcnete răsunau în toată împrejurimea. Patul nu era făcut. L-am acoperit cu pătura, m-am întins şi am încercat să aţipesc.

Cel dintîi zgomot pe care l-am auzit au fost paşii ei în dormitorul din faţă, tropăind încolo şi-ncoace. De bună seamă că făcea patul. Stăteam nemişcat şi urmăream din ochi două muşte care horeau în jurul becului şi o albină care bîzîia pe geamul din afară al ferestrei. Perechea de muşte alcătuia la un loc o singură arătare. Ba speram că doamna Hammond o să coboare, ba speram că o să intre la mine în cameră. Cînd paşii ei răsunau pe palier, nu mă puteam împiedica de a simţi că tremur. Mi-am privit cu mirare mîinile :

într-adevăr tremurau. În clipa cînd a deschis uşa, eram în plină luptă cu mine. Parcă am fi fost două fiinţe într-un singur pat.

A tras un ţipăt.

— O... nu ştiam că eşti aici, se sperie. Şi-şi duse mîna la gît. Nu te-am auzit cînd ai intrat. Am venit să fac patul.

— L-am acoperit eu, aşa cum s-a nimerit. Mă trăgea a somn, i-am răspuns şi, dînd pătura la o parte, m-am dat jos.

— Să-l aştern, cît sînt aci. N-am avut o clipă de răgaz pînă acum. Am spălat azi, şi Ian o tot zbughea pe afară. De cît timp te-ai întors ?

— De vreo oră.

— Trebuie să fi venit pe cînd întindeam rufele. N-o să dureze nici o clipă.

Stătea cu spatele spre mine, în vreme ce se apleca deasupra patului, ca să îndrepte cearşaful.

— Nu joci crichet sau altceva, zise, întinzîndu-se cu totul peste pat ca să-şi vîre mîna de partea cealaltă a saltelei.

Părea prea ocupată, ca să se aştepte la vreun răspuns.

Vreme de o clipă am fost liniştit, însă în următoarea gîtul şi urechile îmi furnicau de fierbinţeală. Am aşteptat pînă ce-a aşternut patul şi a îndesat cearşaful, tot sperînd că va simţi atmosfera încordată şi va căuta s-o uşureze ea singură într-un fel. Dar îşi vedea mai departe de treabă, pînă ce — nevenindu-mi a crede — a trebuit să-mi întind mîinile şi să-i ating şoldurile. Mi s-a lăsat niţel în voie, apoi dintr-o dată s-a înţepenit. Am tras-o de lîngă pat şi i-am prins pieptul în mîini.

Trup atît de slab articulat nu mai ţinusem în palme niciodată pînă atunci. Se tot zbătea şi striga ceva anume, nu ştiu nici eu ce. Dar o ţineam strîns, fără să crîcnesc. Tot timpul îmi aminteam ce faţă urîtă are, cît de înspăimîntată este. Eram însă pe jumătate năucit de lipsa ei de înflăcărare.

Corpul i se răsucea în toate părţile în vreme ce tot răcnea ceva ce încă nu înţelegeam. Mi se părea că mă iau la trîntă cu patul însuşi. Nu puteam înţelege de ce nu se aşteptase la una ca asta, de ce nu se învoia.

Şi-apoi, deodată, mi se făcu rău, îmi veni să vărs, scîrbit de priveliştea lenjeriei aceleia jerpelite. Simţeam nevoia să ies la aer. M-am tras înapoi ca să mă liberez şi am văzut-o în prag pe Lynda, care se uita la noi neştiind dacă să rîdă ori să plîngă.

— Maa-mă ? gemu îndelung copila.

S-ar fi zis că traversează din nou rîul.

— Du-te de-aci, Lyn ! ţipă doamna Hammond. Du-te de-aci ! Du-te de-aci !

Copila stătea nehotărîtă, iar maică-sa nu se mişca ; Lynda urmărea atent ce făceam noi, purtîndu-şi ochii de la un capăt al patului la celălalt, ca şi cum ar fi privit de pe un mal pe celălalt.

— Vă bateţi, mămico ?

— Du-te de-aci, Lynda ! striga maică-sa. Du-te, Lyn. E doar o joacă.

Nu părea convinsă.

— Nu pot să mă joc şi eu, mămico ?

— Du-te de-aci, Lyn. Hai, pleacă...

Fata se întoarse, şovăitoare ; trînti uşa şi o luă pe scări în jos.

Doamna Hammond stătea culcată cu faţa către perete. Cu încetul, furia şi buimăceala îi năpădeau trupul — grăbeau un acces. Mirare.

— Eşti un bărbat! zbieră. Eşti un blestemat de bărbat!

Pumnii îi erau încleştaţi şi-i încordau vinele subţiri ale braţelor. Ochii îi jucau în cap. Mirosea a săpun, a aburi şi a rufe ude. La sfîrşit ţipa de-a binelea.

S-a dat jos din pat şi a coborît de-a dreptul la parter. Mi-am spus că o căruta pe Lynda. Vezi însă că m-am înşelat. Înşfăcîndu-mi haina şi repezindu-mă afară, am văzut că se apucase iar de spălat, de parcă nimic nu se întîmplase. Băgase maiul în albie şi bătea încet, de-ai fi putut crede că bate în gol.

M-am plimbat cu maşina timp de un ceas şi apoi am intrat la „Mecca", de îndată ce s-a deschis. Localul era pustiu. M-am aşezat la bar şi am scos din buzunar *Orgia tropicală*; pe copertă o liniştită mare tropicală, noaptea la lumina lunii — şi căpitanul Summers abia urcat pe coverta după ce-şi lăsase gagica „pe deplin mulţumită şi cu totul îndestulată", la el, în cabina de dedesubt. O barcă sosi la bord să încarce marfa de contrabandă, iar căpitanul Summers îşi scoase micul revolver negru de calibru 38. Constatai că nu mă simţeam vinovat. Nu port eu chiar toată răspunderea, mi-am spus. Să nu-mi susţineţi că e *cu totul* nevinovată. A fost măritată. Nu m-aş fi dat aşa la ea, dacă nu vedeam că... Oricum, nu m-am simţit în apele mele, pînă ce nu i-am văzut pe Maurice şi pe fete intrînd pe uşă.

— Tarzan s-a bătut din nou, vorbi Judith, blonda secretară a primarului. Cu mine oare nu vrea să se bată?

Mă trase de haină şi-mi văzu cămaşa udă şi pătată de sînge. Se strîmbă.

— Mă rog, în chestii de-alde-astea se cere să fii curajos.

Am rîs cu oarecare uşurare; mă temusem să n-o ia cu toţii la goană dînd cu ochii de mine.

Prea des nu ne apuca. Preferam să mă duc sus cu ea, în plină după-amiază, cînd îmi venea mai la îndemînă, decît la oricare altă oră din zi. Aşa stînd lucrurile, povestea se întîmpla îndeobşte duminica. Aveam tabietul nostru. Ea se ducea sus şi-şi punea rochia de lînă gri şi, dacă nu mă urcam la vreme, mă striga ori cobora şi stătea liniştită lîngă foc pînă ce mă ridicam de pe scaun. Voia să se încredinţeze că vin cu ea. Tabietul continua în dormitor, mereu al meu — aşa ţinea ea — ca şi cum ar fi stabilit reguli de la început şi cel mai important lucru era să fie respectate. Se purta cît se poate de liniştit. Nu vorbea niciodată nimic. După ce terminam, îşi punea din nou rochia de lucru. Îndura. Îşi spunea, cred, că altă alternativă nu are. Nu-i păsa. În general, se întîmpla o dată la două săptămîni.

Deveni mai grijulie în privinţa curăţeniei. Cizmele dispărură din faţa vetrei.

Antrenamentul dinaintea sezonului începuse de cîteva săptămîni, cînd luai în cele din urmă hotărîrea să intru în legătură cu doamna Weaver. Propunerea ei de a ne mai vedea eventual din nou îmi dăduse cîtva timp de gîndit la ce foloase

aş putea trage din treaba asta. Mă întrebam dacă nu cumva înapoia cuvintelor ei se afla indicaţia : *Apă adîncă. Pericol.*

Apoi mă cuprinse deodată îngrijorarea că amînasem poate prea mult. De ce stăteam şi mă frămîntam, atunci cînd aş fi putut să-mi văd frumuşel de drum mai departe — nu izbuteam nici eu să înţeleg. Mi se ceruse să-i predau nişte bilete în scop de binefacere şi i le dădusem lui Weaver însuşi, să i le remită. Dacă avea să uite, cu atît mai bine. O lăsam baltă. Biletele erau pentru un concurs de whist, la sediul cooperativei, între 7,30 şi 9,30 p. m. — şi-mi semnasem numele pe spatele lor. Dacă un lucru atît de aiurit ca ăsta putea s-o intereseze, însemna că aveam ceva sorţi de izbîndă. Weaver îmi spuse că soţiei lui i-ar face oricînd plăcere să afle despre orice fel de manifestări în scop de binefacere pe care i le-aş putea aduce la cunoştinţă.

— Asta-i mania *ei,* adăugă dînsul, aşteptîndu-se să rîd, ceea ce mă şi grăbii s-o fac.

Am fost surprins cînd am văzut că vine într-adevăr la sediul cooperativei şi că-şi joacă şi ea partida de whist. Fără îndoială că nu prea era la locul ei — aducea a distrugător printre iahturi pentru călătorii de plăcere. Părea poate niţel caraghioasă. Într-o oarecare măsură nu ieşise din făgaşul ei obişnuit, numai că — firește — acele concursuri la care lua ea parte erau patronate de înalta societate şi aveau loc în saloanele primăriei. Nu prea ştiam ce să fac. Mai bine să-i las ei totul în grijă, hotărîi, şi-mi văzui de joc de parcă nici n-ar fi existat o doamnă Weaver.

La nouă şi un sfert privirile ni s-au întîlnit. Părea nerăbdătoare, plictisită, niţel indispusă din pricina mirosului. M-am dus la ea.

— Cred c-am fi putut vorbi şi mai înainte, îmi spuse. În cincisprezece minute vine maşina să mă ia.

Era furioasă, realistă.

— Credeam că doriţi să menţinem aparenţele, i-am răspuns eu, dîndu-mă pe brazdă.

— Aparenţele, aici ? (Vocea îi scîrţîi prelung, ca: maşina la o cotitură). Nimeni nu ne cunoaşte.

— Mă cunosc pe mine.

— La asta nu mă gîndisem, mi-a răspuns, şi aruncă o privire nemulţumită în jurul încăperii.

— Dar n-o să mai aibă mult timp parte de mine. N-am de gînd să-i las să vă mai vadă cu privirea asta supărată.

Păream amîndoi surprinşi de felul cum ajunseserăm să ne vorbim.

S-a ridicat de pe scaun şi a luat-o spre uşă. Am aşteptat cîtva timp, înainte de a o urma. Rareori fusesem atît de tulburat. Am ajuns la vreme la intrarea de la parter, ca să pot vedea pe cineva deschizîndu-i uşa maşinii — un Morris Minor. M-am tras înapoi şi m-am uitat după dînşii cum pleacă.

O săptămînă mai tîrziu, cînd tocmai încetasem de a mă mai frămînta din pricina asta, am găsit o scrisoare a ei în micul teanc de corespondenţe de pe la simpatizanţi şi admiratori ce-mi sosea la Primstone.

Dragă Arthur Machin,

Mi-ar părea tare rău să știu că am dat impresia de a fi bădărană și tăioasă, acum cîteva zile. Dar nervii îmi fuseseră niței zguduiți de o recentă întîmplare și nu eram în apele mele. Spre că mă vei ierta. Poate că vii la ceai într-una din zilele săptămînii acesteia. Miercuri ar fi cel mai nimerit. După cum știi, domnul Weaver e plecat și mi-ar face plăcere să vină cineva să-mi țină de urît. Cu cele mai bune urări, Diane W.

Jos, ca și cum n-ar fi fost sigură cît de nătăfleț sînt în stare să fiu, adăugase: „Asta nu înseamnă să aduci cu dumneata pe vreunul din acei prieteni gălăgioși de-ai domnului Weaver, care-l vizitează la sfîrșit de săptămînă!"

Era singura scrisoare de la o persoană adultă în teancul meu de corespondențe.

Miercuri după-amiază m-am învoit de la lucru. Nu eram sigur că doamna Weaver știe sau își aduce aminte că muncesc la uzina soțului său, dar — oricum — nu se putea pretext mai bun pentru o după-amiază de chiul decît a te duce să faci o vizită nevestei patronului. M-am dus acasă și mi-am pus costumul cel mai bun.

— A murit cineva? mă întrebă doamna Hammond.

— Nu. Ies în oraș. Am după-amiaza liberă.

— Trebuie să fie ceva important — costumul ăsta nu-l porți decît duminica. Te duci undeva cu Maurice?

— Nu... E o altă treabă a mea, particulară.

— Și ce treabă particulară ai, dacă-mi dai voie să întreb?

— O treabă cu totul şi cu totul particulară. A venit la uşa din faţă să vadă cum plec cu maşina. Începuse a se mîndri, în felul ei, cu ce făceam şi cum arătam.

Am petrecut vreo două ore în sala de biliard, jucînd trei partide, apoi mi-am zis că s-ar putea să cam fie ora ei de ceai. Eram atît de nervos, încît a trebuit să opresc de două ori maşina pe drum, ca să dau caii la apă. Ciudat lucru, singura persoană pe care am zărit-o cînd am sosit acolo a fost Johnson. Auzisem, cu vreo cîteva săptămîni în urmă, că-şi găsise o jumătate de normă la Weaver, folosindu-se probabil de numele meu. Dar am avut o tresărire dînd peste el în carne şi oase, acolo. Plivea un strat de flori la marginea aleii. Am oprit maşina în dreptul lui.

— Ce mai faci, tăticule ?

Lopăţica pe care o ţinea îi căzu din mînă şi deschise ochii mari.

— Începem sîmbătă o amicală cu Leeds. Vii şi dumneata ?

— Da, îmi răspunse.

Se uita la maşină, apoi la mine.

— Domnul Weaver e plecat săptămîna asta, observă el.

— Ştiu.

— Atunci de ce-ai mai venit ?

— Pe doamna mă duc s-o văd.

— Nu lucrezi ?

Părea îngrijorat.

— Numai în după-amiaza asta, nu... Ne mai vedem, tăticule.

Am dus maşina pînă la veranda de sticlă. M-a urmărit cu privirea, pe cînd coboram. May a deschis uşa, după ce am bătut, şi-am intrat.

— Noroc, Arthur. N-ai nimerit-o, la ora asta şi-n ziua asta a săptămînii. Credeam că ştii că domnul Weaver e plecat.

— Pe doamna Weaver am venit s-o văd, am lămurit-o şi, ca şi Johnson, păru să arate şi ea îngrijorată. Nu ţi-a spus ?

May dădu gînditoare din cap.

— Mie nu mi-a spus nimic. Stai puţin să mă reped să văd.

De unde sîmbătă seara alergam peste tot locul ca un cîine al casei, acum încremenisem acolo în hol, cu picioarele ca turnate în covorul pe care-l scoteau pentru week-end-uri. Mi-am dat seama că greşisem venind. Nu cumva aşteptase să răspund în scris bileţelului ei ? Poate că nici nu se aştepta de fel să vin.

— Ce surpriză, domnule Machin, îmi spuse ea păşind peste pragul salonului, şi-am putut constata după cum îşi ţinea capul că mă aştepta. Îmi pare foarte rău, urmă, dar trebuie să-ţi fi rătăcit scrisoarea.. sau poate că ai telefonat ? Mă simt, zău, foarte vinovată...

Se uita la mine, păsuindu-mă să-i răspund. May stătea drept în spatele ei.

— I-am spus domnului Weaver, îngînai cu. Mi-a spus că miercuri după-amiaza e ziua dumneavoastră liberă. Trebuie că a uitat să vă vorbească despre serbarea aceea în scop de binefacere...

— Mă rog, ţi-a dat cel puţin o informaţie exactă, oftă ea. Poftim, treci în salon şi să aud

tot ce ai de spus în chestia cu serbarea în scop de binefacere.

Cuvintele răsunau atît de aspre, încît mi-am spus că May probabil abia se ţine să nu rîdă ; ea se adresă doamnei Weaver :

— Ce să pregătesc pentru ceai ?

— Ceai, i se răspunse. Rămîi să iei ceaiul cu mine, domnule Machin ? Mă tem că n-o să fie cine ştie ce pentru un voinic ca dumneata, însă May tot va rostui ea ceva... nu-i aşa drăguţo ?

Am trecu în salon şi a închis uşa. Tapetul cu frunze verzi mă călca, în felul lui, pe nervi. Ferestrele-uşi erau deschise. Îl puteam vedea pe Johnson care plivea mai departe ; cînd ridica din cînd în cînd, ochii, mă putea vedea şi el pe mine. Era şi asta o mîngîiere. Poate că doamna Weaver intenţionat îl aşezase acolo.

Ea era cu doisprezece ani mai în vîrstă decît doamna Hammond, iar eu la aceeaşi distanţă de aceasta din urmă, de partea cealaltă, partea dinspre tinereţe. Efectul pe care toţi anii aceştia îl produceau asupra doamnei Weaver era că se îngroşase oarecum în jurul gleznelor şi că dădea, în general, în rochia ei cafenie, strînsă pe corp, impresia unei balene de cea mai bună calitate. Celor de mai sus le adăugă, aşezîndu-se, şi impresia că-i fată bună. Îşi puse picioarele unul peste altul.

Cel dintîi lucru pe care l-am putut rosti a fost :

— Grădinarul, dacă nu mă înşel, e nou pe-aci.

Voiseм să par nepăsător, dar ea rîse.

— Da, vorbi. Îl cunoşti ?

Nu i-am răspuns, aşa că atacă ea cu :

— Edward Philips cum o mai duce ? Pe el nu l-am mai văzut din sîmbăta cînd aţi fost împreună aici.

Mai că eram să-i răspund : „Nici eu", dar mă pomenii glăsuind :

— E bine, mulţumesc. Îşi ascute creionul pentru începutul sezonului.

— A, începutul sezonului ! De asta uitasem cu totul. Acum, că vorbim din nou de sport, vara pare grozav de scurtă. Îţi pare bine că o să joci iar ?

— Da, mă simt niţel plictisit în timpul vacanţei.

— Niţel plictisit ! Dar nici nu pot să mi te închipui plictisit. Spune-mi ce faci cînd eşti plictisit ? Te pui pe băutură ?

— Sînt doar plictisit. Şi cred că nu fac nimic.

— Nu te plimbi mult ?

— Încerc. Dar cu maşina benzina se consumă repede.

— O...

Rămase pe gînduri şi-şi încrucişă altfel picioarele.

— Va să zică nu ţi se plăteşe în timpul verii, adică pentru rugbi vreau să spun.

— Nu.

— Atunci, presupun că ăsta-i unul din motivele pentru care te vei bucura că reîncepe sezonul.

Îşi zîmbi sieşi, completînd :

— Ceea ce doream să ştiu, la drept vorbind, este de ce ai venit în după-amiaza aceea de sîmbătă cu Philips ?

Acum zîmbea de-a binelea și-și ținea degetele întinse pe genunchi.

— Voia să folosească mașina mea, i-am spus.

— Să folosească mașina dumitale ?

La una ca asta nu se așteptase !

— Și pentru care pricină ?

— A lui e pe butuci, și a crezut c-ar putea face o impresie proastă venind aici cu autobuzul.

— O... Zi-i Philips și pace. Ar fi trebuit să știu... Și-așa, te-a cărat tot drumul pînă aici numai pentru că avea nevoie de mașina dumitale ? Totuși, nu-i de mirare...

Se ridică și se duse la ferestrele-ușă închizînd una din ele, apoi își împreună brațele.

— Ce părere ai despre florile noastre ? mă întrebă.

M-am chibzuit dacă să mă scol sau nu, și așa am și făcut cînd își întoarse capul spre mine, ducîndu-mă să stau lîngă ea.

— Arată minunat, i-am spus.

Adoptase un aer de resemnare.

— Uite-l pe Johnson, grăi, în vreme ce-l urmăream amîndoi cum se uită în sus.

Mi-am dat seama că nu există nici un motiv ca să știe și ea că sîntem prieteni la cataramă, el și cu mine, și am ajuns la concluzia că e mai bine să nu știe. Johnson văzu că-l privim și se porni să moșmondească nițel mai repede ca de obicei.

— Te ocupi și dumneata de grădinărit ? mă întrebă.

— Nu.

I se păru tare nostim că nu, și ne puserăm amîndoi pe rîs. Apoi își așeză mîna pe brațul meu.

— Oh, Arthur, îmi spuse, dar așa, ca în treacăt, ușurel de tot — iar eu am și început să mă aprind.

Ne întorseserăm la fotoliile noastre și-mi mărturisea că nici pe dînsa n-o interesează prea mult florile, cînd se auzi o bătaie în ușă, iar May intră împingînd o măsuță pe rotile.

— Mulțumesc, May.

— Eu o să plec acum, doamnă Weaver, dacă nu mai e nimic altceva de făcut.

Doamna Weaver păru mirată.

— Așa devreme ?

Și-și aruncă ochii asupra unui pendul în formă de roată de cîrmă.

— Ați spus că pot pleca azi cu un ceas mai devreme, doamnă Weaver.

S-ar fi zis că iar se juca scena cu pierderea memoriei, și atît doamna Weaver cît și May își luaseră rolurile în serios, deși trebuiau să știe prea bine că totul nu-i decît prefăcătorie.

— Strîng eu vasele și le spăl cînd vii mîine dimineață, îi spuse în cele din urmă lui May și o conduse pînă la ușă.

Mi se păru că o închide cu deosebită grijă ; apoi se întoarse să toarne ceaiul. Mă pornii pe cumpănirea ceșcuțelor și farfurioarelor în jurul meu, neobișnuit să mănînc pe un spațiu atît de mic și o privii pe furiș, ca să văd cum să mă descurc. Își cumpănea și ea ceșcuțele și farfurioarele, așa încît nu prea avea timp să ia aminte la mine, dar cînd își ridică totuși ochii și văzu cum stau, zise :

— Probabil că nu eşti obişnuit să mănînci la aşa strîmtoare. Nu crezi c-ar trebui să punem masa ?

— E bine şi aşa, i-am răspuns. Nu prea mi-e foame.

— Nu prea ţi-e foame, repetă. Nici mie nu prea mi-e foame, dar tot o să îmbuc ceva.

Îmi împinse cîteva farfurii peste măsuţă, cu tot felul de bunătăţi pe ele şi-mi băgai degetele într-unele, înghesuindu-le laolaltă şi vîrîndu-le în gură.

Îi veni dintr-o dată în minte, poate pentru prima oară, că eram de fapt un muncitor, deoarece spuse :

— A trebuit să te învoieşti ca să vii azi după-masă aici... Nu stătusem să mă gîndesc...

— Nu, de învoit m-aş fi învoit în orice caz, am încredinţat-o eu. Azi după-amiază am jucat biliard.

— Biliard, zise, şi-şi ridică sprîncenele vădind oarecare interes.

— Da.

— Bănuiesc că pentru un jucător profesionist nu este absolut necesar să fie angajat undeva.

— Nu, nu-i chiar nevoie. Unul sau doi dintre noi nu muncesc de loc. Trăiesc doar din banii de la rugbi.

— Dar în timpul verii ce fac ?

— O... Atunci, îşi fac rost de-o slujbă.

— Aşa procedezi şi dumneata, Arthur ?

— Nu, eu de obicei muncesc.

— Şi unde anume ?

— Am un strung.

— Un strung.

Mai mestecă cîteva înghiţituri din bunătăţile migălite de May şi-şi linse degetele.

— Ce preferi pentru a-ţi cîştiga existenţa, să munceşti ori să joci rugbi ?

— Prefer rugbi.

— Asta-i semn bun, constată ea. Înseamnă că ai un talent real pentru joc. Te ridică deasupra nivelului obişnuit, nu crezi ?

— Da, aşa cred şi eu.

Părea atît de îndepărtată de tot ceea ce turuia, încît mi se cam făcu greaţă şi sperai că o s-o lase moartă. Johnson, din grădină, se tot uita în sus, înspre ferestrele-uşi. Mă întrebai dacă mă poate vedea prin geamuri, deoarece rămase o bună bucată de vreme cu ochii aţintiţi înainte de a se apleca iarăşi peste buruienile lui.

Cînd mă trezesc deodată cu ea aşezată lîngă mine şi spunîndu-mi :

— Să-ţi mai umplu ceaşca ?

I-am întins-o, iar ea uite că leagănă ciocul ceainicului deasupra ceştii ; nu se întîmplă însă nimic.

— Poţi ţine capacul, Arthur ? mă întrebă.

Şi aplecă de tot ceainicul, cu degetul meu arătător ţinut pe capac.

— E absolut gol, se plînse. May o fi pus prea puţină apă într-însul şi a uitat să mai aducă apă de rezervă.

— Să mă duc să pun eu apă la fiert ? întrebai.

A aşezat ceainicul jos lîngă ceaşcă.

— Nu, zise. Adică — în afară de cazul că mai vrei ceai.

— Eu, nu, mi-e de ajuns.

Îmi furişai mîna în buzunarul pantalonilor şi începui să-mi şterg degetele pe batistă.

— Mi-e ruşine de chestia asta cu apa, zise ea.

După care, însă, am rămas amîndoi faţă în faţă.

Cît am stat aşa, nu ştiu. M-am uitat în ochii ei şi am citit *hai la pat* scris în fiecare ochi. Îşi sprijinea sînul drept de braţul meu. Luai hotărîrea s-o fac pe prostul.

— Sîntem supravegheaţi, i-am atras atenţia.

Se învîrtoşă, niţel doar, destul însă ca să pot pricepe cum se simte.

— De cine? mă întrebă nepăsătoare.

— De Johnson. E în grădină, plivește... şi se uită.

— Mai sînt şi alte camere în casa asta, dacă nu-ţi place să fii observat de grădinari.

— Nu i se va părea cam suspect lui Johnson?

Se arătă niţel nerăbdătoare.

— N-aş fi crezut că o să te îngrijoreze treaba asta. Dar e drept că sîntem, din păcate, drept în vederea lui. Putem totuşi trece, dacă vrei, Arthur, de partea cealaltă a camerei.

Se ridică, mă luă de mînă şi mă trase lîngă cealaltă canapea, de unde puteam să văd capota şi farurile din faţă ale maşinii mele. Nu-i trecuse prin gînd să închidă şi cealaltă fereastră-uşă. Îşi luă mîna dintr-a mea numai bine ca să mă pot scula şi să-l pot auzi pe Johnson tropăind peste pietrişul din alee şi uitîndu-se chiorîş înăuntru.

— Iar a apărut omul ăsta, i-am spus.

— Îmi placi, zise, eşti ca o pisică.

— Aş avea chef să beau ceva. Ai ceva de băut în casă?

— Te tot fîţîi. N-am mai văzut om aşa de neastîmpărat.

— Îmi displace să-l tot văd pe Johnson ăsta că se tot foieşte în jurul nostru.

— Cam trebuie să plece dintr-o clipă într-alta. Atunci o să te poţi domoli. E nemaipomenit...

Se duse la un bufet de lîngă patefon şi turnă două pahare. Mă privi cum îl dau pe gît pe-al meu, apoi sorbi jumătate dintr-al ei. Aveam senzaţia că Johnson dă tîrcoale ferestrei. Îmi servise whisky.

— Vrei să trecem altundeva ? mă întrebă.

Mă făcui că nu înţeleg ce voia. Mai trase o sorbitură şi-şi puse paharul pe masă.

Mă dusei pînă în dreptul ferestrei-uşi, şi, trecînd, mă uitai afară. Nu se vedea nimeni. Mai că doream să fi fost Johnson acolo şi să rezolv astfel problema.

— Nu ştiu dacă se cuvine ca eu să fiu aici, îi vorbii.

— O, Arthur... Nu fi *atît* de prost.

Vocea îi suna cu adevărat blînd, simpatic. S-ar fi zis că vorbeşte unui copil.

Se ridică şi veni să se proţăpească drept în faţa mea, ţinîndu-şi răsuflarea, cu gura uşor deschisă.

— Nu te-a supărat nimic, nu-i aşa ? mă descusu ea.

Îşi puse mîna pe umărul meu.

— Nu-i nevoie să te simţi atît de stingherit, mă sfătui cu aceeaşi bunăvoinţă.

Putea să vadă că tremuram uşor, aşa încît se apropie într-atîta de mine, că mă pomenii silit să-mi petrec braţul în jurul ei. Îşi lipi gura de-a mea şi-mi vîrî limba în gură.

Mă străduii din răsputeri să mă desprind şi rostii :

— Nu ştiu de ce am venit.

— Nu vorbi, stărui ea şi mă apucă vîrtos de braţ, ca să mă îndrepte spre uşă.

Mă aşteptam să-l zăresc pe Weaver în prag. Dar nu era nimeni. Simţeam ca nici nu-mi pasă cine ar putea să intre.

— Cred că trebuie să plec, i-am spus.

Se potoli pe loc şi ne desprinserăm unul de altul.

— De ce ? Tocmai îmi ziceam că te porţi atît de drăguţ.

— Nu cred că-i drept.

— O, Arthur — drept !

Se întoarse şi se uită pieziş la mine.

Cu cît mă mişcam, cu atît mă mai răcoream. Şi mă pornii să fac vreo cîţiva paşi de-a curmezişul camerei, apoi jur-împrejur.

— Nu cumva te simţi... cum să spun, că nu eşti în formă sau aşa ceva ? mă iscodi ea.

— S-ar putea.

Mă uitam la capota maşinii şi priveliştea aceasta mă liniştea.

Apoi, deodată, o auzi spunînd :

— Nu care cumva la doamna Hammond te gîndeşti, ia spune-mi ?

Se aştepta să tresar. Părea oarecum îngrijorată.

— Doamna Hammond ?

— Femeia aia cu care trăieşti... Că doar trăieşti cu ea, nu-i aşa ?

— Locuiesc la ea.

— Mă rog spune-i cum vrei. Nu încerc să te sperii, Arthur ; dar nu-i aşa că ea e pricina ?

— Nu... Mă gîndeam la domnul Weaver.

— A, înțeleg.

Nu știa dacă e cazul să-mi explice de ce nu trebuie să ne facem probleme cu el. Se apropie din nou de mine, șovăind.

— Cred că o să plec, i-am spus.

Exact ceea ce n-ar fi trebuit să spun. „M-ai înțeles greșit, nu ți-ai dat seama ce vreau, mai ai încă timp să te răzgîndești" — părea că vrea să-mi spună — „dar grăbește-te, mi-am pierdut răbdarea." Am făcut un pas către ferestrele-ușă. Dovedisem cea mai desăvîrșită lipsă de subtilitate.

Acum nu știa nici ea cît de furioasă se cuvine să fie, ori cît de violentă. După privirile pe care mi le arunca, mi-o puteam închipui ridicînd masa de mahon de o jumătate de tonă și azvîrlind cu ea după mine.

— Pleci ?

O făcusem mai boacănă decît și-ar fi putut vreodată închipui cineva că se poate. Fusesem din cale afară de neîndemînatic. S-ar fi zis că respingeam o mostră gratuită, iar ea schița toate cuvenitele strîmbături ale comis-voiajorului dezamăgit. Nu vedea cît eram eu însumi de dezamăgit. Habar n-avea, pur și simplu, de ceea ce simțeam riscîndu-mi astfel șansele pe care le aveam cu Weaver însuși. Mă privea doar de sus, ca pe acel jalnic individ ce simțeam și eu că sînt.

— Va să zică pleci, repetă ea.

Încercai să încep a-i explica, să-i arăt ce doresc de la viață și cum doresc să fie.

— Dar cum de-aș putea ? am întrebat-o. Îmi este pur și simplu imposibil să fac față *modului* ăstuia de viață.

— Nu-i nevoie să explici, Arthur. Dacă simţi că trebuie să pleci, pleacă.

— Înţelegi ce vreau să spun ? Nu-i aşa că înţelegi ?

— Ori intri, Arthur, ori ieşi.

Vreme de o clipă am crezut amîndoi că o să intru.

Apoi am zbughit-o către alee, m-am ghemuit în maşină şi am pornit în viteză către poarta cea albă. Peste pietrişul greblat cu grijă, am lăsat o urmă apăsată de roţi. Năduşeam din plin acum, tremuram şi orice lucru la care mă gîndeam se înceţoşa. De ce oare nu mă dădusem la ea ? Ar fi fost exemplarul cel mai baban din care gustasem vreodată. Că e fără doar şi poate un exemplar asupra căruia merită să te opreşti. Şi eu nu găsesc nimic alta de făcut decît să-i dau cu tifla.

De ce ? Aşa-i prea uşor... Ar trebui să privesc totul ca pe o glumă. Desigur că nu-i numai o chestie economică. E atît de neeconomică, încît trebuie să resping cel mai bun lucru de care am dat vreodată. S-ar fi putut să mai aibă o sută de alţi candidaţi, gata înşiraţi la coadă — nu-mi păsa. Pe mine mă alesese. Un nimic. Şi găsisem cu cale să-i spun ba. Era atît de neeconomic, încît mă purtasem ca o fiinţă omenească cinstită. Mai rămînea o singură chestie. Dacă s-ar întîmpla *vreodată* ca Weaver să manifeste dorinţa de a se descotorosi de mine...

Sezonul a început şi el cu o dandana. N-am aflat-o atunci, dar cîţiva dintre noi fuseseră ameninţaţi cu concedierea dacă nu avea să se realizeze o ameliorare simţitoare în situaţia Federaţiei.

George Wade şi cu Dai Williams, primul antrenor al echipei, se ţineau scai de noi. Antrenamentul presezonier se dovedi sever şi neîncetat şi ne obligă să ne scoatem sufletul de-a lungul nesfîrşitelor seri de vară : box, sprint, gimnastică, prinde balonul pe culoar, miuţă. Am început primul meci cu Leeds în formă mare. Mie unuia mi-a picat cum nu se poate mai bine, mi-a fost ca o uşurare dintr-o nelinişte crescîndă. A picat cu atît mai bine : s-ar fi zis că peste vară mă maturizasem. Am rămas surprins cînd am constatat că toate acestea coincideau cu o scădere a entuziasmului domnului Weaver. Nu era vorba de ceva care să sară în ochi, dar eram foarte sensibil la lucruri de-alde-astea : părea că are mai mult timp acum pentru Maurice. Cam tot pe atunci mi-a fost dat să-l văd întîia dată şi pe Slomer : o siluetă de copil infirm, încotoşmănată într-un pled, aşezată în loja comitetului.

Într-o duminică dimineaţa, am făcut greşeala de a trece cu maşina pe la părinţii mei pe acasă. Tata era în pat — lucra de noapte la calea ferată — dar zgomotul maşinii l-a trezit şi a coborît omul în izmene, rămînînd în picioare în faţa vetrei.

— Aud că ai început sezonul cu bine, vorbi el.

Ochii îi erau obosiţi, împăienjeniţi. Nu era de-a binelea treaz.

— De ce nu vii să vezi un meci ? l-am întrebat.

— Păi se duce, interveni mama.

Ea cocea nu ştiu ce, îngenuncheată în faţa focului de cărbuni, şi frămînta aluatul. Faţa şi mîinile îi erau roşii din cauza căldurii şi trupu-i voi-

nic, încins c-un şorţ, se frămînta şi gîfîia în bătaia flăcărilor apropiate.

— Se duce cînd nu-i de serviciu ziua, nu-i aşa, iubitule ?

— Dacă mi-ai fi dat de veste, i-am spus tatii, aş fi putut să-ţi fac rost de un bilet la tribună pe tot sezonul.. Dar cred că mai pot şi acum.

— Ei, se grăbi el să răspundă, pot să-mi plătesc şi singur, nu-i aşa mamă ?

— Dacă Arthur îţi poate face rost de un bilet, lasă-l să-ţi facă, de ce nu. La urma urmei...

Îi prinse tatii dojana din ochi şi-i văzu faţa aspră, mîndră :

— N-o să trebuiască să mai stai atît de mult în ploaie.

— Am fost la primul vostru meci, acum trei săptămîni, dacă nu mă înşel, îmi povesti tata, îndreptîndu-şi mica siluetă îndesată şi întorcîndu-se din nou către foc. Mi s-a părut că erai cel mai bun jucător de pe teren.

— Aşa spune mereu, sări mama cu vorba, şi se lăsă pe glezne, ca să-şi ridice privirea către tata şi către mine.

— Ciudat e că n-ai mai jucat niciodată pînă acum — cînd erai mai mic. Nu-mi aduc aminte să fi fost un băiat ahtiat după rugbi.

— Pentru asta trebuie să ai legături, tată, altfel nu merge.

— De, aşa-i... Se uită la mama. Am auzit destule pe chestia asta.

Vocea îi era obosită.

— Nu începe cu asta duminica, îi reaminti ea. Iar către mine : Nu prea te-ai arătat pe-aici în ultima vreme, Arthur. Ai mult de lucru ?

Se ridică de pe genunchi şi aşează castronul cu aluat pe masă. Mirosul de dospit umplu camera. Mama risipi făină pe un fund de lemn, scoase aluatul din castronul de lut şi începu să-l taie.

— Am tot avut fel de fel de antrenamente după orele de muncă, i-am spus.

— E un om care lucrează cu mine, vorbi şi tata, şi care-mi spune că te tot vede, adesea, la cursele de cîini de la Stokeley.

— S-ar putea.

Mama păru că aşteaptă o explicaţie : stătea cu spatele la noi. Apoi puse mîna pe o formă negricioasă pentru copt şi începu s-o ungă pe dinăuntru cu o bucată de pergament dat cu margarină.

— Unde vine asta ? mă întrebă ea în cele din urmă, aşezînd rînd pe rînd formele pe grătarul cuptorului de lîngă fundul de lemn.

— Jos de vale, i-am răspuns stingherit, şi apoi tata şi cu mine am privit-o cum apucă bucăţile de cocă, cum le potriveşte în căuşul palmelor şi cum le aşează în forme.

— Cursele acelea de la Stokeley, să ştii că sînt foarte prost văzute, rosti tata. Nici că-mi pot închipui un om de treabă care să se abată pe-acolo. Nu fac măcar parte din asociaţia agenţiilor de pariuri. Iar nenorocitele de animale sînt drogate.

Mama luă grătarul cu cele patru forme pline de aluat şi se duse cu ele la vatră. Acolo sprijini grătarul de apărătoarea de foc, astfel încît partea de sus a pîinilor să fie expusă flăcărilor şi înţepă aluatul din fiecare formă de cîte patru

ori cu furculiţa. Dinţii furculiţei se cufundară în aluat şi apoi fură traşi afară fără nici o greutate.

— E adevărat, Arthur, că droghează cîinii? făcu mama.

— Uneori.

— Dar tu n-ai nici un amestec în asta, aşa-i?

— Nu.

Se aplecă şi împinse nişte tăciuni aprinşi sub cuptor, cu un vătrai lung şi lucios. Mai aşeză cîţiva cărbuni pe foc, din cei folosiţi la locomotive.

— Atunci e bine, conchise, dacă n-ai nimic de-a face cu asta.

— Dar de ce te duci totuşi pe acolo? întrebă tata. Ştii bine că sînt drogaţi.

— Dacă-s drogaţi, cîinii nu păţesc nimic — nimic mai rău decît păţesc şi eu dacă joc rugbi fără să fi mîncat mai întîi o friptură în sînge. Singurii care o păţesc sînt tipii care pariază pe cîini drogaţi. Aştia sînt cei care o păţesc.

— Nu-mi face plăcere să te aud vorbind astfel... începu mama.

— De pe urma curselor de cîini nu s-a ales nimeni cu ceva bun, o întrerupse şi tata. Nimeni. Ţi-o spun eu, Arthur.

— Rămîi şi prînzeşti cu noi? mă întrebă mama. Dacă da, eu şi încep să pregătesc. Pot băga carnea în cuptor imediat după ce scot pîinea, cît este cald încă.

— I-am spus doamnei Hammond că mă întorc la prînz. O să mă aştepte cu masa.

Tata se așează lîngă vatră, cu picioarele-i scunde, mușchiuloase, îndreptate spre foc. Pielea lor gălbuie și vinele păreau s-o încrețească.

— Ar trebui să-ți pui pantalonii, tată, îl îmboldi mama, spre a-l abate de pe calea supărării lui crescînde.

Apoi către mine :

— Și ce mai face doamna Hammond a ta ? Tocmai mă gîndeam cîți ani sînt de cînd... și nu prea e un cartier frumos... și n-are nici vreo altă calitate.

Arăta așa cum și simțea, îmbujorată și jignită. Se tot foia de colo-colo, ca și cum toate mișcările acestea ar fi putut evapora orice vorbă eventual rostită de ea sau de tata, la furie, cu privire la Doamna Hammond.

— E o locuință ieftină, o lămurii, și-i aproape de locul meu de muncă.

— Dar acum, că ai mașina ta și joci rugbi, nu-ți poți găsi altă casă, la aer curat, sus la Primstone ori poate la Sandwood ?

— Nu vreau să folosesc mașina ca să merg cu ea la servici. Mă îndoiesc că mi-aș putea-o permite în fiecare zi. Și în orice caz, produce o impresie proastă asupra celorlalți muncitori.

— Ai putea să folosești autobuzul și să locuiești undeva mai în afară din oraș.

Strîngînd din ochi din cauza căldurii, mama deschise ușița cuptorului ; apoi înșfăcă grătarul și-l împinse înăuntru. Aluatul nu crescuse bine. Se vedeau răsărite picături de apă deasupra pîinii. Ar fi putut fi stropi de năduşeală de pe fața mamei.

— M-am obișnuit acuma să-mi duc traiul acolo, le-am spus.

Mama se îndreptă din șale și-și făcu de lucru cu micul ventilator de crom de la ușița cuptorului.

— Nu știu unde ai să ajungi, Arthur dragă, rezumă tata situația, cu ochii pironiți la foc și scuturîndu-și alene, provocator capul. *Zău* că nu știu...

— Dar uită-te la mașină, i-am spus. Uită-te la costumul pe care-l port. Lucruri ca astea nu le obții lucrînd cinci zile și jumătate pe săptămînă la un strung de mîna a treia... Și nu numai atît, acuma lumea mă cunoaște. Mai ales dumneata trebuie să-ți dai seama de asta. Machin e un nume care înseamnă ceva în orașul ăsta. Nu-i doar unul printre alte o sută de mii. Pun rămășag că oamenii, la serviciu, îți vorbesc despre mine. Asta nu-ți face plăcere? Că toată lumea știe despre fiul dumitale?

— Mă, tu nu știi, zău, ce vorbești, Arthur. Omul ăla, tot ce-a spus despre tine e fost că te vede în fiecare săptămînă la cursele de cîini de la Stokeley. *Asta-i* tot ce mi-a spus.

— Așa-s oamenii, la asta trebuie să te aștepți din partea lor — nu le place să te vadă că ai reușit. Vor să te știe la fel de nenorocit ca și ei. Recunoaște, tată, că-i așa: trebuie să fi auzit și cîteva lucruri plăcute despre mine. N-a venit oare nimeni, care pînă atunci nici nu-ți vorbise vreodată, să-ți spună într-o luni dimineață: Arthur al dumitale a jucat formidabil sîmbătă...

— Și Weaver ăla prin preajma căruia tot stai, continuă tata, fără să ia seama la ce-i spusesem.

Cu oameni ca el n-ai ce căuta, Arthur. Nu-s de tine.

— Aș dori să vezi lucrurile ceva mai obiectiv, mă plînsei eu. Unde-s bani, trebuie să fie și noroi. Eu sînt cel ce trebuie să știe să sară peste băltoace. Vreau să cîștig și eu ceva bani. Și bani sînt pe cale de a cîștiga. N-oi fi vrînd doar să încetez de-a face asta, așa-i? Ia gîndește-te la ceea ce ai spus despre bani chiar dumneata. Oricine are nevoie de ceva bani ca să fie cît de cît fericit. Asta mi-ai spus-o de cînd eram tînc. Și acum, că m-am apucat și eu să fac exact ce-ai spus... mi-o scoți pe nas.

— Ei, dar sînt bani și bani, Arthur, zise el, mai domol însă, căci mă vedea înfuriat.

— Pentru mine banii îs bani. Nimeni nu-i poate împărți în bani buni și bani răi. Nimeni. Uită-te la catolici, uită-te la Slomer — finanțează și exploatează loterii de dimineață pînă seara. Idealurile nu țin în picioare cînd e vorba de bani. Banii nu cunosc dreptatea și nedreptatea. Idealurile! Unde ajungi cu idealurile? Unde te au dus pe dumneata idealurile, tată?

— Unde?

Se holbă jur-împrejur, de parcă ar fi fost prea evident unde îl duseseră idealurile lui, unde o duseseră idealurile și pe doamna Shaw din apartamentul de alături, și pe domnul Chadwick din apartamentul vecin celui al doamnei Shaw. Era din cale afară de evident unde.

Atunci, măcar vreme de o clipă, văzu prin ochii mei că jur-împrejurul lui nu se afla pur și simplu nimic. Văzu întreaga vecinătate, lipsită de orice simpatii și simțăminte, ca pe un

fel de loc viran al ambiţiilor spulberate. Poate că-şi dorise *şi el* în tinereţe să facă sport. Mama se uita la el de parcă ar fi fost prefăcută în stană de piatră. Iată-l, ţeapăn, pe omuleţul acela scund şi fără pantaloni, stînd aşa şi clătinîndu-şi capul încoace şi-ncolo, buimac, cu faţa strîmbată de nepricepere şi de căinţă, pe jumătate învineţită de oboseală şi de silă de viaţă.

5.

Îi pot zări chipul, încreţit în întuneric, chinuit de o durere care s-ar zice că tot creşte. Între noi stă un zid de suferinţă care se măreşte şi se îngroaşă, pînă ce ne cuprinde pe amîndoi. Îmi trece peste obraz cu spasme apăsătoare. Mă trezeşte.

Limba mi se sprijină în alveolele goale din faţă şi-mi trimite fiori ascuţiţi pînă sus de tot, îndărătul nasului. Mă simt deprimat. Apoi mi se pare că aud chicote de rîs în spatele uşii.

Cobor din pat, îmi vîr picioarele în ghete şi mi le tîrşîi pînă la uşă. Trag zăvorul, dar uşa nu se clinteşte. E încuiată.

Aud iarăşi chicotele de afară şi izbesc puternic în uşă. Cînd mă opresc, nu se aude venind nici un sunet de pe palier, deşi larma de la parter s-a înteţit. Îmi pun ochiul la gura cheii. S-ar putea să fie Tommy Clinton, pornit pe şotii. Ori Maurice. Mă duc la fereastră, dar cît cuprinzi cu ochii nu-i nici un burlan. Mă aşed pe pat şi aprind o ţigară. Jos, careva cîntă colinde.

Soseşte pe alee o camionetă şi opreşte cîteva clipe, în timp ce o mulţime de sticle clincăne.

Nu știu cîte și cîte pahare sînt umplute din nou, și trebuie să fie încă devreme. Poate zece. Petrecerea propriu-zisă de bună seamă că abia începe. Camioneta o ia din loc. În alee sînt două coruri care cîntă colinde.

Mă gîndesc la doamna Weaver. Neavînd altceva de făcut, mă gîndesc și la domnul Weaver. De prima nu mai știu nimic, iar celui de-al doilea am încetat din senin să-i mai fiu pe plac. Pe la sfîrșitul lui noiembrie mi s-a părut că încearcă să mă scoată din echipă. Era pe cînd lucrurile mergeau greu, atît pe teren cît și în afara terenului. Iar acuma iată-mi sparți dinții din față. Și doar mi i-a spart Mellor — cu toate că nu putea ști că aveau să fie dinții mei. Poate că-i pun prea multe în cîrcă lui Weaver — dar cum să pot uita că Mellor e unul din oamenii lui din umbră? În orice caz, cred că singurul motiv pentru care am vrut să vin în seara asta a fost nedeslușita idee că n-ar fi rău să mă împac, dacă pot, cu doamna Weaver. Dacă-i vorba să fiu tăbăcit, încaltea să fiu tăbăcit în lege. Și totuși — în subconștient mai e și celălalt motiv. Slomer e așteptat să vie aici în seara aceasta.

Un automobil se aude pe alee. Îmi apăs fața pe fereastră și-mi dau seama că pe geam s-a așternut o pojghiță de gheață. Automobilul oprește în fața verandei și în bătaia luminii coboară Ed Philips. A venit c-un taxi — o face pe grozavul. Îl strig. Se holbează prin ușa de la intrare, face semn cuiva, plătește șoferului și intră în casă.

Simt nevoia să ies din cameră. Încerc din nou ușa, mă chiorăsc prin gaura cheii, lovesc și strig,

apoi mă întorc la fereastră. O deschid şi-mi dau seama cît de frig e afară. Pajiştea în pantă scînteiază de polei. Cerul e senin şi cuprins de lumina palidă a lunii. Jos, la vreo douăzeci de picioare sau chiar ceva mai mult, se află neîngrijita seră a lui Johnson, înconjurată de stînci artificiale.

Sting lumina şi mă proptesc de pervaz. Rămîn cîtva timp în poziţia asta, arătînd a spălător de geamuri, fără vreo cît de mică tragere de inimă. Pot vedea dedesubt lumina care străbate prin ferestre, şi stîncile acelea din grădină. Zgîlţîi streaşina cu putere şi văd că totuşi ţine.

Fac apoi un salt ca să fiu cu picioarele peste pervaz ; încap întreg în chenarul ferestrei. Un ochi de geam se sparge şi cade fără zgomot în odaie. Îmi vîr coatele în jghiab şi-mi sprijin picioarele strînse de partea deschisă a ferestrei ; mă tot întreb dacă să merg mai departe ori ba. Sub braţe am gheaţă şi apă, iar metalul scîrţîie şi geme sub greutatea mea. Acoperişul e prea abrupt ca să pot păşi pe el ; o adevărată piramidă, ce mai încoace şi-ncolo. Drept în faţa mea un coş scoate fum pe fundalul spălăcit al cerului.

La dreapta e colţul casei. Dincolo trebuie să fie burlanul de care am eu nevoie. Mă ghemuiesc pînă ce pot ajunge din nou la înălţimea normală şi-mi dau drumul de pe pervaz. Plutesc, aşa, clătinîndu-mă şi ţinîndu-mă tare de streaşină. Undeva, de cealaltă parte a ferestrei, în urma mea, streaşina pîrîie, plesneşte şi deodată se lasă cu o palmă în jos. Scot un ţipăt şi mă zoresc, folosind alternativ cîte o mînă, spre colţul casei.

Ajung, dar nu pot pipăi altceva decît o cornișă pe locul unde ar trebui să fie de fapt igheabul streașinei. O încerc și ea se fărîmițează trosnind.

Nu mă mir din partea lui Weaver că-și ține casa în halul ăsta de paragină. Umerii mi se moaie și nu mă mai pot mișca nici încoace nici încolo. Mă salt în sus și-mi vîr coatele la loc în igheab. Lăsîndu-mi greutatea pe stînga, îmi liberez brațul drept și încep să trag țiglele de pe acoperiș, la colțul casei. Prima țiglă se lasă cam greu. Se sparge și o arunc jos în iarbă. Următoarele cîteva se desprind mai ușor și cu încetul mă văd în fine în situația de a putea îndepărta colțul acoperișului putred al lui Weaver.

Se arată două grinzi și, în curînd, deschizătura e destul de mare ca să mă pot furișa printr-însa. Îmi strecor picioarele între grinzi, mă las cu spatele pe lunecușul țiglelor și-mi aprind o țigară.

Sub mine se aud limpede glasurile unuia și altuia. Ascult lucrurile pe care le spun oamenii și mă întreb dacă sînt chiar atît de rău. Vederea asupra orașului nu-i de disprețuit. Cele două mari uzine, a lui Yarrow și a lui Sudgeon, navighează pe vale în jos ca două uriașe vapoare, cu ferestrele luminate strălucitor, înaintînd drept în calea coșurilor celor două mari centrale electrice. Sînt lumini care scapără în părțile de jos ale atmosferei și lucesc din miile de case unde e sărbătorit ajunul Crăciunului. E o noapte de petreceri. După ce am nădușit, mă ia acum cu frig și încep să-mi croiesc o cărare printre țigle, coborînd de-a lungul pantei acoperișului. Îmi împing mîinile sub margini și-ncep să trag. Țiglele pocnesc și se sparg

ori se desprind frumuşel, iar eu le azvîrl jos, în umbrele de sub mine. În cele din urmă, pot pune mîna pe singurul burlan pe care-l văzusem în seara aceea şi-mi dau drumul să lunec pe el către pămînt.

Abia am atins pămîntul şi abia am apucat să răsuflu, că o voce şi mîrîie în spatele meu :

— Ce naiba ai făcut, Arthur ?

E George Wade. Se apleacă înainte, prin întuneric, ca să-mi vadă faţa.

— Te tot urmăresc cu privirea de zece minute, îmi spune el. Bună treabă că te-am recunoscut de aici, de jos... ori ai fi încăput pe mîinile poliţiei.

Se învîrteşte în jurul meu, să-mi miroase răsuflarea.

— Am fost reţinut într-o cameră... mă zăvorîse cineva.

Miros a fumingine şi apă stătută. Deşi asta lui George i s-ar putea părea că-i whisky. Tremură şi loveşte în pămînt cu bastonul.

— Trebuie să fi făcut o mulţime de stricăciuni pe-acolo pe sus, cugetă el, şi-şi dă capul pe spate să privească orizontul. Sper că socoţi de datoria dumitale să-i spui domnului Weaver ce scofală ai săvîrşit. Ţigla aia dintîi m-a speriat rău. Mai, mai că era să mă nimerească în cap... I-ai scos chiar tot acoperişul ?

— A mai rămas coşul, domnule Wade. Nu-i cazul să vă îngrijoraţi prea mult... Dar cu dumneavoastră ce-i ? Ce căutaţi aici ? Păreţi îngheţat de-a binelea.

— Ei... îngînă el, şi iar izbeşte cu bastonul.

— Nu cumva tot mai căutaţi cîinele ?

— Închipuieşte-ţi, Arthur, că încă n-am putut da de bietul animal. De atîta amar de timp. Îmi vine a crede că Maurice i-a dat drumul dinadins. Ştii cum e în împrejurări ca astea. I se urcă la cap. E în firea lui s-o fi făcut.

— Oricum, pe Maurice n-o să-l vedeţi căutîndu-l. Şi-apoi, cîinele s-ar fi putut duce acasă.

— Dar domnul Weaver m-a încredinţat că nu poate să iasă din grădină, îmi explică el, de parcă s-ar fi gîndit la una ca asta de mai multe ori. Dacă însă eşti nerăbdător să intri în casă, nu vreau să te ţin aici afară. La drept vorbind, eu sînt stăpînul bietului căţel. Astea-s riscurile proprietăţii. Dacă te alegi cu o răceală la dinţi, o să-ţi pară rău.

— Cam ce oră să fie ?

Îşi scoate ceasul.

— Aproape zece şi zece, răspunde şi se îndreaptă, ca şi cum şi-ar fi adus iar aminte de ce are de făcut, către tufişuri.

Mă uit după el, nevenindu-mi să-mi cred ochilor. Toate astea, pentru o potaie.

De cealaltă parte a casei, lîngă uşa bucătăriei, e parcat vechiul şi celebrul Rolls al lui Slomer — pe aleea furnizorilor. Intru în bucătărie şi mă spăl niţel la chiuvetă. Constat că am o grămadă de zgîrieturi pe mîini. Le spăl bine, îmi perii hainele şi încep să mă uit jur-împrejur să văd ce se petrece.

Salonul a fost golit de mai toate mobilele, deşi tot mai are tapetul cu frunze ; a fost preluat de un grup de amatori de dans. Tommy Clinton se zgîieşte la mine fără să mă recunoască, clipind din ochi de pe o pernă. Celelalte camere sînt

amenajate ca baruri, bufete şi cuiburi de odihnă. În hol s-au adunat o mulţime de oameni, cu primarul şi consilierii de la Camera de Muncă, şi intonează cîntece sportive pe melodii de colind. *Se învîrtesc încet în jurul* pomului care a fost aşezat în mijlocul odăii, cu luminile-i de basm acum ponosite ca nişte fructe putrede.

Recunosc vocea lui Maurice, venind dinspre vestiar ; cîntă, rămînînd cu cîte un vers ori două în urma grupului din hol. Izbesc în uşă şi-l strig pe nume.

— Tu eşti, mă Arthur ?

Zăvorul lunecă deschizîndu-se şi Maurice apare în uşă, privindu-mă prin ochii pe jumătate închişi.

— Ce s-a întîmplat, mă zdrîngă ?

E gol pînă la brîu ; pielea îi este inflamată încă de pe urma jocului de după-amiază, şi unele tăieturi s-au pornit din nou să sîngereze.

— Credeam că Tony te-a încuiat undeva la etaj.

— Am reuşit să ies.

Se porneşte pe un rîs scurt. Judith, secretara primarului, i se apleacă peste umăr şi zîmbeşte, se clatină şi-i ca amorţită.

— Unde ţi-s dinţii, Tarzane ? îmi zice ea. Nu vii să te distrezi şi tu cu veselul leat 1934 ?

— Ce-mi poţi oferi ?

— Ţine-te bine, băiete. Am o grămadă de lucruri pe care le pot oferi unuia ca *tine*.

— Ia mai astîmpără-te pupăză, o linişteşte Maurice.

— L-ai văzut pe Weaver ? îl întreb.

— Nu l-am mai văzut de nu ştiu cîte ore, fătule.

Își scutură capul încetișor, încercînd să și-l limpezească.

— De ce nu poftești și tu aici înăuntru ? Eu termin numaidecît ! E-un ger năpraznic, ca de temniță și gagica asta-i ca de gheață, așa e, porumbițo ? Poate să fii în stare s-o dezgheți tu, Art.

Închide ușa și trage zăvorul.

După o clipă, strigă :

— Tot acolo mai ești, măi Art ?

— Da.

— Atunci de ce n-o întinzi ?

Se pun pe chicotit amîndoi.

Urc la etaj, dincolo de cel de-al doilea ficus de ale cărui frunze atîrnă o brasieră și alte obiecte de îmbrăcăminte, ca tot atîtea fructe senzaționale. Ușa principalului dormitor din față e întredeschisă. Abia îmi potrivesc ochiul la crăpătură, că ușa se și deschide larg, și iată-l pe Weaver care mă privește de sus pînă jos, mirat însă fără supărare ; pîndește nițel și clipește din ochii lui albaștri de păpușă. E în frac, și iată că pe loc își schimbă expresia spre a mă face să mă simt jegos, bădăran și nepoftit.

— Sper că nu te deranjez, Arthur, mi se scuză tot el.

Zic „nu" și dau din cap.

— Desigur că n-ai părăsit petrecerea, numai ca să vii pînă aici așa, fără rost, continuă el. Ce anume dorești ?

Mai înainte ca să pot găsi un răspuns deștept, aud vocea doamnei Weaver de dincolo de ușă.

— Nu cumva e *Arthur Machin, dragule ? De* ce nu-l rogi să intre ?

— Intră, Arthur, glăsuieşte Weaver.

Mă strecor pe lîngă el.

Ce-i drept e drept, nu-i rău să stai pe patul doamnei Weaver. Un candelabru scînteiază drept peste capul meu şi împrăştie lumina prin toate ungherele camerei.

În spatele meu, întinzîndu-se pe toată lungimea peretelui, se află o tapiţerie complicată cu o scenă de vînătoare : cîinii şi-au înfipt dinţii într-un animal mic şi gălbejit, din care picură sîngele.

Slomer îmi surîde şi-şi înalţă paharul, vrînd să spună că s-ar cuveni să beau.

— Cinsteşte-te, tinere, rosteşte el, cu un glas subţire şi uscat, ca de hîrtie foşnită. Asta nu se întîmplă decît o dată pe an.

Aşa şi pare să fie, pentru el.

Cînd am intrat în cameră şi a spus : „Va să zică ăsta-i tînărul căruia i s-au spart dinţii azi", a folosit exact acelaşi ton.

Paharul pe care-l ţin în mînă e gol. Îl acopăr cu degetele şi trag o duşcă prelungă.

Nimeni nu pare a şti cu siguranţă ce sărbătorim. Ca petrecere, scena asta din dormitor e ratată de tot. Weaver şade într-un fotoliu lîngă uşă şi se zgîieşte printre picioare la covorul pe care o mică băltoacă — făcută de băutura pe care tocmai a răsturnat-o — întunecă ţesătura. Doamna Weaver, alături de fereastră şi de mine, priveşte ţintă la aceeaşi băltoacă, stăpînindu-şi furia. Şedem aşa, tăcuţi, o grămadă de vreme, pentru că asta s-ar zice că prezintă culmea ambiţiilor de recreare a lui Weaver. Mă gîndesc tot timpul cum de-aş putea scăpa de Weaver şi de Slomer, ca să rămîn cîteva clipe cu doamna Weaver ; îmbrăcată

într-o rochie strînsă pe corp şi cu luciu argintiu, ea mă săgetează cu privirea de la o distanţă de un metru.

— Fac tărăboi mare acolo jos, spuse ea în sfîrşit.

Mă întreb dacă nu cumva i-a venit acelaşi gînd ca şi mie.

Weaver aprobă însă plictisit din cap.

— E pentru ultima oară că-mi ofer casa pentru o petrecere de soiul ăsta, hotărăşte el.

— De cc ? vrea Slomer să ştie.

Capul i se întoarce către uşă, unde şade Weaver, şi i se văd obrajii umbriţi de o barbă uşor neglijată, după cum nu-i ras cu grijă nici sub fălci. Chiar şi aşa., în poziţia asta schimbată, nu pot vedea exact unde îi e diformitatea.

— De ce ? repetă Weaver, cu ochii ciudat strîmbaţi, în timp ce se uită la Slomer. De ce ?... Pentru că n-a rămas în tot oraşul un singur golan care să nu fi aterizat aci. Asta nu-mi place.

— Aşa se poartă mereu ? întreabă Slomer cu nevinovăţie.

Weaver suspectează cel mai mic lucru pe care-l spune sau îl face Slomer, aşa încît se concentrează îndelung înainte de a rosti :

— Probabil că da. Deputatul e şi el cu ei, şi e şi primarul... Dar nu cred că ăştia doi să le dea o pildă mai bună.

Slomer răspunde cu un uşor chicot, care de îndată îl face pe Weaver să se frămînte în fotoliu, de parcă unul din degetele albe şi subţiri ale lui Slomer i s-ar fi înfipt dojenitor în coaste.

— Crezi că greşesc vorbind aşa ? întreabă Weaver.

— Că greşeşti ?

Slomer îl examinează zîmbind pe Weaver.

— La urma urmei, spune Weaver, faptul că cineva e deputat nu înseamnă neapărat că e şi *mai bun ca ceilalţi* — asta-i o chestie de noroc personal mai mult decît de intuiţie sau de îndemînare excepţională.

— Nu-i cunosc pe nici unul din ei, explică Slomer. Situaţia lor nu înseamnă nimic pentru mine. După cîte ştiu, ţi s-a cerut odată să candidezi... am uitat pentru care partid.

E bucuros că l-a silit pe Weaver să-şi dea cu părerea, iar Weaver roşeşte pentru că s-a dat în vileag.

După cum stau lucrurile, eu unul nu par că am ceva de spus. Cît am cîntărit-o din ochi pe doamna Weaver şi m-am întrebat dacă poartă corset, l-am cîntărit şi pe Slomer — cu aceeaşi aprigă atenţie. Se distrează, după cum îl distrează şi tot ce se află în cameră. Tapiţeria i se pare destul de interesantă, deşi n-a spus nici un cuvînt despre ea. Doamna Weaver se tot uită de la tapiţerie la el şi apoi de la el la tapiţerie, pentru a-l provoca să emită o părere. Dar Slomer se zgîieşte la mine şi la fundalul tapiţeriei, ca şi cum ar socoti îmbinarea asta caraghioasă, poate chiar şi obscenă.

Sînt dezamăgit. Mai întîi şi-ntîi, doamna Weaver s-a schimbat. Nu cred că se uită la mine cum simt că mă uit eu la ea. Eu îs bufonul curţii, mare şi prost, ţinta unor priviri tainic amuzate. Pun vina pe dinţi, pe Mellor, dar mai presus de orice pe infirmul din faţa mea, convins, pare-se, că beteşugul lui e singura formă potrivită pentru un

trup. Îmi face impresia unui copil prematur îmbătrînit, ghemuit într-un fotoliu — cu ochii aceia de bătrîn amuzat de senzaţiile pe care înfăţişarea lui le stîrneşte la persoanele dispuse s-o îngăduie. Fracul pe care-l poartă pare să fi fost croit ca să-i acopere diformitatea. Aşa croitor mai zic şi eu.

— Tînărul nostru devine nerăbdător, îi spune Slomer lui Weaver. Simte probabil că locul lui e jos, cu cei de o vîrstă cu el, nu cu noi, nişte bieţi bătrîni netrebnici.

— Mă rog, eu unul nu vreau să-l reţin de la distracţiile mai atrăgătoare de altundeva, declară Weaver. De dragul meu, nu-i obligat să stea aici. Tu ce spui, draga mea ?

Mai înainte ca ca să-i poată răspunde, Slomer sare cu vorba :

— Dacă stă aici sus, e probabil că o să facă mai puţine pozne, oare nu credeţi ?

— N-aş crede să fie *el* omul care să dărîme casa bucăţi-bucăţi, zice doamna Weaver.

— Cum adică ? o întreb.

— Ni s-a părut că auzim pe cineva scoţînd ţiglele de pe acoperiş, acum cîtva timp, îmi răspunde ea. A trebuit să-l convingem pe soţul meu că, în realitate, totul se datorează băuturilor pe care le-am cam amestecat.

— Nu m-aţi convins de fel, spuse Weaver. Tot mai cred că cineva sau ceva a fost acolo sus. Îţi afirm că am văzut foarte clar ceva, ca un fel de sac uriaş care se bălăbănea de streaşină... Dar cum să poată ajunge careva acolo sus, asta mă depăşeşte. (Pare uşurat că are ceva precis de care să se plîngă.) Toate burlanele sînt sparte la faţadă.

— V-ar prinde mirarea să aflaţi cît de darnici pot fi oamenii, zice Slomer, cînd au o picătură de alcool în vine. M-am întrebat adesea cum se face că patroni ca dumneata, Weaver, nu trag folos de pe urma faptului acestuia. Alcoolismul controlat, îmi vine a crede, pare indispensabil unui industriaş cu adevărat priceput.

Îmi vine brusc ideea că Slomer e pornit să stîrnească scandal. Ba se uită la mine, ba se uită la Weaver, încercînd să ne aţîţe la vreo harţă oarecare. Adevărul e că n-am luat aminte la privirea lui uşurată, cînd intrasem la început în cameră. Dorea să fie distrat.

— De ce-aţi venit aici sus, domnule Slomer ? îl întreb. Ca să scăpaţi de gălăgie ?

— Ei bine... Sărbătorim doar ajunul naşterii lui Christos, nu-i aşa ? răspunse el încet.

— Frumos basm.. începe Weaver.

— Destrăbălarea de la parter ia şi ea parte la sărbătorirea aceasta tot atît de mult ca şi noi. La urma urmei, unul din noi a autorizat-o, oferindu-i găzduire.

— Ei, nu-i chiar aşa, se împotriveşte Weaver cu oarecare dreptate. Nu sînt eu răspunzător de purtarea lor.

— Nu văd cine altcineva ar putea fi, decide Slomer. Dacă n-ar fi aici, nu s-ar purta astfel — în orice caz nu ar face-o în casele *lor*.

— Aşa sînt, porniţi să abuzeze de ce-i bun. M-aş fi putut aştepta...

— Dar bine, Weaver, doar nu eşti idealist cînd e vorba de purtarea omenească ? Dacă mi s-a părut că desprind ceva în relaţiile dumitale personale cu

oamenii, apoi desigur că e o lipsă generală de încredere.

— Ce vrei să spui cu asta ?

Soţii Weaver roşesc amîndoi şi, pentru nu ştiu care pricină, se uită la mine.

— N-are rost să intrăm în detalii într-o zi ca asta, îi înfruntă el cu hotărîre.

— Ba aş dori foarte mult să intrăm, stăruie Weaver. Nu-i face nimănui plăcere să audă că se spune un lucru ca ăsta despre el.

— Mă rog, dacă-i aşa, îl retrag.

— Dar de spus, l-ai spus, stăruie Weaver. Şi în orice caz, măcar de curiozitate, tare aş vrea să ştiu la ce te gîndeşti.

Faţa îi e înţepată şi roşie, ca a unei femei care nu-şi mai poate stăpîni furia, şi ochii-i albaştri sînt acum plini de ură.

— Cred că ştii ce vreau să spun, îşi dă Slomer cu părerea, urmărind cu prelungită privire răutăcioasă subitul acces de meschinărie al lui Weaver.

— Habar n-am ce vrei să spui... Ai afirmat că dau dovadă de o lipsă generală de încredere în cea ce-i priveşte pe ceilalţi oameni. Sentimentele mele au fost întotdeauna altele. Şi nu mi le-am înfrînat vreodată.

— Ei... să-l luăm de pildă pe tînărul ăsta, aici prezent, vorbeşte Slomer şi se uită liniştit la mine. N-a fost şi el pricina unei oarecari lipse de încredere ?

Ne cercetează pe toţi cu satisfăcută şiretenie.

— Cine, Machin ?

Weaver mă fixează cu ce a mai rămas din privirea lui plină de ură, ca să-şi dea seama dacă înţeleg dedesubtul vorbelor rostite.

— Machin, confirmă Slomer.

— Ce tot îndrugi ? întrebă Weaver.

— Ia-o binişor, zise Slomer, nu vreau să fiu luat prea în serios într-o seară ca asta.

— Dacă vrei să te certi, Slomer, de ce n-o spui *făţiş ? se plînge* Weaver. Iar dacă nu vrei, de ce începi cu lucruri de-astea ?

— N-am nimic împotriva certurilor, intervine doamna Weaver. Cel puţin atîta timp cît rămîn amuzante. E şi aşa destul de apăsător aici sus.

— Iată că vorbeşte însăşi doamna, exclamă Slomer. Dar chiar şi aşa nu vreau să scormonesc lucruri despre care, la drept vorbind, nu ştiu prea mult.

— Ce vrei să spui, întrebă doamna Weaver, cînd afirmi că Machin, aici prezent, e pricina unei lipse de încredere ? Ce anume *exact* vrei să insinuezi, Slomer ? Ştii despre omul acesta ceva ce noi nu ştim ?

— Nimic ce nu ştiţi şi voi, răspunde Slomer. Dar îmi aruncă o privire, în vreme ce eu roşesc sub încordarea acestui mic joc de societate.

— Va să zică, şi soţia mea ştie, spune Weaver.

— Şi dumneata de asemeni, constată Slomer plictisit.

— Pentru numele lui Dumnezeu, omule, ce tot vrei să spui ? întrebă Weaver cu înfrigurare.

— Ştiu ce încearcă să spună, zice doamna Weaver.

Se uită ţintă la Slomer, ca şi cum ar grăi : „Hai, omule, fii cinstit. Dă-i drumul."

— Ce mai e şi asta ? izbucneşte Weaver bănuitor, dorind deodată să nu fie jignit,

— Se referă la povestea pe care ai auzit-o, iubitule... la aventura pe care își închipuie cineva că o am cu Machin.

Slomer nu-și poate stăpîni cu totul bucuria, așa încît sforțarea lui de a părea scandalizat e nițel exagerată.

— Nu. Nu mă refeream la nimic de felul acesta, zice, prefăcîndu-se înfrînt. Dacă circulă o poveste ca asta, eu o aud pentru prima oară.

Doamna Weaver e ca un balon înțepat.

Nu mă uit la Weaver. Ascult stîngheritele pufăieli ale lui Slomer.

— Ei hai, lasă, vorbește doamna Weaver, scoțînd curaj dintr-o voce surprinzător de calmă. Lasă-te de trucurile astea răsuflate, Slomer. De mirarea asta teatrală. Zău așa, omul lui Dumnezeu, nu ne crede atît de proști...

— Îmi pare rău. Foarte rău, zise Slomer. Dar vă asigur că nu mă așteptam la... Nu mi-am dat seama... Trebuie să vă rog să scuzați neroada mea stîngăcie.

— Ei... îngînă doamna Weaver. Îmi închipui că tot ai fi auzit, mai curînd sau mai tîrziu.

Încearcă să lipească pneul, acum că aerul a răsuflat. Și continuă :

— Și vei înțelege cît de scîrbiți ne simțim, firește, și domnul Weaver și eu.

— Firește. Simt și eu absolut la fel, declară Slomer. Pare ciudat că o asemenea poveste a putut ajunge să fie pusă în circulație.

— Da, pare, conchide doamna Weaver. Deși *are o explicație destul de simplă, cu privire la care* nu cred că e cazul să te plictisim acum.

Îmi zîmbește vag.

— Îmi pare rău, Machin. Îmi pare rău că ai căzut ca musca-n lapte în toată conversaţia asta.

Îi spun că n-are nici o importanţă şi-mi acopăr totala buimăcire cu un aer de mîhnire. Tot mi se pare că *lucrul* cel mai cuminte este să nu mă uit încă la Weaver. Va să zică, *ştie* despre vizita mea de miercuri. Să-i fi spus Johnson ? May ? Mă simt ca un manechin de lut, pus drept ţintă pentru trageri de la distanţă mică.

— Atunci, *la ce* te-ai referit ? întreabă Weaver liniştit.

Slomer dă din cap, încet :

— Mă gîndeam la perioada cînd ai propus să-l scoatem pe Machin ca să-l înlocuim cu tipul celălalt... i-am uitat numele. Era prin noiembrie.

Rămîn cu toţii tăcuţi cîteva clipe. Apoi Weaver :

— Nu prea văd cum asta vădeşte lipsa mea generală de încredere pe care ai menţionat-o, Slomer.

— Poate că nu, răspunse Slomer. Acum să vorbim liniştit ; mă îndoiesc că aş găsi ceva care să întărească părerea pe care am emis-o adineauri. Cred că am dat cu toţii pe gît cam prea mult din băutura asta a dumitale — dumneata vezi cadavre care atîrnă de capetele ţiglelor, iar eu văd numai latura absolut negativă a naturii omeneşti. Să ne cerem reciproc scuze.

Se uită la mine într-un fel care-mi spune că ar trebui să fiu recunoscător pentru felul cum a dres lucrurile.

— Oricum, tinere, voiau toţi să te scoată, tot comitetul acela de selecţionare al nostru, şi nu

mi-a fost ușor să te păsurez. Domnul Weaver îți poate spune. El știe. Dar... nu pot spune că-mi pare rău.

Nu arată însă clar dacă de mine nu-i pare rău, ori de seara aceasta. Dă din cap o dată sau de două ori, apoi scoate un ceas dintre reverurile fracului.

— Și văd după ceapa asta că-i trecut de unsprezece și jumătate. Ceea ce înseamnă... că trebuie să plec. Îmi place să întîmpin Crăciunul acasă.

Se lasă jos de pe scaun, cu ochii bulbucați de efortul depus. Ducîndu-se drept la doamna Weaver, ca un băiețaș care-și ia rămas bun, îi întinde mîna. Doamna Weaver i-o strînge nesigur, și Weaver de asemeni. „Sărbători fericite", își spun unul altuia.

— Nu-i nevoie să veniți jos, le zice. Găsesc eu drumul prin ușa din spate. Am venit cu mașina pe aleea din dos, ca să evit orice accident. Tînărul acesta poate veni cu mine pînă la parter, să vadă să nu dau de bucluc cu vreunul din cheflii dumneavoastră.

Nu prea știu dacă să mă învoiesc. Sper că Weaver va stărui să-l conducă el pe Slomer pînă la ușă și astfel să mă lase sus cu Diana. Dar Weaver nu spune nici o vorbuliță.

— Încă o dată la revedere, zise Slomer, și urările mele cele mai bune pentru Crăciun și Anul nou.

Îl urmez afară, închizînd ușa dormitorului înapoia mea. Se oprește pe palier ca să spună :

— N-am vrut să te las singur în cameră cu ulii ăștia doi, *Machin. Dacă nu te superi, mă poți* ajuta să cobor cu bine scara asta.

Treptele sînt pline de perechi aflate în fazele preliminare ale oboselii de la sfîrşitul petrecerilor. În vreme ce ne croim drum printre ele, văd că diformitatea lui Slomer vine din partea dreaptă, unde o umflătură îi ridică haina sub braţ, la nivelul coastelor. Nu cred să-l recunoască cineva — nimeni nu-i în stare s-o facă. Bucătăria e plină, dar ajungem la aer curat fără nici o piedică.

Cînd Slomer se instalează în maşină pe locul lui special de condus, mă întreabă :

— Spune-mi, ai consimţit la ceea ce numesc eu slăbiciunea doamnei Weaver pentru lipsa de formalism social ? Cu alte cuvinte, e ceva adevărat în povestea pe care am auzit-o ?

— Vă priveşte oare ? zic, ţinîndu-mă ţeapăn în dreptul maşinii, de parcă eu aş fi acela care l-aş ameninţa pe el.

— Te las pe tine să hotărăşti asta, Machin, rosteşte el, în aşa fel încît înţeleg că m-a pus între ciocan şi nicovală.

— Nu... Nu m-am culcat cu ea şi nici nu s-a întîmplat ceva asemănător.

— Va să zică ăsta-i adevărul, declară el. Bănuiesc că ţi-a mers bine în sezonul ăsta, pînă acum.

— Pînă azi.

— Aşa... Înţeleg ce vrei să spui. Dinţii falsi pot arăta însă mult mai bine decît cei naturali. Dinţii mei ce crezi că sînt ?

Îşi trage buzele micuţe înapoi şi dă la iveală două rînduri de cepuri albe.

— Da, îngîn eu, neştiind cum doreşte să-i găsesc. Da, se prezintă foarte bine.

— Crezi că-s naturali ori falsi ?

— Falsi... ei, s-ar putea să fie naturali.

— Sînt falsi, zice, mulţumit şi vorbind cu buzele trase înapoi, aşa încît să-i pot vedea în acţiune. Ştii că eşti într-o situaţie delicată faţă de Weaver ?

— Ştiu că de cîteva săptămîni încoace nu-i mai sînt pe plac.

— Acum ai aflat de ce. Nu eşti primul care să iasă zdrobit dintre cei doi membri ai echipei acesteia conjugale, s-o ştii de la mine. Aşa încît nu trebuie să-ţi plîngi de milă... Nu eşti catolic, aşa-i ?

— Nu.

— Nu te-ai gîndit vreodată să treci la catolicism ?

— Nu, încă nu...

— Ar avea multe avantaje pentru un tînăr ca tine. Dispune de organizare, în primul rînd.

Slomer începe să dea maşina înapoi.

— Ei, îţi doresc sărbători fericite, zice la plecare.

Capul de-abia i se vede deasupra părţii de jos a parbrizului.

— Sărbători fericite, îi urez şi eu.

Lipseşte doar puţină zăpadă, pentru ca totul să arate a noapte sfîntă. Aud cum ajunge în şosea şi zgomotul motorului se pierde în noapte, iar eu intru în casă.

— Nu cumva vrei să spui că eşti Arthur Machin... care joacă în linia a doua ? zice ea.

— Ba da, o asigur.

Își încrucișează picioarele, potrivindu-și marginea fustei negre și strîmte deasupra genunchilor și se sprijină de perna din mijlocul canapelei. Rotulele genunchilor îi strălucesc. Umărul meu abia o atinge, cînd îi vorbesc mai de aproape.

— N-aș *fi crezut*, *zice ea.* Arăți altfel pe teren.

— Cum arăt ?

— O...

Stă și chibzuiește atent :

— Ca un taur.

Din clipa în care m-am așezat lîngă ea, am asociat-o în gînd cu o tutungerie de pe undeva. Acum că stau și cuget, găsesc că și seamănă cu o țigară bine răsucită. Îmi aduc aminte de pieptul ăsta meșteșugit mecanic, stînd aplecat peste o tejghea.

— E Arthur Machin, îi strigă ca prietenei ei care, de cealaltă parte a camerei, mi ți-l brutalizează pe Maurice.

— Ia te uită, exclamă prietena ei. Ăsta e Maurice Braithewaite, Mag.

Se opresc amîndouă, ca să aprecieze calibrul prăzii.

— Te cheamă Margaret ? o întreb.

— Da, așa mă cheamă, răspunde, de parcă i-ar fi de cine știe ce folos.

Ne uităm amîndoi la Maurice care, de cealaltă parte a camerei, e tot pe jumătate gol și-și expune vînătăile.

— Voi sportivii, n-am ce zice, n-o prea luați pe ocolite, constată ea, urmărind felul în care Maurice își plimbă mîinile.

Cînd rîd, se întoarce dintr-o dată şi-mi vorbeşte mînioasă :

— De ce rîzi ! Şi continuă, fără a se opri : Drace !... Îţi lipsesc dinţii din faţă.

Se uită repede dincolo, să vadă dacă prietena ei a observat această deficienţă.

— Mi i-am scos în seara asta, explic eu.

— Eşti însurat ? întreabă.

Arată dezamăgită.

— Nu. Fac economii.

— Aşa şi trebuie, dragule. Fără dinţi nu eşti mare chilipir.

— Crezi ? Credeam că fetelor le place să nu fii chiar la fel cu toţi ceilalţi.

— Nu chiar la fel, repetă. Da, le place să nu fii la fel. Dar nici chiar aşa.

— Mi-am scos numai şase.

— Mie, dragule, îmi pare că i-ai scos pe toţi. Vezi, impresia e totul. Trezindu-te de dimineaţă şi dînd cu ochii de o faţă ca asta a ta, ai zice că trăieşti cu unul îmbătrînit înainte de vreme.

— Nu mă gîndisem să te cer în căsătorie.

— Foarte mulţumesc. Frumos compliment.

— Ce casă mare, zic eu.

— Nu-i prea mare.

— Vii des pe-aici ?

— Dar tu ?

— Destul de des.

— Eu nu.

— Şi-atunci cum vii — cu autobuzul ?

— Nu, dragule. Prietenul meu mă aduce. Nu i-ai văzut maşina parcată afară, cînd ai intrat ?

— Trebuie că am sosit înainte de aţi parcat voi. Care ţi-e tipul ?

— Lionnel Manners...

Aşteaptă ca vorbele rostite să-şi producă efectul.

— N-ai auzit de el ? face ea mirată. E luptător de greco-romane, la hipodrom şi pe unde nimereşte.

— Mai ales pe unde nimereşte, dacă e după cîte am auzit eu.

— Ia vezi ! Bagă de seamă...

— Poate a făcut parte din Federaţia de rugbi într-o vreme, nu-i aşa ?

— Te cred, aprobă, ca şi cum asta ar fi fost una din isprăvile minore ale lui Lionel. Dar s-a lăsat. Nu prea-i o treabă aducătoare de plăceri, a spus el.

Cîteva clipe îşi fredonează o melodie de automulţumire. Apoi zice :

— Mai bea ceva, puiule. Plouă cu băuturi în casa asta.

Deschide o sticlă de bere cu dop înşurubat, pe care o ia dintr-un coş de la capătul de lîngă ea al canapelei şi toarnă cu pricepere în două pahare din care s-a mai băut.

— Tu nu vrei să bei, Mavis ? o strigă pe prietena ei.

— No-o, răspunde prietena ei.

— Vulpoiul ăsta de Weaver trebuie că e zgîrcit, nu glumă. Toată seara n-a servit decît bere pentru bărbaţi şi cidru pentru femei.

— Dar tu bei bere, îi spun.

— M-da... aşa-i. Înţeleg ce vrei să spui. Vrei să dansezi ?

Ascultăm muzica ce se aude din camera de alături.

— Fie.

Pomenindu-mă treaz, simt că-mi face plăcere să mă îndepărtez de Maurice şi de gagica lui, care stau în cealaltă parte a camerei.

Ne strecurăm în odaia de alături şi începem să ne mişcăm încet, ţeapăn, în vreme ce muzica se schimbă. Trecem pe lîngă o mobilă sau două pe care le cunosc. Careva împinge măsuţa cu rotile pe care doamna Weaver o folosise în nniercurea aceea.

— Să ştii că eşti un dansator foarte bun, îmi spune.

— De dorul murelor mănînci şi frunze ?

— Nu, vorbesc serios, puiule. Eşti un dansator bun. Ai stil. Cei mai mulţi dintre porcii ceilalţi vor doar să te strîngă în braţe.

Navigăm tăcuţi în vreme ce mintea ei bate cîmpii. Eu mă gîndesc la cum trebuie să fie să ţii în braţe un exemplar de soi ca doamna Weaver — mirosul îmbătător, salteaua moale, cearşafurile netede ; şi toată treaba nu-i decît o învoială temporară. Nici unul nu se ţine de capul celuilalt ; fiecare ştie despre ce-i vroba : doar o distracţie, o înţelegere plăcută între oameni care consimt ; fără susceptibilităţi ; şi rufe de corp curate. Casc ochii mari pentru cazul că ar coborî.

— Să-ţi spun ceva — prietenii mei o să turbeze de gelozie, cînd le-oi spune că te-am cunoscut.

— Inseamnă că sînt un adevărat copilandru.

— Ce te face să crezi asta ?

— Altminteri de ce-ar fi geloşi ?

— A... înţeleg ce vrei să spui. Ei, acum nu te umfla în pene numai pentru că s-a întîmplat să-mi fii simpatic. Aşa, fără dinţi şi mai ştiu eu ce. Toată lumea crede că băieţii din echipa municipală sînt grozavi. Ciudat lucru, pentru că jocul de rugbi nu-i nici pe jumătate atît de spectaculos ca luptele greco-romane. Şi Lionel nu-i de lepădat.

Dansăm în continuare şi eu spun :

— Frank Miles, căpitanul echipei municipale, s-a ţinut şi el de lupte greco-romane cînd era mai tînăr.

— Ăla Să nu-mi pomeneşti de tontul ăla ! Lionel l-a făcut praf... De două ori.

— Se alegea cu spinarea ruptă din două în două săptămîni, zic.

Stă şi chibzuieşte la ce-am spus eu, se apleacă puţin să vadă cum o duce ea însăşi cu spatele şi întreabă.

— Lasă bancurile, cum vine asta ?

— În săptămînile celelalte cîştiga, îţi spun.

De rîs rîde abia după ce-am mai făcut cîţiva paşi.

— Cum de se putea lecui aşa iute ? mă-ntreabă.

— Păi, spinarea aia ruptă nu şi-a rupt-o de fapt niciodată. Eu aşteptam la uşa din spate a hipodromului în maşina mea şi, după ce-l scoteau afară pe brancardă, Frank îşi înhăţa hainele şi o tulea la maşină mai înainte ca mulţimea să fi ajuns să vadă cum e transportat. Era acolo un om cu numele de Johnson al cărui rol era să tragă un clopot de ambulanţă care fusese montat în vestiar.

— Uite, îmi spune ea, dacă-i vorba de clopotc, poţi să-mi tragi şi mie. Dar să nu mă duci cu preşul.

Dau s-o strîng mai tare şi-mi strecor mîna pe coapsa ei.

— Nu, nu aici. Prea te repezi.

Se smulge de lîngă mine.

— Nu mă lua cu zăhărelul, copile.

După ce s-a potolit, mă întreabă :

— Parcă spuneai că ai o maşină ?

— Un Jaguar.

— Trebuie să fie vechi.

— Doi ani.

— Cînd nu te ţii de bancuri, ce faci ?

— Vorbesc cu tine.

— Unde-l ţii ? E afară ?

— Nu. E acasă.

— În felul ăsta poate să spună oricine că are maşină.

— Întreabă-l pe omul care-i drept în spatele tău.

Se întoarce şi-l vede pe deputat, care-i întoarce o privire distantă.

— Pe ăsta să-l întreb ? Nu-l pot întreba. De-altminteri, nici nu-l cunosc.

— N-o să se supere. Întreabă-l. Pe oameni ca tine se bizuie el.

— Mă rog, mă rog ! Nu-mi ţine predici, puiule ! Hei ! îi strigă deputatului. Hei, puiule ! Ce fel de maşină are Arthur Machin ăsta ?

Deputatul îi aruncă din nou o privire rea peste umărul lui Judith.

— Un Jaguar, dacă-mi aduc bine aminte.

— Cît de vechi e ?

Deputatul o întreabă pe Judith, apoi spune :

— Cred că-i aproape nou.

Dansăm din nou în tăcere. Un slab miros de năduşeală parfumată iese din ea şi un slab miros de apă stătută iese din mine.

— Unde lucrezi ? mă întreabă ea.

— La uzina lui Weaver.

— Bună treabă. Toţi muncitorii au drept de liberă folosinţă a casei ?

— Depinde de ce fel de muncitor eşti. Dar tu unde lucrezi ?

— Ce importanţă are ?

— Nici una — dar mi s-a părut că te-am văzut pe undeva într-o prăvălie vînzînd ţigări.

— Ţi-am spus : ce impotanţă are ?

Muzica se opreşte şi începe iar cînd cineva se loveşte de un scrin. Musafirii se răresc. Cei veniţi pentru a petrece seara cam dau să plece, iar cei hotărîţi să rămînă toată noaptea se instalează mai cu temei. Acum dansează primarul cu Judith. Ochii lui de semnalizator la căile ferate clipesc tulbure deasupra spatelui ei.

— Vrei să trecem alături ? zise Mag. Primarul ăsta mă deprimă. Prea arată evlavios.

Tommy Clinton e în hol, clătinîndu-se sub pomul de Crăciun ; l-a năpădit o ploaie de ace de brad. Gagica lui îl ajută să stea drept. O vede pe Mag şi zice :

— Pun rămăşag că n-ai dus-o rău... Încremenită acolo atîta timp cu micuţul de Arthur. Camera aia e un adevărat cuib, am spus-o mereu. Eu sînt ăla care...

Se bate cu degetul în faţă şi peste obraji, înghiţindu-şi sughiţul :

— Eu sînt ăla care te-a încuiat... Şi tot eu ţi-am dat drumul adineauri. Chiar acum... Ia stai, Arthur! Ştii că o recunosc pe coarda asta? E paporniţa aia veche pe care bietul Manners o cară mereu cu el.

Îi pune mîna pe umăr.

— Ştiai că eu sînt ăla care tocmai ţi-am dat drumul, paporniţă a lui Lionel Manners?

— Vrei să spui că cineva ţi-a dat tocmai ţie drumul, hahaleră ţicnită ce eşti, îi zice ea. Şi a sosit timpul să te încuie din nou.

Ochii apoşi ai lui Clinton se strîng şi rîde.

— Mă rog, dă-mi la cap. Ai auzit ce-a spus? o întrebă el pe gagica lui. Uite că ştie să vorbească. Îmi pare rău că nu-i bietul Manners aci. Mi-a spus că de toate ştie dama asta să facă, numai de vorbit habar n-are.

Se duce împleticindu-se către veranda de la intrare şi se izbeşte de balustradă. Cioburi de sticlă cad pe alee.

— Sper că nu eşti supărat că te-am încuiat, Art, băiete... Ştii doar de glumă. Mă rog, e Crăciunul şi aşa mai departe... M-am îmbătat criţă şi-am uitat, altfel ţi-aş fi dat drumul mai curînd. Zău aşa, că ăsta-i adevărul...

Piere cu un zgomot de crengi călcate în alee. Muieruşca se ia după el.

— Este şi el în echipa municipală? întreabă Mag.

— Ăsta-i Tommy Clinton.

— Clinton. O să-mi aduc aminte de numele lui. O să-i spun lui Lionel cum a vorbit cu mine — şi o să vedem noi ce-o să păţească domnul Clinton. Ţine minte ce-ţi spun.

— E prieten cu Lionel al tău.

— N-o să mai fie mult timp, după ce îi voi fi spus eu ce-am de spus.

Mă duc în cea dintîi cameră, dar toate scaunele şi mai toată pardoseala sînt ocupate. Maurice a plecat.

— Unde-i camera aia despre care vorbea ? zice ea posacă. Crezi că e cineva înăuntru ?

— Foarte probabil. Şi n-am nici cheia.

— Pînă la tine e departe ?

— De cealaltă parte a oraşului. Dar acolo nu putem merge.

Un nou val de colinde izbucneşte în sus. În salon îl pot auzi pe deputat care-o face pe cîntăreţul tirolez. Şi-a petrecut de curînd vacanţa în Elveţia. Ne tragem înapoi în hol. Iau o sticlă de bere neagră cu noi şi-i sparg gîtul cît timp stăm acolo. Apoi mă întorc, iau alta şi-i sparg şi aleia gîtul.

Judith iese brusc din salon. Vine ţintă la mine şi mă sărută zgomotos pe buze. Sărutul ţine cîteva minute. Deschid un ochi ca să mă uit la Mag. A găsit ceva interesant de cealaltă parte a camerei. Primarul se uită şi el, străduindu-se să arate mulţumit. Judith, după ce termină cu mine, îi spune lui Mag :

— Nu te frămînta, draga mea. Stă doar sub vîsc. De ce nu faci şi tu ca mine ? Nu l-ai văzut pe Maurice, Tarzane ?

— E în turneu.

— Păcat. Acum plecăm. Primarul a decretat că recepţia a dat chix, aşa încît mergem în saloanele lui.

— Crezi că trebuie să te duci neapărat acolo, ca să faci cea ce poate să-ți pară rău că ai făcut aici ?

— Trage clopotele, Tarzane. E dimineața de Crăciun.

O zbughește la etaj.

— Se vede ce poamă este, zise Mag, care se dă pe lîngă mine ca din întîmplare și mă împunge cu sînul ei stîng. Nu înțeleg ce or fi găsind bărbații la ea.

— Nici eu nu înțeleg.

— Arăți palid, exclamă dintr-o dată. Ce, nu te simți bine ?

— Nu.

— Nici mie nu mi-s boii acasă.

— Știi ce, du-te sus, îi spun eu. Găsește-ne o cameră goală și vino să-mi dai de veste. Am de gînd să mai rămîn puțin aici.

— N-ai de gînd să-mi dai nițel curaj, ca să pot urca singurică toate scările astea ? se răsfață ea.

Mă aplec și mă joc nițeluș cu buzele ei. Îmi vîră mîna sub cămașă și mă cuprinde.

Rămîn sub pomul de Crăciun pînă ce se face nevăzută pe palier, apoi mă întreb dacă n-ar trebui să mă duc și să mai fac o ultimă încercare de a da de doamna Weaver. Stau de chibzuiesc cîteva minute și-mi zic apoi că, de fapt, totul s-a terminat, mai ales la ora asta a dimineții, așa încît o iau din loc, adun un braț de sticle de bere din prima odaie și ies afară. Nu mă pot obișnui cu ideea că doamna Weaver e ceva ce-ar fi putut să fie al meu. Pînă și Slomer

n-a crezut că-i peste puterile mele ; va să zică lumea crede că-s pornit pe lucruri mari. Doamna Weaver. Îmi lasă gura apă.

Bentley-ul e încuiat. Încerc toate portierele, pînă ce-mi dau seama că plafonul glisant e încă deschis. Mă cațăr și intru înlăuntrul mașinii și caut pe bîjbîite pardesiul și sacul de sport cu jucăriile pentru copii. Mă așed, atîta timp cît îndes sticlele de bere în sac și trag pardesiul pe mine. Apoi îmi vine gîndul că n-ar fi prea rău dacă aș porni automobilul și m-aș duce cu el acasă. I-aș putea spune doamnei Hammond că i l-am cumpărat ei de Crăciun. Pipăi peste tot, în jurul tabloului de bord, dar Weaver a luat cheile cu el.

Cățărîndu-mă iarăși, ies din mașină pe alee și sparg gîtul uneia din sticle de apărătoarea din față. O iau pe scurtătura de la capătul aleii pînă la poartă, înghițind din mers berea. La capătul aleii trec prin fața lui Tommy Clinton, care-i într-o cabină telefonică împreună cu gagica lui. Nu mă pot lămuri dacă telefonează după un taxi sau dacă mai stau și ei așa în picioare, plictisiți de poziția orizontală.

Sînt ostenit, îngrijorat de chestia cu dinții și dau berea neagră pe gît la vale cît pot de repede. Asta parcă dă un soi de energie tihnită creierului meu. Mă gîndesc la picioarele doamnei Weaver și la gleznele ei cele groase.

Mai înainte ca șoseaua să se bifurce pe una din laturile văii pentru a o lua spre oraș, pot vedea pînă la Stokeley ; mina de cărbuni e pecetluită de văpaia stacojiu-portocalie a furnalelor

ei de cocs, fiecare conturat şi distinct, şi de culoarea nefirească pe care o dă cerului. Mi-l închipui pe Frank culcat în patul lui de tată de familie. Cîtva timp Stokeley e singurul semn de viaţă, apoi sînt cufundat în bezna pasajului însuşi, cu întreaga reţea de cabluri ce cîntă şi oftează deasupra capului meu, şi cu bocănitul propriilor mei paşi. O lumină fulgeră printre copaci şi, drept sub mine, stă lumina surd-portocalie a felinarelor cu gaz de pe lîngă zidurile de cărămidă.

Luminile oraşului se arată încetul cu încetul. Jos în vale, gîfîitul locomotivei unui tren de mărfuri sparge liniştea. Iar eu mai sparg încă o sticlă.

Dau drumul sacului, în vreme ce sar peste zidul curţii unde e depozitul de mărfuri şi fac ţăndări una din ultimele două sticle. Amîndouă afurisitele alea de păpuşi duhnesc a bere acum. Le şterg frumos cu batista. Trenul lui Ian zăngăne cuminte în cutia lui de carton. Ridic iar sacul şi merg de-a buşilea pînă la scurtătura care taie curtea depozitului.

Liniile ferate se încrucişează şi se arcuiesc în toate direcţiile. De pe linia ferată din vale vine gîfîitul lent, palpitat al trenului de mărfuri care urcă. Zgomotul iscă ecouri şi pare a fi mai aproape, în ceaţa care se prelinge din adîncurile văii şi acoperă pămîntul. Piciorul meu se loveşte de-o şină şi simt numaidecît o vibraţie înceată. Trebuie să mă opresc. Traversele se întind şi-n dreapta şi-n stînga.

Aud un fel de şoptit uşor în spatele meu şi, întorcîndu-mă, văd un ochi mare, galben, apos.

„Ce naiba faci?" îl întreb. Ochiul şuieră, apoi deodată se scutură din toate puterile şi scoate un sunet strident; apoi se năpusteşte asupră-mi. Vreme de o clipă arătarea o ia razna, mormăind şi încordîndu-se, apoi freamătă şi-şi reia *mersul* dintîi. Şinele tremură şi se zguduie. Arătarea se înfioară. De sub ochiul ei apos pornesc două ţîşnituri de aburi. Mă tot împiedic de bulgării de zgură dintre traverse.

Ochiul ăla se leagănă depărtîndu-se. Simt cum o minunată bură de apă mă scuipă şi simt căldura uriaşului trup negru; o secundă, sînt prins în bătaia unei cumplite lumini galben-roşietice, apoi mă înfăşoară din nou răcoarea şi întunericul. De data asta ochiul roşu piere cu totul în ceaţă.

Mă poticnesc de o grămadă de şine pe care tocmai le-a trîntit cineva jos. De cealaltă parte a ceţei, se aude pe undeva zgomot de vite. Aud voci şi văd felinare care se leagănă. În faţa mea scîrţîie frînele unui vagon, apoi se bîlbîie, în vreme ce un şir de siluete negre şi joase lunecă şi trec, bălăbănindu-se şi clincănind ca o procesiune de porci tînguitori. Adulmec o clipă cărbunele umed, grăsimea animală. Mă opresc apoi ca să trag o ultimă duşcă din sticlă. Un om trece pe lîngă mine, bălăngănind un felinar şi fără ca să mă vadă. Dar se opreşte, cînd mă aude repezindu-mă neîndemînatic peste ultimele linii şi tîrîndu-mă prin cenuşă pînă peste zid şi, în sfîrşit, în stradă. Acum, că mă uit înapoi, pot vedea luminile roşii, portocalii şi verzi ale semafoarelor şi văpaia joasă ce vine de la jăraticul locomotivei de manevră. Nu l-am întîlnit pe tata.

Dau de-un taxi în şirul maşinilor de serviciu pe timpul nopţii şi pe la trei şi jumătate ajung în Fairfax Street, care-i aidoma unui mormînt. Doamna Hammond mi-a încredinţat cheia de la uşa din faţă, cînd i-am spus că o să mă înapoiez tîrziu. Înainte de a intra, descui maşina şi scot de sub bancheta din spate cadoul pe care i l-am cumpărat. Atîrnă greu. Îl înfăşor cu grijă în hîrtie, pe urmă trîntesc portiera maşinii. Dar luminile nu se aprind. Maşina e singurul lucru care se află pe aleea aceea lungă şi pavată cu plăci de cărămidă.

Pe masa din bucătărie sînt trei ceşti şi trei farfurioare şi pe farfurii fărîmăturile tortului de Crăciun — asta ca să-mi arate în chip indirect că au fost şi pe la ea musafiri. Pe cămin văd un găvan cu lapte şi o altă farfurie cu tort de Crăciun, aproape neatins.

De bună seamă că m-a aşteptat — şi a lăsat probabil întredeschisă uşa dormitorului, ca nu cumva să nu audă cînd mă întorc. O aud venind şi vîr pachetul sub canapea. După ce intră, scot jucăriile din sacul de sport.

— E tîrziu, şopteşte. Abia acum te-ai întors? (A coborît în picioarele goale, doar cu un pardesiu peste capot.) Te simţi bine?

— Am avut parte de-o noapte îngrozitoare, dacă la asta te gîndeşti... Văd că ai avut un musafir.

— Doi, zice ea, mulţumită de sine. Oameni pe care nu-i cunoşti.

— Cine anume?

— Ia-o încet. Pentru că nu-i cunoşti pe toţi cei care fac parte din viaţa mea.

Parcă ar fi o fetişcană. Ochii îi scînteiază de agitată ce e şi de pe urma faptului că are şi ea un secret al ei.

— A fost sora lui Eric şi bărbatul ei.

— Nici n-am ştiut că are o soră.

— *Desigur ! Ştiam eu c-ai s-o iei aşa.* Ei bine, află că are. Emma... Compton. Au auzit despre tine.

Îşi freacă mîinile de parcă i s-ar fi pricinuit cine ştie ce emoţie prin venirea cumnaţilor.

— Au auzit că joci rugbi şi toate cele. Voiau să ştie cum arăţi. Soţul ei se duce să te vadă cînd joci. Şi uite...

Chicoteşte şi ridică un carton care zăcea pe prichici :

— Uite ! Ia priveşte la asta şi spune-mi ce crezi.

Am în faţă o fotografie, de pe acum niţel îngălbenită, cu trei fete care se ţin de talie şi care rîd, ca şi cum aparatul de fotografiat ar fi cea mai formidabilă poznă pe care au văzut-o vreodată. Sînt toate în salopete — salopete din vremea războiului — şi părul le e în întregime acoperit cu baticuri.

— Asta eşti *tu !*

Nu-mi pot stăpîni surprinderea. E acolo, ea şi nu alta, cea din mijloc, lăsată uşor pe spate, cu soarele în obraji şi pe buze, cu toate adîncurile firii date pe faţă. Un chip de codană, nemurdărit de viaţă şi nepreschimbat.

— Asta din dreapta e Emma — poza este dinainte de l-am cunoscut pe Eric. Ea mi l-a prezentat.

— Ce făceai tu pe atunci ? Unde e luată poza ?

— În vremea războiului. Lucram cu toatele la arsenalul din Moyston. Făceam bombe. Ar fi trebuit să ne vezi !

Faţa îi e încă luminată, ca a unui copil.

— Trebuia să ne sculăm la şase şi să mergem în oraş cu un tren special, care trecea prin nenumărate locuri şi aduna toată lumea înainte de a ajunge la Moyston. Numai femei ! Ce-am mai petrecut ! Poţi distinge cîteva din clădiri — aici în fund — camuflate. Am şi fost bombardaţi o dată, în cursul zilei. Venirea Emmei mi-a amintit de toate...

— Nu erai măritată pe-atunci.

— Nu.

Privirea îi lîncezeşte şi se întunecă.

— Aveam prietene, prieteni... N-aş putea spune că nu ne-am distrat şi noi.

— Cînd te-ai măritat ?

Nu se uită la mine. Îşi plimbă privirea aprinsă jur împrejurul camerei, cu sfiiciune, aducîndu-şi aminte. După aceea se potoleşte însă şi se întoarce către mine.

— După război.

— Puţin cam tîrziu, nu ?

— Trebuia să am grijă de tata. Asta mă ţinea mult în casă. Cred că din pricina asta m-am şi bucurat atîta să mă duc la Moyston să lucrez.

— Şi va să zică, te-ai măritat cînd ţi-a murit tatăl ?

Scutură din cap şi pare că şovăie.

— Nu, l-am părăsit. N-am mai putut îndura... Timpul trecea şi eu îmbătrîneam. S-ar fi zis că lui i se părea firesc să stau cu el... nu ştiu nici

cu cît. Așa încît m-am certat și l-am lăsat, ca să mă mărit cu Eric. Nu l-am mai văzut de atunci — și nu cred să-l mai văd vreodată. Ultima oară cînd am auzit de el, fusese dus într-un azil sau așa ceva... Dumnezeule!

Expresia tinerească a feței îi piere și se holbează la mine cu o îngrozită uimire.

— O-o-o-h! Nu mai ai dinții din față!

— Asta nu-i prea grav, îi răspund.

Las fotografia din mînă și mă apropii de chiuvetă să mă uit în oglindă.

— N-am îndrăznit să mă uit pînă acum... Nu arăt prea bine, așa-i? Am îmbătrînit cu zece ani. Ce zici?

— M-am întrebat de ce vorbești așa ciudat, cu un fel de sîsîială. Crezusem că ești beat.

Tremură de frig și începe să se arate îngrijorată.

— La ce sînt puse pe cămin găvanul cu lapte și tortul?

— Sînt pentru Moș Crăciun. Laptele-i pentru ren. Ia nu te mai hlizi. Lynda pretinde că lui Moș Crăciun îi face totdeauna plăcere să găsească lapte cald în nopțile friguroase și că așa o să le lase și mai multe daruri celor ce-au avut gînduri bune pentru el.

— Ei bine, renul n-a venit cu mine în seara asta, dar gîndul bun tot mă mișcă.

Sorb nițel lapte. Are parcă un gust putred după bere, și-i arzător de rece. Șoarecii au ros din tort. Doamna Hammond se uită cum așez găvanul la loc și mă întreabă:

— Te-ai bătut?

— Nu. Mi s-au spart şi dentistul mi-a scos ţăndările rămase. Şase bucăţi. Cinci guinee. Am dat de-o meserie nenorocită.

Îmi cercetează faţa timp de o clipă, cu seriozitate.

— Asta te urîţeşte.

— Aşa mi s-a şi spus.

— De către o fată ?

— Care alt gen de fiinţe se îngrijeşte de mine ?

Rămîne tăcută, în vreme ce încearcă să retrăiască în gînd seara pe care am petrecut-o.

— Va să zică, p'înă la urmă tot te-ai dus la petrecerea de la Weaver ?

— Da.

— Arăţi bolnav. N-ar fi trebuit să ieşi în seara asta. Au spus la radio, după ce au dat ştirile, că ai părăsit terenul, dar că te-ai întors din nou după cîteva minute. Nu mă gîndisem că e ceva serios... Dacă răceşti la gingii, dai de naiba.

— Şi asta mi s-a spus, şi încă multe altele.

— De către o altă fată ?... Nu pare să le fi îndepărtat lipsa dinţilor.

— Bineînţeles, nu mă plîng... Ce să fac cu jucăriile astea ?

— Le iau cu mine şi o să li le pun în ciorapi.

— Am aici şi darul pentru tine. Vrei să-l vezi acum ?

Îşi aruncă repede privirea cercetătoare în jurul odăii.

— Unde e ?... Nu, nu-mi strica surpriza.

Sting lumina şi ne urcăm sus.

— Dumnezeule, nu m-aş fi gîndit vreodată că ai fabricat bombe !

Rîde, şi cînd ajungem pe palier o întreb :

— De ce nu vii să te culci cu mine ? O să fie frig şi am nevoie de cineva să mă îngrijească. Ştii doar că mămiţica face întotdeauna nani cu Moş Crăciun.

Se opreşte cu mîna pe clanţa dormitorului ei, apoi o trece peste zugrăveală.

— Fie, îmi spune. Dar bagă de seamă, doar pentru că e Crăciunul.

PARTEA A DOUA

AM PRÎNZIT pe terenul de depozitare care dă spre rîu şi am stat pe digul de beton. Un şlep se tîra prin apa de un cărămiziu închis, stîrnind un fel de spumă ca de bere răsuflată. Curentul iscat de elice trecea bubuind peste pietrişul albiei. Luntraşul prinse mînerul cel lung al cîrmei de ochiul unei frînghii şi aruncă o găleată în dîra de curent din urma vasului. O lăsă cît o lăsă în voia apei, după care o trase la el sus şi, înşfăcînd-o de toarte, o răsturnă peste coverta îngustă. Apoi se întoarse la cîrmă şi o strînse deoarece şlepul începea să se clatine.

Asta era un obicei de care mă molipsisem de pe la Anul Nou încoace : să iau masa de prînz în curtea depozitului. Mai veneau vreo cîţiva de prin ateliere şi laboratoare şi se aşezau printre mormanele de oţel şi de fontă brută, sau jucau fotbal într-un mic spaţiu liber în faţa biroului de pe terenul de depozitare. Aceia dintre vîrstnici care nu lucrau de mult timp în întreprindere îşi îmbucau gustarea şi apoi nu găseau nimic alta de făcut decît să privească îndelung înceata scurgere cafenie a cursului de apă, de parcă ar fi fost singurul lucru mai prietenos care li se înfăţişa

cît puteau vedea cu ochii. Azi însă aerul era rece şi tăios, spuma era azvîrlită la înălţime mare peste ecluza de pe cealaltă parte a rîului, iar duhoarea uzinei plutea ca o pîclă groasă. După cît îmi puteam da eu seama, eram singurul care ieşise în curte.

Am rămas mirat, văzîndu-l pe Weaver care-şi croia drum printre şirurile de grinzi metalice. S-a pomenit drept în faţa mea, înainte de a fi avut timpul să mă recunoască.

— Noroc... Arthur! mi s-a adresat el mai mult reflex.

Era prima oară că-l vedeam din ajunul Crăciunului. Am simţit însă o uşurare, auzind că tot îmi mai spune Arthur.

— Vii deseori să prînzeşti aici, afară? se trezi angajat în conversaţie.

— Numai de curînd. Cînd este vreme frumoasă.

— Cantina întreprinderii nu ţi-e destul de bună?

Ochii-i albaştri luciră, în vreme ce cuteza să zîmbească.

— Fac economii, i-am răspuns eu apăsat. Nu poţi şti niciodată ce-ţi aduce ziua de mîine.

Zîmbetu-i, şi aşa doar pe jumătate, îi pieri de tot. Cu podul palmei făcut căuş îndepărtă energic praful de pe digul de beton, îşi săltă pantalonii în dreptul genunchilor şi-mi făcu semn să mă aşed alături de el. Totul aducea a vechea lui simpatie pentru mine.

— Chiar voiam să stau niţel la o parolă cu tine, Arthur, începu el, şi-şi coborî privirea să vadă de nu i s-a atins cumva costumul de salopeta mea. După ieşirea aceea îngrozitoare a lui

Slomer, atunci de Crăciun, bănuiesc că ne-am simţit cu toţii niţel stînjeniţi. Adevărul e că nu-i un ins pe care să-l poţi primi într-o casă de oameni. Dar să lăsăm asta de o parte — eu unul sînt gata să dau uitării întreaga poveste, dacă poate să-ţi facă plăcere.

— Sînt bucuros să dau totul uitării.

El zîmbi din nou, cu seriozitate.

— Pot aşadar deduce că am şters orice urmă a neînţelegerii dintre noi ?

Aşteptă neclintit să-i confirm sau nu, apoi îmi întinse mîna. I-am strîns-o cît am putut de tare, aşa cum stăteam aşezaţi.

— Ce-ţi fac dinţii ? mă întrebă. Riley mi-a arătat nota de plată primită pentru ei. Destul de piperată. Sper că-ţi vin bine.

Îi zîmbii, şi el îi cercetă cu toată atenţia.

— Păi, arată cît se poate de bine !

— Lumea zice că arăt chiar mai tînăr, i-am spus.

— Aşa zice, Arthur ?

— Dumneavoastră ce credeţi ?

— Ei... N-am crezut eu niciodată că arăţi bătrîn. Astfel încît orice efect de întinerire îmi scapă, probabil. Tot ce-ţi pot spune este că nimeni nu-şi poate da seama că-s falsi.

Schiţă cu vîrful pantofului un cerc în praful metalic. Apoi trase o linie drept de-a curmezişul cercului.

— Mai era ceva, zice el. Tot în legătură cu prilejul acela nu prea fericit. Poate că n-ai auzit, dar poliţia se străduieşte să afle cine a şterpelit nişte bijuterii din dormitorul soţiei mele în noaptea aceea. În valoare de aproape patru sute de lire.

— N-am auzit.

— Ţi-am vorbit de asta doar pentru cazul că te întreabă cineva — aşa pentru a-şi face datoria — şi ca nu cumva să te simţi jenat. N-ai auzit nimic, zici, despre chestia asta ?

— Absolut nimic... În ce vreme a nopţii au fost furate ?

— Nu sînt nici eu sigur. De fapt, nu ne-am dat seama că lipseşte ceva decît a doua zi, în dimineaţa zilei de Crăciun, cînd doamna Weaver se pregătea să plece la biserică.

— Îmi pare rău, i-am spus eu fără convingere.

Am înţeles că atitudinea mea faţă de Weaver începea să aducă repede cu felul în care mă gîndeam acum la Johnson : ca la o cracă veştejită a tuturor ambiţiilor mele. Îmi venea să-l dispreţuiesc pe Weaver pentru că-i atît de naiv, pentru că are bani, bijuterii, o casă folosită de alţii. Duşmanii de care totuşi nu ducea lipsă erau, în ochii lui, doar cei care nu-i îngăduiau să fie bun cu ei. „Vreau să ajut pe toată lumea" — asta era lozinca lui, şi ea trezea de îndată bănuieli în mintea oricui : prea era frumos ca să fie şi adevărat.

— Ceea ce mă doare cel mai mult, îi dădea el cu gura, nu-i pierderea lor, ci faptul că cineva dintre cei care au venit la serată trebuie să le fi luat. Ţii minte ce-a spus Slomer despre lipsa mea de încredere şi mai ştiu eu ce... Mă rog, exact cîtă încredere se cade să avem în oameni ? Nu se pot mulţumi să-ţi scoată jumătate din ţiglele de pe acoperiş şi să-ţi distrugă mai tot ce le iese în cale, trebuie să ţi fure şi bunurile. Te

întreb, Arthur, oare cum se cuvine să ne purtăm cu oamenii ăştia ? Dacă-i tratezi ca nişte măgari, aşa cum te tratează şi ei, vine careva de soiul lui Slomer şi se plînge că nu eşti uman ; iar dacă-i tratezi ca pe nişte fiinţe omeneşti, se năpustesc asupră-ţi şi te calcă în picioare.

— Ţiglele vi le-am scos eu, i-am declarat. Sînt gata să plătesc pentru paguba pricinuită. Recunosc de asemeni că ar fi trebuit să vă spun mai devreme.

— Îmi pare bine că mi-ai spus, *totuşi,* Arthur, deoarece o ştiam dinainte. Poliţia credea că hoţul intrase prin efracţie pe calea aceasta, deşi nu ştiu cum dracu le-a putut da prin gînd că cineva ar fi avut neapărat nevoie să intre prin efracţie în seara aceea. Săracul George a fost cel care a explicat ce se întîmplase — ai fost încuiat în cameră, ne-a spus el.

L-am ascultat cu atenţie, în vreme ce-mi arăta că luase hotărîrea să treacă peste toată afurisita aia de tărăşenie şi-mi spunea că ar trebui să dăm uitării toată chestia, de la început la sfîrşit. Nu părea sincer. Cînd am stăruit să plătesc pentru ţigle, nu s-a opus. Mi-a pomenit de faptul că George Wade se înapoiase la ora două dimineaţa ca să-şi caute cîinele.

— Şi l-a găsit ? întrebai.

— Nu. Johnson a dat de el a doua zi dimineaţa, cînd a venit să cureţe grădina... care semăna cu un adevărat cîmp de luptă. Moartea cîinelui aceluia ar fi fost pentru mine ultima picătură ce umple paharul. Oricum, bietul animal arăta ca vai de el cînd l-a găsit Johnson. Ştii cît e de ataşat de săracul George. Totuşi,

ciudat că Maurice i-a dat drumul așa... Dar ăsta-i Maurice. Bun numai ca să nu stea locului. Băiatul ăsta n-a gîndit niciodată cu scăfîrlia.

Un alt șlep cărînd cărbuni trecu pe lîngă noi, puțin ridicat deasupra nivelului apei, îndreptîndu-se către centrala electrică. Duduitul motorului său era acum singurul zgomot care se auzea de-a lungul rîului. Dădea apa în lături de parcă ar fi fost doar o pînză cauciucată, care ba se încrețea în cute groase și adînci, ba se surpa. Deasupra spumei gălbui se roteau doi pescărușI albi.

— Nu-l cunoșteai pe Slomer dinainte ? mă întrebă Weaver nepăsător, dar insinuant.

— Nu.

— Părea... cum să-ți spun ?... (Își pipăia bărbia, ca și cum ar fi fost mirat.) ... Foarte intim cu tine, adică în felul în care-ți vorbea... M-am întrebat dacă nu-l mai întîlnișeși altcîndva.

Se uita de cealaltă parte a rîului, la feluritele baloturi de lînă — galbene, roșii, albastre, stivuite și depășind marginile marilor cărucioare de lemn pe care erau încărcate.

— Ce părere ai despre Slomer, Arthur ?

Zîmbea, însă expresia-i serioasă nu se schimbase.

— Mi s-a părut destul de deștept... Nu pot spune sigur.

— Nu ți-e simpatic ?

— Nu cred să-i pese lui de simpatia cuiva. Poate că a suferit și de aceea este așa.

— Dacă-i adevărat, apoi nu încape îndoială că face tot ce-i stă în putință ca să se mențină în starea în care se menține.

Weaver îşi frecă buza de sus cu degetul arătător, atît de îngrijit.

— Mi s-a părut ciudat, glăsui el, felul în care i-ai plăcut.

— Eu am avut impresia că se joacă doar cu mine. M-am simţit ca un fel de cogeamite manechinul de cauciuc, pus acolo ca să-l poată el boxa în voie.

— Va să zică, asta-i impresia pe care ai avut-o, rezumă el uşurat, aproape surîzînd.

— Dar n-o credeţi, am adăugat.

— Lasă-mă să-ţi vorbesc deschis, Arthur. Au fost unele momente, sînt gata s-o recunosc faţă de tine, cînd am încercat, ca în noiembrie trecut, să-ţi pun beţe-n roate — adeseori pentru binele tău, aşa cum îl înţeleg eu. Ai putea crede că ţi-am purtat vreo pică personală de m-am purtat astfel... ei bine, se prea poate ca şi ceva de felul ăsta să-mi fi influenţat judecata. De fiecare dată însă cînd am propus să te înlocuim cu McEwan, m-am văzut pus în minoritate. Am fost, dacă vrei s-o iei aşa, convins să-mi schimb atitudinea. Şi erai într-o pasă rea atunci. De cele mai multe ori, „convingerea" aceea pornea de la Slomer. Nu de la el personal, înţelegi tu. Dar totuşi de la el, de la oameni care ştim cu toţii că reprezintă vederile lui în comitet. Ei bine, pune-te şi tu în situaţia mea, ce-ai fi fost pornit să crezi ?

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi, i-am răspuns, şi-i urmăream uşorul tremur al mîinilor. Dar tot cred că, în ceea ce mă priveşte, eu mi-am făcut datoria faţă de echipă în orice moment.

— A, nu spun că nu ţi-ai făcut-o. (Îşi ridică mîna dreaptă, cu degetele răsfirate ca nişte cărţi de joc). Nu spun eu cîtuşi de puţin una ca asta. Nu dau vina pe tine, Arthur. Nu mă înţelege greşit. Încercam doar să-ţi atrag atenţia asupra unui semnal de alarmă.

Gîndul mi s-a dus dintr-o dată la Ed Philips şi la semnalul *lui* de alarmă. Nu-mi puteam aduce exact aminte care anume.

— Ceea ce vreţi să spuneţi, i-am explicat eu, este că socotiţi a avea un fel de drept de proprietate asupră-mi, în ceea ce priveşte soarta mea în mîinile comitetului aceluia şi că nu vă place să vă fie luat acest drept.

Nu mi-a răspuns. Poate că nu se aşteptase să-i vorbesc atît de pe şleau şi asta l-a întărîtat.

— Aveţi cumva de gînd să-mi daţi de înţeles că m-aţi purtat în cîrcă ? reluai.

— Ştii prea bine că ai fost *cu adevărat* purtat în cîrcă, mi-a răspuns acru. Mi-ai fost simpatic, Arthur, cîndva. Da, eu te-am dus în cîrcă. Eu şi nu altul, încă de la început.

— Şi credeţi că sînt pe cale să-mi reiau libertatea.

Eram supărat foc pe el, supărat foc că-mi îngăduie să-i vorbesc astfel, că-şi dă atîta silinţă ca să-şi dea arama pe faţă, că vine să-mi propună să fim prieteni şi că, acum cînd crede că Slomer mă atrage de partea sa, îmi aduce aminte cît îi datorez şi cît de bucuros fusese să mă îndatorcze. Ca toţi bărbaţii efeminaţi, exagera totul peste măsură. Atît Weaver cît şi Slomer mi se păreau a fi nişte proiecte răsuflate : Weaver, datorită poate firii lui bune, era pe cale de a

fi acaparat de alţii ; Slomer se lupta să-şi păstreze religia — adică organizaţia — intactă. Păreau amîndoi pe punctul de a-şi pierde preponderenţa ; — şi atunci comitetul avea să ia el hăţurile în mînă.

— Nu cred că-ţi dai seama cît ajutor ţi-a fost acordat, Arthur, îmi spuse. Cred că ăsta-i tot miezul chestiunii.

— Eram convins că merit ceea ce mi s-a acordat, iar dumneavoastră credeţi că nu. Sînt şi eu convins că ăsta şi nu altul e tot miezul chestiunii. Dar bine, sînt un bun jucător ori ba ?

— Altceva nu mai am de adăugat, mi-a răspuns Weaver pe un ton de fată mare supărată. Nu încerca să te bagi prea departe în aceste chestii — asta-i tot ce am de spus.

Şi dus a fost, mai înainte ca să mă fi putut gîndi la o replică. Avea un fel de mers, scurt, sclifosit. Şi-un spate mic.

Am rămas aşa locului şi-am vorbit cu funcţionarul de la depozit despre porumbeii lui, pînă ce a sunat de reluarea lucrului.

De schimbat faţă de mine nu s-a schimbat numai Weaver. Din senin, a întors şi doamna Hammond foaia. Ieşisem la plimbare cu maşina într-o duminică după-amiază, cînd deodată ea izbucni :

— Nu te-ai gîndit să cumperi un televizor ?

Văzînd că mă uit mirat, continuă :

— Doar n-oi fi avînd ceva împotriva televizoarelor ?

— Am fost surprins că mi-ai pus această întrebare, i-am explicat.

— Am ştiut eu c-ai să vorbeşti aşa.

Îşi zîmbi :

— Dar dacă ne-o putem permite, de ce n-am face-o ?

— S-ar zice că uiţi ceva — că şezi în zece televizoare şi că eşti îmbrăcată cu alte două, i-am răspuns.

— Devii cam îndrăzneţ. Probabil că te gîndeşti la maşină şi la paltonul de blană. Dar n-am voit să par lacomă sau mai ştiu eu cum.

Paltonul de blană i-l cumpărasem de Crăciun, la preţul de cost, de la un negustor care era un suporter al meu, dar nu se dădea omul chiar în vînt după mine. Îmi luase şi ceva timp şi oarecari eforturi ca să-l conving că a mă cunoaşte pe mine face mai mult decît profitul tras de pe urma unui palton. Reacţia doamnei Hammond faţă de palton, în dimineaţa de Crăciun, fusese mai întîi uimirea şi lăcomia firească, apoi refuzul net, cu aerul unei martire, şi în sfîrşit acceptarea fără nici o tragere de inimă. Nu încăpea îndoială că era mîndră de el şi că-l trata ca pe o adevărată fiinţă vie.

Acum însă mi-o trînti pe neaşteptate :

— Păi, sînt o femeie întreţinută, Arthur. Nu te poţi aştepta să mă port altfel.

— Ferească Dumnezeu ! am oprit-o. Dar înţeleg ce vrei să spui.

— Ei dacă-i aşa, n-ar trebui să te miri că-ţi vorbesc pe şleau.

— Da, ai dreptate... Dar nu văd la ce ne foloseşte.

— Vrei să spui la ce-ţi foloseşte ţie. Ceea ce nu vezi însă e că, dacă te amesteci în tărîţe, te mănîncă porcii. Oamenii au şi ochi, s-o ştii.

Nu puteam înţelege de ce-mi spune toate acestea şi am socotit că cea mai bună soluţie sau calea cea mai scurtă de a pune capăt întregii tărăşenii era s-o plesnesc pe loc. I-am tras una zdravănă peste faţă şi am vrut să-mi cer scuze cînd am zărit urma pe care i-o lăsasem.

Am călătorit mai departe în tăcerea care se lasă după cîte o astfel de întîmplare. Copiii stăteau ţepeni, drepţi ca lumînarea; apoi Ian începu să plîngă şi, după el, Lynda.

— Te simţi în tărîţe? am întrebat-o eu.

— Ce părere ai?

Am ajuns pe creasta unui deal şi apoi am luat-o în jos printr-o pădure desfrunzită. Am observat că peste noapte căzuse nitică zăpadă şi că îngheţul o păstrase pînă în clipa aceea. Un soare alb o zdrenţuia acum în fîşii: se vedea printre crăpături pămîntul cafeniul şi iarba întunecată.

— Eu unul nu mă simt în tărîţe, i-am explicat. Mă întreb care-i deosebirea.

— Deosebirea, îmi spuse ea după cîtva timp, este că eu tot mai sînt obişnuită cu cinstea. Este, nu ştiu cum naiba, singurul lucru de care nu m-am putut descotorosi.

— Ţi-am vorbit despre ce *simt* eu. Tu-mi vorbeşti despre ce se vede — despre ce gîndesc oamenii ceilalţi văzînd ce văd.

— Mi-ar plăcea să mă simt curată, asta-i totul.

Şi adăugă, cu o ciudată reticenţă:

— Nu vreau să te supăr, Arthur. Ai şi tu simţămintele tale, ca oricare. Dar mi-ar face plăcere să mă port corect.

— Crezi că ar trebui să am aceleaşi simţăminte ca şi tine ? Asta vrei să spui ?

— Nu-i nevoie să-mi spui cum arată lucrurile, privite dinafară. O maşină... şi eu într-un palton de blană. Trăiesc în aceeaşi casă cu tine. Înţelegi acum ce vreau să spun ? E absolut firesc să încerc simţămintele pe care le încerc.

— Mie nu-mi pasă ce cred oamenii, i-am răspuns. N-ai nevoie să le dai nici o atenţie, aşa încît de ce te frămînţi ?

— Nu vorbeşti după cum ţi-i cu adevărat gîndul. Îţi pasă şi ţie de ce cred suporterii tăi, de ce spun oamenii cînd îţi spun cît de bun jucător eşti. Ia gîndeşte-te la mutra pe care o faci cînd vii de la cîte un meci în care n-ai jucat bine. Spargi tot ce-ţi iese în cale. Te foieşti prin casă ca un turbat. Şi astea toate doar pentru că ţi-a scăpat o minge sau mai ştiu ce atunci cînd nu trebuia. Îţi priveşti mereu trupul în oglindă. Ia gîndeşte-te cum stai şi cum boxezi de unul singur în faţa oglinzii — şi cum te urmăreşti cu coada ochiului. Nu-mi spune tu mie că...

Răsufla anevoie ; se simţea jignită ; urma vînătă ce i-o lăsasem la tîmplă şi pe obraz luase o mai întunecată şi mai rea culoare, care dădea feţei o nuanţă mai palidă.

— Nu eşti drept cu mine, Arthur. Spui şi tu tot ce-ţi trece prin minte — ca să mă faci să-mi dau seama că s-ar cuveni să-ţi fiu recunoscătoare.

...În ochi îi luceau lacrimile, dar și le stăpînea. Și ochii îi scăpărau flăcări.

— Oamenii ăia care zici că ne urmăresc — nu-mi pasă mie de ei. Zău așa, că nu-mi pasă. Așa încît n-ai dreptate. Niște porci — și eu nu le dau nici cea mai mică atenție. N-au decît să se ducă să se spînzure...

— Leit Arthur. Nu știi altceva decît să faci tărăboi. Oricine îți stă în drum — dai cu el de pămînt. Oricine nu-ți mai e de folos — îl arunci pur și simplu la gunoi. Nu știi decît să *te folosești* de oameni. Mă folosești și pe mine. Nu te porți cu mine... cum s-ar cuveni. Nici nu-ți dai seama cum te porți cu oamenii. Ia gîndește-te bunăoară cum te porți cu bietul Johnson. Era o vreme cînd te țineai scai de el.

— Asta-i bună! Tu ești cea care ai făcut să se rupă orice legătură între Johnson și mine.

— Eu am făcut! Eu n-am făcut săraca de mine, nimic. Nu poți da vina pe mine în chestii de-astea. N-am avut nici un amestec. Am spus doar că nu-mi face plăcere să-l aduci în casă la noi. Nu-mi plăcea omul. Dar n-am avut nici în clin nici în mînecă cu ce-ați simțit voi unul pentru altul.

— Orice ai spune acum, adevărul e că m-ai atîțat împotriva lui.

— N-am făcut absolut nimic, o ține ea una și bună mai departe, cu calm, îngăduind în sfîrșit lacrimilor să i se prelingă din ochi.

Apoi îl luă pe Ian și și-l așeză pe genunchi.

— Nu lipsește mult, și-ai să dai vina tot pe mine că nu joci nici rugbi așa cum ai vrea.

Ieşind din pădure, am accelerat în dreptul unui rezervor de apă. Apa avea o pojghiţă subţire de gheaţă şi pe un deal, de cealaltă parte a drumului, un roi de copii încercau să se dea cu săniuţa pe zăpada care începuse a se topi.

— De ce o tot ţii aşa ? am întrebat-o. Am încercat să mă port tot timpul faţă de tine cu atenţie. Nu pari să preţuieşti însă cîtuşi de puţin ceea ce am făcut.

— Nu-i nevoie să-ţi spun de ce. Sînt o mamă.

— Dacă ai de gînd să vezi lucrurile aşa, cum te poţi aştepta ca Lynda şi Ian să le vadă altminteri cînd vor fi mai mari ? Nu-ţi pasă ce gîndesc despre noi ?

— Ba, desigur că-mi pasă, îmi răspunse cu glas mohorît. Dar bănuiesc c-ai să mă părăseşti în curînd.

Am simţit că, împotriva voinţei sale, încerca mereu să mă jignească. Faţa ei părea a-mi spune că nu are această intenţie, dar ceva o îmboldea dinlăuntru şi atari ciocniri între noi se iveau aproape ori de cîte ori ne vorbeam unul altuia. Iar eu nu găseam nimic altceva mai bun de făcut decît să-i arăt din ce în ce mai clar că doresc să mă bizui pe ea ; însă ea îi tot da 'nainte. S-ar fi zis că o parte din ea ar vrea să-i cer sprijinul, în vreme ce partea cealaltă se îngrozea de o astfel de răspundere. Îi era teamă să se angajeze, aşa încît tot continua să mă respingă, chinuindu-se şi pe ea tot atît de mult ca şi pe mine şi ridicînd între noi un zid de foc şi de suferinţă pe care nici unul din noi nu se pricepea să-l ocolească.

Maşina se scutură din toate încheieturile, ceva din ea zăngăni şi se desprinse cînd trecurăm în viteză peste un pod cocoşat care se înălţa dincolo de rezervorul amintit. Maşina continuînd să înainteze însă, nu am crezut necesar să opresc. Dar am încetinit ca să trecem prin sat. Cînd am urcat coasta de cealaltă parte a văii, am zărit iarăşi nişte copii cu săniuţe. Lynda şi Ian încetaseră a plînge, spre a-i urmări şi ei cu privirea. Trecurăm pe la poalele dealului prefăcut în săniuş. Era un morman de zgură veche, în spatele căruia se afla scheletul unei mine de cărbuni părăsite.

— Acum aud pentru prima oară că am de gînd să te părăsesc.

— Vine mereu şi o primă oară.

Mi-am adus aminte ce spusese Weaver, în seara cînd mă condusese acasă după angajare. E de mirare cum oamenii ăştia morţi îţi tot ies în cale! Eric, oricine o fi, oricine fusese, stătea nu *între* noi, ci *îndărătul* ei.

— Nu-ţi dai seama ce spui? am întrebat-o. Nu-ţi dai seama ce faci? Pîngăreşti tot ce-i între noi — terfeleşti tot ce-i de preţ. Lucrurile ar putea fi exact pe dos, doar dacă nu te-ai împotrivi.

— Nu spun că, la urma urmelor, ceea ce e între noi nu-i de nici un preţ, vorbi ea, cugetînd cu neîndemînare, vorbind cu greu. Orice lucru are preţ. Dar poţi oricînd vedea cînd ceva e de calitate proastă. Poţi să-ţi dai întotdeauna seama cînd un lucru nu preţuieşte nici două parale.

— N-am crezut niciodată că legăturile între noi fac parte dintre astfel de lucruri fără preț.

Și n-am mai vorbit nimic cîtva timp.

Apoi i-am spus :

— S-ar zice că vrei să mă încurc cu o altă femeie.

Rîse.

— Nu-i nevoie de ajutorul meu. După cîte aud, nu duci niciodată lipsă de fete — nici tu nici Maurice ăla al tău.

— Crezi că mă culc și cu alte femei ?

— Să cred ? Nu cred... Doar nu m-oi socoti chiar atît de naivă.

— Dacă ești convinsă de asta, de ce mai rămîi cu mine ?

— Nu m-ai auzit văicărindu-mă vreodată.

— Și nu-ți pasă că am de-a face cu alte femei ?

— S-ar putea să-mi pese.

Lacrimile i se uscaseră. Urma palmei mele tot îi mai îmbujora obrazul, și i se alăturaseră două picături prelinse din ochi.

— Nu sînt eu aceea care să se văicărească.

— Pentru că nu ai de ce te văicări. N-am avut de-a face cu nici o altă femeie.

Rîse, așa cum știa ea să rîdă. Un rîs scurt și gîfîit.

— Maurice ăla al tău ; pun rămășag că nu vede lucrurile tot așa.

— „Maurice ăla al tău" — de ce-mi tot arunci cu „Maurice ăla al tău", cu „Johnson ăla al tău ?" Maică-mea e la fel : „doamna Hammond aia a ta..."

— Parcă o şi aud vorbind aşa. Mi-o închipui cum nu se poate mai bine. Pun rămăşag că mai-că-ta era la fel ca mine, cînd era mai tînără.

— N-are nici un rost să discutăm asta. Greşeşti atît de total în toate privinţele, încît nu văd ce-aş mai putea spune.

— Mă rog, nu spune nimic — nici nu vreau să discut. Nu mai adăuga nici un cuvînt.

Am lăsat geamul maşinii în jos ca să intre înăuntru aer rece.

— Dacă aş opri maşina, am întrebat-o, dacă ţi-ai scoate paltonul de blană şi-am coborî cu toţii să ne întoarcem pe jos, crezi că te-ai simţi mai curăţită de tărîţe ?

— Nu. M-aş simţi numai neroadă. Cum de-ar putea asta să schimbe ceva ? Leit Arthur : fapte mari, excepţionale. Ţi-am spus-o, Arthur. Poţi îndruga cîte vorbe vrei, tot impresiile sînt cele care contează cel mai mult pentru tine. Îţi place să faci impresie, să pari grozav şi crezi că dai gata lumea toată.

— Dar te supără planul. Te supără ideea că vei avea de mers pe jos atîţia kilometri.

— Desigur că mă supără. Copiii s-ar alege cu o răceală de moarte, chiar dacă noi n-am păţi nimic.

— I-aş putea înfăşura într-o pătură. De altfel, vremea se încălzeşte.

— Şi să-i duci în braţe ? Crezi că dacă o faci pe martirul schimbi ceva ? Ţi-am mai spus-o. La asta mă gîndesc atunci cînd îţi spun c-ai să te duci în curînd şi ai să mă părăseşti. O să ţi se pară că e singura cale de a ieşi din tărîţe.

— Nu mă simt în tărîţe.

— Asta înseamnă că mai rămîi cu mine încă o săptămînă. Nu vreau să mai discut. O să-mi vină, oricum, ceasul prea devreme.

Se potoli niţel, pentru că începu să le arate copiilor locurile pe unde treceam şi n-am mai vorbit pînă ce n-am ajuns la creasta de la castelul Caulsby, de unde ni se desfăşura în faţa ochilor priveliştea oraşului.

— Nu pari să înţelegi motivul ce m-a împins să fac toate lucrurile acestea pentru tine, i-am spus.

Şi dintr-o dată mi-am dat seama că mă purtam întocmai ca Weaver, cînd se văicărea în chip de fată mare.

— Ba înţeleg, da, cum nu se poate mai bine. Le-ai făcut ca să-ţi dai ţie impresia că eşti bun, ca să te simţi tu mare şi tare — căci doar ştii cît de mult îţi place să te simţi mare şi tare.

— Va să zică, ăsta-i motivul ?

— Nu ştiu... Dar, desigur, în sinea ta îţi spui : cine mai e ca mine, ţin o văduvă şi doi plozi pe deasupra. Sînt un erou, ce mai încoace şi-ncolo. Bun băiat trebuie că sînt, de vreme ce fac eu o atare scofală. Ei tustrei depind de mine. Şi unde mai pui, că *de fapt* n-am nici o obligaţie !

— Aşa crezi oare că gîndesc despre tine ?

— Ştiu eu ce gîndeşti. Am mai trăit cu un bărbat.

— O să te simţi deci fericită cînd o să-ţi cumpăr un televizor ?

— N-o să mă plîng. Lumea se aşteaptă să trăim pe picior mare.

Îmi observă expresia şi zise :

— Am trecut de timpul cînd mă puteam bucura de ceva şi, mai mult decît atît, am trecut şi de timpul cînd putea să-mi fie milă de mine din pricina asta. Dar trebuie să recunosc : m-ai ajutat. Probabil că m-ai ajutat tot atît de mult ca şi pe copii. Dacă nu mi-ai fi ieşit în cale, cred că mi-aş fi pus de mult cenuşă-n cap.

— Credeam că începi să fii fericită.

— Fericită ! Aş avea ceva de spus în privinţa asta, dar e mai bine să tac.

— Dă-i drumul. Spune orice. Nu-mi pasă, aş fi curios să aud totul.

— O să auzi tu, n-avea grijă. E ca o boală căreia n-ai ce-i face. Oricum, cu plimbarea asta am grăbit lucrurile.

— Dacă-i aşa, o să cumpăr televizorul... O să-l poţi vinde, cînd o să plec eu.

— Da, vorbi ea serios, ca şi cum multe ar fi cele pe care nu le ştiam, ba şi mai multe cele ce nu mi le putea spune.

Prin martie, toate acestea au coincis cu o uşoară schimbare în obiceiurile ei. Am văzut că se lasă mai pe tînjeală. M-am înapoiat acasă de la lucru într-o seară şi am găsit-o şezînd la măsuţa la care ne bem ceaiul ; fuma. Rîse, văzîndu-mi mirarea, şi-mi întinse ţigara să trag şi eu un fum.

— Dacă e ceva ce nu-mi place, vorbii eu, apoi e o femeie care fumează.

— Şi de ce n-ar fuma şi femeile ? îmi răspunse, trăgînd din ţigară cu neîndemînare şi rîzînd, în vreme ce scotea vălătucii fumului pe gură.

— Pare obscen.

— Ei, obscen! Înţeleg. O facem pe boierii... şi nici că se poate om mai nimerit să vorbească despre boierie.

— S-ar putea să fiu nimerit al naibii.

— Oricum, flăcăule, nu fumez decît în casă. Simt nevoia unei destinderi.

După o săptămînă, fuma în curtea din spate şi am putut vedea că mai mulţi luaseră aminte la asta. A doua zi, era într-o sîmbătă dimineaţă, am întîlnit-o prin centrul oraşului cînd eram cu Maurice. Îi tîra după ea pe Lynda şi pe Ian şi era încărcată cu un coş şi cu un sac de carton; ţinea înfiptă în colţul gurii o ţigară.

— Arăţi ca vai de capul tău, i-am spus. Dacă vrei s-o faci pe tîrfa, măcar fă-o la tine acasă.

M-a privit ţintă o clipă, fără a se uita la Maurice. Căutătura ochilor, adîncă pe sub sprîncene, părea că spune că o trădasem. S-a aplecat, şi-a strîns ţîncii aproape de ea şi a întins-o mai departe.

— Va să zică, asta ţi-e doamna Hammond, constată Maurice.

— O vezi pentru prima oară?

— Da, mi-a răspuns el aproape oftînd şi dînd din cap către mine. De ce i-ai vorbit aşa, Art?

— Nu-mi place s-o văd fumînd.

— Ce-i cu tine, măi băiete? N-ai fost aşa pînă mai de curînd. Nu-mi vine în gînd nici o cloaţă din cîte cunoşti tu care să nu fumeze.

— Tocmai la asta mă gîndesc şi eu. Ea e singura care nu fumează. Şi vreau să rămînă aşa mai departe.

— Dar nu-i un cîine pe care să-l fi dresat sau cumpărat, mi-a întors-o Maurice. N-ar trebui să-i trînteşti astfel de vorbe. Te porţi cu ea ca şi cum ar fi proprietatea ta.

— Aşa şi este în momentul de faţă. Şi nu-i place.

Dinţii lui mărunţi, obraznici, se arătară într-un surîs. Mi s-a părut că-şi rîde de mine. Am intrat la Club.

De dincolo de tejghelele cu dulciuri, portarul — în uniforma veteranilor de război — ne-a văzut venind şi s-a pregătit să ne deschidă uşa fumoarului.

— Domnul Middleton a spus că vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră, domnule Braithewaite, şi cu dumneavoastră, domnule Machin, ne întîmpină el.

— Ce s-a întîmplat ? făcu Maurice. Vrea o maşină nouă ?

Portarul schiţă un surîs şi-mi aruncă peste creştetul prietenului meu o privire ce exprima părerea de rău.

Înăuntru am dat de obişnuitele celebrităţi — directorul regional şi contabilul şef regional al Regiei Cărbunelui, candidaţi conservatori propuşi dinainte şi după război, profesorul de tîmplărie de la şcoala elementară, secretarul primăriei. Fiecare avea cîrdul său de complici şi de agenţi. Tocmai la capătul celălalt al camerei stăteau cîteva vechi vedete ale sportului, azi daţi uitării, toţi mari şi graşi, un amator de box foarte suspect, şi un mănunchi de suporteri, aleşi pe sprînceană. Şi primarul : Ralph Middleton.

Grupul lui Weaver pusese stăpînire pe mesele de lîngă uriaşul foc de cărbuni, iar Weaver îi făcu semn cu mîna lui Maurice de îndată ce intrarăm. Maurice se duse la el, apoi îl văzui pe primar trecînd la singura masă liberă şi chemîndu-mă să vin lîngă dînsul. Trebuie că rezervase masa.

— Ţi-a spus portarul ? mă întrebă el.

— Că vreţi să staţi de vorbă cu Maurice şi cu mine ?

— Văd că v-a spus.

Se înfăţişă un chelner şi Middleton comandă o cafea.

— Are de gînd să stea mult la masa aceea ? mă întrebă primarul.

— N-aş putea spune. Ştie că doriţi să staţi de vorbă cu el.

— Mă rog, trag nădejde că Excelenţa-Sa n-o să ne lase să aşteptăm. Ceea ce am de spus nu-i lipsit de importanţă. Pînă şi pentru cineva atît de important ca Maurice Braithewaite.

Arăta înghesuit şi furios şi-şi ţinea ochii aţintiţi asupră-mi, ca şi cum ori n-ar fi vrut să se uite la Maurice de cealaltă parte a camerei, ori aş fi avut eu la mine ceva ce-i aparţinea lui.

Am privit jur-împrejur la pereţii acoperiţi cu lambriuri de stejar şi la tavanul din grinzi, încercînd să evit căutătura neobişnuită a lui Middleton. Focul strălucea prin aerul îmbîcsit de fum, pe blazoanele şi mostrele de armuri care împodobeau încăperea. Tonul scăzut în care erau purtate conversaţiile, faptul că toţi cei cărora li se îngăduia să intre acolo erau trecuţi printr-o sită deasă, şi lipsa femeilor — făceau din sala aceea locul meu favorit de întîlnire din fiece săptă-

mînă. Numai că, de data aceasta, plăcerea-mi fusese stricată mai întîi de doamna Hammond şi acum de Middleton care, deodată, îşi schimbă expresia spre a-mi arăta că mă socoteşte răspunzător de întîrzierea lui Maurice.

— Du-te şi-i spune că-l chem, Machin, rosti în cele din urmă. Spune-i să vină acum, nu poimarţi.

Am traversat camera şi-am spus :

— Scuzaţi-mă, domnule Weaver, dar Middleton face bale la gură că Maurice nu vine să stea de vorbă cu el. Are nevoie de noi pentru ceva important. Chiar acum, zice.

— Aşaaa ?

Weaver îşi roti privirea în jurul camerei, plecîndu-şi şi săltîndu-şi capul, pînă ce dădu de primar, care în momentul acela semna pentru cafea în registrul de cheltuieli.

— Care-i baiul, Morry ?

— Nu ştiu, răspunse Maurice — şi-am ghicit numaidecît că ştia. Cît credeţi că se cuvine să-l las să aştepte ?

Mai înainte ca Weaver să-i fi putut răspunde ceva, am intervenit :

— Depinde de tine, Maurice. Stau eu cu el. Tot nu pot găsi altundeva un loc.

Şi m-am înapoiat.

— Are de gînd să vină ? mi se adresă Middleton peste aburii cafelei din faţa lui.

— Vine într-o clipă. Despre ce doriţi să ne vorbiţi ?

— Las' că afli tu, spuse el, şi ceaşca se lovi zornăind de farfurioară, cînd o ridică.

Maurice străbătu camera ca cea mai nevinovată adiere de vînt, aducîndu-şi cafeaua cu el. Începu să mestece în ea, pe cînd Middleton tot ne cerceta din ochi ba pe unul ba pe altul, aşa cum stăteam alături.

— Ni s-a spus că alcătuim laolaltă o priveliştе încîntătoare, rupse vorba Maurice.

Părea jignit de ceva anume. Eram sigur că ştie ce vrea Middleton.

Middleton răspunse însă cu un gest resemnat, şi apoi preciză :

— Nu găsesc nimic amuzant în chestia asta, Braithewaite. Ţi-aş fi recunoscător dacă ai binevoi să renunţi la ghiduşiile tale de şcolar, atîta vreme cît eşti cu mine împreună.

— Ce anume doriţi ? vorbi Maurice. Nu cumva să facem meciul de azi după-amiază pierdut, pentru cinci bătrîne ?

— Vreau să ştiu, rosti Middleton aruncîndu-şi dintr-o dată privirile asupra noastră, care din voi doi poartă răspunderea faptului că Judith, secretara mea, e borţoasă ?

— Dumnezeule din cer, răspunse, stăpînindu-şi rîsul, Maurice, asta-i tot ? Am crezut mai întîi că aţi cîştigat la pronosport.

— Nu-i o noutate pentru tine, zise primarul.

— Nu — sînt sigur că toţi din camera asta ştiu... Dacă-i vorba pe-aşa, Weaver tocmai dezvăluia secretul cînd am sosit şi eu.

— Eu nu ştiam nimic, zisei, şi încercai să-mi aduc aminte cînd o văzusem pe Judith ultima oară şi cum arăta.

— Aveţi în faţă nevinovăţia însăşi. (Maurice îşi flutură mîna înspre mine.) Asta ne scoate cel puţin pe noi doi, băieţii, din cauză.

— Nu văd cum, grăi Middleton liniştit. Din toţi prietenii ei numereoşi, eu unul tot cred că voi doi îl ştiţi pe cel pe care-l caut.

— De ce n-o întrebaţi pe ea ? propuse la repezeală Maurice. Bănuiesc totuşi că e în situaţia de a şti mai bine ca oricine. Vorba ceea, mămica le ştie pe toate.

— Deocamdată, asta-i o cale pe care nu vreau s-o iau. Mi-ar veni mult mai bine dacă mi-aţi spune voi.

— N-o cunosc atît de bine pe cît încercaţi s-o dovediţi, am intervenit eu. Iar dacă totuşi ceea ce spuneţi e adevărat, nu cred că ea ar dori să vă amestecaţi.

Middleton păru jignit, şi roşi.

— Poate că nu înţelegi cum stau lucrurile, Machin. Dar fapt e că eu am o anume răspundere faţă de Judith. Într-un fel sau în altul, port răspunderea oamenilor cu care ea se vede, a locurilor unde merge. Iar dacă acest cuvînt de „răspundere" nu înseamnă absolut nimic pentru tine, mie îmi pare rău. Am venit aici în dimineaţa asta ca să aflu adevărul. Şi voi doi sînteţi oamenii cei mai indicaţi să mi-l spuneţi.

— O, înţeleg situaţia în care vă aflaţi, vorbi Maurice. Vreau adică să spun că înţeleg ce-ar putea vorbi lumea : că aţi lăsat-o grea dumneavoastră.

Middleton nu răspunse pe loc. Apoi replică :

— Cu felul ăsta de a flecări nu ajungi nicăieri. S-ar putea să crezi că-s cam nerod că vorbesc astfel şi că nu vă pun întrebări. Dar Judith e fată bună. Nu vreau să dea de necaz — nici ea nici bărbatul care poartă răspunderea. Nu vreau decît să văd că lucrurile sînt luate cum trebuie, de la început. Înţelegi ce vreau să spun ?

Ne privi pe amîndoi cu atenţie.

— O ştiu pe Judith de cînd era în faşă, continuă el. I-am cunoscut părinţii dintotdeauna. Sînt cu toţii oameni pe care-i respect. Cred că mă aflu acum în situaţia de a le fi oarecum de ajutor... Nu degeaba m-am adresat întîi vouă. Sînteţi amîndoi, ca să spun aşa, suspecţii numărul unu. Nu sufăr de orbul găinilor, s-o ştiţi. Am văzut şi eu multe, adăugă el confidenţial, şi-am pus şi întrebări.

Îşi propti degetul arătător de unul din pereţii nasului.

Aştepta să spună Maurice ceva, poate să întrebe pe ocolite ce are de gînd să facă Middleton. Dar Maurice se mulţumi să se uite doar mai departe la primar, cu un fel de surîs de comandă, vag.

— Cît de adînc sînteţi vîrît în treaba asta, domnule Middleton ? încercai eu, cu glasul pe jumătate, întrebîndu-mă dacă lui Maurice nu-i pasă cine se alege bruftuluit. Vorbiţi cumva în numele Consiliului Municipal, ori ba ?

— Dacă te gîndeşti că vreau să muşamalizez lucrurile, atunci răspunsul e „da". Nu vreau ca fanaticii ăia ai sîmbetelor de la Primstone-Mecca să terfelească lucrurile şi să le afunde în noroi.

Dacă socoteşti că vreau să le folosesc eu însumi, ca element de scandal împotriva acelor *eroi* ai sportului care se lăfăie prin oraşul nostru, atunci să ştii că greşeşti. Mă gîndesc la toţi şi la toate şi vreau ca lucrurile să se petreacă discret şi să iasă bine pentru toată lumea. Înţelegi acum care mi-e poziţia, Machin ?

— Da... Tot ce vă mai trebuie e tipul cu pricina.

— Întocmai. Asta-i tot ce-mi mai trebuie.

Privea la noi amîndoi.

Maurice deschise gura să spună ceva, apoi o închise.

După care grăi :

— Pe cinstea mea, domnule Middleton, nu ştiu cum o să vă luaţi grija asta de pe cap.

Middleton se ridică în picioare şi-şi luă pălăria de fetru în mînă.

— Nu cred că mai are vreun rost să continui cu întrebările, hotărî el.

Tot mai era roşu la faţă, iar căutătura ochilor săi era îngrijorată şi febrilă.

— Nu-mi rămîne să vă spun decît la revedere. Şi noroc pentru adupă-amiază.

Ieşi păşind încet, ducîndu-şi instinctiv mîna la pălărie cînd trecu prin dreptul portarului în uniformă.

Weaver, care — uitîndu-se peste umărul vecinilor — urmărise toată scena, se ridică de la locul lui şi se îndreptă spre noi cu toată reticenţa şi lipsa de entuziasm care erau presupuse a caracteriza relaţiile noastre prezente.

— Ce s-a întîmplat, Morry ? întrebă el. N-ar trebui să te frămînţi — şi nici tu, Arthur — îna-

intea unui meci. Discuţiile astea ar trebui lăsate pe sîmbătă seara ori duminică.

Ştia care-i baiul lui Middleton şi credea desigur că n-are decît să turuie, ca să ne scape pe toţi de griji.

— Doar n-aveţi de gînd, exclamă el, să-l luaţi pe omul ăsta nebun în serios! E în stare să te îmbete cu apă rece. Dacă toţi semnalizatorii de la căile ferate seamănă cu Middleton, nu-i nici o mirare că păcătoasele celea de trenuri întîrzie mereu...

— Pare a crede, am intrat eu în vorbă, că ori Maurice ori eu sîntem taţii unui copilaş.

Îşi aţinti privirea asupră-mi, posomorît.

— Asta-i povestea ceia cu Judith... Circulă pretutindeni... Dar nu cred că-i lucru atît de grav, încît Middleton să umble să bage lumea în sperieţi.

Îşi trecu braţul pe după umerii lui Maurice, care însă — deprimat şi furios — se smuci, descotorosindu-se de braţul lui Weaver.

— Fără nervi, fără nervi, îl potoli Weaver, jignit de un astfel de gest care arăta o sfidare în public.

Şi-şi roti privirea în jur, să vadă cîtă lume observase incidentul.

— N-ai nici un motiv să te porţi astfel, Morry. Pentru numele lui Dumnezeu, vino-ţi în fire.

— Din pricina porcului ăluia de Middleton, explică Maurice. Îşi bagă nasul unde nu-i fierbe oala. Ar fi trebuit să-l învăţ eu minte.

Weaver se uită la mine, ca să-l scot pe Maurice din toanele rele care-l cuprinseseră.

— Ar trebui să iei aminte în ce fel te porţi cu Middleton, îl sfătui el. Ştii ce i s-a întîmplat acum trei ani ?

— Ce anume ? întrebă Maurice, ridicîndu-şi privirea şi nădăjduind să audă ceva din cale-afară de senzaţional.

— S-a despărţit de nevastă-sa. După două luni, nenorocita de ea a murit.

Maurice aşteptă, apoi zise :

— Ce-are a face asta cu mine ?

— Ei bine, îţi poţi închipui ce-a spus lumea. Nu încape îndoială că de atunci a tot stat la pîndă aşteptînd un prilej pentru a se dezvinovăţi, pentru a dovedi că nu-i el bărbatul acela rece pe care-l cred oamenii. Trebuie să recunosc însă că am fost mirat de felul cum s-a purtat la serata mea.

— Mda, desigur, şi de-aia n-ar trebui el să se mire, constată Maurice. Nu numai deputatul ăla s-a ţinut de Judith în seara aceea. Ci şi el însuşi.

— Ei, lasă, lasă, Maurice.

Weaver o luă în şoaptă, deoarece glasul lui Maurice începuse din nou să se ridice.

— Uite...

Dar cînd văzu faţa lui Maurice, cu privirea-i rece şi îndîrjită, se opri. Căută o clipă către mine, descumpănit, apoi ochii i se luminară dintr-o dată. Spuse :

— Singurul lucru pe care-l putem face, Maurice, este să vorbesc eu cu Middleton. Şi cu Judith însăşi.

S-ar fi putut, zău aşa, să fie gelos pe Middleton că organizează o cruciadă, însă acum că ve-

dea că există sorți să poată și el pune pe picioare una de-a sa, tot complexul de inferioritate îi dispărea. Ba mă și privi, ca și cum nu s-ar fi rostit niciodată vreo vorbă aspră între noi. I se oferea un minunat prilej de a fi gentil, generos, și-și trecu iarăși brațul pe după umerii lui Maurice, de data asta în chip ceva mai hotărît.

— Las' pe mine, Morry, zise el. Am eu grijă de toate.

Părea că nu se îndoiește de fel că răspunderea era a lui Maurice.

Am aranjat cu un negustor din Clubul Patronatului să-mi aducă televizorul acasă luni dimineața ; la prețul de cost. I-am dat un avans de zece la sută. Părea bucuros să-mi facă acest serviciu. I-am dat un autograf în albumul puștiului său. Ne-am dus apoi la rotiseria Hotelului Nord să luăm cîte o friptură la grătar.

Maurice a jucat bine în după-amiaza aceea. Mai bine ca aproape oricînd. Eu însă am jucat cum nu se poate mai prost și am fost întîmpinat în vestiar de un Weaver zîmbitor. Stătea în mijlocul aburilor, între două mormane de noroi și de tricouri.

— Nu înțeleg de ce te frămînți *tu*, Arthur.

Își reluase atitudinea degajată de la prima noastră întîlnire — numai zîmbet.

— Nu te mai necăji. Ai jucat îngrozitor azi. Noroc că știu măcar eu care-i pricina.

Îmi făcu semn cu ochiul, confidențial, și se duse să stea de vorbă cu Maurice.

În seara aceea Judith se afla la „Mecca". Părea niţel obosită, avea cearcăne pe sub ochi, dar juca teatru şi nimeni n-ar fi băgat de seamă dacă n-ar fi ştiut cu toţii că e însărcinată. Care dansa cu ea era urmărit îndeaproape cu privirea şi se ţinea niţel deoparte, ca să nu se atingă de pîntecele ei; barmanul avea chiar grijă să nu vorbească prea mult. Bărbaţii roiau în jurul ei. Mi-a trebuit un ceas pînă să pot fi singur cu ea. Ne-am sucit în mijlocul parchetului ticsit. Mă pomenii şi eu că am grijă să n-o strîng prea tare.

— Arăţi supărat în seara asta, Tarzane, îmi spuse ea, nădăjduind poate că o lăsasem mai moale. Aud că n-ai jucat prea bine azi după-amiază.

— Exact.

— Maurice a jucat bine.

— Îi e mai greu să nu joace bine. Dar nu de asta sînt eu supărat.

— Atunci, care-i povestea, Tarzane? Tot în căutarea femeii ideale? Care să fie proprietatea ta?

Mie, mai că mi se păru că zice *proprietăreasa* ta. I-am răspuns:

— L-am văzut pe Weaver pe teren, după meci. Nu mi s-a părut niciodată atît de fericit.

— Ei, şi?

— De la un timp încoace, ori de cîte ori îl văd fericit, nu-mi miroase a bine... Mă întrebam ce ţi-o fi spus azi după-amiază.

— Cine?

Arătă mirată. Ne-am oprit din dans.

— Nu l-am văzut de la Crăciun. Ştii, la serată, Tarzane. Cînd eram cu tine şi cu Mag.

— Spui minciuni deseori, Judith ?

— Ia te uită !

Încercă să se arate nerăbdătoare, şi ne-am apucat din nou să ne învîrtim în jurul parchetului de dans.

— Toată lumea de-aici ştie că Maurice te-a lăsat borţoasă. La ce bun să încerci să joci teatru ? Spune-mi, ce ţi-a povestit Weaver azi după-masă ?

Se desprinse din slaba mea strînsoare, o luă înspre uşă şi se făcu nevăzută la toaleta femeilor. Destul de multă lume se opri din dans să se uite după ea cum pleacă, întorcîndu-şi apoi privirea spre mine. M-am luat încet după ea şi am rămas s-o aştept în dreptul garderobei bărbaţilor din faţa ieşirii.

Prin gloata de pe parchetul de dans, Maurice se furişă spre mine. Faţa lui de un roşu aprins, de juma' de şmecher, exprima însă mînia.

— Ce te-a apucat ? se răsti la mine. Ce-i cu tine ? Weaver a spus că totul s-a aranjat. Te rog s-o laşi în pace.

— Vreau să ştiu cum s-a aranjat. Nu vrei să ştii şi tu ?

— Nu. Dacă a muşamalizat lucrurile, lasă-le baltă. Ştie el cum să-i ia pe oamenii ăştia. Nerod mai eşti, Arthur. Ai fi în stare să strici tot ce a făcut el. Pentru Dumnezeu, doar n-ai de gînd să te ţii de poalele ei cît timp e în condiţia asta ?

— Nu-mi place să ştiu că se trag sforile în spatele meu. Tu ai mai puţin de pierdut decît mine. N-am de gînd să mă aleg cu cine ştie ce caracterizare, fie şi-n glumă. Dacă aude doamna Hammond...

Tăcea, aşteptînd să-i dau mai departe cu problemele mele casnice. Mă privea cu un fel de uimire tulbure.

— De ce nu recunoşti c-ai rupt cuiul cu Judith? i-am spus. Ai pune capăt întregii tărăşenii. Ai făcut o greşeală... de ce n-o poţi recunoaşte? Mi-e scîrbă de tine, Maurice.

Mai aşteptă încă, să vadă dacă am terminat. Apoi:

— Pentru vorbele astea, Art, ţi-aş suci gîtul, dacă nu te-aş socoti drept prietenul meu.

Faţa îi scăpăra şi i se umfla de furie alcoolică. Mă prinse de reverele vestonului cu pumnii lui mici, ca de piatră şi încercă să mă tragă spre el.

L-am apucat de încheieturile mîinilor.

— Şi eu ţi-aş face întocmai, Maurice, i-am spus.

M-a ascultat atent cît am rostit vorbele acestea, ca şi cum ar fi auzit o mulţime de alte glasuri în acelaşi timp. Judith ieşi de la toaleta femeilor cu o prietenă.

Am privit-o amîndoi trecînd pe lîngă noi. Mi s-a părut o clipă că Maurice avea să se ducă după ea. Se clătină pe vîrful picioarelor. Apoi se lăsă jos pe tocuri şi-mi eliberă reverurile hainei. M-am sprijinit de perete.

— Mă duc să-i vorbesc, i-am spus lui Maurice. Vii cu mine?

S-a dat la o parte, să vadă dacă mă ţin de cuvînt. Nu m-a urmat. Cînd am ajuns afară, m-am uitat înapoi. Pierise de la intrare.

Am ajuns-o pe Judith din urmă în Market Street, lîngă City Centre. Ploua tare.

— Te duc eu acasă cu maşina, i-am spus. E parcată la „Mecca", în faţă.

— Nu doreşte să-ţi vorbească, spuse prietena ei, o funcţionară de la Secţia de Învăţământ.

— Tu cară-te, i-am spus. Am de vorbit cu domnişoara în particular.

— Ba nu. Rămîne aici, sări Judith.

— Ţi-am spus s-o ştergi, fetiţo. Dacă vrei să vezi ce se întîmplă, du-te şi stai după colţul străzii.

— Rămîne aici, Tarzane. Nu vreau să stau de vorbă cu tine.

— Dacă nu-ţi pot vorbi, i-am spus, atunci poate că e mai bine să vin la tine acasă.

Prietena ei era numai ochi şi urechi. Sosi autobuzul şi Judith nu schiţă nici o mişcare.

— Ce facem, Judy, nu mergem ? o întrebă prietena ei, cu faţa udă de ploaie.

— Vorbele pe care mi le-ai spus dovedesc că eşti un măgar, mi se adresă Judith.

— Dacă te întorci la „Mecca", putem să ne urcăm în maşină şi să stăm de vorbă.

— Nu. Nu merg nicăieri cu tine.

— Nu putem să ne ciorovăim în stradă. Începe să simt ploaia. Hotărăşte-te repede. Ori vorbesc cu tine, ori vorbesc cu maică-ta.

Am luat-o înapoi de unul singur pe Bull Ring. După cîteva minute, am auzit-o alergînd după mine. Îşi lăsase prietena în staţia de autobuz.

— Tarzane ! Nu fugi aşa...

M-am oprit în dreptul bolţii de intrare a unui magazin şi s-a adăpostit cu mine sub boltă.

— Am vrut să ştiu ce ţi-a spus Weaver, am lămurit-o.

— Ce te interesează ? Ştii bine că n-are nici o legătură cu tine.

Faţa îi era aspră, ca niciodată, şi stropită de ploaie. Gîfîia, după alergătură.

— Middleton nu s-ar zice că e de aceeaşi părere. Mi-a vorbit azi după-amiază şi mie, întocmai ca şi lui Maurice. Ştii că a pornit o cruciadă discretă în legătură cu tine ?

— Da. Ştiu. Dar nu cred să obţină vreun rezultat.

— Ce ţi-a spus Weaver ?

Îşi frecă degetul de vitrina aburită a magazinului ; abia dacă puteam distinge conturul vag al piramidei de cutii de conserve şi de pachete stivuite.

— A spus c-o să stea de vorbă cu Maurice.

O dată cu vorbele acestea îi ieşi din gură un firicel de abur.

— A spus c-o să stea de vorbă cu Maurice în legătură cu mine. Eşti mulţumit, indiscretule ?

— Şi asta-i tot ce a spus ?

— Ce te priveşte, Tarzane ? Nu văd cum te-ar putea tîrî cineva pe tine în această chestie.

Îşi întoarse privirea către strada pustie, sclipind sub ploaie şi către prietena care o aştepta la colţ.

— Vreau doar să nu creadă lumea că s-ar putea să fiu eu cel care... În momentul de faţă, cînd Maurice mai dă din colţ în colţ şi cînd nu s-a terminat încă toată vorbăria şi fiţîiala asta, s-ar putea întîmpla orice. Eu nu iau lucrul drept o glumă, ca mai toată lumea, s-o ştii bine.

— Exagerezi, îmi spuse, surprinsă de îngrijorarea şi gavitatea mea.

— Ia spune, a aranjat Weaver ceva cu tine... în sfîrşit, a stabilit ceva ?

— Pari să ai un dinte împotriva lui Weaver, ca şi cum ar unelti mereu ceva pe ascuns. Părerea mea sinceră e că nu eşti chiar atît de important, Arthur. Iar Weaver nu-i omul care să se dedea la astfel de lucruri. Nici dacă ar vrea, n-ar şti să fie răutăcios... Iar dacă vrei să ştii *chiar totul,* află că mi-a oferit bani, în caz că nu l-ar putea convinge pe Maurice. Asta-i tot ce încearcă bietul om. Şi nu m-a cumpărat, dacă la asta te-ai gîndit. Ştii că Maurice, dacă-i după el, o să lase lucrurile încurcate. N-o să-şi dea el osteneala să socotească cum e mai bine pentru sine sau pentru alţii. Vrea doar să se distreze... Dacă-i vorba să ne căsătorim, aş vrea s-o facă mai degrabă din propria lui iniţiativă, iar nu pentru că n-are încotro sau pentru că a picat ca musca-n lapte. Din punctul ăsta de vedere, Weaver îl poate ajuta. Dacă nu izbuteşte să-l convingă, a spus că atunci copilul nu-mi va fi niciodată o povară bănească — mie sau oricui altcuiva. Dumnezeu mi-e martor că nu văd cum s-ar putea cineva purta mai frumos... Şi uită-te la tine cum te porţi !

— Ai şi tu, Judith, ceva pe care ţi-e teamă să nu-l pierzi. Şi am şi eu.

— N-ai de ce să fii îngrijorat, Tarzane, de asta te pot asigura. Aşa încît, hai să punem capăt jocului ăstuia de-a pisica cu şoarecele.

— Şi va să zică, ai spus c-o să taci chitic pînă ce-o să i se iveaască lui Weaver prilejul de a sta de vorbă cu Maurice ?

Dădu din cap în semn că da. Ne uitarăm amîndoi la un autobuz iluminat care umplu strada, lăsînd în urmă două dîre pe caldarîmul umed. Cineva trecu prin faţa bolţii de intrare a magazinului. Prietena lui Judith îşi făcu apariţia şi se propti în dreptul unei porţi, de cealaltă parte a drumului, cu privirea îndreptată spre noi.

— Să sperăm că o să se rezolve treaba destul de repede, am zis şi am păşit din nou în ploaie.

— Cunoscîndu-l pe Maurice, Tarzane, tu ce-ai face de fapt în locul meu ?

Era ceva sincer în glasul ei. Mă împinse deoparte şi traversă fugind strada. Plîngea. Cele două fete se apropiară una de alta, schimbară între ele cîteva vorbe, apoi Judith o luă de una singură înspre Bull Ring. Prietena ei se adăposti sub perdeaua de soare a unui magazin cufundat în beznă şi o urmări îndelung cu privirea. Mi-am ridicat gulerul hainei şi m-am înapoiat la maşină.

Cînd m-am întors luni de la serviciu, am găsit televizorul gata instalat. Priveau tustrei, în camera din faţă, la un program pentru copii.

— Repede ai mai făcut rost de el, îmi spuse doamna Hammond, ridicîndu-se plină de vioiciune. Nici nu ştiam că-l comandaseşi.

— Ţi-am spus că ţi-l iau.

— Te ţii de cuvînt, declară ea cu hotărîre... Mi-am spus că cel mai bun lucru e să-l aşezăm în odaia din faţă. Dacă ar sta în bucătărie, m-aş uita tot timpul la el. Îţi mulţumesc foarte mult, Arthur.

Mă sărută uşor pe obraz şi le strigă copiilor :

— Spuneţi mulţumesc lui nenea Arthur pentru televizor.

— Mulţumesc, nenea Arthur, grăi Lynda. aruncîndu-i maică-si o privire niţel întrebătoare.

Apoi se întoarse către aparat.

— 'Ţumesc, nenea Arthur, zise şi Ian.

Începuse să se şi plictisească însă şi se dădea de-a dura pe pardosea.

— Ăsta-i omul meu.

Îl ridicai şi, pentru prima oară, uitai că e fiul lui Eric. Îmi frecai nasul de al lui şi rîse. Cînd l-am coborît, a căzut în cap, s-a rostogolit şi a început să scîncească.

— Fii atent cu el, mi-a şoptit doamna Hammond.

— N-are nimic. Vrem doar să facem din el un înaintaş de nădejde, nu ?

Ea m-a privit c-un aer critic. Apoi dădu din cap şi se învoi :

— Da, dacă vrei tu.

M-am dus la bucătărie ; a venit după mine şi mi-a făcut ceaiul.

— Ne merge bine, i-am spus. O să poţi deschide o prăvălie cînd plec.

— Dacă l-ai cumpărat numai ca să te fălesti cu el, ai face mai bine să-l iei înapoi.

Zîmbea şi era bine dispusă.

— Mai că-mi vine să te iau sus înainte de a mă duce la antrenament, i-am spus.

— Aşa... îţi vine. Şi ce te face să fii atît de sigur că aş veni ?

Aşeză cîteva farfurii pe masă şi începu să ungă pîinea cu margarină.

— Mă gîndeam la felul cum m-ai sărutat.

— Înseamnă aşadar că poate avea un înţeles pentru tine. Am încercat să-ţi arăt că-ţi port recunoştinţă.

— Şi nu-mi mai poţi arăta o dată ?

Lăsă cuţitul din mînă şi zîmbi strengăreşte.

— Nu ştiu dacă face cît *două* din ce ţi-am dat.

— Părerea mea e că da. Şi nu se poate să nu ştiu. Eu l-am cumpărat.

M-am ridicat şi am înconjurat masa. Mă aştepta să vin, ţinîndu-şi capul plecat, cu ochii aţintiţi asupra farfuriei pe care stătea cuţitul. M-am aplecat şi am luat-o în braţe cu mîinile menghină pe sînii-i micuţi.

— Stai cuminte, Arthur, îmi şopti.

— Pot să te sărut, doar o dată ?

Îmi lipii obrazul de-al ei şi-i simţii falca mişcîndu-se, cînd vorbi :

— Nu cred că te pot împiedica, dacă eşti hotărît s-o faci.

— Dar nu vrei să-mi dai o sărutare fără luptă ?

— Nu cred că s-ar cuveni... dacă intră Lynda ?

— Sînt sigur c-ar crede că ne împăcăm.

I-am mîngîiat sînii prin rochie. Îmi îndepărtă mîna şi-şi întoarse capul, deschizînd gura să spună ceva. Îi apăsai gura cu buzele şi-o prinsei deschisă, aşa încît îmi alunecă limba înăuntru. Voiam să spun ce simt. Îmi plimbai mîinile pe pîntece şi pe talie încoace şi încolo. Apoi îi ţinui capul, ca pe o minge, apropiat strîns de al meu.

— Tot nu vrei să spui ? o întrebai, trăgîndu-mă înapoi.

Arăta descumpănită și pierdută, ca un copil.

— Ce să spun ?

Nu putea decît șopti, cînd încerca să vorbească.

— Să spui că nu-ți sînt indiferent... că-ți sînt drag.

— Arthur... Nu pot. Încă nu.

O treceau năduşelile, se simțea nenorocită. Se trase înapoi și se duse din nou lîngă masă.

— Nu mă pot preda așa. Nu sînt sigură de tine.

— Dar mă cunoști.

Am încercat s-o strîng iarăși ; se înțepeni însă și mîinile mi se desprinseră de pe ea.

— Știi cum m-am purtat cu tine.

— Nu pot să-mi dăruiesc dragostea. Nu, pentru a doua oară. Și să-mi fie zdrobită cum zdrobit a fost și Eric... și apoi s-au dus toate, așa c-un singur om, și i-au pierit. Vreau să fiu sigură. Trebuie să-mi mai lași timp.

— Păi, timp ai avut berechet. Desigur că știi...

— Nu știu dacă n-ai s-o iei din loc, nu știu ce simt.

— Pentru numele lui Dumnezeu, judecă nițel. Dacă voiam să plec, eram bun plecat pînă acum. Și nu uita că m-ai încurajat și tu, destul.

— Nu știu. Poate că vrei doar să mă auzi spunîndu-ți că te iubesc și să te uiți la mine cum mă las robită de dragoste. Și-atunci se poate să-ți dai seama că doar asta ai dorit, nimic altceva — și să pleci. Cum de-aș putea ști ?

Arăta palidă și istovită. Buna dispoziție îi trecuse repede, ca-ntotdeauna, și iar șovăia. Tocmai cînd se nimerise s-o pot simți alături de mine,

prea alături poate ca să-i mai pot da drumul. Apucă de mînerul cuțitului și obișnuita-i asprime puse din nou stăpînire pe întregul chip. Aproape că cedase, și-i părea rău acum.

— Ești mereu în război cu mine, i-am spus. Și doar știi că nu-s atît de rău. Cînd ai de gînd să facem puțină pace ?

Nu mi-a răspuns, ungea mai departe pîinea cu grăsime ; grăsimea și coca fărîmicioasă îmi făceau scîrbă.

— Pînă ce ici o hotărîre, s-ar putea să nu mai fie nici unul din noi în viață, i-am arătat.

— Păi, nu merg sus cu tine de cîte ori vrei ?

— Dar nu-i același lucru. Nu simt că vii din toată inima. Mă faci să-mi pară că încheiem o afacere. Că te cumpăr. Și nu-i adevărat.

— Ei, așa sînt eu. Ăsta mi-i felul. N-am ce-i face.

Era din nou veșnica femeiușcă înțepată. Trînti cuțitul de masă.

— Tare aș vrea să nu mă scoți din sărite așa. N-am ce-ți da, Arthur.

— Asta o spui numai din gură.

Se îndreptă din șale și aranjă distrată lucrurile de pe masă.

— Iar începi, zise. Mă înveți ce-ar trebui să simt. Cum ar trebui să fiu. De m-ai lăsa măcar nițel în pace. Dar ți-ai găsit. Ești foarte tare. Însă ești și foarte nerod, Arthur. Nu-mi dai posibilitatea să pot și eu vorbi de bunăvoia mea.

Am stat cîtva timp cu ei și m-am uitat la televizor. Cînd am plecat devreme, la antrenament, mă și năpădise senzația că pierdusem

ultima şansă, că n-aveam s-o văd niciodată fericită. Nu puteam înţelege ce vrea de la mine. Pînă acum nu fusese niciodată atît de pornită să mărturisească ce simte cu adevărat şi-mi spuneam că e cum nu se poate mai clar ce simt eu şi cît de mult vreau s-o ajut să-şi făurească mulţumirea. Ce altceva mai dorea? Ăsta fusese ultimul prilej pe care i-l dăduse soarta. Şi pe care mi-l dăduse şi mie. Mă simţeam ca ditai gorila căreia i se încredinţase ceva de preţ şi vedeam că izbutisem doar să strivesc lucrul acela de preţ în mîinile mele mari, stîngace, nefolositoare. Şi nici măcar scuze nu puteam cere.

Am sărit din autobuz, luînd hotărîrea să nu mă duc la antrenament. Coborîsem la jumătatea pantei care urcă la Primstone, tocmai cînd luminile dădeau să împăneze valea, iscînd sîngerarea înceată a văpăii nocturne. Vreo cîţiva oameni mă recunoscură. Îşi dădeau cu cotul şi mă arătau cu degetul. Aşa făceau mereu. Nu-mi plăcuse Middleton cînd a spus despre sportivi că se lăfăie prin oraş ca pe moşia lor. Dacă era aşa, apoi era din cauza felului cum se purta lumea cu ei. Felul cum oamenii se uită la mine, cum se ocupă îndeobşte de treburile mele cînd vreau să-mi cumpăr un costum nou, un baton de gumă de mestecat, cîţiva litri de benzină. Îmi dau de înţeles că *mă pot* plimba peste tot ca pe moşia lui tata. Desigur că mă pot lăfăi încoace şi încolo. Asta se şi aşteaptă lumea să fac. N-am încotro. Umblam şi acum prin faţa oamenilor ăstora şi mă simţeam un erou sadea. Vor şi ei să fiu un erou — şi vreau şi eu. De ce oare nu înţelegea *şi ea* lucrul ăsta? *Nu eu*

eram cel care-i spuneam într-una cum să fie, cum doresc să arate ori să se poarte, ci *ea* era aceea care mă tot hărţuia pe mine. Nu atît cu vorbe. Ci prin felul ei atît de femeiesc de a fi. Ascunzîndu-şi sentimentele. Tăinuindu-şi afurisitele alea de sentimente, aşa încît să simt că vina e numai a mea şi a nimănui altcuiva. Mă mustram neîncetat din pricina ei, mă simţeam întotdeauna vinovat. Dumneaei însă niciodată. Dumneaei era nefericita martiră cu doi copii, părăsită-n lumea largă fără nici un sprijin de nicăieri.

Şi iată că apar eu. Şi-ncepe să mă joace. Aşa să fie? Mă socotisem mereu drept tipul galanton care-n fiecare sîmbătă după-amiază se duce să fie luat la mardeală, călcat în picioare, tăiat în bucăţi şi în general tratat ca un deşeu pe care-l azvîrli de colo-colo, numai şi numai ca să pun mîna pe un supliment de părăluţe şi s-o pot ajuta s-o scoată la capăt. Mi se întîmpla chiar să mă gîndesc la ea cînd jucam, ca şi cum pentru ea aş fi jucat, ca şi cum ar fi meritat să îndur orice numai ca s-o fericesc pe ea — cu o maşină, cu un palton de blană, şi acum c-un televizor.

Greşeam însă. Nu era genul ăsta de femeie. Ştiam că nu e, pentru că ştiam că nu asta e pricina pentru care joc eu rugbi şi nu asta e pricina pentru care lupt timp de nouăzeci de minute în fiecare sîmbătă de parcă ar veni sfîrşitul lumii. Ştiam că nu asta e pricina, căci chiar acum, în timp ce mă gîndeam, tot continuasem a urca panta înspre turlele stadionului, luînd aminte cum se uită oamenii la mine, cum claxonează şi spun „Bună seara, Art", măcar că

pe unii nu-i mai văzusem niciodată pînă atunci. Eram un erou. Şi eram furios, pentru că ea părea să fie singura fiinţă de pe pămînt care nu voia să mă recunoască drept erou.

O ştia şi ea. O ştia cît se poate de bine. Poate că-şi şi spunea că-i singurul lucru care mă leagă de ea. Pentru că, orice ar fi spus, avea nevoie de mine. N-ar putea să se descurce fără mine. Dar nu voia s-o recunoască. De, avea şi ea mîndria ei. Mai mare poate, datorită lui Eric, decît mîndria oricui altcuiva. Nu-i ea femeia care să arate că duce lipsă de ceva. Mă avea la mînă pentru că ştia, ştia că *eu* am nevoie de ea ca să mă simt mare şi tare, întreg şi indispensabil. Îi puteam înţelege acum spaima. Dacă-mi dăruia iubirea — iubirea! — măcar pentru o clipă, pentru un ceas, apoi s-ar putea să nu mă mai uit niciodată la ea.

N-o puteam face să înţeleagă că nu-i adevărat. Iar apăream ca ditai gorila, cunoscută şi temută pentru puterea ei, căreia îi este frică să dea dovadă de un sentiment gingaş, ca nu cumva să-i fie luat drept semn de slăbiciune. S-ar putea să-mi fie pe plac toate aceste saluturi şi semne cu mîna şi întoarceri smucite pe care le iscă trecerea mea pe şosea, dar rămîneam totuşi la oarecare distanţă. Oamenii nu s-ar fi purtat la fel, dacă erau aproape de mine. Aveam nevoie de ceva mai mult decît de un salut prietenos cu mîna. Aveam nevoie de ceva care să poată fi al meu cu-adevărat: doar n-aveam să rămîn toată viaţa jucător de rugbi. Eram însă o gorilă. Mare, înfricoşătoare, ceva la care merită să te uiţi cînd joacă. Nici vorbă de sentimente. Bun

lucru e de cînd lumea să n-ai sentimente. Așadar, n-aveam sentimente. Mi se plătea ca să nu am sentimente. Îmi renta, să nu le am de fel. Lumea mă privea ca și cum aș fi fost o gorilă. Uite acum, pe cînd umblu așa pe drumul ăsta, se uită la mine exact cum s-ar uita la o gorilă ieșită din cușcă. Le place să mă vadă umblînd astfel, liber, ca și cum faptul că încerc să merg și să mă port ca ei ar da un nu-știu-ce mai picant plăcerii pe care o vor resimți cînd mă vor vedea jucînd data viitoare. „L-am văzut pe Arthur Machin săptămîna trecută", își vor zice, „trecea pe West Street." De asta tocmai aveau nevoie, cînd mă vor vedea în curînd alergînd pe teren, era tocmai ce le trebuia ca să se zgîiască înspăimîntați și să se întrebe dacă în cele din urmă nu s-ar putea să fiu și eu totuși ca ei. Să fiu și eu o ființă omenească.

Pînă ce să ajung la Primstone, am simțit că-mi și făcusem antrenamentul de seară. Reflectoarele fuseseră aprinse și incinta stadionului avea un luciu albastru-verzui. Cîțiva jucători alergau în jurul perimetrului terenului, vorbind și rîzînd în noapte, umplînd tribunele și terasele goale cu glasurile lor însingurate. Cei care veniseră să urmărească antrenamentul se adunaseră la gura tunelului, ca să-și poată vedea fiecare pe favoritul său cum iese pe teren și eventual să prindă o vorbă sau două din cele rostite de jucători și să se aleagă astfel cu un salut cu capul ori cu mîna, drept răspuns la chiotele lor.

Era frig. Mi-am pus două flanele sub trening și am executat cîteva sărituri, mai înainte ca Dai să-și facă apariția și să ne pună la exerciții

în mijlocul terenului. Locul era pustiu și părea nemărginit. Semănam cu niște pitici. Ne aplecam și ne întorceam, ne răsuceam și ne rostogoleam, mimam boxul pe două rînduri, goneam iar și iar de-a lungul și de-a latul terenului, încetinind și iuțind potrivit cu fluierul lui Dai. Am repetat de trei ori fiecare fază a jocului și apoi am jucat miuță cu echipa „A". În tot acest timp, Maurice nu mi-a vorbit. Și nimeni nu a pomenit nimic de Judith.

La dreptul vorbind, nimeni n-ar fi pomenit de toată chestia asta dacă Mellor — atunci cînd ne aflam îngrămădiți cu toții în baia caldă — n-ar fi început să povestească o anecdotă cu o femeie însărcinată. Ședeam lipiți unul de altul, îndesați ca sardelele, luptînd pentru cîte o frîntură de spațiu liber în bazin, unde să-ți poți cufunda capul și clăti fulgerător părul. Apa era ca de obicei cenușie, cu fire de iarbă plutind la suprafață ; spuma săpunului folosit ascundea însă cu încetul culoarea de dedesubt. Stăpînea ca-ntotdeauna același miros de trupuri nădușite și de fenol, îmblînzit de aburi și întrerupt de zbenguielile corpurilor goale. „Doamnă", își încheie Mellor anecdota, „dacă aș fi știut că sînteți în poziție, nu v-aș fi supărat cu nimic."

Bazinul fu inundat de rîsete. Fața îndeobște rigidă a lui Mellor se descreți. Unul sau doi, care așteptaseră sfîrșitul anecdotei, ieșiră din bazin iar Dai, care stătuse la marginea bazinului ascultînd liniștit, arătîndu-și dinții într-un surîs de circumstanță, luă un ștergar și începu să-i frece vîrtos.

Tommy Clinton, care-și petrece partea cea mai mare a vieții frămîntîndu-se cum s-o guste mai

din plin, se apropie de bordura bazinului și rosti pe deasupra capetelor tuturor :

— Va să zică, ați auzit de Arthur ?

Se uitară la el și la mine, și hotărîră că nu auziseră nimic.

— Ce vrei să spui cu asta, Tommy băiete ?

Clinton rîse, pregătindu-și efectul.

— E pe cale de a deveni tătic... N-am dreptate, Art ? Și primarul, drăguțul de el, are să fie năsțic.

Mă strîmbai de cîteva ori, chibzuii dacă să-l fac pe Tommy boiangerie ori ba și grăii :

— Iată ceva nou pentru mine.

Îl căutai cu privirea pe Maurice.

Ședea liniștit la capătul bazinului, fumînd, uitîndu-se la Clinton prin vălătucii fumului, ca și cum nu luase hotărîrea dacă să-l omoare pe loc sau nițel mai tîrziu, după ce-om ieși afară.

— Cum adică, Arthur, da' cu ce-a fost de Crăciun, cum rămîne ? Eu și prietena mea...

Se întoarse cu gesturi mari către ceilalți, cu trupu-i gol înroșit după baie și cutremurat de atîta rîs...

— Se pusese pe treabă băiatul, trebuie că a fost de Crăciun în „adevăratul cuib" al lui Weaver. Art ăsta al nostru și cu Judith intraseră în acțiune cu atîta tragere de inimă în dormitorul ăla din față, încît bietele țigle s-au prăbușit de pe acoperiș.

După ce rîsul s-a potolit din nou, am spus :

— Nu cumva încurci numele, Tommy ? Cred că povestești despre gagica lui Lionel Manners.

Se opri din rîs ca să se gîndească o clipă :

— Ştii, mă Art, s-ar putea să ai dreptate. E de mirare cum poate omul încurca lucrurile. Acum, că-mi aduc aminte, parcă-mi dau seama că aşa a fost. Poate că izbutim s-o lăsăm moartă de data asta. Mai rămîne, în orice caz, şi Maurice de luat în consideraţie.

— Tacă-ţi împuţita de fleancă, Clinton, zbieră Maurice din extremitatea unde se afla.

Atît de serios, încît Clinton mai că se supuse.

— Ce Dumnezeu, am glumit doar, Maurice. Dinspre partea mea, n-are decît să fie copilul oricui, numai al meu să nu fie...

Şi Clinton mai riscă o glumă:

— Chiar şi-aşa, dacă nu-l vrei, Morry, preciză el, s-ar putea să-l preiau eu.

Maurice îşi învîrti ţigara pe dușumeaua camerei, sări în sus şi — trupurile tuturora ferindu-se din calea lui de surprinse ce erau — păşi greu de-a curmezişul bazinului. Urmă o creştere bruscă a apei şi o cascadă, din îmbinarea cărora Maurice fu văzut cum se repede peste bordură la Clinton.

Jucătorul de rezervă fusese şi el prea mirat ca să mai aibă timp să se mişte. Crezuse poate că e cu putinţă ca, unuia ca el, Maurice să-i îngăduie a glumi cu dînsul. Cu pumnul întins, Maurice se năpusti asupra lui. Erau însă amîndoi uzi şi cam prost aşezaţi, aşa încît Maurice, deşi îl lovi din nou, nu-i pricinui cine ştie ce rău. Dai şi alţii cîţiva îi despărţiră. Văzură că Tommy Clinton îşi spărsese marginea unui dinte alunecînd şi izbindu-se de bordura de beton a bazinului.

— Stai, măi Maurice, vorbi Frank, îndesîndu-l cu burta lui cît toate zilele şi pironindu-l de

perete. Ia-o mai încet. Clinton e o hahaleră. De acord. Dar las-o baltă.

Maurice îi adresă lui Frank o vorbuliță pe care nu o auzi nimeni. Drept urmare Frank ridică din umerii săi uriași și-și îndepărtă trupul de-al lui Maurice.

— Dă-i pace flăcăului, Maurice, vorbi el. Te asigur că n-o să-i mai trăncăne muia pe chestia asta.

Am ieșit și eu și m-am șters, și apoi mi-am pus proteza.

Cînd doamna Hammond află știrea, după cum știam că se va și întîmpla, ea îi fu prezentată cum nu se poate mai anapoda, și tare anapoda o și luă. Lumea îi povestea tot mereu sumedenie de drăcii despre mine, cam cîte una pe zi. Știa în legătură cu mine mai multe decît eu însumi, pentru că erau zile cînd i se spunea că fusesem văzut în cîte trei locuri „de rușine" — la aceeași oră a nopții trecute. Deși nu putea da crezare nici uneia din poveștile acestea, femeia își făcuse o părere generală despre cum mă purtam afară din casă. N-o puteam învinui pentru asta și nici n-o puteam împiedica de a-și face o impresie proastă. Eram presupus a fi „un mare ștrengar" și o dovadă vie a justeței zicalei că „apele line sînt adînci"; așa încît nimic din ce spuneam sau făceam nu putea să schimbe verdictul gata întocmit. Oamenii mă voiau într-un fel, și în felul acela hotărîseră că sînt. Cred că și urechile tatii erau împuiate de aceleași povești ca și urechile doamnei Hammond.

Cînd am ajuns acasă, joi seara, ca să mă schimb pentru antrenament, ea m-a întîmpinat cu :

— Am auzit despre Judith Parkes azi.

— N-am știut că o cunoști, i-am tăiat-o.

— N-am cunoscut-o. Dar acum o știu. Lucrează la primărie. O adevărată cucoană, după cîte mi s-a spus. Cea mai bună reputație, și mai știu eu ce.

— Ai auzit că o să aibă un copil ? Știrea a călătorit încet pînă la capătul acesta al orașului, așa-i ?

— Nu pari a fi tare necăjit.

— S-ar cuveni să fiu ? De unde ai auzit știrea ?

— De fapt am auzit-o într-o prăvălie, toată lumea părea surprinsă că tu ești tatăl.

— Va să zică, asta-i versiunea pe care ai auzit-o ! Ei, ești în urmă cu politica. S-a renunțat la mine acum. Maurice e tăticu' număru' doi. Și-aș vrea să știu de la cine anume ai aflat-o ? Căci aș avea dreptul să mă duc să-i cer socoteală.

— Are vreo importanță cum am aflat ?

— După cîte văd eu, crezi tot ce-ți spune lumea despre mine. O dată ți s-a povestit că am violat o fetiță. Îți mai aduci aminte ? Femeia aia spunea că are niște dovezi indiscutabile.

— Cînd însă toți își fac aceeași părere, ca în cazul de față, nu se poate să greșească cu toții. Mi s-a spus că ai avut o discuție cu ea la „Mecca", sîmbăta trecută, seara. I-ai făcut apoi o scenă grozavă și toată lumea a văzut-o părăsind parchetul de dans, în vreme ce tu fugeai după ea.

— Și crezi cu adevărat toate palavrele astea de crîșmă ?

— După cum ţi-am spus, cînd toată lumea îşi face aceeaşi părere, ea nu-i întotdeauna greşită.

— Nu. Şi de obicei nu-i nici chiar adevărată. Credeam că te-ai săturat să tot asculţi ce ţi se spune despre mine.

— Nu spun că şi cred tot ce mi se spune, îmi răspunse ea înţepată. Dar e ciudat că numele tău a fost pomenit. Nu iese fum fără să faci foc.

— Îmi vine să-mi vărs maţele, i-am răspuns.

Mi-am luat haina şi am ieşit din casă. A strigat ceva după mine, dar nu voiam să aud.

De data asta nu m-am dus la antrenament. M-am suit la Primstone, mi-am ridicat salariul şi-am încercat să evit a da ochii cu Maurice. L-am zărit intrînd pe teren şi-am aşteptat în tunel pînă ce-a trecut. Îl învinuiam — şi fără îndoială că mă învinuia şi el pe mine — iar acea sîmbătă seara o învinuiam şi mai abitir. Pe cînd mă îndreptam spre ieşire, căznindu-mă să evit de a da nas în nas cu jucătorii care intrau pe teren, m-am întrebat dacă nu s-ar cuveni să mă reped să-i fac o vizită lui Weaver. Ce urma să-i spun, nu ştiam. Mi se tot păruse însă că îl nedreptăţisem, că-l privisem cu dispreţ pentru că nu era o namilă solidă ca mine, ci numai unul din cei care se uită la mine cum joc şi cum mă dau în spectacol. Şi totuşi, era unul din puţinii oameni care mă trataseră ca pe o fiinţă omenească — ca pe o curiozitate, poate, dar totuşi o curiozitate înzestrată cu simţăminte de om. Am sărit într-un autobuz care străbate oraşul spre Sandwood şi am luat-o pe aleea care ducea pînă la el la vilă.

Uşa mi-a deschis-o doamna Weaver. Şi a rămas cu desăvîrşire mirată, aproape buimacă. După cum s-a uitat la mine, am ghicit că e singură în casă.

— Noroc, Machin. Ce-i cu tine la ora asta?

Am întrebat-o dacă Weaver e acasă şi ea a clătinat din cap.

— Nu, a ieşit, a ţinut să adauge, în aşa fel încît m-am simţit prost.

Părea să creadă că ştiam că Weaver nu-i acasă şi că tocmai de aceea venisem.

— Ce-ai cu el? E ceva important?

— Nu. N-are nici o importanţă.

Am început să chibzuiesc c-am putea-o lua de unde o lăsasem în miercurea aceea, cu vreo cîteva luni înainte. Aceeaşi idee s-ar fi putut să mijească şi în mintea ei. Grădina era în ceaţă şi-n întuneric — şi cum stăteam aşa în faţa uşii, s-ar fi zis că-i fac o propunere directă. Judecînd după faţa ei, ideea i se părea prea neaşteptată ca să merite a fi respinsă.

Cînd mi-a spus „Nu vrei să intri?" cu o voce nesigură, am înţeles că s-ar putea să-mi fie, totuşi, de leac pentru proasta mea dispoziţie. Ca şi Weaver însuşi, era gata să dea fără a primi sau a se aştepta să primească ceva în schimb. Poate că, întocmai ca şi Weaver, începea să se şi satură de rolul acesta. Ultima oară mă tratase ca pe o gorilă. Să pui mîna pe o gorilă e, pentru unii oameni, mai mult şi mai bine decît să te uiţi doar la ea cum se dă în spectacol. Se purtase brutal, crezîndu-mă brutal, şi rezultatul a fost c-o tulisem de spaimă. De data asta mă privea surprinsă. Era obosită. Trebuie că arătam rău,

deoarece se holba la mine ca şi cum s-ar fi putut ca să fiu şi eu o adevărată fiinţă omenească.

— Dacă intru, s-ar putea să nu ştiu să mă stăpînesc, i-am spus în cele din urmă.

— E-n regulă, mi-a răspuns ea, cred că ştiu să-mi port singură de grijă.

Am urmat-o înăuntru şi am închis uşa. Am trecut în salon. Perdelele erau trase şi nu era aprinsă decît o lampă de citit. De pe urma petrecerii de la Crăciun nu mai rămăsese decît o pată-două pe tapetul înfrunzit. M-am aşezat pe scaunul pe care m-a poftit, iar ea s-a aşezat în faţa mea, sub lampă. Era îmbrăcată cu o rochie de lînă care o făcea să pară mai corpolentă ca altă dată. Purta pe cap obişnuita claie de bucle bine strînse.

— N-ar trebui să fii la antrenament în seara asta? mă întrebă. Joia... asta-i una din serile voastre, după cîte ştiu eu.

— Am tras chiulul astă-seară.

— De ce? Nu ţi-e bine?

— N-am chef de antrenament. Am chef de-o plimbare sau de-o şuetă.

— Şi pentru asta ai venit la domnul Weaver?

— Probabil. Nu ştiu nici eu de ce am venit la dînsul. Am venit aşa, într-o doară.

— Ai vreun necaz oarecare... ceva cu poliţia ori altceva?

— Nu, nimic de felul ăsta.

— Ei bine, zise sculîndu-se şi închizînd cartea pe care de bună seamă o citise, hai să vedem dacă nu-i ceva ce poate fi tămăduit cu o băutură.

Merse la barul de lîngă patefon şi umplu un păhărel. Veni cu el la mine şi nu se depărtă pînă ce nu i-l luai din mînă. Apoi se întoarse la fotoliul ei şi mă privi cum sorb prima înghiţitură.

— Sper că-ţi place whisky ? mi se scuză. Tare mă tem că-i tot ce avem în casă. Sînt foarte proastă gospodină.

Tuşii după acea primă înghiţitură şi mă întrebai dacă să-mi scot sau nu pardesiul ; dar purtam pe dedesubt salopeta. Ghicise, ori văzuse situaţia, însă ştiu să nu pomenească nimic.

— Care-i pricina lipsei ăsteia bruşte de entuziasm pentru rugbi ? mă întrebă, uitîndu-se la mine ca la un bolnav. Sper că n-ai mai scos niscaiva ţigle.

— Cred că e din cauza necazurilor de-acasă, i-am răspuns eu cu stîngăcie, dar cu îndeajuns de vădită intenţie ca să nu poată răbda privirea mea fixată asupra-i şi să şi-o întoarcă pe a ei.

Degetale sale găsiră o scamă de lînă pe care o smulseră din braţul fotoliului. Apoi îşi încrucişă braţele sub piept şi-şi aţinti din nou privirea asupră-mi.

— Cu doamna Hammond, bănuiesc.

— Mda.

— Am stat şi m-am minunat adeseori gîndindu-mă la tine — şi la ea. Dacă nu te supără că vorbesc despre asta, Arthur. Domnul Weaver era foarte îngrijorat pe chestia asta, într-o vreme. Poate că-ţi aduci aminte că în seara cînd ai fost angajat la Primstone, el te-a condus acasă. Mi-a spus atunci cît de mirat a fost aflînd că locuiai acolo, cu o văduvă cu doi copii. Nu putea înţelege de ce. Mă întreb dacă înţelege şi acum. Era pornit să creadă

că-ţi cauţi beleaua cu lumînarea... Nu te superi că vorbesc astfel ? N-ai decît să-mi spui să...

— Nu, nu mă supăr. Mi-ar place să ştiu ce gîndesc alţii.

— Mă rog, n-aş spune că e ceva obişnuit în viaţa unui tînăr. Presupun că atunci cînd te-ai dus mai întîi acolo, nu-ţi puteai îngădui să alegi. Dar aş fi crezut că, mai tîrziu, avînd o situaţie ceva mai bună, te-ai fi putut muta în altă parte, unde să dai de o atmosferă casnică mai prielnică. După cîte mi-a spus domnul Weaver, prima căsătorie a doamnei Hammond n-a fost prea fericită. Soţul ei era un om tare posac şi cu toane. S-a vorbit pe ici pe colo, cînd a fost omorît, că n-ar fi fost cîtuşi de puţin un accident.

Am dat gata whisky-ul. Nu mă gîndisem niciodată de ce stăteam în Fairfex Street. Ceea ce aflam acum despe Hammond mi-era motiv de uşurare. Mi se părea că o văd pe domna Hammond acolo în cameră. Că o simt, mai mult decît o văd.

— De ce-ai rămas acolo ? mă întrebă doamna Weaver.

— Tocmai mă gîndeam şi eu de ce. Pentru că m-am simţit mereu acasă la mine acolo, dacă vreţi să ştiţi. Poate că n-a fost decît o chestie de obişnuinţă. Cred c-am simţit că trebuie să dau o mînă de ajutor... Ştiu că m-am dus întîi acolo pentru că era ieftin şi am crezut că o nimerisem bine. Apoi, după ce am stat la ea un timp scurt, am înţeles cît de greu o duceau şi am simţit că sfînta dreptate îmi cere să-i ajut. După aceea... lucrurile au mers de la sine. Cei doi copii nu sînt de loc ceea ce mi-aş fi ales eu după bunul meu plac. La început mi s-au părut două pocitanii de... copii. Îmi aduc

aminte că mi se părea că plîng şi urlă toată ziulica. Presupun că mama lor era prea amărîtă pe atunci, ca să-i pese de ceea ce făceau. Nu ştiu. Dar o dată ce-am apucat să le vin în ajutor, au început şi ei să se aştepte s-o fac. Doamna Hammond încerca mereu să refuze... ştiţi cum sînt femeile. Totuşi, avea nevoie de ceea ce-i dădeam, iar copiii nu făceau nici ei mofturi. Îmi vine a crede că li se părea că luasem oarecum locul tăticului lor. Aşa mi se pare şi acum. Dar m-am considerat întotdeauna, mă-nţelegeţi, independent.

— Şi-acum ţi-ai dat seama că nu eşti.

— S-ar zice. Ceea ce mă scoate din sărite este că nu vrea să admită nimic. Crede că tot ce fac pentru ea se datorează numai dorinţei mele de a mă socoti un mare binefăcător. Nu crede că sînt în stare să fac ceva de dragul cuiva. Crede că singurul lucru care-mi place e să joc rugbi, să văd că se ţine lumea după mine, şi altele de-alde-astea. Mă şi ia, de aceea, peste picior. Încearcă să mă zeflemisească sub cuvînt că sînt lipsit de simţire. Uneori mă face să-mi pierd minţile, pînă ce simt că trebuie să lovesc pe cineva ori să săvîrşesc ceva asemănător. Ca-n seara asta. Crede că nu vreau decît s-o văd că cedează, că devine cu adevărat... dependentă de mine şi că atunci o s-o părăsesc şi-o să-mi găsesc altă fraieră. Asta-i ceea ce crede. Şi pentru ca să poată părea că sînt cu adevărat aşa cum zice ea că sînt, îmi vine cu tot felul de poveşti despre mine pe care i le toacă la cap oamenii. Ştiţi despre ce fel de porcării e vorba. Nu le dă crezare. Dar îşi dă seama că-i ceva ce poate folosi împotrivă-mi. Umblă după potcoave de cai morţi, încercînd să-i arăt că eu cred cu adevărat în ceea

ce îi spun ; şi de fiecare dată îmi spune că nu mă poate crede, că am pierdut... Ştiu că nu-s toate decît vorbe goale. Sper că nu v-aţi supărat ascultîndu-mă. Ori că...

— Nu, nu, Arthur. Nu-s cîtuşi de puţin supărată. Mă simt foarte covîrşită. Mă bucură că mi-ai spus totul. Şi, la drept vorbind, nu mi te închipuisem niciodată atît de simţitor.

— Cred că-i vina mea. Sînt un profesionist înnăscut. Pentru ce nu-s plătit să fac, nu mă interesează. Dacă mi s-ar plăti ca să fiu simţitor, aş ajunge probabil vestit pe tărîmul ăsta.

— Ei, aşa mai vii de-acasă. Iar ai început să vorbeşti în dodii. Vezi, de-aia te socoteşte lumea că faci pe grozavul... Dar cît priveşte ceea ce simţi tu pentru doamna Hammond... ei, asta-i altceva. Numai de-ai catadicsi să cobori niţeluş de pe înălţimile ameţitoare pe care crezi că te afli. Oricum, măcar de un lucru sînt sigură, că pot înţelege una din cauzele pentru care îi este teamă doamnei Hammond de tine. Probabil că ai convins-o *pe ea* mai mult decît te-ai convins pe tine cît *de mare* şi *de tare* eşti. Pentru tine s-ar putea să nu fie decît paradă. Pentru ea, însă, mă gîndesc că văzînd banii pe care-i cîştigi, lucrurile pe care le cumperi, fotografia ta la fiecare două săptămîni în *City Guardian* — toate astea trebuie s-o fi convins că eşti cu adevărat *grozav*. Şi trebuie că s-a întrebat femeia ce găseşti oare la ea şi cum Dumnezeu, o dată ce va fi admis că ţine la tine ca om, va fi în stare să te păstreze. Lucrurile astea, ţie ca bărbat, poate să-ţi pară de neînţeles. Dar te pot încredinţa că nu sînt de neînţeles pentru o femeie. Ea e într-o situaţie deosebit de gingaşă

— văduvă, şi cu doi copii. Iar tu, un tînăr cu posibilitatea de a cuceri aproape orice fată din tot oraşul. Trebuie să fie îngrozită la ideea de a-şi manifesta orice afecţiune pentru tine. Şi mai ales, dacă ştie că aşa şi este de fapt, dacă ţi-a dat dovezi în acest sens.

Descărcîndu-ne astfel amîndoi, şi eu şi doamna Weaver, de tot ce aveam pe suflet, ne-am afundat fiecare în fotoliul său. Domnea o linişte deplină în camera întunecată. Pendulul în formă de cîrmă de corabie ticăia. De afară însă nu venea nici un sunet.

— Te-am admirat şi eu foarte mult, îmi spuse. După cum ştii. Şi, în ciuda celor întîmplate, cred că trebuie să te admir mai departe. Nu ţi-aş fi ghicit îngrijorarea, altminteri. Aşa încît, să nu-ţi închipui că vreau să-ţi plătesc de data asta cu aceeaşi monedă... Cînd oamenii de rînd ca tine sînt luaţi şi puşi dintr-o dată sub lumina orbitoare a reflectorului, rezultatele pot fi extraordinare. Trebuie să-ţi dai seama de asta acum. Crezi că ar fi de folos dacă aş vorbi eu însămi cu doamna Hammond? Poate că aş putea îndulci cumva lucrurile.

— M-am gîndit la asta, pe cînd îmi vorbeaţi. Dar o să intre probabil la bănuială. Ştiu că nu i-ar place. Mulţumesc însă pentru gîndul bun.

— Înţeleg... îngînă ea, dînd alt înţeles celor spuse de mine. Atunci, e mai bine să faci singur faţă situaţiei. Dar nitel mai cu blîndeţe decît se pare că o încerci acum. Mă gîndeam cu simpatie la voi amîndoi. Domnul Weaver şi cu mine s-ar zice că nu facem decît să îndulcim necazurile oamenilor, inclusiv pe ale noastre. Cred că domnul

Weaver s-a dus în seara asta la Judith Parkes acasă. Încearcă să le rezolve greutăţile, şi pe ale ei şi pe ale lui Maurice. Sper că lucrurile se vor aranja. Telefonează-mi şi ţine-mă la curent cum îţi merge.

Mă însoţi pînă la uşa de la intrare. Repetă sfatul pe care mi-l dăduse şi vru să mă ia cu maşina lor în oraş cînd observă că eu nu venisem cu a mea. I-am spus că aveam să merg pe jos ori să iau autobuzul. A rămas în pragul luminat, pînă ce m-am făcut nevăzut la capătul aleii. Am auzit cum se închide uşa în tăcerea adîncă a întinsei grădini. Mi-am dat seama că nu-i mulţumisem.

Doamna Hammond o lăsase din ce în ce mai moale, aşteptînd să vină din partea mea ruptura. Era tare mirată că n-o făceam şi mai ales că nu vădeam de fel intenţia de a mă însura cu Judith.

— Ai acum prilejul de a dovedi că eşti un om respectabil, îmi spuse cu glasul acela scăzut pe care îl adoptase din senin.

Cînd m-am înapoiat de la doamna Weaver, a mai rămas cu mine numai ca să-mi spună tot asta şi apoi s-a dus să se culce, încuindu-se cu copiii în dormitorul din faţă. N-am mers la lucru vineri. Am încercat să-i vorbesc fără a mă înfuria, dar n-am ajuns la nici un rezultat. Pe măsură ce tot vorbeam şi cu cît încercam să fiu mai rugător, cu atît era mai convinsă că aveam ceva de ascuns. Nu voia să mă asculte. În ciuda tuturor celor auzite şi a tuturor celor spuse, ea simţise tot timpul că-i rămăsesem credincios. Acum umbla clătinîndu-se şi fără rost prin casă, dintr-o odaie în cealaltă, apucîndu-se ba de o treabă ba de alta, de parcă

ar fi lovit-o strechea. Era bolnavă : picioarele n-o mai ţineau şi, cînd umbla, capul şi-l purta aplecat. Nici măcar nu le vorbea plozilor ei.

Cînd i-am spus, după ce-i telefonasem doamnei Weaver, că Maurice luase hotărîrea de a se însura cu Judith, păru să se zbîrlească şi mai rău.

Primul lucru pe care l-a întrebat a fost :

— Pentru tine o face ?

— Nu. Ci pentru că e tatăl copilului pe care ea o să-l nască, i-am răspuns pentru a cincea oară.

Părea supărată că lucrurile se aranjaseră în felul acesta ; o folosise pe Judith drept ultima cîrjă pe care să-şi proptească nemaipomenita-i mîndrie. Ba mi-a şi spus : „Ai scăpat din afacerea asta prea uşor." Ca şi cum tot ar mai fi crezut că vina pentru purtarea lui Maurice şi a lui Judith asupra mea cădea. S-ar fi zis că aştepta de mult să se ivească scandalul ăsta cu Judith şi că fusese încîntată cînd în sfîrşit se ivise, în ciuda suferinţei pe care o resimţea ea însăşi. Cu o parte din sufletul ei îşi dorea această suferinţă. Însemna că sosise ceasul luării hotărîrii. Îşi făurise chiar, în mintea ei, puterea de a înfrunta ruptura. Şi acum, că pricina unei posibile rupturi pierise ca prin minune datorită lui Maurice, acum rămăsese descumpănită — pămîntul îi pierise de sub picioare şi nu-şi mai putea păstra echilibrul. Va să zică tot se dovedise, pînă la urmă, că nu eram bărat rău — ceea ce ea nu putea crede. Şi-mi venea s-o omor, pentru că nu-şi dădea seama cît de mult, cît de afurisit de mult făceam pentru ea. Părea hotărîtă s-o ţie la fel mai departe, ca şi cum vina ar fi încă a mea.

În seara asta stătea şi se uita la televizor de una singură.

Copiii se duseseră la culcare, deşi o mai puteam auzi pe Lynda plîngînd pentru vreo pricină oarecare, sus la etaj.

N-a întors capul cînd am intrat.

— Încă nu l-ai vîndut ? am luat-o eu repede.

— *Încă* nu, îmi răspunse nepăsătoare, într-un chip care putea însemna fie că o interesa micul ecran, fie că o năpădea plictisul.

— Ori de cîte ori viu acasă, mă aştept să dau de negustori de haine vechi ori de misiţi, scoţînd paltonul de blană ori televizorul pe uşă afară.

— O să-ţi aduc la cunoştinţă cînd va fi cazul.

— După părerea ta, n-o să mă mai aflu aici... Dar banii luaţi pe aste două lucruri n-or să te ţină mult. Şi ce-o să te faci atunci ? Mă întrebam acum, nu de mult, pentru ce n-ai stăruit pe lîngă Weaver să-ţi plătească despăgubiri la moartea lui Eric.

Am aşteptat să-şi ia ochii de la piesa pe care o urmărea, dar stătea aplecată fără să se mişte.

— Măcar vreo compensaţie, am mai adăugat. Ori asta ai ţinut-o în rezervă ?

S-a întors, gata de harţă acum.

— Ştiu că eşti cam pilit, domnule Supraom, că-ţi îneci durerile în băutură, dar ia să vedem, cît de jos te poţi tîrî ? Mai mic nu ştii să te faci ?

— Dacă mă sileşti... Precum şi procedezi de obicei.

— Ce-am făcut oare ca să am parte de asta ? izbucni ea, înălţîndu-şi ochii spre tavanul de unde o puteam auzi pe Lynda că începuse să suspine.

Apucînd o scrumieră pe care nimeni n-o folosise vreodată, azvîrli cu ea în televizor. Nu nimeri în ecran, sparse lemnăria. Personajele de pe ecran îşi văzură mai departe de joc, nestingherite. Exact

deasupra se afla, tăiată din ziar şi înrămată, o fotografie de-a mea marcînd o încercare.

— Aş vrea să-ţi dai seama că mai sînt încă pe-aici, am prevenit-o.

— Am observat că eşti. Fii pe pace, am observat. Simt putoarea de la depărtare, de cum intri pe uşă.

— Nu zău ?! Ei bine, e putoarea omului care vine de la muncă. Şi poate că putoare din asta e prea puţină pe-aici.

— N-ai muncit de cînd eşti. Trăieşti din şmecherii, miroşi a şmecher... şi n-ai găsit nimic altceva de făcut decît să vii să trăieşti aici ca pe moşia ta.

— Pentru că nu vin acasă mormăind, înjurînd şi năduşind ca toţi ceilalţi porci de primpiejur, nu înseamnă că nu muncesc. Să ştii că muncesc din greu — căţea ce eşti ! Încerci mereu să-mi scoţi ochii că nu fac nimic !

S-a ridicat de pe scaun şi a venit să mi se proţăpească sub bărbie, aşa încît să poată zbiera tot ceea ce dorea să zbiere de săptămîni de zile.

— Ei bine, n-ai decît să ieşi chiar acum şi să te întîlneşti cu porcii ăilalţi, pentru că nu te mai vreau în casa mea.

M-am dat înapoi, ca s-o privesc liniştit.

— Nu plec, i-am spus, domolindu-mă. Îmi place să stau aici. Am plătit o sumedenie din lucrurile astea din casă. Îmi place să te văd folosindu-te de ele şi de tot ceea ce fac pentru tine. Îmi place să-i văd pe ăşti doi puşti îngrăşîndu-se, şi înzdrăvenindu-se şi făcîndu-se niţel mai voioşi, de pe urma vieţii mai bune pe care le-o asigur eu.

— Ba ai să pleci ! strigă ea, şi trecu fugind pe lîngă mine în sus pe scări.

Trebuie că se gîndise de multe ori s-o facă, deoarece cînd am ajuns în camera mea, am şi găsit-o sfîşiind două cămăşi. Trăsese sertarul în afară şi stătea cu un picior într-însul, ţinînd în mîini cea mai bună dintre cămăşile mele de nylon şi chinuindu-se s-o sfîşie. Celelalte haine şi cîteva din cărţile mele în ediţii ieftine erau de mult în curte. Prima mea pornire a fost s-o omor. S-o azvîrl pe fereastră.

M-am stăpînit şi i-am spus :

— Lucruşoarele tale or să ajungă şi ele la fel, cînd o să încep să le azvîrl şi eu pe uşa din faţă.

Veni tîrîndu-se după mine, pe palier. Căzu în genunchi şi-şi împreună mîinile.

— Te rog, te rog, Arthur. Pleacă şi lasă-ne în pace.

— Nu pot. Te iubesc.

Mă scuipă în obraz, dar scuipatul nimeri pe cămaşă. Faţa i se chircise ca o buruiană uscată. Saliva îi picura de-a lungul rochiei gri. În dormitor, Lynda ţipă ; apoi se porni şi Ian.

Încercam să-mi închipui ce s-o fi auzind afară.

Lynda deschise uşa încetişor şi se uită la maică-sa care, întinsă pe duşumea, plîngea cu hohote. Mă simţii ruşinat de copilă, pe care o văzui repezindu-se în braţele maică-si.

— Nu-i nimic, Lyn. Am căzut doar.

Îşi cufundară capetele una în umerii celeilalte.

Am coborît la parter şi am ieşit în curtea din spate, să-mi adun boarfele. Dincolo de gard, lumea se îngrămădise ca vitele ascultînd şi privind cu atenţie, scormonind în cenuşă, distrîndu-se de minune, făcîndu-se că nu s-a întîmplat nimic.

Cînd m-am întors în casă, am găsit-o în bucătărie. Din camera de alături, televizorul urla. Publicitate : fulgi de săpun.

— Pleci acum, ori mîine dimineață ? mă întrebă, urmărindu-mă cum îmi șterg hainele de praf și cum scutur cărțile de cenușă.

Se liniștise. Mîinile îi erau roșii de efortul pe care-l făcuse ca să-mi rupă cămășile.

— Nu plec de loc.

— Ce-ți trebuie... ca să te hotărăști să pleci ? Îți dau orice... Tot ce avem.

Se lipi de masă.

— Vrei să te culci cu mine ?

— Nu vreau nimic din ceea ce ai. Rămîn.

— Atunci, o să trebuiască să chem poliția, vorbi ea ca dusă de pe lume.

— Nu mă pot evacua nici ei, fără un preaviz de o săptămînă.

— Atunci plec eu. Îi iau pe Lyn și pe Ian. Mai bine trăiesc într-o gaură în curte, decît să stau aici cu tine. Ne otrăvești pe toți. I-auzi-i, sînt morți de frică și alta nu.

Trase ușa bucătăriei deschizînd-o, să-i pot asculta pe plozi cum se smiorcăie.

— Asta-i numai din vina ta, că umbli și urli ca o nebună prin casă. Trebuie să te obișnuiești cu ideea asta — rămîn locului. O să irosești mai puțină energie.

— Nu mă pot gîndi la alt mijloc mai bun de a o irosi. Nu pari să știi ce ești. Și cum ne pari nouă.

— Tot ce pot vedea *eu* e mîncarea pe care o mîncați. Hainele pe care le purtați, distracțiile de care aveți parte. Cînd am venit aici, nu

aveaţi în casa asta nici măcar o singură rufă care să nu fie zdreanţă.

— Distracţii, distracţii, distracţii. De distracţii vorbeşti! Cu tine, muştruluindu-ne! Ca un blestemat de domn şi de stăpîn... Ne-ai *silit* să ne distrăm, cînd s-a întîmplat să fie cazul. Ne-ai *silit*.

— Nu pari să-ţi dai seama de nimic din cîte am făcut pentru voi, i-am urlat, înnebunit de sfruntata ei lipsă de recunoştinţă. M-am purtat cu voi mai bine decît cu propriii mei părinţi. Cum poţi spune una ca asta? Duci o viaţă mai bună decît oricare femeie de pe strada asta.

— Eşti nebun. Trebuie să fii nebun, ca să crezi că am un lucru... un *singur* lucru din tot ce mi-ai dat. Aiurezi! N-ai făcut pentru noi decît ceea ce ţi-a trăsnit ţie prin minte. N-ai făcut pentru noi decît ce ţi-a plăcut ţie. Te iei drept Dumnezeu Atotputernicul... cocoţat în maşina aia a ta de tinichea, cu televizorul ăla al tău şi cu paltonul ăla de blană de calitate proastă. O să le ard pe toate! O să arunc în foc orice lucru pe care ai pus tu mîna. În clipa în care pleci din casa asta, fiecare lucruşor şi fiecare buleandră pe care ai pus mîna... N-ai ochi să vezi. Eşti orb, asta eşti! O viaţă mai bună decît oricare femeie de pe strada asta! Ha! Viaţa mea e un iad. Nu pot întoarce capul, fără ca cineva să mă arate cu degetul şi să nu spună că-s tîrfa ta!

— Cine spune asta?

— Cine spune asta! Ia ascultaţi-l, oameni buni! Cine?

Se îneca rîzînd, un rîs rîgîit, strangulat, care-i venea de undeva din pîntece.

— Se simte oare Arthur-Dumnezeu jignit pentru că m-a făcut careva tîrfă? Are Machin-Dumnezeu de gînd să iasă cu ditai maşina lui şi să-i facă praf pe toţi... să-i facă praf, pentru că *nu spun* bună dimineaţa unei otrepe de soiul meu? Mă rog, bate-i! *Masacrează-i!* Fă-i zob şi rupe-i în bucăţi, pînă ce nu mai rămîne nimic dintr-înşii! Pînă ce eşti sigur că n-or să mai facă vreodată... Rîd toţi de tine. Te miri, nu-i aşa? Toţi te arată cu degetul. Asta o ştiai? Cred că vrei să dovedeşti că nu eşti ca toată lumea. Te arată toţi cu degetul. Şi mă arată şi *pe mine*. Şi pe Lynda. Şi pe Ian. Acum nu mai sîntem în rîndul oamenilor — din cauza ta. Din cauză că te dai în spectacol în fiece sîmbătă cînd se adună cu miile. Am ajuns ca nişte ologi care nu îndrăznesc să se arate în lume. Ţi-ai pus împuţita de pecete pe noi toţi.

— Vecinii cred că se distrează de minune auzindu-te.

— Nu mai bine... nu mai bine decît alte dăţi. Stau şi ascultă şi ei în fiecare seară. Azi nu-i altfel decît totdeauna... Şi dacă-i vorba de un preaviz de o săptămînă, ei bine — ţi l-am dat!

Se aplecă şi strigă ceva în vatră — ceva pentru familia Farrers, vecinii de alături.

— Sînteţi martorii mei, le spuse ea. Pentru cînd are să vină poliţia. Un preaviz de o săptămînă, ca să se care de azi într-o săptămînă.

— Crezi probabil că şi minţile lor sînt tot ca ale tale. Nu-i nevoie să zbieri aşa, ca o ţicnită...

— Nu cred că-s ca ale mele. Ştiu că nu sînt. Sînt mult mai zdravene. Înainte de a veni tu aici... nu ştii, dar eram respectată. Toţi de prim-

prejur, toți cei de pe stradă — toți mă respectau. Aveau o părere bună despre mine — despre cum o creșteam pe Lynda... Dar n-am de gînd să mă ascund pe după deget acum. Nu mă amăgesc. Nu ca tine. Știu bine cine sînt.

— Gîndești așa, pentru că ești speriată...

— Nu mă cunoști. *Cum* de m-ai cunoaște? Nu te uiți la nimeni, decît la tine. Cînd eram mai tînără... Înainte vreme, mă simțeam mai tînără. Din cauza ta, mă simt bătrînă. De cînd ești aici, sînt bătrînă. Voiam... Voiam doar să fiu lăsată în pace. N-am avut nevoie de tine. Nu te-am chemat să vii aici și să mi te vîri în suflet.

— Dar ai luat tot ce ți-am dat. Să nu spui că n-ai avut nevoie de nimeni. Te-am tratat ca pe o regină. Ia te uită cîte am adus în casa asta.

— Cum îi tot dai înainte! Nu te înțeleg unde vrei să ajungi.

S-ar fi zis că a isprăvit, că are de gînd să iasă din odaie. Adăugă însă:

— Nu poate să-ți intre în cap? Nu te vrem.

— Partea rea cu tine e că înnebunești cu adevărat văzînd un om care nu vrea să se tîrască la picioarele tale. N-am dreptate? Ai vrea să mă tîrăsc și eu ca și ceilalți, așa cum s-a tîrît și Eric. Oamenii ăștia care nu vor să-ți dea binețe mă fac să mor de rîs. Ia uită-te mai bine la ei. Nu-i printre ei un singur bărbat care să aibă sînge și nu bragă în vine. Toți culcați la pămînt și-i poți călca în picioare oricînd ai tu chef. Nu-i țin brăcinarii să stea în picioare și să umble pe unde vor, ca mine. Și de dragul

unora ca ăştia, vii şi spui că *eu* sînt cel ce pute. Eu!

— Cum îi mai dai cu papagalul...

— Tacă-ţi fleanca o clipă şi ascultă-mă. Oamenii ăştia vor să te porţi aşa cum te porţi acum. Nu te plac pentru că ai dat de noroc. Dacă n-ai avea bani peşin, dacă n-ai avea maşină şi dacă n-ai avea palton de blană, ai putea să ai o sută de chiriaşi. Tot ce vor este să te vadă în aceeaşi mizerie ca şi ei. Nu poţi înţelege ce eşti pe cale să faci? Şi dacă-i vorba de ce spun oamenii, ţi-aş putea eu înşira lucruri pe care mi le-au spus mie oamenii, de să-ţi stea mîţa în coadă. Şi numai pentru că sînt jucător al Federaţiei de rugbi. Aşa-i că nu mint! Ştii *prea bine* că nu mint. Spune că nu mint!

— Habar n-ai. Habar n-ai ce trebuie să îndur.

— Ba ştiu. Oamenii ăştia mă urăsc pe mine, te urăsc pe tine... îi urăsc pînă şi pe Ian şi pe Lynda. Numai că tu nu vrei să-ţi dai seama. Pentru nu ştiu ce pricină neroadă, preferi să gîndeşti la fel ca ei.

Se răsucea în jurul mesei, bătînd într-una în masă ca şi cum ar fi vrut să impună tăcere, şi scuturîndu-şi capul: toate astea, de parcă eu aş fi ţinut-o, iar ea ar fi încercat să se desprindă de strînsoarea mea.

— Habar n-ai. În toată viaţa ta n-ai ştiut ce înseamnă lipsa.

Cineva, domnul Farrer, bătea în perete să facem linişte; apoi începu să scurme îndărătul căminului. Am răspuns şi eu pocnind cu vătraiul. O bucată de tencuială se desprinse şi căzu pe

vatră. Afară, niște copii alergau și strigau jucîndu-se de-a nu știu ce prin praf.

— Poliția o să sosească dintr-un moment într-altul, i-am spus. Ai face mai bine să scoți berea din răcitor și să încălzești ceva de mîncare.

— Nimic nu-i destul de curat pentru tine, se plînse ea. Împuți orice lucru pe care pui mîna.

— Ești prea sentimentală. Nici mie nu-mi plac discuțiile astea, dar nu mă plîng. Oamenii aștia despre care vorbesc — sînt prietenii, sînt susținătorii mei. Nu mă sinchisesc de ce cred ei. Dacă însă vin și se amestecă unde nu le fierbe oala, le pocnesc mutra și gata. Eu — să știi că nu mă plîng de nimic. Tu — tu nu suferi însă ca să te ajut.

Mă privi cu atenție, uimită, de parcă ar fi avut parte de-o revelație.

— Slavă Domnului că există o parte a vieții mele pe care n-ai atins-o niciodată. Măcar ceva a rămas curat, declară ea. Asta-i desigur ceva care trebuie să te doară cu adevărat. Pot acum să-mi dau seama. Trebuie că-l urăști pe Eric. E și el ceva ce nu poți tu atinge. El este cel ce mă ajută să trec prin toate astea. El, și Lyn, și Ian. Singurul lucru bun în toată...

— Hai, hai — termină. Mă miră că nu pui nenorocitele alea de cizme la loc pe vatră. Hai să cădem cu toții în genunchi și să ne rugăm pentru sufletul cel bun al lui Eric, părintele acestei gospodării.

— Cît de mult trebuie *să te doară* Eric, rosti cu dîrzenie, încîntată de a fi găsit în sfîrșit ceva ce credea că mă va durea cu adevărat.

— Din cîte lucruri trăsnite am văzut, perechea asta de cizme ale unui mort puse pe vatră — a fost culmea. Dacă-i vorba pe-aşa, o mulţime de oameni au fost închişi la balamuc în zilele noastre pentru mai puţin decît atît. Ba le şi lustruiai. Ca şi cum avea să le încalţe dintr-o clipă într-alta. Ştiu destul despre tine, ca să te bag într-o secţie de nebuni furioşi pentru toate zilele pe care le mai ai de trăit.

— Ce... Ce ştii tu cît de bun a fost Eric cu mine şi cum s-a purtat el cu noi? Cum de-ai putea să ştii ce face un tată normal pentru familia lui? Cît de harnic era? Ce ştii tu despre Eric?

— Ştiu că cine ştie ce mare ispravă n-a fost în stare să facă, judecînd după cîte-am văzut aici. Ştiu că în vine îi curgea bragă apoasă. Şi că de bun tată ce era, s-a omorît de fapt pe strungul ăla al lui. N-a fost nici un accident...

Ea se poticni de masă.

— Vrei să mă *ucizi!* urlă. Mă tratezi de parcă n-aş exista. Nu-s în faţa ochilor tăi nimic. absolut nimic. Mă faci să cred că nu-s nimic. Orice-aş face, tu vii şi dărîmi. Nu vrei să mă laşi să trăiesc. Mă faci să cred că nu exist.

Nimeri pe un scaun şi-şi îndepărta părul de pe frunte cu încheietura mîinii. Era cu totul istovită, gîfîia şi hohotea.

— Vreau să trăiesc cu tine. Nu vreau să te zdrobesc.

— Din orice încerc, faci să pară un nimic. Îmi dai senzaţia că sînt moartă.

— Dar te vreau! i-am strigat.

— Sînt tocmai singurul lucru pe care nu-l poţi avea aşa cum le ai pe celelalte.

Părea că-i foarte departe, că se stinge din ce în ce.

— Nu vrei să plec, aşa-i? *Spune* că nu vrei să plec.

— Nu vreau să rămîi aici, răspunse încet, silită, recitînd o idee care-i devenise prea obişnuită pentru a putea renunţa la ea.

Şedea împietrită. Ochii îi erau sticloşi. Dacă gura nu ar fi repetat într-una aceleaşi cuvinte, aş fi putut crede că e într-adevăr moartă.

2.

Cînd am sosit la Primstone, sîmbătă după-amiază, mi-am găsit numele şters de pe lista echipei. Nimeni nu ştia de ce, afară de faptul că nu mă prezentasem joi la antrenament, iar membrii comitetului mă sfătuiră să mă adresez lui George Wade, care se nimeri să nu se găsească acolo. Am constatat că nu eram necăjit. La drept vorbind, mă simţeam uşurat. Nu mai voiam să joc rugbi niciodată şi în felul acesta îmi realizasem dorinţa fără bătaie de cap.

M-am înapoiat la doamna Hammond şi mi-am strîns lucrurile în maşină. Ea se încuiase cu plozii în bucătărie, după cum făcuse de mai multe ori în ziua aceea ori de cîte ori mai trecusem pe acasă, astfel încît nu mi-am luat rămas bun.

Am putut auzi mulţimea de pe Primstone, în vreme ce conduceam spre oraş. Nu-mi dădusem seama pînă atunci cît de tare răsuna vuietul

peste valea întreagă ; în Market Street, îndesată de prăvălii, capetele se întorceau ca tot atîtea flori palide înspre stadion. Am coborît din mașină ca să-mi cumpăr volumul *Cineva acolo sus mă iubește,* într-o ediție ieftină.

Mi-am găsit o locuință lîngă depoul de autobuze, unde mai locuisem cu ani în urmă, după ce am plecat prima oară de la părinți. Casa începuse acum pe alte mîini. Mai erau doi care dormeau în cameră, cînd m-a dus să mi-o arate Cameron, noul proprietar. Din cîte hîrtii am văzut aruncate împrejur, cei doi mi s-au părut a fi taxatori de autobuz. Pe fereastra odăii erau lipite stemele statului Eire și un nud. Prețul chiriei era de o liră pe săptămînă, plus o jumătate de coroană pentru micul dejun. Mă aflam din nou exact în situația din care plecasem.

Am plătit, și după aceea m-am dus și m-am așezat în mașină ; o parcasem pe un maidan din spatele casei. Am citit începutul povestirii despre viața lui Graziano și apoi am adormit.

Era aproape de miezul nopții, cînd m-am îndreptat spre cameră. Ceilalți doi locatari nu erau acasă. Trebuie c-am stat culcat treaz mai bine de un ceas înainte de a mă fura somnul. Cînd m-am deșteptat dimineața, pricina trezirii a fost răsuflarea sonoră a tovarășilor de cameră. Două sticle de bere și un nou ceas deșteptător se aflau pe dulăpiorul de lîngă paturi și o altă sticlă, goală, sprijinea pe scrin un număr din *Frumusețile Angliei.*

Cameron, care-și pusese vesta, dar nu și haina, ședea în prag și citea ziarul de duminică. Își

puse mîna streaşină la ochi, spre a şi-i apăra de lumina soarelui de dimineaţă.

— Cum ai dormit, voinicule, mă întrebă el, cu ăşti doi sforăitori alături ?

— Nici nu i-am auzit intrînd.

— Mai ai încă toţi banii în buzunare ?

Mă îmboldi să mi-i controlez.

— Vrei să înfuleci ceva ?

— Am de gînd să ies numaidecît în oraş.

— Atunci am scăpat de-o grijă... dacă nu cumva te răsgîndeşti şi vii mai tîrziu să-ţi ceri micul dejun. Duminică dimineaţa am de pregătit paisprezece. E strigător la cer, nu crezi ?

— Iei destui bani pe micul dejun. De ce te mai frămînţi ?

— Ei, nu mă frămînt, mă lămuri el privind în depărtare. Afară de cazul că ai fi dorit să mănînci totuşi ceva. De-aia m-am uitat chiorîş la tine, cînd te-ai trezit adineaori. Poate c-ai băgat de seamă. Arunc mereu o asemenea privire, cînd bănui c-o să am necazuri cu oamenii. Am descoperit că-i îndeamnă să-mi dea pace.

— N-am observat, îl încredinţai eu.

— Zău aşa ?

Privirea risipită se prefăcu în îngrijorare ; se întreba cum de s-ar fi putut să dea greş.

— Te cheamă Arthur Machin ?

Cînd am dat din cap că da, încercă să arate serios ori să pară interesat.

— Aşa mi-am şi spus, cînd ai venit. Mi s-a părut că te recunosc după chip. Te-am văzut jucînd la Primstone.

Întoarse cîteva din foile ziarului.

— Şi ce cauţi, mă rog, la capătul ăsta al oraşului? Vrei să schimbi aerul? Nu cumva ai vreo încurcătură ceva?

— Nu.

— Să te cred pe cuvînt. Adu-ţi aminte că ţi-am vorbit deschis. Vezi, nu-mi pasă pe cine-l iau la mine, poate fi Marilyn Brando sau mai ştiu eu cine, nu fac mofturi, dar dacă-i vorba de încurcături — asta nu, mulţumesc. Sînt un om care crede în linişte şi pace. Nu tu bătăi, nu tu neplăceri, nu tu nimic.

Îşi întinse mîinile în lături, ca şi cum ar fi îndepărtat orice urmă de încurcături.

— Dacă-i aşa, mai bine dorm eu aici, în casă, şi mă las de închiriat.

— Va să zică nu locuieşti aici?

— Nevestica mea şi cu mine stăm în garajul din spate. Poţi trece pe la noi, cînd nu sîntem acasă, să-ţi arunci o privire. Stăm destul de bine. Dar ia spune-mi, maşina aia din spate e a ta?

— Am lăsat-o acolo doar pe timpul nopţii.

— Voiam să-ţi spun, voinicule. Ăla nu-i un loc bun. Golanii roiesc pe-aci. Dacă o laşi prea multă vreme, o să dai de ea desfăcută bucăţi-bucăţele... Ai face mai bine s-o laşi parcată aici, în stradă, aşa încît s-o mai poţi supraveghea. Dacă vrei s-o speli, spune-mi mie. Ţi-o curăţ eu, pe o coroană.

I-am făcut semn cu mîna cînd am trecut cu maşina pe lîngă el şi l-am urmărit cu privirea prin oglindă. S-a ridicat impresionat, şi a rămas în picioare pînă ce m-a pierdut din ochi.

— Ia te uită cine a venit! exclamă Frank, ridicîndu-şi căutătura de pe coada sapei. Bine-mi pare c-ai venit, mă Arthur.

Păşi afară din ogor, scuturîndu-şi noroiul de pe bocanci pe cărarea pavată cu plăci de cărămidă.

— Nevastă-mea încă nu s-a dat jos din pat, dar cînd o auzi că ai venit, o să se scoale.

— Salut, domnule Machin, vorbi de la uşa din spate băiatul lui, în vîrstă de doisprezece ani; apoi se repezi pe scări s-o anunţe pe maică-sa.

— Unde mi-ai fost ieri? mă întrebă Frank. Îmi arăta drumul către camera de zi şi rămase în bucătărie, să-şi scoată bocancii. Oamenii credeau că ai plecat cu capsa pusă.

— S-ar putea ca ei să fi avut dreptate.

— Mda. A fost o surpriză, n-am ce zice. Dar ia spune... Joi pe unde mi-ai umblat? Riley spunea că ai venit să-ţi încasezi salariul, dar în afară de el nu te-a văzut nimeni.

Doamna Miles intră în cameră cu zîmbetul pe buze.

— Îmi pare grozav de bine că te vedem, Arthur. Nu prea mai vii prin părţile noastre, de la un timp încoace — în afară adică de cursele de cîini. Du-te şi pune să fiarbă apa pentru ceai, Kenny, i se adresă băiatului. Poţi să bei un ceai, Arthur, cît mai caşti gura la mine, privind cum îmi iau micul dejun. Eram trează doar pe jumătate cînd ţi-am auzit maşina.

— Azi e ziua cînd mama stă în pat, zise Frank. Eu unul, s-o ştii, mi-am băut ceaiul de la şase şi jumătate.

— Nu-şi poate schimba obiceiul... se scoală mereu devreme pentru schimbul întîi.

— Aşa e, îşi recunoscu foarte serios Frank vina, ca un copil mare. Nu pot dormi mult după ora cinci şi jumătate dimineaţa. O să îmbuc şi eu ceva cu tine, iubito. Şi fă-i două ouă şi lui Art.

— Nu ţi-ai luat micul dejun ? mă întrebă Elsie.

— Văd că nu şi l-a luat, hotărî Frank. Nici măcar nu s-a bărbierit. Fă cum îţi spun, cît timp el şi cu mine trecem niţel la salonaş.

Elsie dădu din cap, cu tîlc.

— Mi-a părut rău să aflu că ai fost exclus ieri, Arthur, îmi spuse ea.

— Da, iubito, i-o tăie Frank.

Am trecut în salonaş şi el a închis uşa. Arăta uriaş în spaţiul acela nu prea încăpător, cu grumazu-i de taur plecat de teama tavanului.

— Văd că ai venit cu rabla, îmi spuse, arătînd înspre fereastra unde, pe deasupra gardului viu, se vedea partea de sus a caroseriei maşinii. A fost ieri şi pentru mine o surpriză, Art. N-am ştiut absolut nimic, pînă la două şi un sfert. Nu-i în genul lui Wade să şteargă un nume şi apoi s-o întindă. Nu l-am văzut de loc la meci.

— Nu cred că-l poţi condamna. Desigur că nici el nu-i cu conştiinţa împăcată.

Frank se aşeză pe canapea, care sub greutatea lui scîrţîi şi se teşi.

— De ce crezi că ai fost eliminat ? mă întrebă el cu seriozitate.

— Ar trebui s-o ştii singur, Frank — n-am mai jucat bine de multă vreme. În afară de asta, nu m-am prezentat joi şi nu mi-am motivat de fel

absența. Nu dau vina pe nimeni că am fost exclus... de fapt nici n-am venit pentru așa ceva.

El manifestă o mirare înceată.

— Ți s-a întîmplat ceva, Art ?

Aducea a dulău întristat.

— Cuconița mea m-a dat afară din casă.

Lui Frank îi trebui cîtva timp ca să rumege știrea pe care i-am dat-o. O puteam auzi pe Elsie vorbindu-i lui Kenny în odaia de alături.

— Dar ai stat cu ea mai bine de trei ani.

Nu izbutise să îndepărteze tonul de reproș al vocii.

— N-am vrut să plec. De fapt, am de gînd să încerc să mă înapoiez, după ce se va mai fi liniștit nițel. Dar lucrurile au mers tot înspre rău... În săptămîna asta s-ar zice că au făcut explozie.

— Ei, cred c-ai să înțelegi, Art, nu-mi bag eu nasul unde nu-mi fierbe oala, dar, să stăm strîmb și să judecăm drept — și sînt sigur că ai să pricepi de ce o spun — pe mine nu mă miră. Cum de încă n-ați ajuns aici mai de mult, ăsta e un mister. Și-n ruptul capului n-am putut înțelege în ce fel te-ai împrietenit cu Weaver, că numai bine nu ți-a făcut. Sînt de aproape doisprezece ani acolo și nu cred să-i fi vorbit mai mult de o dată pe an.

— Unii oameni îs într-un fel, Frank, alții într-altul.

— Desigur. Și iată că-mi ieși de nicăieri și mi te pomenești cu o mașină și cu Weaver la dispoziție cum bați din palme. Eu ți-am spus din timp să te păzești.

Își exprimă nemulțumirea cu o căutătură aspră a ochilor.

— Mă doare să te văd acum în situaţia asta nenorocită, pentru că ea nu are nici în clin nici în mînecă cu jocul de rugbi. Şi asta-i *tot* ce eşti tu, mă Art, din punct de vedere social sau din oricare altul. Ce vreau adică să spun ? — (se aplecă el înainte şi-şi încleştă pumnul de uriaş) — vreau să spun că jocul de rugbi e ceva grozav. Cred că-i aproape singurul joc bărbătesc ce a mai rămas şi-l strică numai oamenii care încearcă cu tot dinadinsul să-l prefacă în altceva. Toate necazurile pe care le ai tu acum, măi Art, vin din aceea că nu-ţi mai încapi în piele de grozav ce te crezi. Şi dacă e cineva care ţi-a încurajat starea asta de spirit, apoi ăla e Weaver. Am vrut eu de mult să ţi-o spun, aşa încît sper că nu te vei supăra acum pe mine că-mi vărs focul. Ai răsărit ca un soare la Primstone şi acum, dacă nu vrei să apui tot ca soarele, trebuie să te gîndeşti foarte serios. Cînd ţi-am spus că mă doare, durerea la care mă gîndeam e că Gorge Wade îmi şoptise că e vorba să te pună căpitan în locul meu, după ce mă voi retrage. Vezi, de-aia sînt atît de amărît. Am ridicat echipa asta de-a lungul anilor şi acum toate se duc de rîpă, doar pentru că te laşi îmbrobodit de Weaver sau te ţii de fusta lui madam Hammond aia a ta. Pentru numele lui Dumnezeu, Arthur, eşti pe punctul de a da totul peste cap.

— Ce crezi c-ar trebui să fac ? Rugbi nu mai am nici un chef să joc. Crezi c-ar trebui să mă duc la Wade şi să-i spun ?

— Fă cum te taie capul. Nu ştiu ce ar trebui să faci. Ştiu numai că dacă nu mai joci rugbi, ţi-ai făcut-o singur, cu mîna ta. Dacă doamna Hammond este cauza principală, atunci trebuie să

aranjezi mai întîi chestia cu ea. Ia ascultă — ce-ţi este femeia asta? Ştiu că a dat tot timpul tîrcoale prin culise, dar ce-ţi este ea în fond? Vroiai să te însori cu ea, ori era doar ceva la care te întorceai acasă în fiecare seară? Şi, fiindcă veni vorba, nu am pomenit nici un cuvîntel neveste-mi despre ea. Nici măcar nu ştie că există o doamnă Hammond. Aşa încît nu-i vorbi de ea. Crede că eşti băiat de treabă în materie de tîrfe.

Dat fiind că mă aşteptasem la un fel de compătimire mută din partea lui Frank, socotii că nu mai am prea multe de spus. Ascultă cele cîteva cuvinte de scuze pe care le rostii şi nu mai adăugă nimic alta decît că ar trebui „să aranjez lucrurile cu doamna Hammond". Cînd Elsie bătu la uşă vîrîndu-şi cu sfiiciune capul prin deschizătură, stăteam amîndoi în picioare şi ne uitam tăcuţi pe fereastră.

Am petrecut toată ziua cu Frank, săpînd în grădină, jucîndu-mă cu Kenny. După prînz i-am scos la plimbare cu maşina. Seara, au venit rudele lui Elsie, s-au jucat şi ei cu Kenny, şi apoi s-au aşezat la cărţi. Reuniunile de familie îs moartea mea. Cînd flăcăiaşul s-a dus la culcare, m-am folosit de prilej ca să plec şi eu, iar Frank nu s-a împotrivit. M-a condus pînă afară, ca să-şi ia rămas bun, în vreme ce toţi ceilalţi îmi făceau semne cu mîna de la fereastră.

Uşa de la intrare era încuiată, cînd în sfîrşit am ajuns acasă — încuiată ori înţepenită. Era lumină într-una din camerele de la etaj. Am bătut în uşă dar nu s-a mişcat nimic. Tot aşa

cînd am azvîrlit cu o pietricică în fereastra luminată.

În spate însă, la garaj, era lumină, şi una din uşile mari stătea pe jumătate deschisă. O femeie *numai în cămaşă, cu sînii boţiţi ca doi saci,* se ivi din spatele unei perdele.

— Da ? zise.

— Nu pot intra. Uşa din faţă e încuiată.

— Seara nu folosim uşa din faţă, îmi spuse. Intră pe cea din dos. Dacă-i înţepenită, împinge-o, zăvorul nu e tras.

Umbra ei întîrzie în perdea pînă ce auzi că mă îndepărtez. Urcai douăsprezece trepte pe o parte a garajului şi deschisei uşa împingînd-o. De sus se auzea zgomot ca de petrecere şi, cînd trecui prin dreptul camerei luminate, o pereche se opri din dans, împiedicîndu-se de o sticlă şi se holbă la mine cam pe la nivelul genunchilor.

— Cară-te, irlandezule. Nu te uita în camerele altora, mi-o azvîrli în nas bărbatul şi trînti uşa.

Urmă un schimb de cuvinte şi cînd ajunsei la capătul palierului, uşa se deschise din nou şi bărbatul scoase capul afară.

— Îmi pare rău dacă ţi-am vorbit cumva cam urît, îmi strigă el. Freda zice să poftești înăuntru şi să bei ceva.

— E-n regulă, i-am răspuns. Mă duc să mă culc.

Se întoarse la el în odaie.

— Da' nu-i irlandez, aşa că ce dracu ai vrut să spui ? o întrebă pe femeie şi izbi uşa.

În cameră nu se afla decît unul din irlandezi. Era îmbrăcat în uniformă de taxator de autobuz şi părea să fie în toiul unui coşmar — avea ves-

tonul pe el, nu însă şi pantalonii ; se zgîi cu gura căscată la mine, cînd am intrat.

— Noroc, frate ! mă întîmpină el. N-ai cu tine şi jumătatea ?

— Nu, sînt de unul singur.

— Mulţumeşte lui Dumnezeu. Credeam că ai Pot rămîne aşadar fără pantaloni... Nu eşti irlandez ?

— Nu, sînt de-aici, din oraş.

— Din oraş ? făcu el, cutremurîndu-se pe loc de mirare şi străduindu-se să arate ca un irlandez dintr-un film.

— Faci parte dintre băştinaşi, fir-aş să fiu ? Păi ce cauţi atunci în cocina asta, fiule ?

— Sînt în vacanţă, i-am răspuns eu şi-am mers de m-am aşezat pe pat.

— În vacanţă ! Las' că înţeleg eu de glumă. Aşteaptă pînă ce-i spun şi tovarăşului meu... E sub nenorocitul ăsta de pat. Hei, frăţioare irlandez. Ia fă-te-ncoace niţel. Ia vino să vezi.

Se aplecă şi scotoci pe sub pat, apoi se îndreptă din spate, toate cu iuţeala fulgerului.

— Ăsta-i unul din soiul cel mai fain de irlandezi — un irlandez ucrainian. Nu-i aşa că adevăr grăiesc ? întrebă el, în vreme ce un ins păros în izmene şi veston, îşi făcea apariţia, în mînă cu nişte pantaloni de uniformă ; zîmbea şi părea nervos.

— I s-a năzărit că te aude venind cu o doamnă, aşa că băiatul a plonjat sub pat... După cum a plonjat, s-ar fi zis că apa-i adîncă de-o sută de metri. Ascultă la mine, omul ăsta o să mă ducă la tîmpire sigură. Am vrut să spun nu ucrainian, ci lituanian. Pe orientalii ăştia îi încurc rău de tot.

— Vorbeşte englezeşte? am vrut eu să ştiu.

— Ba bine că nu, rosti lituanianul cu un uşor accent irlandez, adăugat celui al său. Avansaţi înainte, vă rog. Treceţi mai în faţă. Pe centru e loc berechet. Şi luaţi bilete, măgarilor.

— Ei, cum îţi place de irlandeza asta? nu-i aşa că mai curată nici nu poate fi? se fuduli prietenul său. Pot sta ceasuri întregi să-l ascult vorbind propria mea limbă mai bine decît o pot vorbi eu. Acum înţelegi ce vor să spună cei care susţin că Shakespeare a fost rus.

Sfîrşi cu dezbrăcatul şi-şi puse o pijama verde. Tot mai trăncăneau, cînd muzica luă sfîrşit la capătul palierului şi în toată casa şi pe toată strada se coborî tăcerea. Stăteam toţi trei întinşi în paturile noastre, în vreme ce irlandezul citea legendele pozelor din *Frumuseţile Angliei* şi ne arăta şi nouă pozele.

— Am lucrat într-o mină, îmi povestea lituanianul acoperind glasul celuilalt. Dar voi, englezii, munciţi pînă vă scoateţi sufletul în locurile acelea. Am lăsat la repezeală mina baltă, cu sănătatea şubrezită — acum sufăr de piept. Medicii mi-au recomandat aer curat şi să duc o viaţă nesedentară.

— Aşa încît, stă lîngă uşile autobuzelor, ca să înghită cîte o gură de aer proaspăt cînd se deschid uşile, completă irlandezul. Ce ziceţi de asta: „O stea în privirea ei şi soarele în zîmbetul ei.“ Dar de asta: „Greu să te apropii de ea, şi uită că are o gaură la ciorap.“ Aşa-i că nu te lasă rece chestia, ce ziceţi?

— Dar mi-e mai bine. De asta nu încape îndoială. O să mă simt în curînd înzdrăvenit cu totul şi o să plec la mine acasă.

— Nu ştiu dacă ţi-am spus, poate c-am uitat, sînt republican, îmi mărturisi irlandezul. Înţelegi ce vreau să spun ? republican, accentuă el.

— Familia mea şi toate rudele mele locuiesc la Vilna. Aş fi fericit să mă pot întoarce acolo. Clima asta a voastră de-aici nu dau doi bani pe ea... şi proprietarul ăsta, de asemenea, nu-i genul de om pe care-mi face plăcere să-l am vecin.. Cameron şi nevasta aia a lui. Ar trebui s-o vezi. El ar mai merge. I-ai văzut ? Locuiesc în garajul ăla din spatele casei.

— I-am văzut, cînd m-am întors astă-seară.

— Atunci, ţi-ai putut da seama. Trebuie că scoate douăzeci de lire pe lună de pe urma casei ăsteia, şi el locuieşte în garaj. Nu m-aş fi aşteptat la una ca asta într-o ţară supra-civilizată.

— Atunci, de ce naiba trăieşti aici ? îl întrebă prietenul său. Ia uitaţi-vă la asta. „Un corp divin oprit în spaţiu". Ce ziceţi, sticletele ăsta arată a bulangiu ?

— Ţara voastră-i ca un automobil, motorul şi piesele merg, fain, dar se prăvăleşte peste...

— Hai, termină odată cu teoriile astea, îl întrerupse irlandezul. Spune aceeaşi poveste oricui îi iese în cale. Ia te uită la asta. Cam pornografic, nu-i aşa ? Au încercat s-o mai atenueze cu farul ăsta din fundal.

Vocile germano-irlandeze îmi alinau pe undeva durerea din creier şi încetul cu încetul m-a furat somnul. Am putut adormi de-a binelea cînd, deo-

dată, s-a stins lumina şi l-am auzit pe irlandez spunînd :

— Porcul ăsta de Cameron — a scos siguranţele. Ajunsesem tocmai la „Mireasa din baie".

M-am gîndit o clipă la banii din buzunar şi la cheile automobilului, dar efortul de a mă deştepta mi se părea prea mare şi am renunţat.

Ceasul deşteptător mă trezi ca o izbitură în moalele capului.

Am coborît din pat spunîndu-mi că mă aflu în casa doamnei Hammond şi că ceasul sunase din greşeală. Ceilalţi erau aproape gata îmbrăcaţi, îşi încheiau nasturii uniformei.

— Focurile-s stinse, totu-i în ordine, căpitane, repetă irlandezul.

— La muncă, mă lămuri lituanianul. Eu intru la cinci-douăzeci şi Irlanda-i de rînd la cinci patruzeci şi cinci. Dumneata nu lucrezi ?

— Am uitat să-ţi spun aseară, vorbi irlandezul, e în vacanţă.

Se întoarse către mine, ca să-mi ureze :

— Petrecere frumoasă la plaje.

Şi trecură în camera de alături, unde treziră pe altcineva şi auzii un robinet de apă care gîlgîia şi împroşca.

Lituanianul mă deprima— părea deplasat în toate înţelesurile. Adormii din nou, cu toată vocea lui care-mi răsuna în cap. Mi se păru că irlandezul se întorsese în pragul uşii şi că mă prevenea :

— Am uitat să-ţi spun, nevasta lui Cameron vine să facă curat în cursul dimineţii. Orice bani pe care-i laşi prin buzunare, ea îi socoteşte drept

bacşiş. Aşa încît nu lăsa în cameră altceva decît neorînduială.

Cînd soarele a ajuns în partea odăii unde eram eu, m-am sculat în capul oaselor în pat şi am citit mai departe din *Cineva acolo sus*. În casă domnea tăcerea ; rămăsese desigur pustie, toţi fiind plecaţi la lucru. M-am gîndit s-o iau şi eu din loc, m-am uitat la ceasul deşteptător şi apoi m-am răsgîndit. Cînd m-am dat jos din pat, tot mărunţişul pe care-l aveam dispăruse din buzunarele hainelor.

Am plecat cu maşina în centru şi am ridicat nişte bani de la bancă. Întorcîndu-mă pe Market Street, l-am văzut pe Johnson făcîndu-şi plimbarea de dimineaţă. M-am simţit ispitit să-i vorbesc, să văd cum o mai duce, dar în loc de asta, am intrat într-un garaj şi-am făcut plinul de benzină. Cînd am ieşit, Johnson dispăruse.

Din capătul văii privelişte a oraşului care muncea normal, însă fără mine, mă făcu să mă simt urgisit, ca un fel de paria. Nu mi se mai îngăduia să locuiesc într-însul. Am oprit maşina la castelul Caulsby. Mirosul de muncă plutea peste tot. Camioanele serviciului de drumuri începeau să circule în susul şi în josul văii ; şoselele erau înnegrite de vehicule şi agitaţie, iar centrul oraşului părea că-i o pădure, cu toate insectele celea mişunînd prin tufişurile pipernicite ale clădirilor şi printre copacii pitici din curţile fabricilor. Cele şase coşuri ale uzinei de produse chimice se împreunau ca nişte degete bandajate, filtrînd pe deasupra rîului o ceaţă subţire şi roşie de aburi azotoşi. În dreptul uzinei Harris, ţîşnea dintr-o conductă un ghemotoc de abur alb, care plutea cîteva clipe în aer mai înainte de a începe să pi-

cure lent şi istovit. Cînd şi cînd, unul din coşurile acelea bondoace arunca o imensă serpentină neagră, de s-ar fi zis că-i o colonie de termite ; era fumul care străbătea valea şi mergea să se încolăcească deasupra crestei şi apoi să învăluie mohorîtul spital regional ce domină peste Highfield. Foarte aproape de marginea văii, acolo unde şoseaua coteşte printre copaci, înainte de a urca spre Sandwood, şi chiar sub revărsatul şi năpăditul cimitir, freneticul gîfîit al cazanului cu abur de la cărămidărie răsuna pînă departe, aidoma unei locomotive ce ar tîrî înspre viaţă o nesfîrşită garnitură de vagoane. Grăbitele lui pufăieli de aburi se înălţau în văzduh ca o coloană înfoiată care răbufnea şi pierea în bătaia vîntului. Şi întinzîndu-se de-a curmezişul văii, acolo jos sub oraş, cu cele două mădulare înmugurite ale ei, asemenea unui trup mort şi răsturnat, stătea centrala electrică, singura construcţie nouă cît puteai vedea cu ochii. Părea că zăgăzuieşte oraşul şi că-l împiedică să se reverse peste vale, pe deasupra micilor cîmpuri brăzdate de garduri vii, pînă la Stokeley. Pe undeva, pe sub toate astea, se afla singura fiinţă pe care o cunoşteam : în cuprinsul acestei mase şi acestor amănunte exista o fărîmă, un strop printre sutele de mii de meandre ale peisajului, un grîuncior pe reţeaua tuturor străzilor acelora. Văzută de aici, de sus, scînteia aceia nu însemna nimic, iar eu puteam fi Dumnezeu.

În cursul zilelor următoare, nimeni nu mi-a întărit această senzaţie de izolare mai mult decît lituanianul. I-am simţit probabil exilul mai abitir decît şi-l simţea el însuşi. Petrecînd trei zile singur cu mine, mi-a fost de ajuns ca să mi se

schimbe în minte întreaga înfăţişare a lucrurilor. S-ar fi zis că plata datoriei pe care o acumulasem mi-ar fi fost deodată pretinsă fără nici un preaviz şi că mi s-ar fi pus în vedere s-o achit, că de nu... Vidul anula orice alt sentiment pe care-l aveam faţă de oameni or faţă de locuri. Mă închipuiam în situaţia în care se afla doamna Hammond cînd o cunoscusem eu — şi am constatat că bine-mi pare să pot simţi în felul acesta. În siguranţă mă simţeam numai cînd eram în maşină. N-am fost niciodată mai mîndru de ea. Terminasem *Cineva acolo sus mă iubeşte* şi cumpărasem *Mîine începe dragostea.* În cartea asta, detectivul Stulton — poreclit Moacă de prietenii şi tovarăşii săi —trebuie să rezolve un caz într-un oraş al cărui nume îl uit, un oraş undeva prin America. Şi detectivul intră în terţă cu gagica banditului, iar ea aşijderea cu el. Dar e atît de vîrîtă în tărăşenia cu banditii, încît n-ar fi de mirare ca ei s-o cureţe. Înnebunit la gîndul ăsta, Stulton se năpusteşte asupra banditilor şi mi ţi-i dă gata cît ai zice peşte. Apoi se uită jur împrejur şi-şi dă seama că n-a mai rămas nimic. Fata a murit. Lui Stulton i se face lehamite de viaţă. La sfîrşit, îl vedem în maşina lui, plecînd din oraş. Ajunge la marginea oraşului şi apasă pe accelerator. Şi într-o clipă localitatea, oamenii şi amintirile rămîn în urma lui. Şoseaua e liberă şi i se întinde înainte la nesfîrşit. Maşina goneşte. Începe să se simtă mai bine şi se gîndeşte la următorul oraş şi la următoarea gagică de care de bună seamă o să dea acolo.

Asta m-a stîrnit. Mi-am spus că n-ar strica să pot şi eu schimba nitel aerul, ca şi Stulton ăla, şi să plec undeva lăsînd toate epavele astea îndă-

rătul meu. Am încercat chiar să ies din oraş la repezeală. Dar şoselele erau ticsite. Se tot răsuceau şi se tot înfundau. Şi nici nu străbătusem decît vreo cîţiva kilometri, abia ieşind din oraş, cînd mă şi pomenii în cel următor. Un alt oraş începea acolo unde celălalt se termina. N-aveai unde să te simţi liber. Mă aflam pe un lanţ şi, ori încotro m-aş fi îndreptat, trebuia s-o iau înapoi pe acelaşi drum.

Miercuri seara, devreme, irlandezul a venit acasă făcut praf. Lituanianul nu se prezenta nici el mult mai acătării. Au borît amîndoi pe podea; s-au prăbuşit după aceea amîndoi pe patul irlandezului şi au zăcut acolo cîtva timp, unul în braţele celuilalt. Stăteam şi mă întrebam dacă să mă apuc să curăţ sau mai bine să mă car.

În cele din urmă, lituanianul lunecă din pat şi îngenunche în patru labe lîngă patul meu, în vreme ce capul i se bălăbănea încoace şi-ncolo. Începu să latre — la început lătrături slabe, scurte, apoi însă urlete prelungi. Răsuna ceva adevărat deznădăjduit în vocea lui. La rîndul său, irlandezul mormăia şi rîgîia, întins pe spate, era alb ca varul şi nu încăpea îndoială că burta i se pregătea să livreze o tranşă nouă.

Cînd m-am dat jos din pat, lituanianul m-a muşcat de picior. Am sărit în patul de alături şi l-am tras pe irlandez pe duşumea şi apoi către uşă. L-am cărat de-a lungul palierului pînă la closet şi l-am trîntit cu capul de scaunul closetului. Lituanianul se tîra pe jos, de-a lungul şi de-a latul camerei, şi mă întîmpină cu nişte înfiorătoare urlete de lup, dar fără alte muşcături.

I-am spus să se suie în pat. Se opri din mers, ca să-şi ridice ochii înspre mine.

— Ai băut, îmi spuse el mic. Am întîlnit în seara asta un om care te cunoaşte.

— Şi ţi-a spus cum îl cheamă ?

— De bună seamă, prietene. Crezi oare că eu nu ştiu cum să vorbesc cu oamenii ?

— Cine era ?

— Cine era ?...

Încercă să-mi imite accentul :

— Stai, nu mă lua cu prea multe nume. Lasă-mă să mă gîndesc — Field... Nu. Hill, Brook, Dale, Swallow... — toate numele astea, mă asculţi ? — Seal, Fish, astea nu-s nume. Astea-s o grădină zoologică [1]. Ne-am urcat pe toate dealurile din ţinut, — nu ţi-a spus irlandezul ? Ne-am urcat pe unul din versantele văii, apoi pe celălalt versant al văii. Am urcat pînă la capătul de sus al văii şi am coborît pînă la capătul de jos al văii. Kilometri şi... Eram pe undeva într-o toaletă pentru femei. Poate că era sus pe vale. S-ar putea să fie şi şi mai de vale. Păcat că nu i-ai văzut mutra. „Ce cauţi aici, femeia lui Dumnezeu ?“ „Ţi-ai luat bilet ?“ Nu mi-am dat seama pînă ce n-am văzut toate acelea — cum le spuneţi voi? — înşirate la rînd. Ai fost vreodată într-unul ? E mult mai comod decît la bărbaţi — o lume feminină, prietene, ce crezi tu ? Ar trebui să le pună toaletelor ălora plăci tipărite mai citeţ. Unde-i irlandezul hau, hau, hau ?

[1] Numele înşirate înseamnă în traducere : Cîmp, Deal, Izvor, Vale, Rîndunică, Balenă, Peşte.

Se prăbuşi pe pat, continuînd să le vorbească păturilor. Tot ce mai puteam eu auzi era mîrîitul lui înfundat.

Mi-am scos cămăşile din sertar, mi le-am strîns laolaltă şi am luat cele două cărţi. Irlandezul era pe la jumătatea scărilor, cînd am trecut pe lîngă el. Nu m-am mai ostenit să-i spun lui Cameron că plec din cocina lui. M-am urcat în maşină şi am pornit-o glonţ înspre casă, luîndu-mi inima în dinţi şi adunîndu-mi tot curajul spre a face faţă săpunelii care urma să-mi fie trasă. Nădăjduiam să am noroc şi tata să lucreze de noapte.

Primul lucru pe care-l văd însă, cînd deschid uşa camerei de zi, nu-i nici mama, nici tata — ci îmi pare că zăresc nepoftita fantomă a doamnei Hammond. S-a sculat în picioare cînd am intrat, iar mama s-a întors şi mi-a aruncat o privire; arăta palidă şi surprinsă, la lumina electrică.

Am mormăit cu toţii nişte exclamaţii de mirare şi ne-am uitat unul la altul ca nişte necunoscuţi, care se văd în clipa aceea pentru prima oară.

— Ce auţi aici? m-am bîlbîit eu.

Mi-o închipuisem adeseori acolo, în camera aceea curăţică şi acum că o vedeam aievea, tot mi se părea că-i un vis.

— L-am întîlnit pe tatăl dumitale — pe City Road. Mi-a spus să trec pe aici.

M-am uitat la părinţii mei cum îşi joacă piesa, ca şi cum totul ar fi fost repetat şi acum doar ne interpretăm fiecare rolul. Am început prin a-i spune doamnei Hammond pe nume: Val. I-am dat cu Val aşa şi Val pe dincolo sau: „Nu înţeleg Valerie" sau „Iar o iei de la început, Valerie?" Voiam să le arăt şi să-i arăt şi ei cît de mult era

a mea şi că se petrecuseră prea multe între noi, pentru ca orice sau oricine să ni se poată pune de-a curmezişul. Nu-i vorbeam doamnei Hammond. Doamna Hammond nu mai exista. Faptul că Valerie era de faţă, o dovedea berechet.

— Nu ştiam unde eşti, îmi explică tata. Am telefonat la clubul de rugbi şi nici ei habar n-aveau. Eram îngrijoraţi cu toţii. Atunci am rugat-o să treacă pe la noi, ca să poată sta niţel de vorbă cu maică-ta. Maică-ta era foarte....

— Cred că Val e obosită, i-am spus tatii. Vrei să te întorci acasă, Val ?

— Iar cînd am auzit că ai fost scos, m-am întrebat ce-o fi cu tine ?!

— Vrei să pleci, Val ? am întrebat-o eu din nou.

Mama roşise. Îşi încleştase mîinile în poală şi, o clipă păru că nu ştie ce are de făcut; se holba la noi doi, de parcă am fi pus totul la cale dinainte.

— Doamna Hammond a trecut pe-aici ca să ne spună unde bănuieşte că te-ai fi putut duce, vorbi ea. Credeam că ai să înnoptezi aci, Arthur, de vreme ce, după cîte văd, nu ai unde să te duci.

— Mi-ar conveni aşa, spuse doamna Hammond.

Amîndouă femeile vorbeau apăsat, se luptau între ele.

— Pot să iau un taxi pînă acasă.

Valerie, ca ori de cîte ori voia să facă impresie, vorbea înţepat. Se uita la mine cu expresia ei rugătoare dintotdeauna, şovăielnică şi speriată.

— Nu, am să vin cu tine, Val, i-am spus.

— E tîrziu, vorbi tata liniştit. Să limpezim lucrurile pe scurt. Dacă doamna Hammond nu do-

reşte să te mai întorci acum la ea, n-are nici un rost să-i impui prezenţa, cu de-a sila. S-ar putea să fi închiriat camera altcuiva.

În iţele războiului ăstuia dintre femei, el părea prea greoi, prea brutal. S-ar fi zis că glasu-i se strecura pe lîngă ele, care nici nu-l luau în seamă.

— Am pe cineva în vedere, afirmă ea distant.

— Ei vezi ? încheie tata.

— Dar n-o poţi face, i-am spus eu. Este camera mea.

— Nu cred că ar fi un loc potrivit să te întorci, glăsui doamna Hammond cu vocea ei cea mai desăvîrşit negustorească. Iar mama dumitale doreşte să rămîi acasă. Tare aş fi mulţumită să-i băgaţi minţile în cap, domnule Machin, adăugă întorcîndu-se către tata.

— O să i le bag negreşit, i-a răspuns tata — şi m-a privit ca şi cum aş fi fost un soi de infirm. Nu ştiam exact... eram niţel îngrijoraţi. Mă duc să telefonez eu după un taxi. Nu durează nici o clipă.

— Val încearcă doar să fie politicoasă, i-am arătat bătrînului, furios de data aceasta pe el că nu-şi dă seama cum e manevrat de femei. O conduc eu acasă.

Doamna Hammond îi aruncă mamei o privire sălbatică, ca din capcană. Era aceiaşi privire de spaimă dementă din noaptea de vineri : de animal încolţit.

— Cred că e mai bine să vă spun, izbucni ea, Arthur şi cu mine ne-am certat rău de tot şi eu l-am rugat să plece... i-am cerut să plece.

Cele două femei se holbară una la alta, mama de bună seamă înregistrînd cele ce auzea, dar ne-

fiind încă sigură că auzise cele la care de fapt se aştepta.

— Am iertat-o pe Val... pe doamna Hammond — de nu ştiu cît timp, mamă. Şi ea o ştie.

— M-ai iertat!

Doamna Hammond roşi de pe urma efortului pe care-l făcea pentru a-şi ascunde tulburarea în prezenţa părinţilor mei. Nu-i venea să creadă că aveam să profit de situaţie.

— Cred că trebuie să precizez, vorbi ea cu hotărîre, că dumneata eşti cel care a început. Rău faci că răstălmăceşti lucrurile. Nu ştiu cum de o poţi face.

Se porni să-şi încheie nasturii. O priveam ca şi cum treaba asta ar fi fost o problemă a noastră a tuturor. Mama o fulgera cu aceeaşi căutătură pe care ar fi aruncat-o oricărei prostituate cu care m-ar fi găsit în pat. Apoi rosti:

— N-ai de gînd să ne lămureşti şi pe noi cum stau lucrurile, Arthur? Nu crezi că e timpul să le spui şi părinţilor tăi ceva din cele ce se întîmplă cu tine? La urma-urmei, am luat parte la toate necazurile tale de pînă acum.

Mi se adresase mie direct, astfel încît s-o poată înlătura cu totul pe doamna Hammond.

— Am avut o discuţie între noi, asta-i tot. Ne-am pierdut capul. Lucru firesc. Nu ne sîntem străini şi-am mai avut noi discuţii şi mai înainte. Cum a spus-o şi Val — vina a fost a mea. Eram prost dispus.

— Ai stat mult timp la doamna Hammond, Arthur.

— Ştiu... De-aia şi vreau să aplanez lucrurile.

— Poate că, după atîţia ani de zile, doamna Hammond crede de cuviinţă să-şi caute un alt chiriaş.

Am aşteptat să vedem cum aveau să influenţeze situaţia aceste cuvinte, dacă aveau sau nu să ne scoată pe toţi din pepeni. Doamna Hammond însă le întări.

— M-am gîndit şi eu la o schimbare. Poate să iau o femeie de data aceasta, ori să rămînem singuri în casă pe cîtva timp.

— E pentru prima oară că pomeneşti de aşa ceva, i-am atras atenţia. Cum de ţi-ar conveni să rămîneţi singuri în toată casa ?

Mama interveni aspru :

— Ceea ce ştiu, în orice caz, este că doamna Hammond nu poate fi *terorizată* să te reprimească. Dacă a fost silită să-ţi ceară să pleci, atunci nu văd cum ai avea dreptul să-i ceri să te ia din nou.

— Uite-l cum *pretinde* să fie reprimit, stărui tata, de parcă ceilalţi oameni i-ar fi robi.

Erau amîndoi gata să ia partea doamnei Hammond, numai ca să scape de ea.

— Hotărîrea trebuie s-o luăm noi între noi, doamna Hammond şi cu mine, i-am spus. O voi duce acasă cu maşina şi putem discuta pe drum.

— Mă duc singură acasă, răspunse ea. Nu mai avem ce discuta, nu-ţi fie cu supărare.

— Te conduc pînă acasă, în orice caz.

— L-aş ruga pe tatăl dumitale să telefoneze după un taxi... Am cu ce plăti.

Mama ne aruncă, ei şi mie, cîte o privire fioroasă, stearpă şi scîrbită, care-i alunga de pe chip orice bunăvoinţă şi gingăşie ; n-o văzusem niciodată arătînd aşa de uscată. Se decolorase la faţă.

— Cum de-i poți vorbi astfel doamnei Hammond? strigă ea. Vorbești cu oamenii de parcă le-ai fi stăpîn, iar ei ar sta sub pumnul poruncii tale. Nu-ți este îngăduit să-i vorbești în felul acesta. Du-te, tăticuțule, și telefonează după un taxi și nu te mai sinchisi de Arthur.

Tata își puse vestonul de feroviar, sucind nasturii de argint cu degetele-i stîngace, încovoiate și fără a se uita la nici unul din noi.

— Doar n-ai să pleci cu ea? vorbi mama liniștită, în vreme ce mă vedea cum eu o luam pe doamna Hammond de braț.

Nu-și muta ochii mai departe de mîna mea și de locul unde mîna mea atingea mîna doamnei Hammond.

— O s-o duc eu acasă. Umblu cu toate lucrurile în mașină.

Mama se uită în cele din urmă și la doamna Hammond.

— Vrei să-l lași acum să te... conducă? i se adresă ea.

— Sînt sătulă pînă peste cap, doamnă Machin! Sătulă de tot! Sătulă de el! Sătulă de dumneata! Sătulă de voi toți! Nu vreau să vă mai văd pe nici unul niciodată.

Ne privi cercetător pe toți, din străfundul gălvanelor de sub sprîncene, apoi bufni pe ușă afară.

Făcui un pas ca să mă iau după ea, dar mama, mai mult clătinîndu-se, se propti în prag, tăindu-mi calea.

— Lăs-o! strigă cît o ținu gura; se împleticise din graba aceea, biata mamă-mea, și se ținea grozav de pervazul ușii ca să nu-și piardă

echilibrul. Cum de-ai fost în stare... cum de-ai fost în stare de una ca asta, Arthur!

Tremura atît de tare, încît abia dacă putea să se țină pe picioare.

— Cum de-ai fost în stare de una ca asta? Nu te poți întoarce acolo.

— Va să zică, asta crezi despre ea!

— Nu mi-e rușine. Nu te poți întoarce — nu acum. Nu la una *ca asta*.

— Ia spune-mi: așa ai privit-o întotdeauna?

— Spre binele tău, Arthur. Crede-mă, e spre binele tău. Nu pot să te las s-o faci. Nu pot să te văd făcînd una ca asta.

— Încercăm să te ajutăm, fiule, vorbi și tata, ca pierdut.

— Dar cu ea ce faceți, pe *ea* nu trebuie s-o ajute cineva? Ce-are să se facă?

— Nu-i soi bun, mă preveni mama.

— Am trăit cu ea prea mult, ca să mă mai puteți opri. Nu mă puteți opri să mă duc la ea.

— Nu-i soi bun, Arthur dragă, se jeli mama. Își ocrotește copiii... și eu îi ocrotesc pe-ai mei. Nu te poți întoarce acolo, ți-am spus-o. Nu acum. Nu-i soi bun. Nu-i bună de tine.

— Gîndeam că totuși crezi în bunătate — în ceva! Ea va să zică nu contează! N-are și ea suflet?

— Ai văzut ce suflet are. Cum de-ai putut, Arthur mamă, să i te tîrăști la picioare? Ca o potaie, ca o javră. Nu te las, auzi tu, să te-ntorci la ea! Trebuie să mă omori pe mine mai întîi, ca să treci dincolo de ușa asta.

Toți mușchii feței i se prăbușiseră. Oasele îi pieriseră. Pielea se bălăbănea și i se brăzdase,

încreţindu-se ca la o mască de cauciuc. N-o mai recunoşteam de fel.

— Ştii că am trăit cu ea ? îi strigai. Înţelegi ? Am trăit cu ea.

— Ştiam asta. Ştim cum te-ai purtat.

Nu era scandalizată. Cu asta se învoise de mult. Acum însă era hotărîtă să taie-n carne vie. M-am aşezat pe un scaun, departe de sobă.

Ştia cît de uşor mă poate face vinovat. Tata îşi scoase vestonul cu acea încetineală şi umilinţă legate de efortul inutil — o inutilă uniformă.

— Te ţii de rele, ca s-o îndurerezi pe maică-ta, fiule dragă, nu-i aşa ? îmi vorbi el greoi.

Mama îşi ascunsese capul în palme şi, tot acolo în prag, plîngea în hohote, ca urmare a emoţiei.

— Dă-i pace, murmură ea.

— Nu înţeleg, mamă, îi spuse tata, sfiindu-se şi ferindu-se să arate că e tulburat. Ceea ce nu pot suferi, e că te necăjeşte pe tine.

Acum tremura şi el.

— Asta-i ce nu pot îndura. Îi face plăcere să te chinuiască.

— Lasă-l. Lasă-l în pace, şuşoti ea.

Tata se apropie de mine, de locul unde stăteam. Apoi se aplecă, îşi retrase niţel braţul în spate şi-n clipa următoare mă lovi cu toată nădejdea pe faţă.

— Peter ! îi strigă mama şi se repezi să-i prindă braţul.

El nu avusese de gînd să mă izbească decît o singură dată.

— Asta-i pentru că o chinuieşti pe maică-ta, îmi spuse, cu ochii roşii şi înlăcrămaţi. O femeie care a renunţat la toate pe lume, de dragul tău.

Se retraseră în cealaltă parte a camerei şi mă urmăreau cu privirea de acolo, ştiindu-mi firea violentă. Dar cîtva timp eu n-am fost în măsură să scot nici o vorbă. Lovindu-mă, îmi demontasc dinţii falsi pe care-i simţeam acum plutind-mi în gură.

3.

Potrivit unui articol al lui Ed. Philips apărut în *Guardian*, atletul poate fi de trei feluri : animalicul, nervosul şi ştiinţificul.

La rugbi — un joc dur, jucat pentru bani, pentru prestigiu personal şi din plăcerea pe care amîndouă o dau, la care se adaugă şi alte cîteva elemente — speţa animalicului e cea mai răspîndită.

Pe atletul nervos, zice Ed, îl afli de obicei pe aripă — nu-i prea corpolent, e iute şi foarte îndemînatic. S-ar putea să nu joace vreme îndelungată, deşi atinge culmi strălucite : o lovitură mai serioasă e destul de des suficientă ca să-i zdruncine încrederea în sine pentru totdeauna.

Ştiinţificul apare de cele mai dese ori la mijlocul terenului, fie lateral fie în centru, şi izbuteşte datorită inteligenţei mai degrabă decît mişcărilor sale fizice.

Concentrarea celor trei tipuri o găsim la mijlocaşul de grămadă, deoarece are nevoie de puterea animalică a unui înaintaş şi de agerimea nervoasă a fundaşilor, dacă vrea să ajungă şi el undeva. În general, e persoana care se alege cu cele mai multe pedepse, fiind — în afară de

balon — cel mai de seamă obiect de pe întreg terenul. Iată pentru care cauză Maurice era robust, era sprinten şi era înzestrat cu o inteligenţă fizică. Îşi păstra postul, zicea Ed, pentru că oricărui observator îi apărea ca unul pe care durerea nu-l putea atinge.

Exuberanţa lui era îndeajuns pentru a-l scoate în evidenţă pe teren, chiar şi în ochii acelora care nu puteau pricepe simplul mecanism intern al jocului de rugbi din cadrul Federaţiei. Asta conta ca un avantaj de seamă pentru un jucător căruia nu-i stătea de fapt la îndemînă acel ultim tuşeu al improvizaţiei ce deosebeşte pe marele jucător de jucătorul bun. Tot aşa, datorită poziţiei sale, el poate comanda mai toate mişcările de pe teren şi le poate da nuanţa sa personală de viteză, cutezanţă ori agilitate. Mai poate să-l şi pună pe-un alt jucător într-o situaţie caraghioasă, datorită aceleiaşi metode şi cu acel aer nepăsător şi nevinovat care serveşte la a da mereu vina pe hoţul de păgubaş.

Procedeul acesta anume îl întrebuinţa Maurice faţă de mine, după ce — socotea el — contribuisem să-l aduc faţă în faţă cu Judith şi cu marşul ei nupţial. Am jucat în echipa „A" multă vreme după aceea şi, ori de cîte ori eram rechemat în echipa întîi, se făcea luntre şi punte să-mi creeze greutăţi pe teren. Impresia generală era deci că încetasem de a fi în formă, pentru totdeauna poate.

Bănuiesc că dădea pe mine cea mai mare parte a vinei pentru că fusese nevoit să se însoare cu Judith. Nu-şi arătase supărarea faţiş — ne cunoşteam probabil prea bine pentru asta — aşa

încît își vădea ciuda folosind unica soluție de care putea dispune, fără ca astfel să pară prea meschin: printr-o îndemînatică și abuzivă folosire a regulilor de joc.

Locuiam la ai mei, și tata venea să vadă ultimele meciuri jucate acasă, ba uneori călătorea după mine — ca altădată Johnson — cînd mă aflam în deplasare, străduindu-se mereu să găsească toate meciurile grozave. Asta, ca să-mi facă plăcere. Dar ideea își învingea propriile ei scopuri.

Faptul că nu-l mai frecventam pe Maurice mă supăra mai mult decît îmi plăcea mie s-o recunosc; îmi lipsea sufletește. Îi îngăduiam să-mi feștelească jocul, în parte pentru că mă făcea să simt că-i datorez ceva, și-n parte, pentru că jocul de fapt nu mă mai interesa. Era clar că, de cînd nu mai eram în formă, îmi vorbea mai multă lume acum decît înainte. Oamenii mă socoteau mai accesibil. Sau poate că le păream și mai caraghios.

Maurice nu m-a invitat la nunta lui, care a avut loc la ofițerul stării civile în prima sîmbătă de după sfîrșitul sezonului.

Frank și mai toți din echipă au fost prezenți, cu George Wade în frunte. Slomer a trimis o telegramă și nu-știu-ce dar, iar Weaver a organizat o mică petrecere. Am auzit totul de la Frank, pe care aveam de gînd să-l văd mai des în timpul vacanței. Dar pînă la sfîrșitul acestor dintîi meciuri, m-am pomenit că nu mă mai interesează nimic: nici jocul, nici viața, nici altceva. Mă lăsam dus de curent, așa cum se nimerea.

Atît Judith cît și Maurice încercau să dea impresia că totul fusese ceva firesc, dar Maurice se cam

îndoia că lucrurile vor ajunge să meargă bine pînă la sfîrşit. Nimănui nu-i venea a crede că vrea să se însoare. Ceva s-a schimbat totuşi cînd omul şi-a luat un serviciu — la un birou de proiectări — serviciu găsit de domnul Parkes, tatăl Judithei. Nu mi-a părut rău cînd a plecat din întreprinderea lui Weaver.

În timpul verii, locuind acasă, lucrînd la Weaver, mi-am dat seama că reveneam cu încetul la situaţia în care mă aflasem atunci cînd am făcut întîi şi întîi cunoştinţă cu Johnson. Poate că asta şi era pricina pentru care nu sufeream să-l văd pe Johnson nici măcar de la distanţă.

Într-o zi încercînd să-şi dea seama în ce ape mă scăldam, mama mă întrebă :

— Ce-ţi lipseşte cel mai tare acum, că stai atît de mult singur ?

— Maurice, i-am răspuns.

— Eraţi foarte buni prieteni ?

— Aşa am crezut.

— De ce nu te duci să-i vezi pe el şi pe Judith ? mă îndemnă ea. Judith nu trebuie să nască în curînd ?

— Ăsta-i unul din motivele pentru care nu mă duc. Maurice mă socoteşte printre cei care l-ar fi împins la însurătoare.

— Dar n-a fost şi el de acord ? Mi-ai spus că Weaver l-a convins să se însoare.

Eram sătul de subiectul ăsta.

— Da, i-am răspuns.

— Cred că pentru tine a fost o surpriză, nu-i aşa ?

— O surpriză în privinţa părinţilor ei. Sînt oameni religioşi. M-a surprins felul cum au luat

lucrurile — nunta la ofiţerul stării civile şi toate celelalte.

— Pot să-mi închipui prea bine ce au simţit, mărturisi ea, sugerînd multe de tot prin această vorbă. Cînd ai o credinţă şi convingeri bisericeşti cum au ei, credinţa te ajută să înfrunţi astfel de înfrîngeri, ba să le şi prefaci în biruinţe.

— Mă întreb care-s convingerile doamnei Hammond în privinţa asta. Nu pare să creadă în nimic.

— Judith e religioasă ? mă întrebă mama.

— N-aş crede. În orice caz, nu ca părinţii ei. O s-o vindece Maurice de orice rămăşiţe i-or mai fi rămas în suflet.

Mama dădu neatentă din cap, privind probabil chestiunea din punctul de vedere opus, conform căruia virtutea lui Judith rămînea biruitoare.

— M-am întrebat adeseori de cînd m-am întors acasă, i-am spus, de ce oare, după o viaţă întreagă tot mai vezi totul numai în alb şi negru, deşi trebuie să fi descoperit că numai aşa nu se prezintă realitatea. Nu înţeleg cum de poţi despărţi oamenii în felul ăsta. Ştiu *precis* că doamna Hammond nu este rea, aşa cum ţi-o închipui dumneata.

— Poate să fie ceva ce nu înţelegi *tu*, îmi răspunse. Dar asta nu înseamnă că deosebirile nu există. Pentru mine lucrurile sînt bune ori rele. Altfel nu se poate. Şi cum de te-ai putea descurca în viaţă, dacă n-ai şti să faci deosebirea ?

— Dar încerci s-o prezinţi ca rea în întregime. Şi asta nu-i de loc adevărat. Are femeia şi părţile ei bune. Numai că părţile astea bune n-au avut ocazia să...

— Nu te poţi aştepta să gîndesc la fel ca doamna Hammond.

— Şi asta-i tot ce poţi spune ?

— Nu văd cum de-aş putea privi lucrurile altminteri. Cum s-a purtat ea cu tine — şi felul cum te-ai purtat şi tu — nu-mi ajută să pot vedea nimica bun în toate astea, nici de m-aş uita o zi întreagă.

Rămase niţel pe gînduri, apoi adăugă :

— Dacă pierzi pe cineva datorită morţii, pe cineva care ţi-e drag, nu-i desigur atît de rău cît e să-ţi dai seama că cineva pe care l-ai iubit de fapt nu te iubeşte. Asta vreau să spun cînd spun că doamna Hammond nu e bună... nu-i bună de tine. E ca o mîncare rămasă din ajun. N-ai putea fi niciodată fericit cu ea.

Conversaţii de soiul acesteia se iscau deseori între noi. Nu voiam să-i dau zor cu doamna Hammond. Dar mă alegeam cu stări de furie tăcută. Şi mai rele erau clipele cînd stăteam într-un fotoliu şi mama trecea pe lîngă mine şi mă gîndeam inconştient că-i doamna Hammond şi întindeam mîna după ea s-o ating. Atunci mă cutremuram. Atunci îmi retrăgeam mîna străfulgerat de durere — afară de o singură dată cînd i-am atins spatele coapsei şi m-am făcut la iuţeală că dau să casc. Mama însă a înţeles. Am căscat gura de-a binelea şi am simţit sînge în gură.

Pentru ca să-mi alin durerea, m-am hotărît să mă duc totuşi, deşi fără tragere de inimă, să le fac o vizită lui Maurice şi lui Judith, într-o sîmbătă după-masa. Ştiam că la ei mă duc, dar am pornit cu maşina în direcţia opusă şi treptat, de parcă nu chiar această intenţie aş fi avut-o, am

ajuns în cele din urmă la capătul oraşului unde locuiau ei. Trăiau într-o vilişoară de tip locuinţe ieftine, la jumătatea drumului dintre Primstone şi castelul Caulsby, în partea din vale opusă Sandwood-ului. Am aflat mai tîrziu că Weaver intervenise şi el ca ei să poată obţine casa, deoarece casa nu se număra printre cele ale municipiului. Fusese clădită doar de vreo cîţiva ani, după război, avea un bovindou şi o mică verandă. Grădina era bine întreţinută şi avea şi o urmă de alee din beton spart ici-colo. Cartierul fusese construit îndeobşte pentru funcţionari inferiori, ca învăţători căsătoriţi fără copii şi contabili fără clientelă.

Am făcut mare zgomot la poartă, accelerînd motorul, ca să le îngădui din plin răgazul să-şi zăvorească uşa şi să-şi baricadeze ferestrele. Am sunat la uşa din faţă, spunîndu-mi că nu-s acasă. Un bărbat din grădina de alături încetă de a tunde iarba, pentru a înălţa capul şi a privi. Se auziră paşi care străbăteau încăperile şi uşa se deschise larg.

Judith rămase tăcută de mirare şi roşi.

— Salut, Tarzane! grăi după ce am rostit cîteva cuvinte. Hai, intră! Ce mai surpriză să te vedem la noi. Iartă-mă că n-am strigat de bucurie.

Mă pofti, cu oarecare mîndrie, într-o cameră frumos mobilată şi care dădea spre stradă cu bovindoul. Era aidoma, în mic, ca salonul din casa lui Weaver şi reprezenta singurul aspect al modului de viaţă superior la care se ridicase Maurice. Puteam vedea pînă şi tapetul verde cu frunze şi măsuţa pe rotile pentru ceai.

— Maurice nu-i acasă ? am întrebat-o.

Scutură din cap, zîmbind.

— Să nu-mi spui că ai făcut tot drumul pînă aici ca să nu mă vezi pe mine. Maurice a plecat în oraş. Trebuie să se fi rătăcit prin sala de biliard. Ai ceva anume să-i spui ?

— Nu prea. Am trecut doar să văd ce mai faceţi.

— Bei atunci o ceaşcă de ceai ? S-ar putea să se întoarcă, pînă-ţi termini tu ceaiul. Vino de stai în bucătărie, cît timp îl fac.

Am călcat după ea urmînd-o prin casă, pas cu pas, în vreme ce ea tot sporovăia întorcîndu-şi într-una capul. Luase proporţii, părea o altă fiinţă şi arăta mai interesantă ca oricînd. N-o mai văzusem niciodată aşa de îmbujorată şi de fericită.

— Cum ţi se pare casa noastră ? mă întrebă ea. E mai bună chiar decît a mamei.

— Un adevărat palat.

— Ne-a costat o groază de bani ca s-o mobilăm, deşi la etaj nu avem decît patul cel dublu. Ia uită-te la asta.

Ajunsesem în bucătărie, către spatele casei — şi trei din pereţii bucătăriei străluceau în montaje de crom.

— Uite chiuveta şi robinetele. Un boiler. Un dulap de aerisire, dulapuri obişnuite, rafturi, o maşină de uscat electrică şi nişte garnituri şi mărunţişuri. Tăticu ni le-a cumpărat toate. Ei, ce zici ?

— Unii oameni au parte de tătici drăguţi. E cea mai fainâ bucătărie din cîte am văzut eu. Frigider n-ai ?

A luat-o în serios.

— O să avem în curînd. Morry zice că avem nevoie de unul pentru bere. De cînd sînt în condiția asta, beau cîte o halbă de bere în fiecare zi. Îți dai seama cum o să iasă ăla mic.

— Văd că aveți o alee și un garaj, i-am spus rîzînd.

Părea prea frumos ca să fie adevărat.

— Ei, ăsta nu-i decît un plan. Dar sînt hotărîtă să-l fac să cumpere o mașină, ca să mă pot și eu repezi în oraș și să nu mă simt atît de izolată aici. Garajul nu este el cine știe ce... Uite mașina de gătit electrică.

A învîrtit un buton și a pus ceainicul să fiarbă.

— Cam pe cînd aștepți copilul ?

— În trei săptămîni. Cred că poate să pice în orice clipă, după cum dă din picioruse.

— Simți cum dă din picioare ?

— Nu știai ! E un adevărat fundaș... Dacă începe să miște cît ești aici, am să te las să pipăi.

— Și ce te faci, dacă-i fată ?

— Nu-i fată. Morry zice că dacă-i fetiță, nu-i copilul lui.

Se purta cu mine cu intimitatea aceea pe care, îndeobște în timpul sarcinii, femeile o dovedesc bărbaților. Așa fusese de altminteri și înainte, iar acum o vădea în chip de prietenie degajată și de încredere. Era tare plăcut și tare odihnitor. Începui să mă întreb de ce nu venisem pe la ei mai de mult.

Am mers prin curtea din spate, care fusese de curînd nivelată, pînă în fundul curții, unde era

un zid jos. Dincolo de zidul acela se întindea o fîşie de pămînt mărginită de un crîng.

— De acolo unde sînt copacii, se poate vedea oraşul, îmi spuse, sprijinindu-şi coatele pe piatra zidului. Ne-am dus într-o zi să ne uităm. Se vede şi pînă spre Sandwood. Aici sîntem aşezaţi niţel mai sus. De la fereastra dormitorului din spate, poţi zări şi acoperişul casei lui Weaver şi brazii aceia pe care-i are în grădină.

Cînd ne întorceam alene spre casă, m-a întrebat :

— Dar ţie cum îţi merge, Tarzane ?

— Locuiesc la ai mei acasă, acum. Încolo, destul de liniştit.

— Trebuie să te însori în curînd, îmi vorbi ea grijulie. N-ar fi drept s-o termini aşa... cum să spun, în gol.

I-am arătat, pe scurt, cît de mult mă străduiam în acest sens şi ea reluă :

— E cel mai bun lucru care mi s-a întîmplat de cînd sînt. Şi lui Morry — cu toate că, firește, el nu vrea s-o recunoască în ruptul capului. Face o mutră, ori de cîte ori îl întreb. Ţi-l şi poţi închipui.

Rîse.

— Ţi-am spus că am început să merg la biserică ? Şi găsesc, află de la mine, că-i de mare ajutor.

— Cum au reacţionat părinţii tăi ?

— Ca niște îngeri, amîndoi. Nu s-ar fi purtat mai frumos cu noi, nici dacă am fi fost logodiţi ani de-a rîndul. Şi-au văzut mai departe de lecţiile lor la şcoala de duminică şi-au mai avut şi de furcă cu potolirea bîrfelilor.

— Dar Middleton ce-a zis de toate astea? Ne-a spus, lui Maurice şi mie, că vrea să aranjeze totul cu binişorul.

— O, Weaver i-a vorbit chiar de la începutul începutului. Nu cred că Middleton s-ar putea plînge. Nu i-a purtat nici un ghinion... Morry mi-a spus că tot la Weaver lucrezi.

— Da. Iar pe cît arată semnele, se pare că nu mă pot urni de acolo.

— Şi zici că locuieşti acum acasă? Cu doamna Hammond ce s-a ales?

— Ne-am despărţit.

— Din ce cauză?... Eu...

— Nimic... ştii, n-a mai mers, pur şi simplu. Asta e.

— Va să zică ai renunţat la ideea de a locui într-o cameră mobilată.

— Nu, n-aş crede. Aştept să se mai potolească lucrurile.

Roşise niţel şi mă privi încet.

— Îmi pare rău, Tarzane... înţelegi, dacă am contribuit cumva în vreun fel şi eu la povestea asta.

Se apropie de mine şi mă sărută apăsat, ţinîndu-se strîns de umerii mei.

— Zău că-mi pare rău.

— Dacă ai contribuit la ce?

— La felul în care priveşti lucrurile acum.

— N-ai contribuit cu nimic, i-am spus şi, pentru ce pricină nu ştiu, am sărutat-o şi eu cu atîta foc, încît mai că gemu. Apoi am lăsat-o baltă amîndoi şi ne-am îndreptat privirile înspre ceainic.

— Da la „Mecca", ia spune-mi, cum se prezintă fetele în sîmbetele astea din urmă? mă

întreb. Nu-mi place să mă arăt acum pe acolo, iar lor le vine niţel cam peste mînă să bată drumul pînă aici numai ca să mă vadă.

— Tot alea sînt. Una pleacă şi se măritǎ, alta se întoarce de bine ce s-a măritat.

— Nu s-au mai schimbat? Credeam, în orice caz, că eu acolo am să rămîn pe veci. Mă şi vedeam fîţîindu-mă săptămînă de săptămînă după toţi vînătorii ăia de fuste. Să ştii că la un moment dat îmi pusesem ochii pe tine, Tarzane. Ca mai toate fetele, cred. Îmi spuneam însă că eu sînt cea mai potrivită pentru tine. Discutam adeseori problema în toaleta femeilor. Dac-ai auzi ce discută femeile alea acolo înăuntru! Ce m-a făcut în cele din urmă să renunţ a fost imaginea trupurilor noastre în pat. Nu ştiu cine a pomenit că nu ne-ar fi putut ţine patul şi pace. Căci mie-mi place să dorm încolăcită. Şi cu tine în pat, n-aş avea loc.

— Ai un fel de a judeca materialist...

— Ia spune-mi, care femeie nu l-ar avea cînd se gîndeşte la măritiş? Ştiu, acum îmi dă mîna să rîd. Dar nu ştii prin cîte trec fetele celea sîmbătă seara la „Mecca". E un fel de vînzare la mezat şi sînt cu toatele îngrozite la ideea că una sau alta ar putea fi cumpărată de cine ştie ce concurent nepotrivit. Toate *vor* să fie licitate — şi tu, nimic de spus, ai prestigiu. Dar în cele mai multe cazuri, iau şi ele ce se oferă, cîtă vreme se oferă ceva.

— Îmi venea mai degrabă a crede că bărbaţii se găsesc în mai mare primejdie, i-am răspuns, chibzuind că unul din motivele pentru care s-ar

fi putut să mă simt atras de doamna Hammond a fost că n-o socoteam un astfel de rechin.

— Oricum, te obişnuieşti, continuă Judith, ducîndu-se cu mintea cine ştie unde. M-am mirat de mine însămi, cît de mult m-am obişnuit cu deprinderile lui Morry. Viaţa alături de el e plină de surprize. Mi se întîmplă să rîd adeseori pe chestia asta, cînd sînt singură. Sîmbăta trecută nu avea ce să facă şi i-am spus: „Grădina are nevoie să fie săpată. Uite o treabă pe care ai putea-o face", şi m-a privit *lung*. M-a privit lung de tot, însă m-a întrebat: „Vorbeşti serios?" şi i-am spus: „Da. Arată de parcă n-a mai fost săpată de cînd s-a construit casa". Ştii. Şi o dată ce a înţeles că doresc să fie săpată, s-a dus şi a săpat-o ziulica întreagă. N-a vrut să mai intre în casă să mănînce ori să guste ceva, sau pentru te miri ce treabă pînă ce n-a terminat, şi cînd a terminat se făcuse noapte. Crede că nu ştie nimic despre viaţa conjugală — îi place să *creadă* că nu ştie — şi-mi cere să-i spun tot ce ar trebui să facă. Se joacă de-a copilaşul neştiutor, cîteodată. Îmi spun uneori că e numai pentru a mă face să mă simt eu vinovată.

Nu ştiam dacă, mărturisindu-mi-le, voia să-şi dea curaj sieşi ori poate mie. S-ar fi putut să fie doar un mod de a vorbi despre Maurice pe care-l adoptase faţă de părinţii ei. În răstimp, terminase de pregătit ceaiul şi am trecut din nou în salonaşul din faţă. Obicciul de a-i spune Morry lui Maurice îl împrumutase de la Weaver.

— Dacă nu dau de el astăzi, n-are nici o importanţă, i-am spus. Începem antrenamentul marţea viitoare — îl văd eu atunci.

— O, n- se mai întoarce la Primstone, mi-a explicat ea. Ce, nu ţi-am spus?...

Cercetă privirea mea surprinsă şi adăugă:

— A cerut să fie transferat şi două sau trei cluburi s-au arătat interesate. Aşa speră să facă rost de maşină — cu banii pe care o să pună mîna cu prilejul transferului.

— Nu ştiam, i-am arătat. Care-i motivul pentru care pleacă?

— Ei bine, ştiu că voi nu v-aţi împăcat prea bine...

— Doar nu pleacă din cauza mea? S-ar putea să nu mai joc niciodată.

— Mie mi-a spus doar atît, că locuieşte atît de aproape de Primstone, încît nu crede să-i mai facă plăcere să joace acolo. Asta-i tot ce ştiu.

— Va să zică rămîneţi aici unde sînteţi? Nu v-aţi gîndit să vă mutaţi şi cu casa de aici?

— Nu, sigur că nu. Dar nu mai face mutra asta, Tarzane. Hai să nu mai vorbim de rugbi, pînă una alta. M-am săturat şi eu de el pînă peste cap. Nu — singurul lucru cu care nu s-a putut obişnui e accentul meu de fată cu şcoală. Se strîmbă, cînd spun mamă şi tată. Pe copil vrea să-l audă mămică şi tăticule. Nu-i aşa că-i groaznic? Şi ori de cîte ori încerc să vorbesc mai simplu, crede că-l iau peste picior. Uneori se-nfurie de-a binelea, atunci ar merita să-l auzi.

Scoase deodată un ţipăt, sări în picioare şi se repezi la uşă.

— Uite-l! Ascunde-te să nu te poată vedea. Hai să-i facem o surpriză... dar desigur, am uitat, poate să-ţi vadă maşina. Să-l lăsăm să intre sin-

gur și să dea de noi bînd ceai și să vedem ce spune.

Maurice intră liniștit pe ușă, scoțîndu-și haina.

— Noroc, Arthur. Nu mă așteptam, zău, să te găsesc aici.

Mașina îi dăduse răgazul să-și revină din surpriză.

— M-am gîndit să viu să văd cum v-ați aranjat.

Încuviință scurt din cap și socoti nimerit să se ducă să-și atîrne haina de cuierul din vestiar.

— Ești de mult aici ? întrebă el, întorcîndu-se.

— Destul de mult, ca să fi avut timp de-o șuetă cu mine, Morry.

Judith vorbea bucuroasă.

— Să-ți torn o ceașcă de ceai. Ai mîncat ? Vezi — n-am zis : ai prînzit !

— Am luat o friptură în oraș.

— Unde-ai fost ? Ai jucat biliard ?

— Ce zici de casă, Arthur ? mă întrebă el cu aceeași voce liniștită. Îți place ?

Arăta schimbat, nițel nervos.

— Mi-a arătat-o Judith...

— Nu știa că ai cerut să fii transferat, ne azvîrli ea, înainte de a se duce să mai prepare niște ceai proaspăt.

— Nu, îi confirmai. Asta-i o știre nouă pentru mine.

— M-am tot gîndit de multă vreme să plec, îmi explică el. Acum, că am aranjat toată chestia asta și am o slujbă, am zis că n-ar strica să schimb totul dintr-o dată.

— Să schimbi ce dintr-o dată ?

— Să mă rup de viața dinainte.

Am stat amîndoi să cugetăm la tîlcul acestor vorbe.

— Şi-ţi dau transferul ? l-am întrebat.

— Tocmai am auzit azi-dimineaţă că li s-a oferit trei mii de lire pentru mine. Aş putea să mă aleg şi eu cu cîteva sutare din povestea asta, dacă o să stărui.

— Nu pot pricepe de ce vrei să pleci, acum că te-ai instalat atît de aproape cu locuinţa ? Dacă te transferi, o să ai de călătorit o groază.

Îşi plimbă gînditor limba prin gură şi apoi rosti :

— M-am săturat să tot joc aici, asta-i tot. Şi apoi pleacă şi Frank Miles. Or să trebuiască să formeze o echipă aproape nouă. Asta durează prea mult. O să mă pomenesc bătrîn, pînă ce se găseşte o aripă potrivită. Vreau să intru în echipa naţională, anul acesta.

Judith se întoarse. Se bucură văzînd că stăm de vorbă.

— Vreţi să vă las între patru ochi ? ne întrebă.

Maurice se răsuci brusc. Avea un furuncul pe gît, acoperit cu un plasture.

— Da' de ce ? se răsti el.

— Ca să poţi sta de vorbă cu Tarzan. Numai de-aia Morry.

— Ce-ţi veni să crezi că trebuie să stăm de vorbă ? stărui Maurice, de parcă s-ar fi temut să nu fie ceva în legătură cu o regulă de bună purtare. Nu mai eşti secretara nimănui, acum.

Judith îmi aruncă o privire, care voia să spună : vezi ? Apoi :

— Nu, dragul meu, îi răspunse şi se aşeză lîngă el. S-ar zice că tu eşti în nouă luni, nu eu, îl certă.

— De ce ?

— Păi, eşti atît de nervos...

— Poţi constata că tot o mai face pe cucoana, mi se adresă Maurice, înţepat.

— Da' şi tu trăieşti ca un boier, i-am reamintit şi a făcut o mutră de parcă l-ar fi durut furunculul.

Am stat de vorbă, manifestînd fiecare un interes prudent pentru celălalt, vreme de o jumătate de ceas, după care eu am socotit cu cale să plec. Cînd ne-am aflat pe alee, Maurice mă întrebă :

— N-ai fost cumva trimis aici ca să mă faci să mă răzgîndesc ?

— Nu, nici gînd ! îi răspunse Judith. Cum de poţi vorbi astfel... A fost tot atît de surprins ca şi mine cînd am aflat pentru prima oară.

— Tu nu-l cunoşti pe Arthur cum îl cunosc eu, îi răspunse el plin de meschinărie ; l-am întrebat pentru că am auzit vorbindu-se că ar lua locul lui Frank în sezonul ăsta.

— Da, i-am spus, înţelegînd că şi povestea asta ar fi putut constitui pentru el un motiv ca să plece. Dar acum nu cred să mai fi lăsat tu multă probabilitate realizării acestei idei.

M-am suit în maşină, Judith a fluturat din mînă şi am pornit.

Nenumărate necazuri au fost evitate la Primstone, o dată cu începutul presezonului, datorită hotărîrii lui Frank de a rămîne pe loc. Ştiam cît de greu îi venea să se lase de rugbi şi nu

am rămas cîtuşi de puţin surprins că-şi amînase plecarea cu încă un an.

Lucru de mirare, m-am pomenit că nu-mi pare rău că începe antrenamentul, ba că mă şi bucură. Nu-mi dădusem seama cît de singur fusesem în ultimele luni. Lucrurile se domoliseră acum, exact aşa cum ar putea fi înaintea unei ultime şi hotărîtoare răscoliri.

M-am simţit chiar destul de sigur pe mine ca să mă plimb pe acele porţiuni din City Road pe care le evitasem, iar într-o duminică am ajuns pînă în Fairfax Street. Am coborît strada şi m-am uitat cîtva timp la uşa casei. Nu puteam înţelege de ce n-o mai folosisem de atît amar de vreme. Era tot aceeaşi. Era tot aceeaşi uşă cafenie, cu urme unsuroase de mîini în jurul clanţei. Şi-apoi, micuţa cutie de scrisori prin a cărei deschizătură nu trecea niciodată nimic, dar care stătea oricînd gata să-ţi prindă degetele. Am bătut. Nu era acasă, ori n-a vrut să deschidă. Am încercat uşa : era încuiată.

Mama şi tata ajunseseră amîndoi la convingerea că renunţasem definitiv la ideea de a mă mai întoarce acolo, şi n-aveam de gînd să le spulber această iluzie pînă ce nu mă voi fi aflat din nou în vechea mea cameră. Într-o zi însă, la cîtva timp după prima mea încercare de a o vedea, mama se întîlni cu doamna Hammond în oraş, şi găsind nimerit s-o facă pe amabila şi pe iertătoarea, se opri să-i vorbească. Doamna Hammond ascultase liniştită trăncăneala mamei şi apoi se îndepărtase fără a scoate o vorbuliţă. Mama a luat-o drept jignire, în loc de ceea ce s-ar fi putut prea bine să fie o stare emotivă — şi mi-a

povestit întîmplarea cu un glas vibrant de îndreptăţită mînie.

— Şi mai e ceva, adăugă mama, crezînd că mă montase şi pe mine. Să fi văzut rochia pe care o purta, felul cum era îmbrăcată ! Mai întîi nici n-am recunoscut-o. De-abia cînd am ajuns în dreptul ei şi i-am citit în ochi privirea aceea vicleană de recunoaştere, de-abia atunci mi-am dat seama că era ea. Arăta ca o cerşetoare.

— Poate că asta şi este...

— După cum ai tratat-o *tu,* trebuie să se fi simţit ca o regină.

— Cred că uneori s-a şi simţit aşa.

Dar n-am urît-o pe mama pentru aceste vorbe. Înţelesesem mai demult că, pur şi simplu, n-o înţelegea pe doamna Hammond. Credea că toţi oamenii sînt în mai toate privinţele răspunzători de felul cum sînt — şi regula aceasta o aplica tuturora, din totdeauna.

Îmi spuse :

— Admit că face o treabă pe care puţine femei o fac. Dar sînt sigură că s-ar putea descurca mult mai bine decît pare a se descurca acum, dacă ar încerca.

Eram însă atît de furios, încît abia i-am putut răspunde.

— Mame, mame. Mereu mame. Femeile nu-s niciodată altceva decît mame. S-ar zice că o nevastă nu s-a născut de cînd lumea. Urăsc toate nenorocitele astea de mame şi toţi tîmpiţii lor de plozi. Oare femeile nu pot avea altceva decît copii, copii, oricînd le cauţi ? Nu sînteţi doar numai şi numai animale. Doamna Hammond, ea, e o femeie. E pe undeva femeie.

Mama rămase tăcută, mai înainte de a rosti şoptind :

— Îmi pare bine doar că ai plecat de la ea, Arthur... Şi fii încredinţat că eu nu-i doresc nici un fel de rău femeii acesteia vorbind aşa.

— Mamă ori tîrfă, asta-i femeia.

Cînd am trecut a doua oară prin Fairfax Street, într-o duminică după-amiază, eram ceva mai hotărît s-o văd, chiar de-ar fi trebuit să dărîm uşa de la intrare. Am bătut tare şi am putut auzi destul de desluşit paşii vecinilor care se repezeau să se zgîiască pe la ferestre, în vreme ce ecoul zgomotului iscat de bătăile mele se pierdea de-a lungul străzii pustii, în ziua aceea de duminică.

Ştiind că avea să-şi ia măsuri de prevedere uitîndu-se mai întîi pe fereastra camerei din faţă, am rămas lipit de uşă, pînă ce i-am auzit paşii de cealaltă parte.

A trebuit să mă hotărăsc atunci, aruncîndu-mi privirea asupra feţei aceleia istovite, ce voiam să fac.

— Am venit să stăm de vorbă, i-am spus.

Dar înseşi cuvintele mele, acum lipsite de intimitate, vădeau distanţa pe care cele cîteva luni scurse o creaseră între noi. Am răscolit însă ceva înlăuntrul ei. i-am evocat o amintire pe care n-o putea fixa pe deplin. Părea cu totul altă femeie, ce-ar fi purtat parcă toată ticăloşia lumii pe umerii ei. Ian stătea în spatele ei şi privea pe după fustă — mult mai mare, mai palid şi mai umflat decît mi-l puteam aminti.

— Pot să intru ?

— Fac curat. E deranj la noi.

— Cu astea-s obişnuit, i-am adus eu aminte. Ori vrei să-ţi pui paltonul şi să mergem să ne plimbăm ?

Ideea i se păru năstruşnică. N-a putut niciodată înţelege de ce îmi plăcea să mă plimb cu ea. Se încruntă şi păru deodată şovăielnică.

— Doreşti ceva ? vrut să ştie.

Eram pe punctul de a-i explica totul. Cineva trecu însă atunci prin spatele meu.

— Nu, i-am răspuns.

Am privit-o din nou, să-i dau ghes să facă un efort. Tot ce aveam înaintea mea mi se părea a fi o rămăşiţă doar din ceea ce fusese ca altă dată. Asta nu era Val. Asta nu era doamna Hammond. Nu era nici măcar femeia pe care o cunoştea maică-mea. Era uniforma reformată pe care o purtase cîndva doamna Hammond. Am luat-o din loc. Mai tîrziu, am început să mă întreb dacă măcar mă recunoscuse.

Frank Miles făcu el ce făcu, şi mă scoase căpitan adjunct, deşi echipa nu avea de obicei un jucător cu acest titlu, şi iată-mă începînd să joc rugbi mai aprig decît jucasem vreodată. Sarcina lui Frank era să mă înveţe temeiurile conducerii, deşi asta nu însemna îndeobşte altceva decît că la începutul fiecărui meci îmi spunea : „Uită-te la mine, Art !“ În afară de vorbele astea, însă, îmi purta şi de grijă. M-a remontat şi m-a pus din nou pe picioare.

L-am luat în serios. Mai serios decît pe oricare altul. Mă antrena în fiecare seară, în afara antrenamentului oficial de marţi şi de joi seara, şi

alergam de fiecare dată în jurul întregului cartier în trening, aidoma unui urs uriaş cu glugă. Cînd mă întorceam acasă, găseam gata baia pregătită de mama, iar după aceea tata îmi freca îndelung picioarele, cu unguent, în faţa vetrei. Senzaţia de a fi în formă, căci mă cîntăream şi-mi făceam gimnastica zi de zi, era o mare consolare pentru mine. Simţeam că devin din ce în ce mai mult atletul profesionist, supragorila fără cusur, tipul de care-mi fusese silă la alţi jucători. Îl adoptai ca pe un binevenit travesti. Am alergat într-o cursă ori două pe stadionul de la Stokeley, concurînd alţi profesionişti.

Puteam vedea cum superioritatea aceasta fizică se reflectă în ochii fiarelor acelora pe care trebuia să le ţin în şah ori să le depăşesc. Le priveam ochii cu un interes rece, de parcă n-aş fi luat parte la joc şi mă năpusteam asupră-le şi-i dădeam gata cu aceeaşi nepărtinitoare satisfacţie.

Am început să gust senzaţia de a alerga cu balonul, de a-l dori, de a jindui după el, cum nu mi se mai întîmplase vreodată, repezindu-mă în culoare libere şi croindu-mi drum şi alergînd cu genunchii şi coatele cît mai sus, aşa încît pe cine ar fi vrut cumva să-mi aţină drumul să-l doară cu adevărat. La asta se mai adăuga agerimea datorată antrenamentului meu stăruitor; aproape de fiecare dată cînd Frank îmi trecea mingea, o făcea alegînd momentele de calm plat, iar eu realizam ceva spectaculos. Mi-am însuşit un tampon bun — pocneam de fiecare dată nasul fiarei, cu baza încheieturii mîinii, şi de pe urma sunetului acelei mici zdrobiri mă alegeam cu aceeaşi satisfacţie pe care o are un mecanic

cînd aude sunetul mecanismului de angrenare exact la momentul potrivit. Am descoperit, atunci cînd trebuia să sar în apărare, că puteam străbate întreg terenul în fugă fără a-mi pierde echilibrul şi că puteam antrena mai toate aripele de grămadă *în cursa mea, azvîrlindu-le frumuşel* peste linia de tuşă şi dincolo de balustrada de beton. Figura asta a devenit atît de obişnuită şi constituia un succes al meu de public atît de sigur, încît mai toate aripile de grămadă erau lăsate pe socoteala mea — să le răstorn peste cap şi să le dau cu capul de zidul cel jos. Era un soi de semnătură profesională.

Pe atunci, la începutul primăverii, m-am mutat de acasă într-un apartament din centrul oraşului, pe care clubul a găsit dintr-o dată cu cale să mi-l pună la dispoziţie. Apartamentul era deasupra unui magazin cu articole de modă pentru femei, în apropierea chiar a centrului comercial ; încăperea mi-a mobilat-o clubul, şi trebuie să-l fi costat patru ori cinci lire pe săptămînă. Asta însemna că urma să fiu mereu acasă pentru oameni ca George Wade, Riley, uneori pentru din ce în ce mai îmbătrînitul Weaver — iar sîmbăta dimineaţa locuinţa mea se prefăcea într-un fel de loc de întîlnire al tuturor „sportivilor". Ne adunam acolo pentru cîteva păhărele, pentru cîte o şuetă şi apoi o luam, toţi laolaltă, către club. Maurice, care trecuse în altă asociaţie, veni şi el de două ori. Prima dată a fost imediat după ce mă mutasem, şi atunci a venit cu Judith, poate ca apărare. O lăsaseră pe Shirley, fetiţa care li se născuse, în grija mamei lui Judith.

A doua oară a venit el singur. Începea să-i pară rău că plecase de la Primstone. Noi eram pe locul trei în divizie și știam că ar fi fost bucuros să se întoarcă. Ca și mine, nu era bun de echipa națională ori măcar regională.

— Am de făcut aproape treizeci de kilometri în fiecare joi pentru plată, și tot atîta înapoi, și la fel în toate sîmbetele, îmi explică el.

Marți seară avea învoire de la clubul său să se antreneze la Primstone.

— Ai făcut, cum s-ar zice, o greșeală capitală, în ziua în care te-ai transferat.

Ridică din umerii lui supravătuiți.

— Ce crezi că s-ar zice acum, mă întrebă, dacă aș cere să fiu reprimit ?

— Nimănui nu i-a părut bine că ai plecat. S-a crezut că este ceva în legătură cu faptul că te-ai însurat... și așa mai departe. Oricum, de ce nu-l întrebi pe Weaver ?

— N-aș vrea să-l întreb, cred că l-a supărat plecarea mea și, în orice caz, a făcut și așa destul pentru mine pînă acum. Nu-i pot cere nimic. Ar însemna să determin clubul să restituie trei mii de lire.

— Pare mult.

— Tu însă i-ai putea convinge, Art, mi-o ceru el direct.

— Cum ?

— Tu și cu Frank, voi doi aveți pîinea și cuțitul acum. N-aveți decît să ridicați un deget și or să se dea pe brazdă.

— De-aia ai venit să mă vezi ?

Fiind Maurice, nu vru s-o recunoască fățiș. Clătină din cap.

— Nu mă pot duce şi să le-o cer eu însumi. Închipuieşte-ţi bunăoară mutra pe care ar face-o Riley. În orice caz, din treaba asta o să pierd bani.

Se încruntă şi pe chipul său citeai că se da bătut.

N-a răspuns nimic atunci cînd l-am asigurat că voi face tot ceea ce pot. Se îndreptă spre uşă, dădu din cap şi ieşi.

L-am urmărit de la fereastră, pe cînd îşi făcea drum cu coatele prin mulţimea compactă a acelei zile de sîmbătă, neobservat, croindu-şi cale spre casă. Înştiinţarea relativă la retragerea lui Weaver a coincis cu întoarcerea lui Maurice la Primstone. Toată lumea ştia că dăduse greş, transferîndu-se. S-a dat vina pe faptul că se însurase. Tînărul Kelly, mijlocaşul de grămadă, care luase locul lui Maurice, era departe de a avea experienţa jocului în echipă şi întîmpina greutăţi în a şi-o însuşi foarte repede. Cînd şi-a luxat umărul din pricină că era prea încet şi prea pătimaş totodată, întoarcerea lui Maurice a fost şi mai mult grăbită.

A sosit însă prea tîrziu spre a mai fi selecţionat să joace pentru cupă, ceea ce ne-a făcut, cu mijlocaşul de grămadă pe care-l aveam, să pierdem în meciul cu Widnes şi să trebuiască să renunţăm la speranţa de a pune mîna pe cupă. A fost o mare dezamăgire pentru noi, după un sezon bun, şi s-au găsit unii care l-au acuzat pe Maurice de neseriozitate. În meciurile de baraj pentru primele patru locuri am fost bătuţi în finală. Am făcut o colectă şi i-am oferit lui Weaver o placă pe care erau gravate recordurile clubului, precum şi o listă de semnături. Nici Mau-

rice, şi nici George Wade n-au fost în stare să-mi spună de ce Weaver alesese brusc momentul acela ca să se retragă la Torquay, dar se vedea bine că George era necăjit ; a venit de două ori la antrenament fără a-şi aduce cu el cîinele. Cînd m-am dus să-mi iau rămas bun de la Weaver, mi-a dăruit un ceas.

Am văzut-o pe doamna Hammond din nou într-o sîmbătă dimineaţa, în vreme ce mă îndreptam împreună cu Maurice, de la apartamentul meu către club. I-am făcut lui Maurice vînt în club şi am aşteptat-o să ajungă în dreptul meu. Mergea pe lîngă bordura trotuarului şi se uita la vitrinele magazinelor, printre numeroşii oameni care treceau.

— Noroc Val, i-am spus cînd era cît pe-aci să se lovească nas în nas cu mine.

Se clătină în timp ce îşi întoarse capul brusc. Îl avea pe Ian cu ea. Faţa îi era palidă, cu oasele ieşite în afară, deşi se boise cu nişte ruj care nu urma fidel conturul buzelor.

— Salut, nenea Arthur, zise băieţelul, de parcă ne-am fi văzut zi de zi de cînd era el pe lume. Uite-l pe nenea Arthur, mamă.

Ea mormăi ceva şi îşi văzu de drum. Am urmărit-o cîţiva paşi.

— Nu vrei să stai şi să-mi vorbeşti ?

N-a răspuns nimic şi m-am luat din nou după ea. Ştiam că mă recunoscuse, că ştia cine şi ce sînt.

— Ce-s hainele astea pe tine ? mă întrebă

Purtam un costum nou de plimbare. Ian îşi întinse mîna să-l pipăie : „Costum."

— Vino să bei o cafea sus la club, am poftit-o.

A rîs şi nu s-a oprit din mersul ei prin mulţimea de pe trotuar.

— Mie nu-mi pasă, i-am arătat încercînd a o face să înţeleagă. Ţie de ce ţi-ar păsa ?

— Noroc Arthur, îngînă Ian, al cărui cap se clătina şi se bălăbănea alergînd în urma mamă-si.

Cîţiva pietoni se întoarseră să se uite după alaiul nostru.

Eram aproape în faţa apartamentului, cînd se hotărî să treacă strada şi s-ar fi putut crede că spre apartament se şi îndrepta.

Am urmat-o în vreme ce se strecura printre maşini, abia dîndu-le atenţie. Trebuie să-şi fi spus că mă lăsasem păgubaş sau poate pur şi simplu uitase că se întîlnise cu mine, deoarece cînd i-am înşfăcat braţul şi am împins-o în spre uşă, păru peste măsură de surprinsă.

— Vrei să vezi cum e sus ? l-am întrebat pe Ian şi, luîndu-l în braţe, mă repezii cu el la etaj.

Se lipise de mine, sfios şi speriat, iar cînd l-am aşezat jos şi s-a uitat împrejur să vadă unde-i uşa, maică-sa îl strigă de la parter şi atunci copilul încercă să se întoarcă la ea.

L-am dus pînă în dreptul ferestrei deschise şi i-am arătat mulţimea de oameni şi de maşini de sub noi, mişunînd în ziua aceea de sîmbătă. A privit cu gura căscată, în vreme ce plafoanele autobuzelor cu etaj treceau atît de aproape, încît le-ai fi putut atinge cu mîna.

Ea apăru în uşă şi-şi strigă copilul.

— Vino şi ia-l, i-am spus.

Ian începu să se zbată şi să scîncească.

— Dacă nu-i dai drumul, chem poliția, mă amenință.

Așteptă cîteva clipe și apoi tropăi pe scări în jos. I-am dat drumul lui Ian, care o luă la fugă după ea.

— Ce-a spus? mă întrebă Maurice cînd mă întorsei la el.

— Nimic.

— N-a spus nimic, măi băiete?

— A murit.

S-a uitat lung la mine și a rostit apoi liniștit:

— Să fiu ca tine, nu m-aș mai necăji, Art.

— Să mă necăjesc? am exclamat.

Trebuie că-i povestise întîmplarea aceasta lui Judith — nu-s de loc sigur că nu se oprise în pragul Clubului patronatului ca să mă urmărească — deoarece despre ea mi-a amintit Judith de îndată ce m-am dus la „Salonul primarului", cum își botezaseră vilișoara.

— Te vezi des cu ea? m-a întrebat îngrijorată.

— Nu mă văd de loc cu ea, i-am spus și n-a mai deschis vorba.

Shirley fusese dusă afară și așezată pe o pătură pe pajiștea din spatele casei și ne-am petrecut după-amiaza de duminică jucîndu-ne cu ea.

— Fă-te încoace, copil din flori ticălos ce ești, îi tot spunea Maurice și de fiecare dată mititica se pornea să chicotească de răsuna tot cartierul. Da — cu *tine* vorbesc, cu tine, stîrpitură din flori ce ești — și cu degetul lui bondoc îi gîdila burticica.

— Așa-i tot spune mereu, mi se plînse Judith.

— Ei, n-a lipsit mult să fie așa, vorbi Maurice serios.

Și se tot dădea de-a dura cu gîgîlicea, ținînd-o în brațe ca pe o minge de preț.

— Ar trebui să se ducă la circ cu ea, zise Judith. Hai, Tarzane, vino cu mine în casă să aducem și niște bere.

Cînd am fost singuri, m-a întrebat :

— Crezi că-i place lui Maurice să fie însurat ? Știi — în fundul inimii. Crezi că i-a trecut ?

Nu cred că m-ar fi întrebat, dacă n-ar fi fost sigură ea însăși că da.

— Numai în felul ăsta a putut să ajungă și el să fie însurat. Mare baftă a avut, să dea peste tine.

— Dar cred că începe să-l apese niței. E firesc, pentru un bărbat ca el, să se culce în fiecare seară cu altă femeie.

— Ești blîndă cu el, Judy. Pe Maurice trebuie să-l iei tare, dacă vrei s-o scoți la capăt.

Eram enervat de cum îl ridica în slăvi pe Maurice, fălindu-se cu situația de femeie la casa ei. Era cu totul alta decît fata pe care o văzusem în poarta magazinului. Căsătoria o „transformase".

— Ți-ai dat *va să zică* seama ? întrebă ea, încă o dată.

Deschise ușa frigiderului și scoase berea. Se uită la mine cum o destup ; am turnat amîndoi în pahare.

— Cum se poartă acum cu femeile celelalte ?

— Îi zic tăticule.

— Zău așa ?

Rîse.

— Nu-i spune, am rugat-o.

Pentru că nu era adevărat. Dar Maurice se purta bine şi nu voiam ca Judith să intre degeaba la bănuieli. Ne-am întors cu berea în grădină. Trupul scund şi îndesat al lui Maurice stătea aplecat peste fetiţă.

Ceva mai tîrziu, în seara aceea, el şi cu mine ne-am dus să facem o plimbare pînă la castelul Caulsby. Puncta fiecare casă, pe măsură ce treceam, împărţind locatarii pe categorii : consiliul regional, atlet neştiut de tip Ed Philips, învăţător. Îi făcea plăcere să-i clasifice astfel, în felul acesta putea să arate că el nu-i ca toţi ceilalţi. Rîdeam amîndoi, cînd am sărit pîrleazul şi ne-am prăbuşit în iarba înaltă, aşternîndu-ne pe nişte hohote prelungite. Cît de mult am stat acolo, stricîndu-ne aşa de rîs, habar n-am. Ne-am zbenguit încoace şi încolo, ca doi golani, îmbrîncindu-ne unul pe altul ori strîmbîndu-ne pur şi simplu unul la altul, ca să ne punem iarăşi pe rîs. Cînd trecu o pereche ce-şi făcea plimbarea de seară, fu deajuns ca Maurice să-i arate cu degetul şi să spună „Învăţători", pentru ca amîndoi s-o luăm de la început, cu ţipetele şi cu hohotitul. Ne-am hîrjonit aşa peste tot locul, ridicîndu-ne unul pe altul în braţe, punîndu-ne unul altuia piedică, ţinîndu-ne de coate să nu cădem, bătîndu-ne, scoţînd felurite strigăte, pînă ce tot atît de brusc pe cît începuserăm ne-am lăsat de joacă şi ne-am aşezat cu picioarele încrucişate, istoviţi, rîsul topindu-se în mici hlizeli.

Am urcat apoi dîmbul castelului, cu braţele petrecute pe după gît. Era cald. De pe vîrful dealului se vedea cum valea şi oraşul sînt înghi-

ţite de o ceaţă joasă, înroşită de soarele ce apunea, cufundîndu-se înspre capătul văii. S-ar fi zis — o fişă metalică prinsă în deschizătura unui automat.

— Te-ai gîndit la ce-ai să faci, după ce nu vei mai juca rugbi ? mă descusu Maurice, potolit şi privind soarele de parcă s-ar fi uitat la o fiinţă vie. O să continui să lucrezi la uzinele Weaver? O să deschizi o crîşmă ?

— Nu m-am gîndit. E cam devreme încă.

— Eu m-am gîndit să mă apuc de afaceri.

Discul mare şi roşu al soarelui părea să se fi oprit, pentru ca Maurice să-l poată vedea cît mai bine.

— Cînd ?

— De îndată ce voi avea destul capital. Ce-ai zice să te asociezi cu mine ?

Scormonea pămîntul cu vîrful pantofului. Era acolo nişte pulbere de piatră căzută de pe donjonul castelului. Maurice nu putea sta niciodată nemişcat.

— A cui idee e asta ?

— A bătrînului — ştii, a lui tata socru. E gata să intre şi el în combinaţie cu noi. Crede că ar fi bine să încep chiar de pe acum, ca să pot înjgheba ceva temeinic pînă la data cînd îmi va veni vremea să mă retrag.

— La ce fel de afacere te-ai gîndit ?

— Transport de piese şi maşini — conveiere, ori poate să lucrăm pentru o uzină de sortarea cărbunelui, în fine ceva de genul ăsta.

Am rîs, iar el a adăugat :

— Parkes are o groază de experienţă în domeniul ăsta. Zice că nu-i nici pe jumătate atît

de greu cît pare. E ceva ce a vrut mereu să facă şi el.

— S-ar putea să aibă dreptate, cu condiţia să ai însă o avere pe baza căreia să porneşti la treabă.

— Nu-ţi trebuie cine ştie ce, Arthur. Sau nu chiar de la începutul începutului. Tot ce ne trebuie, ca să pornim, este o clădire măricică din prefabricate, cîteva camioane şi poate doi sau trei oameni. Mai întîi n-o să fie vorba decît de o muncă de organizare: contractări pentru livrări.

— Dar de *ceva* bani tot va fi nevoie.

— Am şi eu ceva — ai şi tu. O lecuţă are şi Parkes.

Mă privi cu înţeles; eu însă nu puteam desluşi în ochii aceia negri ce anume urmărea.

— Dar restul de vreo treizeci ori patruzeci de mii, de unde-l luăm?

— Nu fi fricos, Art. Ai cîte ceva pus deoparte — şi nici eu n-aş zice că stau prea rău. Parkes are economii o grămadă, pun rămăşag. Cît timp jucăm, sîntem mai în măsură să punem pe picioare o afacere ca asta. Nu eşti de părerea mea? Nu uita că putem trăi din ce am cîştigat la rugbi. Nu am avea să ne îngrijorăm de găsirea unui mijloc de existenţă. Şi asta-i mare lucru, la început. Altminteri — ne aşteaptă crîşmele sau uitarea. Uite cum se ţine Frank de rugbi. Nu îndrăzneşte să înceteze de a juca, s-a obişnuit cu banii pe care-i cîştigă astfel şi-şi dă seama că fără rugbi nu o să se poată descurca.

— Dacă ar fi vorba de un magazin de articole sportive, te-aş fi crezut şi urmat mai degrabă.

— N-ar fi o afacere. Un magazin nu-i treabă bună. Toată regiunea e îmbîcsită de afurisitele astea de magazine. Noi urmărim ceva baban, unde ori dăm lovitura, ori ne ducem naibii.

— Să zicem că sînt de acord. Tot n-ai precizat de unde scoatem banii. Tot ce am putea cumpăra e maşina de scris pentru birou.

— Hai, nu fi nici tu nerod de-a binelea, Art.

Mă privi cu prefăcută dezamăgire.

O umbră lungă, a ruinelor vechiului castel, se înconvoie peste dealul pe care ne aflam. În văzduh, jur împrejur, cîteva rîndunele ţiuiau şi se legănau, iar sub noi, în băltoaca verzuie şi întunecată a micului şanţ de fortificaţie, unde se jucau doi copii, pietricelele săreau împroşcînd apa stătută.

— Pun rămăşag că te gîndeşti la Slomer, i-am spus eu.

— El este casa de bani, Art.

Privirea plină de încredere împărtăşită crescu şi mai mult, şi cu picioarele continua să frămînte pulberea.

— Ce-ai împotrivă ? Ne-ar da el un împrumut. Sînt absolut sigur c-are s-o facă. A mai făcut-o pentru tot felul de oameni pînă acum.

— M-am vîndut destul, Maurice. Cinci sute de lire am luat. Asta-i toată cota — partea de care am nevoie. Slomer o să-ţi ceară totul. Nu-l ştii ? N-ai decît să-l întrebi şi tu pe Ed. Philips. Slomer o să pretindă totul.

— O să ceară dobîndă. Asta o să vrea. Vrea o investiţie sigură, iar noi — i-o putem garanta. Asta-i partea bună cu Slomer. N-are a face cine

ești cîtă vreme îi faci pe voie. Și voia lui e să realizeze un profit.

— E un bolnav. Nu-i ca oamenii ceilalți. Ar trebui să vezi cum se poartă — ce atitudine are în lume și cum vorbește.

— Noi de banii lui avem nevoie. Nu de fotografia lui... Hai, mă Arthur. Pun rămășag că ai mare influență asupra lui. El e cineva. E singurul la care poți și tu trage sforile. Știu. Și asta ne poate scoate pentru totdeauna din mocirlă.

Nu m-am angajat într-o discuție cu el. Ne-am întors, tot cu brațele petrecute unul după gîtul celuilalt, vorbind despre meciul de sîmbăta trecută și despre cum a jucat Mellor.

Maurice a rămas tăcut mai tot restul serii și Judith m-a întrebat, bănuitoare :

— Ia spune, Tarzane, ce i-ai povestit despre mine ?

4

Johnson îmbătrînise repede în ultimul an. Ori de cîte ori trecea pe sub fereastra mea — asupra căreia se-ntîmpla să-și arunce uneori privirea — îmi dădeam seama cît de iute îl ajunseseră din urmă anii și-i schimbaseră înfățișarea. Părul nu-i mai ieșea ca un smoc prin stînga cozorocului turtitei lui șepci, ci de cîte ori scotea ponositul de acoperămînt de pe cap, îi fluturau doar cîteva fire de păr. Încercase să oprească un timp acest proces căptușindu-și gura cu o garnitură de dinți

falşi, care — cînd zîmbea — îl întinereau cu vreo, să zicem, cinci ani.

Venea în continuare la toate meciurile care se disputau pe terenul nostru şi îşi avea în tribună locul rezervat. Cînd i-am vorbit despre ideea lui Maurice mi-a spus :

— Asta-i cel mai chibzuit lucru pe care-l poţi face cu banii. Îţi aduci aminte de zilele cînd nu aveai nici o leţcaie ? Mergeam sus la Primstone cu omnibuzul şi apoi la Highfield cu autobuzul 10. Ei, Arthur — nu-ncape îndoială că am înaintat. Nu-ţi pot spune cît de mult mă bucur cînd văd că ai rămas credincios terenului de la Primstone şi cînd îmi amintesc cum a fost întîi şi întîi începutul. Mai ţii minte seara în care te-au angajat ? Şi cum m-ai păcălit atunci pe chestia asta ? De cîte ori n-am rîs, ducîndu-mă cu gîndul la seara aceea de altă dată. Pun rămăşag că-i mult de cînd n-ai mai fost cu autobuzul la Primstone.

— Ne ţineam de multe împreună pe atunci, tăticule.

— Tu şi cu doamna Hammond a ta, Arthur, mă, zise el şi rîse cu jumătate de gură. Ce mai scorpie — nu-i aşa că era o adevărată scorpie ? N-am putut-o suferi niciodată.

— Maurice mi-a propus să mă asociez cu el — în afacerea asta, i-am explicat.

Îşi frecă protezele celea albe şi roz de buzele-i subţiri.

— Aşa te vreau, Arthur. Te-ai ţinut tare tot drumul la deal, de ce te-ai opri acum?

— Marea problemă e cum să adunăm toţi banii.

— Banii ? vorbi el, ca şi cum n-ar fi înţeles ce legătură ar avea banii cu toată chestia asta.

— Maurice e de părere să merg să-i cer lui Slomer. Crede că aş putea obţine un împrumut de la el.

O băşicuţă îi ieşi din gură în clipa aceea şi se sparse.

— Nu crezi că-i o idee bună ? l-am întrebat.

— E mai bine, zău, să nu-mi pui mie astfel de întrebări. Ştii care-i părerea mea despre astfel de oameni.

Stătu pe gînduri cam ce să-mi spună şi de ce îl întrebasem.

— Ai face o mare greşeală ducîndu-te la Slomer pentru indiferent ce-ar fi, vorbi el în cele din urmă.

— Îmi pare bine că spui aşa, l-am asigurat. La fel i-am vorbit şi eu lui Maurice. Toată chestia nu-i decît apă de ploaie.

Cu două săptămîni înainte de începutul sezonului am luat un concediu cu Maurice, Judith şi plodul, cu Frank, Elsie şi Ken al lor. Ne-am dus cu toţii la Scarborough. Frank şi ai lui au venit în maşina mea, iar Maurice cu maşina lui. Am gonit pînă acolo în două ore, trecînd prin York şi Malton, şi am tras la un hotel unde George Wade ne rezervase camere. A sosit şi el cu soţia lui duminică să vadă cum stăm şi să definitivăm în echipă schimbările la care ne gîndisem în timpul antrenamentului.

Mi-a plăcut la Scarborough. Stăteam în şezlonguri pe plaja de la South Bay şi ne uitam la prima luare de contact al lui Shirley cu nisipul

şi la Kenny cum se scălda lîngă mal. Mirosea a muncă. Dar domina marea. Mirosul mării şi mirosul muncii se împrăştiau peste întreaga localitate. Curbele line şi ceţoase ale cabinelor, mari şi binevoitoare şi intime, portul mic şi îndesat încovrigîndu-se pe după vaporaşele de pescuit ce se legănau aliniate şiruri-şiruri, solzii argintii ai peştilor care scînteiau pentru privitorii de pe dig, stîncile negre pline de buruieni marine şi nisipul — ce mai miros plăcut şi bătrînesc! Mă lăsam pe spate în şezlong şi-i dădeam voie să-mi pătrundă prin toţi porii şi-l adulmecam lacom. Simţeam golful înlăuntrul meu parcă, pătrunzîndu-mă ca stîncile şi nisipul. Era vechi de cînd lumea şi fusese locuit de oameni dîrzi ; se îmblînziseră unii pe alţii. Scarborough era o localitate aromată.

— Am uitat să v-o spun pînă acum, zise Frank dintr-o dată şi ca dinadins, ştiţi că ne mai vine unul ?

Elsie tresări şi porni să chicotească.

— Avea de gînd s-o ţie secret, spuse. Dar tot timpul stătea pe foc de dorinţa de a v-o da de veste. Nu credeţi că arată niţel cam sfios ?

— Mie mi se pare mai curînd lefter, vorbi Maurice.

— Felicitări, interveni George Wade, trăgînd uşor de cureluşa cîinelui.

Se plecă, rotindu-se, peste protuberanţa din faţă a neveste-si, care chicotea şi ea, de parcă ar fi ştiut dinainte.

— De data asta ce vrei să fie, Frank ? Alt doctor ori o infirmieră, ca să mai schimbi şi tu ?

— Ei, mai bine ar fi să fie o fată de data asta, mărturisi Elsie. Am nevoie şi eu de cineva care să stea cu mine acasă.

— Sperăm să apucăm şi ziua cînd te-om vedea şi pe tine însurat, Arthur, mi se adresă Elsie.

— Aia are să fie o zi mare, îi şopti Maurice.

Acoperise piciorul lui Shirley cu nisip şi-i imita gungureala.

— Aş fi zis că-i burlacul cel mai peţit din tot oraşul, interveni Elsie. Eram în stare să cred că...

— Nu-i vorba că nu-l plac fetele, explică Maurice, uitîndu-se atent la mine. Dar Arthur crede numai în dragoste.

— Păi aşa se şi cuvine, aprobă Elsie. Pentru care alt motiv s-ar însura oare ?

Apoi roşi şi încercă să nu se uite la Judith.

— Poftim ! îi replică Maurice. Totul s-a lămurit.

— Nu vrei să te însori, Arthur ? întrebă Elsie. Nu crezi în însurătoare sau în ceva asemănător ?...

Se aplecă şi-şi duse capul înainte, ca să mă poată vedea tocmai la coada rîndului, unde eram.

— Nu fi şi tu neroadă, o luă Frank cu binişorul. Maurice te ia peste picior.

— Nu zău, serios, aş vrea să ştiu, stărui ea. Doar crezi în căsătorie, Arthur, nu-i aşa ?

— Da, îi răspunsei, roşind eu în locul ei, spre marea distracţie a lui Maurice.

— Ei, vezi, Maurice ? zise Elsie. Ce tot încerci tu să spui ?

— N-am spus nimic altceva nici eu, îi răspunse el. Am spus atîta doar, că de crezut crede în dragoste.

Elsie tăcu, chibzuind cît de departe mersese cu gluma.

— Te-ai mai gîndit la propunerea mea ? îi vorbi Maurice lui Frank.

— Cum adică ? îl întrebai. Nu cumva i-ai cerut bani şi lui Frank ?

Maurice se strîmbă.

— Cum de-aş face una ca asta? L-am întrebat dacă l-ar ispiti inima să lucreze cu noi, asta-i tot.

Mă uitam la Frank ; o urmărea cu privirea pe Shirley, care mergea în patru labe printre picioarele lui.

— Spre că nu l-ai luat în serios, i-am spus eu. Pentru că nu există nici un mijloc de a strînge banii. Pînă la urmă o să ajungem să deschidem o bomboneric.

— Facem noi rost de bani, vorbi Maurice înţepat. De asta nu trebuie să te îngrijorezi, Frank.

— După părerea mea, vă vorbeşte un vrăjitor, i-am declarat. De unde-i scoate, nu ştiu — şi nu uitaţi că eu urmează să fiu unul din asociaţi.

Frank se aplecă şi o ridică pe Shirley şi şi-o aşează pe coapsele-i groase.

— Nu că aş avea ceva împotriva ideii în sine, grăi el. Dar să ştii, Maurice, că eu unul cer garanţii serioase.

— Şi eu la fel ! i se adresă Maurice, furios, lui Shirley.

— Ştiu asta, Maurice. Dar tu eşti abia la început. Kenny e acum băiat destul de mare. Pe

noi viaţa ne are în mînă şi nu ne putem îngădui o schimbare decît dacă ştim că e vorba de ceva cît mai sigur. Mi-e silă de nenorocita aia de mină, dar cel puţin acolo ştiu cum stau cu ea. Cu un plan ca al tău — şi eu nu spun ca tu să nu mergi mai departe cu el — s-ar putea ca lucrurile să nu iasă întocmai cum le-ai prevăzut.

— Dar nu vezi, Frank, că ţi se iveşte acum prilejul de a face altceva, de a pune mîna pe o situaţie pe care în fundul unei mine nu vei reuşi să ţi-o creezi niciodată? Aşa, n-o să trebuiască să mai lucrezi vreodată sub pămînt.

— Da, oftă Frank.

Şi o mîngîie pe Shirley pe picioare. Elsie îl privirea tulburată.

— Aş da aproape tot ce am, ca să scap de mină. Înţelegi cît de tare sînt prins de ideea ta?

— Te duce cu muia, i-am spus eu. Nu înţeleg de ce îl iei atît de mult în serios.

— Pentru Dumnezeu! tare aş dori să încetezi de-a mai vorbi aşa! strigă Maurice la mine.

Cîtva timp nimeni nu mai scoase o vorbă. Priviram la o pereche care încerca să-şi strecoare barca printre talazuri. Apoi George luă cuvîntul:

— Cred că n-ar fi cuminte să vă apucaţi de ceva în genul ăsta acum. Ar trebui să mai aşteptaţi amîndoi pînă ce veţi fi isprăvit de jucat rugbi — şi pe cît trag eu nădejdea, asta nu va fi decît după mulţi ani.

— Iar dacă-i oferiţi lui Arthur un post de antrenor, atunci cum o să stăm? întrebă Maurice.

Judith o luă pe Shirley de pe genunchii lui Frank, deoarece începuse să plîngă.

— Hai, fii cuminte, puiule.

— S-ar putea să-i prindă mai bine ca antrenor.

— Spui prăpăstii, George, întocmai ca și Arthur. Avantajul de a începe acum este că putem trăi din banii de la rugbi.

— Și asta *nu* i-a priit niciodată nici unui jucător — să trăiască numai de pe urma cîștigului de la rugbi, enunță George. Nu-i o treabă bună, pur și simplu. Imediat după război, v-aș fi spus da. Acum însă — o să vă trebuiască mult, foarte mult noroc.

— Numai de noroc nu mă pot plînge, zise Maurice.

— La rugbi. La altceva, nu știu, îl înfruntă George.

— Vezi, Elsie, se întoarse deodată Maurice înspre nevasta lui Frank, femeia pe care și-o dorea Arthur — ei bine, nu și-a putut-o ține.

— Nu? întrebă ea neluînd în seamă cît de veninos vorbise Maurice. Cine era aia, Arthur?

Nimeni însă n-a fost în stare să-i răspundă.

După vreo cîteva zile, ideea revenindu-mi în minte, îl întrebai pe Maurice dacă-l sondase pe Weaver în vederea unui împrumut.

— A răspuns imediat la scrisoarea mea, recunoscu el, arătînd că nu poate face față unei cereri atît de mari și că, oricum, a încetat de a mai acorda asistență publică generală. Ideea însă nu i s-a părut de loc rea.

— Cît i-ai cerut?

— A spus că dacă izbutim să înjghebăm treaba, ar trebui să găsim o bucată de pămînt lîngă Primstone — să facem multă reclamă și așa mai departe. E de părere că putem face rost de mînă

de lucru ieftină, poate chiar voluntară, ca să curăţim pămîntul şi să înălţăm clădirea.

— Cît i-ai cerut ?...

— Nu-l prea înghiţi pe Weaver, aşa-i, Arthur ?

— N-am spus niciodată una ca asta. Ceea ce nu înţeleg este cum de-ţi închipui că ai măcar urma unei şanse de a găsi pe cineva care să te susţină. Nu eşti privit ca un om pe care se poate conta, Maurice. Asta încerca şi Frank să-ţi spună mai deunăzi. Tu ai crezut că-i pot face o impresie mai bună lui Slomer şi de aceea ai făcut apel la mine. Dar nici aşa nu obţii nimic. Slomer n-are nici el orbul găinilor...

— Eşti ca o curcă plouată, Art. Unde-ai ajuns ? Nu mai pot da de tine, de cînd muierea aia de Hammond te-a lăsat mască. Ia zi, cu cine te mai ţii acum ?

— Nu mă lua prea repede, drăguţule.

— Grozav mai eşti, Arthur. Eu — eu îs bun numai de teleguţă. Uite, dau afacerea naibii chiar în momentul ăsta. Să fiu nebun dacă măcar mai pomenesc de ea vreodată.

A fost una din discuţiile reţinute pe care le-am avut în timpul vacanţei. Ne jucam amîndoi cu ideea, şi Maurice era singurul care recunoştea că ne jucăm. Următoarele două zile vădiră deosebirile noastre în mod şi mai lămurit ca oricînd. Ştiam amîndoi cîtă importanţă dădeam proiectului şi eram amîndoi deprimaţi pentru că eu nu luam nici o iniţiativă. Ceva anume mă reţinea — amintirea faptului că mai fusesem călcat pe bătătură. Maurice însă nu vedea nimic altceva la mine decît o muţenie încăpăţînată.

La bătaie a fost cît p-aci să ajungem doar o dată, cînd ne-am dus amîndoi, împreună cu Frank, pe o barcă de canotaj, cu gîndul de a pescui. Maurice începu să înoate de îndată ce ieşirăm la vreo sută de metri în larg şi, dînd tîrcoale bărcii, încercă s-o răstoarne. Cînd am sărit în apă după el, mi s-a prins piciorul de bordură şi Maurice abia se putea ţine la suprafaţă de tare ce rîdea, în vreme ce eu tot dădeam din mîini împroşcînd apa. Cînd însă l-am prins, n-a mai fost de şagă. Şi Frank, văzînd că aveam cu adevărat intenţia de a ne îneca unul pe altul, se apropie cu barca de noi şi ridică vîsla.

— Îţi crăp ţeasta, Art, dacă nu-i dai drumul.

L-am apucat şi mai vîrtos pe Maurice şi, pînă să ajung să înţeleg ce mi se întîmplă, m-am pomenit că mi se prăbuşeşte ceva greu pe umeri şi că-mi amorţesc braţele. M-am dat la o parte şi am plutit pe spate, năucit.

— Acum urcă-te-n barcă, Maurice, şi încetează cu copilăriile, pentru numele lui Dumnezeu! i-a strigat Frank.

Trase sacul cela de muşchi pe bord şi îndreptă barca înspre mine, ridicîndu-mă de subţiori.

— Sînteţi mai răi ca doi plozi neastîmpăraţi, ne spuse vîslind spre mal.

Zăceam amîndoi mai mult morţi decît vii pe fundul bărcii. Frank n-a mai spus nimic, pînă ce barcagiul a prins prova şi ne-a tras pe nisip.

— Vă potriviţi amîndoi ca sacul cu petecul, zise el şi o luă înainte spre locul unde erau femeile.

După o oră, eram cu toţii pe Castle Hill, puşi să aflăm cine poate da mai întîi pe gît o sticlă de bere neagră de o jumătate de litru.

Ne-am întors acasă hotărîţi cu toţii să mergem împreună la Scarborough şi la anul. Mă întorsesem tocmai de la Stokeley, unde-l dusesem pe Frank cu ai săi, cînd am dat de George Wade care mă aştepta în apartament. Îmi spuse că a murit Slomer.

— S-a întîmplat duminică, în timp ce eram cu voi la Scarborough. Am aflat de îndată ce m-am întors şi m-am gîndit să vă dau de ştire. Apoi mi-am spus că ar fi mai bine să aştept pînă vă înapoiaţi. Vreau ca tu şi cu Frank să reprezentaţi echipa la înmormîntare, mîine.

Era a doua oară cînd îl vedeam pe George fără cîinele lui.

Pe undeva, Slomer desfăcuse nişte zăgazuri. Mă pomenii repetînd contracte, ordine, amănunte privind construcţiile, interogînd funcţionarii despre ofertele care nu fuseseră acceptate, despre contractele pe care trebuia să le îndeplinim. George aşteptă să-mi deşert sacul, apoi spuse :

— Desigur, Slomer n-a însemnat nimic pentru noi, personal. Nici vorbă nu-i de aşa ceva, Arthur. O să faceţi doar act de prezenţă, Frank şi cu tine. După ceremonie, n-o să fie cazul să mai staţi. Eh...

Oftă adînc şi se aşează, scoţîndu-şi pălăria de fetru :

— Cred că-i mîna destinului. Afacerea aia despre care vorbea Maurice. Mîna destinului, fără doar şi poate. Ce zici tu ?

— Da, George.

— Cred că asta-i una din cele mai importante zile din viaţa mea, îmi spuse apoi cu tîlc, şi privi la mine ca şi cum s-ar fi aşteptat să-i răspund.

— De ce ?

— Ei bine — e o poveste veche, Arthur. De pe vremea cînd nici nu poţi tu să-ţi dai seama ce-a fost Primstone. Dar eu am considerat întotdeauna clubul — terenul — oamenii de pe el, pe cei ce purtau răspunderea administrării lui — ca un fel de societate. Îmi plăcea a crede că am avut şi eu un rol în administraţia aceasta. Înţelegi ce vreau să spun ? A fost o instituţie la a cărei conducere am luat şi eu parte. Ştiu că pare o atitudine cam de izolare. Dar încă de la bun început, de acum mai bine de treizeci de ani, aşa am privit lucrurile. Şi-n toată această perioadă Primstone a fost dominat de un ins ori de altul. Ba Weaver, ba apoi Slomer, şi aşa mai departe, ciorovăindu-se şi înlocuindu-se unul pe altul. Acum s-au dus amîndoi. Unul — mă rog, se poate să fi fost doar dezamăgit — iar cu celălalt s-a terminat. Ai putea zice că Weaver s-a străduit să fie prea amabil şi că oamenii au abuzat, iar că lui Slomer i-a lipsit puterea fizică. Dar asta este. Acum s-au dus amîndoi. Şi pentru prima oară clubul va fi condus de un comitet.

Mă privi fix, să vadă dacă am înţeles ceva din ce mi-a spus, apoi îşi luă pălăria de lîngă el şi o învîrti în mînă.

— După cum vorbeşti, George, încep să cred că aşteptai cu nerăbdare clipa asta.

— Nu. Nu cred să poată spune cineva una ca asta. Am încercat tot timpul să fiu imparțial. Firește că dintre amîndoi, l-am preferat pe Weaver. Dar asta nu a fost decît o preferință personală. Nu pot spune că-mi pare foarte rău ori că sînt mîhnit că a murit Slomer. Dar pe de altă parte n-am așteptat niciodată moartea aceasta cu nerăbdare, în felul la care te-ai gîndit. La drept vorbind, a fost mai degrabă ceva la care mă așteptam.

— Desigur însă că n-a fost ceva la care mă așteptam eu.

— Nu știu ce-ai gîndit tu, Arthur. Tu ești unul din oamenii aceia care-și țin de obicei sentimentele în frîu. N-am putut bunăoară ști niciodată dacă ai pus ori nu preț pe planul acela privitor la o afacere.

— N-aveam nici o șansă, George. Nu-i nevoie să te frămînți.

— Lucruri de-alde-astea pot distruge o echipă, mai ales la începutul unui sezon.

— Slomer ar fi lăsat-o pentru niței mai tîrziu ?

— Ascultă, băiete...

Se uită îndelung la mine, gînditor, neștiind bine ce cred. Dar orice observație ar fi vrut să facă a fost zădărnicită de Maurice care, după ce bătuse la ușă, năvăli vesel în cameră. Mi-am dat seama dintr-o dată cît de tare îl bronzase săptămîna de vacanță.

— Ia te uită.. ia te uită... ia te uită de cine dăm aici. Ei, ceva vești ?

— Cu privire la ce ?

— Aici e buba, îmi spuse.

Nu puteam înțelege de ce era atît de vesel, dacă auzise.

— Dar... mă asculți, Arthur?... în orice clipă azi, ori mîine, ori... — cel mai tîrziu poimîine, aștept o micuță și drăguță știre de la Slomer ca să-mi confirme că...

George făcu ochii mari de tot, deschise apoi o gură cît o șură și se porni pe un rîs nestăpînit. Se sprijinise de speteaza fotoliului și tremura ca o piftie. Începusem să zîmbesc și eu, văzînd mutra buimacă pe care o făcea Maurice.

— O... îmi pare rău că te-am întrerupt... îngînă George printre sughițuri. N-am vrut să mă port așa. Numai că ai venit și tu... colac peste pupăză.

— Unde-i sticla? vorbi Maurice, uitîndu-se la repezeală jur împrejur. Să nu-mi spui, George, că te-ai apucat de băut!

— Nu... toate-s bune, zău, Maurice dragă, îl asigură George. Dă-i mai departe, băiete. Nu ține seama de mine.

— Mă rog, voiam să vă spun că...

Totuși Maurice era descumpănit și încurcat.

— Vrei să spui că ai luat legătura cu Slomer înainte ca noi să fi plecat de acolo? i-am venit eu în ajutor.

— Asta voiam să-ți spun, Arthur. Totul e aranjat — totu-i în regulă. — Părea să te simpatizeze. Cînd am pomenit că ești și tu interesat în afacere... astea s-au petrecut la telefon. Pe urmă i-am trimis o scrisoare, după ce i-am expus totul. Nu ți-am spus nimic, pentru că voiam să-ți fac o surpriză. Și-apoi, cînd am venit acasă și n-am găsit nici o scrisoare, mi-am spus că s-ar fi putut s-o fi lăsat aici...

Se uita de la George la mine cu o uimire mereu crescîndă, socotind că lunga și gîfîita lui expli-

cație trebuie să fi lămurit totul. George, în răstimp se liniștise și-și luase un aer de încruntată severitate, îndemnîndu-mă din privire să-i spun lui Maurice cele întîmplate.

— Slomer a murit, Maurice, i-am spus.

George dădu din cap afirmativ.

— Duminică. Pe cînd eram plecați.

Avea Maurice două principii — să nu arăți niciodată ce simți cu adevărat dacă e vorba de o durere, iar dacă n-ai încotro, atunci să-ți arăți simțămîntul învelit într-un surîs. Zîmbi, deci, nestingherit.

— Ei, dacă-i așa, s-a zis cu ideea noastră, Arthur. Ce crezi ?

— Într-adevăr.

— Sînteți siguri c-a murit, nu-i vreo farsă sau mai știu eu ce ? întrebă el gînditor.

— Înmormîntarea are loc mîine, îi precizează George. Arthur și Frank vor reprezenta echipa. O să merg și eu, din partea comitetului.

— Mai frumos nici nu se poate, răspunse Maurice. Singura parte rea e că cei pe care moartea asta îi lovește cu adevărat n-au să fie de loc prezenți.

— Ce vrei să spui ?

George încerca să pară sever, după criza lui de rîs.

— Nimic... Și-a ales momentul potrivit ca să dea ortul popii.

— Dacă vrei să vii, zise George, eu n-am absolut nimic împotrivă.

— De mine în biserică pe-o vreme ca asta nu dați. Lacrimile mai bine mi le-nec la crîșmă decît să le vărs în biserică.

— O să-ţi treacă, îi spuse George repede. Eu o să plec acum, Arthur — vă las singuri să vă reveniţi din dezamăgirea pe care aţi avut-o. Mă poţi chema la telefon mai tîrziu. Să aranjăm unde să ne întîlnim mîine. Pe Frank îl înştiinţez eu.

Maurice, de colo :

— E-n regulă, doctore. Viu şi eu.

— Nu mai vrei să stai niţel ? Maurice, l-am întrebat.

— Ce face ?...

Aşteaptă ca George să iasă pe uşă şi să coboare cîteva trepte, ca apoi să-mi spună :

— Să stau cu tine, fleţule ? La ce bun ? Ca să-mbătrînim împreună ?

— Am putea sta de vorbă.

— De vorbă. De vorbă ! Numai de asta am stat cu tine, Arthur. Vorbe. De n-ai fi fost tu cu vorbele tale şi cu aşteptările şi cu şovăielile tale, am fi de mult aranjaţi şi rostuiţi şi noi în rîndul oamenilor. Pe cînd aşa... La naiba ! De ce mai stau aici ? De-acum nu te mai cunosc.

Şi dus a fost. I-am auzit glasul lui George, care-i vorbea liniştit pe scări. Am încuiat uşa.

Înmormîntarea a fost o adevărată procesiune. S-ar fi zis că oraşul încremenise la moartea lui Slomer şi nimeni nu părea să ştie precis ce însemna ea ori ce-ar trebui să facă. Rezultatul a fost că toată lumea s-a agitat şi că toate marile firme şi-au trimis delegaţi şi că toate societăţile de taxiuri şi-au trimis maşinile. Carul funebru era o movilă compactă de flori din care păreau să iasă la iveală numai cele patru roţi de dedesubt şi capul şoferului deasupra. Acest spectacol ocazional,

emotiv răscoli mulțimi mari și totul se petrecu într-o atmosferă de uimire îngrozită.

George, Frank și cu mine ne-am nimerit într-un taxi cu alți doi oameni care-l cunoscuseră pe Slomer doar puțin, din afaceri. Unul din ei, impresionat de numărul de persoane care, în vreme ce treceam, se aplecase să se uite la noi pe fereastra mașinii, observă :

— E sfîrșitul unei ere, zău așa.

George își ridică sprîncenele stufoase și părea pierdut fără cîinele lui.

— Ce vreți să spuneți ? întrebă răbdător.

— O dată cu moartea lui Slomer, îi răspunse omul acela, o să vedeți c-o să le vină mai ușor marilor trusturi să pătrundă în orașul nostru. Un șef autoritar ca el nu mai găsim. O să ajungem și noi ca toate celelalte orașe mari — socialiști, impersonali, anonimi. Singurul lucru care ne va distinge — și-și flutură mîna înmănușată spre mine — va fi calitatea echipei noastre de rugbi.

Întoarse apoi ochii înspre mulțime, în vreme ce mulțimea se încolona pe Market Street îndreptîndu-se către biserica Sfînta Tereza. Era cald.

— Ia uitați-vă, zise ; n-au să mai fie înmormîntări în care jumătate din oraș să umple străzile pentru a privi trecerea unui om pe care abia dacă-l cunoșteau...

Și scutură din nou din degetele lui înmănușate.

— O să avem o echipă de rugbi.

George își pipăi gulerul tare :

— Pentru care să-i mulțumim lui Dumnezeu, zise el.

5

M-am vîrît iar în gaura mea de şarpe şi nu m-am mai gîndit decît la rugbi. Viaţa devenise o simplă formalitate care se cerea îndeplinită, fără a fi privită prea îndeaproape. Mă antrenam din ce în ce mai mult în fiecare seară, săream şi alergam pînă ce ameţeam, boxam de unul singur pînă ce mi se părea că boxez cu un partener real. Nu mi-am aflat astîmpărul pînă cc nu mi-am dat seama că-mi alungasem orice urmă de simţire din corp, care acum nu reacţiona altfel decît cum fusese antrenat. Am constatat că scorul nu mă mai interesa de fel şi că, numai de dragul de a lovi şi de a isca scandal, părăseam deseori sarcina caremi revenea. Dacă ajungeam să marchez, cu atît mai bine, dar gîndul mi-era numai să nu dau balonul din mînă şi să opresc fiarele, să le fac să simtă că s-au izbit de o stîncă. Mă prefăceam, nu jucam cu adevărat. Nu-i lucru bun a fii singur şi cred că la adevărul acesta nu luam aminte. Îmi spuneam că avusesem mereu dreptate : eram lipsit de orice fel de simţăminte. N-avea nici un rost s-o mai fac pe cel care le-ar avea.

Cînd a venit scrisoarea, am luat-o drept încă una din neroziile acelea pe care mi le trimit şcolăriţele. Am găsit-o pe raftul de la Primsstone, unde e pusă mai toată poşta trimisă de admiratori şi suporteri, şi la început m-a frapat singurul cuvînt scris în partea de sus a plicului : duminică. Mi-am spus că eram într-o marţi şi m-am întrebat de ce oare să fi notat cineva ziua pe o astfel de scrisoare. Din cuprins rezulta că doamna Hammond

fusese dusă la spitalul regional. Emma Compton nu știa dacă mă va interesa să aflu. La spitalul regional erau îndeobște duse numai cazurile foarte grave.

L-am anunțat pe Dai și am plecat mai înainte de a fi început antrenamentul. Am străbătut orașul drept pînă la spitalul așezat pe creasta dealului care domină peste Highfield.

Am putut s-o văd doar o clipă. Dormea ori era inconștientă. Cîteva vorbe mai apăsate au adus-o pe soră, iar altele, mai numeroase și mai apăsate, pe doctor. Un scoțian scund, îndesat, cam de vîrsta mea, care m-a poftit în cabinetul lui cînd a auzit cine sînt.

— Arthur Machin — joci în echipa municipală, mi-a spus. Ce legătură ai cu pacienta ?

— I-am fost chiriaș. Ce i s-a întîmplat ?

— Are un cheag de sînge pe creier, îmi spuse el în cele din urmă, după ce îmi povesti că se duce să vadă din cînd în cînd meciurile municipale. Nu putem face mare lucru deocamdată, încheie el.

— Ce efect poate avea asupra ei... Înțelegeți... E grav ?

— Grav ?... Da, e grav.

Mi se uită drept în ochi, încercînd să desprindă cît de mult mă privea cazul.

— O să moară ?

Mă așteptam să rîdă de cît eram de naiv. „Nu, desigur că nu“ — mă așteptam să-mi răspundă, bătîndu-mă pe umăr dojenitor.

— Nu v-aș putea da un răspuns precis.

Răsuflă adînc pe nas, întrebîndu-se probabil dacă n-ar fi mai interesant să vorbim despre rugbi.

— Știu la ce te gîndești, vorbi el. Dar asta-i situația pentru moment. Trebuie să înțelegi că e rău bolnavă.

— Cît de curînd puteți ști ce se va întîmpla ?

— Să-ți explic. Cheagul e în porțiunea cea mai vulnerabilă a creierului. S-ar putea resorbi fără a lăsa nici un fel de urmă. Pe de altă parte, s-ar putea să fie fatal. Îmi pare rău că așa stau lucrurile, dar descrierea asta e mai bună decît formularea unei păreri personale, nu-i așa ? Îi ești rudă ?

— Nu. I-am fost doar chiriaș.

— Va să zică nu există relații de afecțiune ?

— Are vreo importanță ?

— În astfel de cazuri, e bine să știm.

— Îmi puteți așadar spune care vă e părerea, în afara prezentării faptelor ?

— Dacă vrei să știi care-i părerea mea, nu cred să aibă multe șanse de a supraviețui. Ăsta e adevărul...

— Aș putea aranja să aibă o rezervă ?

— Ei... s-ar putea, pentru dumneata.

Mă măsură din creștet pînă-n tălpi, ca și cum trupul meu ar fi fost amestecat în treaba asta.

— O să văd ce pot face. Neoficial, Arthur, cum s-ar zice.

— Spitalul e plin ?

— E mereu. Dar avem o circulație rapidă de paturi, ca să zic așa. Cred că se poate aranja. Sînt și eu destul de nou aici.

Surîse uşor, prietenos, încîntat de faptul că făcuse cunoştinţă cu mine, şi că jucam în cadrul Federaţiei aşa cum jucam.

— Aud că sînteţi programaţi să faceţi un turneu în Australia în vara asta.

— Am o şansă să merg şi eu. Dar mă întreb dacăi o s-o fac. Aveţi vreo idee ce i-a provocat boala ?

Băgă brusc de seamă că nu-i apreciam cum se cuvine bunăvoinţa şi prietenia. Şi-i dădeam dreptate : omul se purta cum nu se poate mai frumos.

— De cînd o cunoşti ? mă întrebă el.

— De vreo patru sau cinci ani.

— Şi în ultimul timp ?

— N-am mai văzut-o, la drept vorbind, de mai bine de un an.

Asta-i uşura situaţia.

— Cauza fundamentală, aş putea spune, e un moral deosebit de scăzut. Dacă n-ai mai văzut-o de un an de zile, s-ar putea să nu ştii nimic. E din cale afară de slăbită şi, ca să fiu sincer, ăsta e motivul pentru care, pe lîngă poziţia cheagului, nu cred că o să scape cu viaţă. Nu are putere şi — ceea ce-i şi mai important — mă întreb dacă are şi voinţă.

Se lăsă o tăcere lungă şi adîncă, în care părea că nu-şi dă seama că încetase de a vorbi. Camera era cufundată în liniştе deplină. S-ar fi zis că ea avea să dureze de-a pururi şi nu mă puteam gîndi la nimic din care să fac un pretext de discuţie ; la nici un zgomot pe care să-l isc spre a pune capăt acestei tăceri.

Atunci, doctorul adăugă :

— Asta-i situaţia obişnuită, aici, deşi de obicei avem de-a face cu oameni mai în vîrstă. Înţelegi că vorbesc la rece.

— Nu ştiu dacă aş ţine să vă aud vorbind despre cineva care nu vă e simpatic, i-am spus eu, şi a rîs.

Am început să mă străduiesc din răsputeri să-mi placă omul.

— Dar vreau să aibă cea mai bună îngrijire cu putinţă.

— E-n regulă, Arthur. Am însă toate motivele să cred că vrea să moară.

— Şi cu copiii ei cum rămîne ? Are un băiat şi o fată.

— Le poartă de grijă o rudă, dacă-mi aduc bine aminte. Singura rudă pe care s-ar zice că o are.

— Are vreo şansă cît de mică ?

Făcu o pauză ca să cîntărească tonul vocii mele.

— Să n-o iau prea în negru. Ţi-am vorbit deschis. Există o oarecare speranţă. Cît de des vrei să vii s-o vezi ?

— Aş dori să viu zilnic.

— În fiecare zi, repetă el, şi nu se sili să-şi ascundă uşoara mirare. Şi zici că n-ai nici o legătură cu ea, de afecţiune sau altfel. Ar fi mai bine pentru toţi cei interesaţi, dacă mi-ai spune chiar acum că au existat sau nu astfel de legături.

— Am fost în relaţii — înţelegeţi — foarte intime cu ea...

Oftă şi încercă să pară nemulţumit. Poate că nu-şi dădea seama că era prima persoană străină faţă de care recunoscusem adevărul.

— De ce nu mi-ai spus de la început că eşti direct interesat ? Nu erai obligat să-mi explici îm-

prejurările — mi-ai fi putut doar spune... mă rog, orice. Cum iei lucrurile acum? Vreau să spun, înțelegi să ai grijă de ea pentru că ți-am spus că s-ar putea să moară? Te simți vinovat, simți că ești dator cu ceva?

— S-ar putea formula și așa.

— Nu vreau să fiu sentimental, Machin, așa încît să vorbim pe șleau. Simți că-i ești dator cu ceva acum că se află în situația asta, cu ceva ce nu i-ai dat niciodată pînă acum — ori e vorba de ceva mai adînc?

— Nu știu. S-ar putea s-aveți dreptate. Oricum — simt că *ceva tot îi datorez.*

Voia să-și continue atacul, dar dintr-o dată se îmblînzi și se răzgîndi.

— De cînd nu mai trăiești cu ea?

— De mai bine de un an.

— A fost o ruptură definitivă care nu s-a mai dres?

— Eu am încercat să... N-am mai putut ajunge să-i vorbesc. Nu știu cu ce i-am greșit. N-a mai vrut, pur și simplu. Îi era teamă.

— Va să zică a existat un sentiment sincer între voi? Înțelegi ce vreau să zic: o afecțiune, ceva ce-ar fi putut dura?

— Îmi vine să cred că am stricat tot... n-aș vrea să pară c-a fost *numai* un fleac.

— Dar ceva totuși a fost...

— Din partea mea a fost. Totul însă numai din partea mea!... N-am putut-o face să înțeleagă.

— N-a mai vrut să te vadă?

— Nu. N-a vrut să aibă de-a face cu mine.

— Probabil că ai fost extrem de dur, îmi spuse el.

— N-am fost dur !... Ba da, am fost. Nu, nu știu. N-am știut cum s-o iau. M-am purtat ca o gorilă cu ea. Nu mi-am dat niciodată seama că nu era atît de tare pe cît încercam eu să mi-o închipui. Probabil că am zdruncinat-o din punct de vedere emoțional mai mult decît am crezut.

Se ridică și începu să umble prin cameră, potrivind tijele flexibile ale celor trei lămpi de citit.

— Ei, în cazul ăsta, ce vrei să fac ? mă întrebă.

— Aș dori să faceți rost de o rezervă, după cum ați spus, dacă nu înseamnă să mutați prea multă lume de colo-colo. Și o să viu s-o văd în fiecare zi.

— O să-ți fac un bilet de voie. O să fii probabil singurul ei vizitator, în afară de ruda aceea.

— Cînd o scoateți din salon ? l-am întrebat pe cînd se apuca să scrie.

— Diseară, dacă pot aranja. O să-ți arăt, cînd ieșim, rezerva la care mă gîndesc. Dacă se întîmplă ceva, te chem la telefon.

De pe creasta care da spre Highfield am putut privi luminile care scînteiau în ușoara ceață albăstruie — conturul patrat al perspectivei din jurul spitalului, arcuită și înfășurată de coloanele fundului larg al văii, Fairfax Street, acoperișurile cutate ale uzinei Weaver, luciul rîului între depozitele ghemuite. M-am dus cu mașina pînă unde încep landele. Nu se auzea nici cel mai mic foșnet printre marile falduri sterpe ale pîrloagei. Lîngă sol, pîcla de toamnă se îngroșa într-un purpuriu negricios. Mă simțeam înviorat — o înviorare înăbușită de oarecare amărăciune și mustrare de sine, ca și cum, în sfîrșit, aș fi apucat ceva care

pînă atunci îmi scăpase totdeauna din mînă şi pe care acum nu mai eram atît de stîngaci ca să-l ţin strîns. Acum acel ceva era adevărat, şi mă ţinea. Nu mai eram singur.

Mă duceam la spital în fiecare seară.

Doamna Hammond era în stare de comă. Părea să fie numai o problemă de zile — moartea ei.

Cînd m-am prezentat la antrenament marţi seara, George mă aştepta la intrarea jucătorilor.

— Ai o înştiinţare, Arthur — de la spitalul regional. Eşti rugat să treci pe acolo.

Cîinele lui răsufla cu limba scoasă, iar George ţinea uşa deschisă a maşinei, cu grijă părintească.

Toate mi se împotriviră în oraş. Maşina a rămas fără benzină şi a trebuit să alerg după o canistră, stopul m-a ţinut pe loc de cîte ori a putut, transmisia s-a defectat, ambreiajul a patinat — toate, ca şi cum ar fi fost din vina mea. Am abandonat maşina — n-am mai putut-o conduce şi am urcat alergînd dealul.

Medicul — un alt medic — şi două surori tocmai ieşeau din cameră. O cameră pe care o cunoşteam tot atît de bine ca şi propriul meu apartament, ca locuinţa din Fairfax Street, ca uzina Weaver. Doctorul s-a întors cu mine în cameră, spunîndu-mi :

— Cred că se duce. Cît timp poţi sta ?

A lăsat o soră de gardă.

M-am aşezat lîngă pat şi i-am ţinut între palme mînuţa care ieşea dintre cearşafuri. Era de necrezut că făcuse cîndva cu mîna asta bombe. Nu era mai mare decît mîna unui copil. Ochii ei mari stăteau închişi. Pielea îi era întinsă pe obraji, se li-

pea de golurile lor, lucea gălbui peste oase. Mîna îi era rece şi prea liniştită, degetele se agăţau de ale mele cu o spaimă inconştientă, neînsufleţită. O mînă chinuită, pătată. Îşi rosese unghiile şi şi le rupsese, şi aveau pieliţe subţiri, murdare. Nu-mi aduceam aminte să-şi fi ros vreodată unghiile : am stat şi m-am gîndit bine. O vînă i se zbătea şi pulsa ca o sîrmă la încheietură şi lupta se ducea mai departe la gît — ca nişte coarde care mai dădeau trupului fiorii unei aparenţe de viaţă. Buzele îi erau uşor desfăcute, un dinte strălucea în crăpătura lor îngustă. Nările stăteau larg despicate, să aspire aerul.

Am stat aşa ore întregi şi nu s-a întîmplat nimic. Medicul intra cînd şi cînd în cameră. O altă soră o înlocui pe cea dintîi.

Nu se întîmpla nimic. Ţineam mîna aceea între palme şi o mîngîiam. Niciodată nu fusese atît de mult a mea, însă ea n-avea s-o ştie. Îi transmiteam forţa mea în toate părţile trupului ei. Mi-o furişam prin degetele ei. Îi spuneam să nu se dea bătută. Pielea îi era pătată de o sudoare grasă.

I-am spus că nu se poate să moară. I-am spus că nu se poate să moară, ca să mă creadă. I-am spus că trebuie să rămînă şi să respire. I-am spus să nu se lase.

Dimineaţa medicul m-a avertizat că trebuie să plec. Am observat cum se uita la mine, ca şi cum ar fi văzut ceva ce nu se cădea să vadă. Dar ceva ce văzuse prea des.

Afară era frig.

Am luat-o pe deal în jos pînă la maşină. Mi-a trebuit oarecare timp, ca s-o pornesc. Am întins-o direct la uzină şi-am aşteptat la poartă pînă la

şapte şi jumătate ca să se deschidă. Pentru prima oară vedeam uzina aşa, pentru prima oară venisem atît de devreme la lucru, încît eu eram singurul om din atelier. Tot restul atelierului era gol şi mort, bucăţile de metal zăceau trîntite printre maşini ca nişte cadavre după o bătălie.

Atelierul se trezi la viaţă o dată cu vibraţia înceată a motorului central, urmată de urletul şi bubuitul iscat de maşinile care porneau, de curelele care lunecau pe deasupra motorului şi de podeaua care se cutremura. Încăperea se umplu de bărbaţi, de vocile, de picioarele şi de salopetele lor albastre. O dîră de scîntei ţîşni arcuindu-se, cînd metalul scrîşni sub freză : şuieratul metalului fierbinte în apă. Macaraua de deasupra noastră urui, zăngăni, gemu şi porni încet să se mişte, tunînd înfundat , prin atelier. Colţul din fund se aprinse deodată cu o lumină albastră, clănţănind şi scînteind, în vreme ce sudorii îşi plimbau flăcările pe deasupra oţelului.

S-ar fi zis că nu lipsisem din rezervă decît un minut. Era tot acolo, mică, înfăşurată în cearşafuri, cu nările însetate de aer. Părea ceva a cărei singură treabă era să moară.

— Trebuie să aibă o inimă de fier, zise medicul. Tot mai pompează, douăzeci şi patru de ore după ce ar fi trebuit să se oprească.

— Înseamnă că tot mai are o şansă ?

Medicul strînse din buze şi se încruntă.

— O să vezi sfîrşitul diseară, dacă mai stai. Cumnata ei cu soţul nu vin.

— Dar ea nu arată...

N-am putut găsi nici un cuvînt pe care să-l rostesc.

Medicul schiţă un fel de strîmbătură din ochi, binevoitor şi resemnat.

Am adormit pe scaun. Somnul acela n-a fost decît o luptă pentru a mă trezi. O insectă mare îşi făcu apariţia pe tavan, cu picioarele-i subţiri ieşind răscrăcărate din trupu-i lung şi dolofan. Deşi era o insectă mică, îi zăream fiece cută fiece măruntă ondulaţie a pielii. Ochii nu i se mişcau, lipsiţi de expresie, dar se bulbucau aidoma unor mingi tari, aspre şi sigure de ele însele. Cînd picioarele-i se urniră, trupul se bolti, carnea se încreţi — şi trecu iute de-a curmezişul tavanului pînă la peretele de deasupra patului. Am urmărit-o îndelung, în vreme ce stătea agăţată de tencuiala netedă şi nu vădea cea mai mică tresărire. Apoi am luat deodată aminte cît de aproape era de ea ; era chiar deasupra capului ei. M-au apucat furiile, pentru că nu observasem pînă atunci, şi m-am năpustit la perete să zdrobesc arătarea aia.

Dar pe cînd îmi descărcam energia în această mişcare, se lăsă repede pe perete în jos şi dispăru înapoia patului.

Am stat şi am aşteptat. Am urmărit-o să văd dacă ajunsese în pat. Am început să caut, cu gesturi din ce în ce mai încete, pînă ce abia dacă mă mai puteam mişca şi cînd, în sfîrşit, am zărit-o, crescuse parcă de două ori pe cît fusese şi stătea sub pat, holbîndu-se la mine. Nu m-am putut mişca.

Mi-am dezlipit ochii, crezînd că o auzisem şoptind pe doamna Hammond. Stătea nemişcată, ca şi moartă, atîta doar că respira. Persistenţa ei îmi

topea puterile. Creştea acolo, mi se părea, ca o ciupercă, dinlăuntrul morţii. Persistenţa ciupercilor.

Cînd m-am trezit din nou, un firicel subţire de sînge i se prelingea din nas. Îi atinsese tocmai curbura buzei.

Am sunat şi m-am dat deoparte să privesc dîra care se lungea şi-şi căuta drum pe după colţul gurii, strecurîndu-se înspre bărbie. Apoi firicelul se făcu mai gros, mai întunecat. Am deschis uşa, am ieşit pe coridor şi am început să strig. Sora venea în trap. Îşi duse degetul la gură, în vreme ce alerga. Aruncă o privire şi pieri. A venit medicul şi am fost lăsat în întuneric, în sala de aşteptare. M-am întins pe o bancă de lemn şi mi-am aţintit privirea spre uşă. M-am ridicat, iar m-am lungit, apoi am ieşit în aerul rece al nopţii şi m-am uitat la toate luminile de dedesubtul meu care nu mai însemnau nimic. M-am repezit înapoi crezînd că auzisem pe cineva strigînd. Sala era pustie. Mirosul năduşelii mele mă izbi o dată cu mirosul de eter.

Am luat-o de cîteva ori pe coridor în jos către saloane, în speranţa de a obţine ceva informaţii, dar de fiecare dată am fost întors din drum de către surori, pline de blîndeţe. Am pornit de la peretele cel mai din apropierea uşii şi am citit toate avizele pe care le-am putut găsi atîrnate pe perete. Am parcurs toată sala, citind buletine, rapoarte, sfaturi, regulamente sanitare, naţionale, regulamente pentru pacienţi externi, fumatul interzis, scuipatul interzis, aşteptaţi de partea aceasta a barei, nas, gît şi urechi. Sala era tot pustie. M-am aşezat într-un scaun rulant şi m-am

pus în mişcare încoace şi încolo. Pe undeva, înapoia mea, sosi şi plecă o ambulanţă.

În zori veni o soră care mă întrebă ce doresc. Plecă şi se întoarse, aducîndu-mi la cunoştinţă că starea pacientei nu se schimbase. Am încercat să dau de medicul scoţian, dar nu era de serviciu.

— Puteţi aştepta aici, dacă doriţi, mi-a spus sora. Tare mă tem însă că nu veţi fi de nici un ajutor. Ar fi mult mai bine dacă v-aţi întoarce mai tîrziu.

S-ar fi zis că mă cunoştea. Înapoia fermităţii sorei mi se părea că recunosc o fîşneaţă de la „Mecca". Mă întrebai dacă îşi spunea că m-am schimbat.

M-am suit în maşină şi m-am dus acasă, la apartamentul pe care îl ocupam; am pus deşteptătorul să mă sune la şapte şi jumătate. Am dormit două ore şi am plecat apoi la lucru.

Seara am aflat că tatăl doamnei Hammond mai trăia încă şi că stătea într-un cămin pentru bătrîni, din spatele gării. Am ajuns acolo în ziua următoare, tocmai în momentul cînd era transportat într-un azil. Nu a înţeles ce-i spuneam şi era convins că sînt cineva cu numele de Stan. M-am întrebat ce s-ar fi întîmplat cu noi toţi dacă fiică-sa ar fi rămas cu el, dacă nu ar fi muncit într-o uzină în timpul războiului, dacă nu s-ar fi dus la Moyston. Desigur că bătrînul uitase cu desăvîrşire de ea; stătea plecat deasupra sobei şi tot mormăia, în aşteptarea maşinii care trebuia să-l transporte.

Mi s-a dat voie s-o văd marţi dimineaţa, devreme. Un bandaj îi acoperea jumătate din obraz, ceea ce, cu toate că nimeni n-a fost de aceeaşi

părere, mi s-a părut a fi un semn bun. Am ținut-o de mînă, presupunînd că ar putea fi acum în stare să simtă, dar sora se arătă îngrijorată cînd intră și îi văzu brațul descoperit.

— Va să zică, ți se pare că e vreo șansă de însănătoșire ? am întrebat-o.

— N-aș putea să vă spun, domnule Machin. Dar sperăm cu toții că da, nu-i așa ?

Am dormit pe fotoliul de lîngă pat pînă dimineața.

Camera cea nouă era mai mare decît prima — vădea deosebirea dintre spitalul municipal și cel regional. Și acum putea să se uite la florile ce i se aduceau. Mai înainte lîncezeau și și se veștejeau neprivite. Acum le vedea prospețimea, de îndată ce erau aduse în cameră. Iar cînd dădeau semn de ofilire, ele erau scoase afară. Se uita la flori mai mult decît la orice altceva — la flori și la creștetul unui copac, înnegrit de iarnă, care foșnea în fereastra ei.

Uneori se întîmpla să zîmbească, de parcă s-ar fi înduplecat să uite trecutul și-și ațintea tihnit privirea asupră-mi. Fața ei era mică și lină și zăcea pe cearșaful alb, aidoma unui copil care se gîndește la bucuriile care-l așteaptă în cursul zilei.

Se întorsese la tinerețea de pe fotografia pe care mi-o arătase — își ținea capul pe spate ca să-l bată soarele, fața întoarsă înspre o față care rîdea. Pentru prima oară vedeam cum fusese cu adevărat — fără Eric, fără mine. A fost cîndva fata și rîsul — iar între atunci și acum nu mai era decît golul — și totul dat uitării.

Cînd intram pe uşă, se întorcea şi mă privea tăcută. Nu rostea niciodată vreo vorbă. Stăteam lîngă ea, nemişcat — uneori schimbam cîte o privire. Fiecare minut trecea ca o secundă în liniştea care se lăsa, în vreme ce noi ne străduiam să ne recunoaştem unul pe altul.

Într-o zi îşi scoase mîna de sub plapomă, prudent ca şi cum ar fi vrut să vadă ce voi face. Am luat-o într-ale mele. Părea o confirmare a ceea ce ştiam acum, ca şi cum ar fi topit două piese într-una.

De Crăciun i-am adus pentru prima oară pe Lynda şi pe Ian ca s-o vadă. Ochii i s-au deschis larg, de plăcere şi de uimire. Nu i-a recunoscut, dar le-a simţit fericirea. În vreme ce copiii se agăţau de ea, urcaţi pe pat, ochii ei cercetau camera cu o mirare nouă şi încercau să le identifice manifestările de căldură şi de drag. Doctorul MacMahon şi sora-şefă urmăreau lupta zîmbind şi încercînd să-i potolească.

— Uite ! zicea fetiţa. Eu sînt Lynda.

— Şi eu sînt Ian, îi aducea solemn aminte băieţelul.

Se prindea de ei cu ochii închişi.

După o săptămînă a murit.

6.

În vreme ce conduceam maşina în fluxul de circulaţie de peste Podul Nou, mi s-a arătat perspectiva uzinei Weaver peste capota maşinii din faţă — vaporii locomotivei din curtea depozitului, mormanele metalice, acoperişul cutat cu

geamurile-i pline de funingine. Îmi umbla prin minte o melodie care, poate, reflecta senzaţia de siguranţă produsă de locul meu de muncă în acest ceas de vîrf al nervozităţii din timpul zilei. Mi-a trecut prin faţă apa industrială cafenie, în vreme ce spumega în arcuri mari pe deasupra deversorului şi se învolbura în spirale lente dincolo de taluzul de piatră şi de zidul uzinei. Deasupra deversorului, pe un iaz aparent liniştit, şlepurile se legănau inactive, asemenea unor degete ciuntite, legate laolaltă prin frînghii sub micile macarale şi grămezile de cărbune negru lucios. Toate acestea le ştiam, chiar dacă nu m-aş fi ostenit să le privesc — dar mirosul umed şi rece al rîului poluat tot pătrundea în maşină. Cît de departe erau însă toate...

Omul pe care mă oferisem să-l duc pînă în oraş mă privi pieziş, zîmbind.

— Cum o să fie azi, Arthur ?

— Uşor... o să-i scuturăm niţel.

— Vremea-i taman bună.

Ne ridicarăm amîndoi ochii spre plafonul jos de nori negri care stăteau în drumul soarelui matinal, ba vizibil, ba ascuns de vechile case din cărămidă de pe West Street. Altădată prospere, casele bătrînilor industriaşi erau acum nişte cioturi întunecate ce adăposteau rebuturile unei mici tipografii, cîteva locuinţe, birourile unei uzine şi ale vreunei comisii pentru forţele de muncă, precum şi cîteva mari prăvălii de forme neregulate... Răspunsul pe care-l dădeau privirii mele, în vreme ce le priveam cum îmi zboară prin faţa ochilor, era apăsător şi gol.

— V-au cam scuturat sîmbăta trecută, îmi spune omul, cu familiaritatea spectatorului care-şi plăteşte biletul.

— O să mai vedem noi, i-am spus eu, trăgînd maşina lîngă bordura trotuarului, ca să poată sări din ea.

Folosi o clipă de oprire generală a circulaţiei şi deschise portiera.

— Vedeţi să le veniţi de hac astăzi... Voi fi de faţă — adăugă, ca şi cum numai de îndemnul lui aveam nevoie.

Trînti portiera şi mă salută cu mîna.

Am parcat în dreptul localului „Baloţii de lînă". O siluetă scundă, încotoşmată într-un palton cît toate zilele, ieşea tocmai prin uşa de intrare a hotelului; veni spre mine şi mă bătu cu pumnul pe umăr.

— Cum te mai lauzi? mă întrebă Maurice. Toate bune, băiete?

Îşi dezveli dinţii mici, obraznici.

Cînd intrarăm în braserie, faţa-i întunecată se lumină. Ne-am apropiat de un mic grup care stătea la bar; nici unul din ei, cu excepţia lui George Wade, nu bea.

— Noroc, Arthur, îmi spuse George. Tocmai vorbeam de noul tău plod, Maurice?

— Zău aşa? grăi Maurice.

— Cum se simte Judith?

— Sînt amîndoi în formă. Al naibii puşti — a cîntărit trei kilograme şapte sute cincizeci — cît un buştean zdravăn.

— Bravo ţie, zise George. Te facem iar tată.

Bolborosi o glumă în fundul beregatei şi ochii-i mici se lărgiră pieziş sub sprîncenele stufoase.

— Nu uita că tot la Primstone o să trebuiască să arate şi el ce poate, spuse George. Deşi nu s-a mai pomenit ca un tată şi un fiu să arate ce pot în aceeaşi echipă.

Ceilalţi găsiră de cuviinţă să rîdă niţel — Frank, Maurice, tînărul Arnie şi doi fundaşi nervoşi. Ne fîţîiam încoace şi-ncolo fără astîmpăr.

Frank aplecîndu-se uşor, privea la George cu ochi prietenoşi, nepăsători, prăfuiţi de cărbune. Purta un fular alb, strîns legat în jurul gîtului, faţa îi era roşie şi se vedea bine că lucrase toată noaptea. Maurice, părînd mai bătrîn şi mai caraghios decît ar fi trebuit să arate un bărbat căsătorit de cîţiva ani, mi se sprijinise de umăr cu aceeaşi prefăcută atenţie. Gura tînărului Arnie se căscase într-o înţepenită strîmbătură de amuzament.

George, rezemat de tejghea, dîndu-şi seama că îndrugă verzi şi uscate, îi dădea totuşi drumul mai departe, plimbîndu-şi degetele pe uriaşa măciulie a bastonului. La picioarele lui se ghemuia Toby al II-lea, asemenea unei mici foce cu ochii deformaţi de slugărnicie, aţintiţi asupra pantofilor lustruiţi ai lui George, răscrăcănaţi pe covorul uzat.

Strînşi în jurul meselor, ceilalţi din braserie îşi domoleau conversaţiile, ca nu cumva să piardă vreo vorbă de-a lui George. Toate observaţiile lui erau trecute din gură în gură, pînă în fundul sălii, unde ardea anemic un foc de cărbuni. Suporterii, deşi însemna pentru ei să iasă de la căldurică, erau gata să plece în clipa în care George ori careva din noi ar fi dat semnalul de

pornire — erau înfofoliți în paltoane și fulare și mai că-i puteam auzi cum nădușesc.

În cele din urmă, George catadicsi să se uite la ceasul pe care-l purta sub reverul mînecii — o inovație recentă — și-l compara cu pendulul de deasupra barului care arăta întotdeauna zece și zece. Își ceru scuze și merse la toaletă. Cîinele se luă după el, capătul curelușei dispărînd în buzunarul impermeabilului lui George. De îndată ce se îndepărtă, ca un manechin printre rîndurile unei asistențe numai ochi, Maurice zîmbi cu puteri proaspete.

— Unde mergi diseară, Art ? mă întrebă.

I-am spus că nu știu și și-a trecut mîna prin părul scurt și negru.

— Avem o serată. De ce nu vii cu noi să sărbătorim ?

— Să sărbătorim, ce ?

Își descheie pardesiul și-și îndreptă costumul de duminică.

— Le mai netezim și noi, băiete, zise. Am cincisprezece lire la mine — așa încît, ce să mai stăm pe gînduri ?

— E cam riscant, Morry, vorbi după cîteva clipe și foarte serios tînărul Arnie. Să nu afle domnul.

Și-și îndreptă degetul gros înspre *Bărbați.* Am rîs subțire de seriozitatea lui.

— Nu știu de ce mai lucrez în fundul meu de mină, interveni Frank.

George își refăcu apariția, încheindu-se distrat la pantaloni și golind dintr-o dată comentariul lui Frank de orice tîlc. Își schimbase șapca tur-

tită pe care o purtase de dimineaţă cu pălăria de fetru pe care o purta după-amiază.

— Mă întreb dacă l-a pus şi pe cîine să se... începu tînărul Arnie, cînd George rosti :

— E momentul s-o luăm din loc, băieţi, şi cei mai mulţi dintre cei prezenţi în braserie se ridicară în picioare.

El îşi cercetă încă o dată ceasul cel nou :

— Două fără cinci.

Ne-am suit într-un autobuz care mergea în direcţia Primstone. Maşina mea ajunsese prea rablagită, ca să urce lesne dealul şi nu prea-mi băteam capul cu ea. Mă pomenisem că folosesc din ce în ce mai des autobuzul.

N-am vorbit în timpul urcuşului. Mulţimea începuse să se înghesuie pe amîndouă trotuarele, tîrşîindu-şi paşii pe deal în sus, sub burniţa subţire a după-amiezii, iar primele blocări de circulaţie se şi produceau.

Greoaiele clădiri cenuşii, din piatră atît de diferită de cărămida din fundul văii, se înşirau monoton de o parte şi de alta ; trecurăm prin dreptul micii faţade din lemn lăcuit a prăvăliei de pompe funebre, care întotdeauna mă făcea să fiu sigur că aveam să fiu omorît dacă o priveam în drum spre un meci. Un mustăcios bondoc şi bine legat se uita din spatele anunţului din vitrină la rîndurile care se îngroşau. Începui zdravăn să casc.

Maurice dădea autografe la intrarea jucătorilor cînd îl ajunserăm din urmă şi am trecut unul cîte unul de-a lungul coridorului de sub tribuna principală. Garderoba oaspeţilor era încă goală,

dar s-ar fi zis că toată lumea sosise în vestiarul de uz intern.

Băieţii, încă în pardesie, se răspîndiseră care încotro, bătînd pasul pe loc, vorbind repede şi scurt, tot făcîndu-şi drum între bancă şi closet. Dai şi maseurul controlau echipamentul, în mijlocul încăperii. Un îngrijitor de teren, cocoşat şi indiferent la tot ce se petrecea în juru-i, se vîrîse în bazinul de beton, frecîndu-l de zor cu o perie tare, învăluit într-un nor de abur.

Am găsit un loc pe bancă, uitîndu-mă neatent la Frank, prins în discuţie cu Dai. Maurice începuse să-şi desfacă şireturile pantofilor — în afară de Frank, era singurul dintre noi care ştia cu siguranţă că va juca.

Cînd însă îmi îndreptai din nou privirea spre tînărul Arnie, îşi scotea şi el vestonul, apoi cămaşa. George trebuia să-i fi spus, discret, pe cînd urcam dealul, că avea să joace. Lui George începeau să-i placă toţi cei care-i dădeau importanţă. Băiatul îşi vîrî mîna într-o cutie de tinichea de pe podea şi scoase un cocoloş gros de vaselină. Începu să se frece cu unsoarea aceea din răsputeri pe umeri, apoi în jurul urechilor, şi aşa diforme şi inflamate. Trăncănea, nu glumă, Arnie ăsta — trăncănea tot timpul cît îşi dădea cu unsoare, în vreme ce muşchii lui anormal dezvoltaţi tresăreau cu o stăpînită încredere. M-am ridicat.

Maurice era gol. Sărea în sus şi în jos, cuprins de obişnuita lui agitaţie dinaintea meciurilor, printre jucătorii ceilalţi, îmbrăcaţi, nerăbdători. Corpul lui, din belşug presărat cu cicatrice adînci, îmi aducea o oarecare mîngîiere. L-am privit ca şi cum nu l-aş mai fi observat niciodată pînă

atunci. Mușchii îi erau duri și încordați, cu mici și fioroase intensități fizice. Coapsele încovoiate și extraordinar de îngroșate i se îndesau către nodul strîns al genunchilor, niște genunchi roșii, plini de vînătăi și gata de a ajunge să fie bandajați de maseuri.

Trei indivizi intrară dinspre întunecatul coridor care dădea în afară. Bine apărați împotriva frigului, clipeau din ochi în lumina gălbuie a becului; doi dintr-înșii se uitară cu bunăvoință la jucători. Hotărîseră în clipele precedente cine urma să alerge prin ploaie, glod și frig. Bucata de hîrtie pe care o ținea George în mînă atrase atenția tuturora.

Cînd numele meu fu citit după al tînărului Arnie, băiatul își îndreptă privirea spre mine, vădind cît se poate de clar sfidarea și ambiția. Am întors capul. De ce m-aș fi lăsat iritat? Mai așteaptă cîțiva ani și ai să vezi tu atunci cum ai să privești lucrurile. După citirea listei, larma și chiotele umplură sala, în vreme ce rezervele se trăgeau către ungherele de întuneric și se străduiau să găsească mijloacele mai potrivite de a-și ascunde dezamăgirea, ajutîndu-le celor desemnați. Îmi lepădam tocmai pardesiul, cînd George strigă:

— Treizeci și cinci de minute, băieți. Nu vă grăbiți. Echipa cealaltă abia a sosit.

Privi jur-împrejur, ca și cum n-ar fi fost de loc ciudat cît de des pomenea de timp de la o vreme încoace.

— O să vă aduc numele lor de îndată ce mi se comunică lista.

Trimise pe unul din membrii comitetului să facă treaba asta, după care pălăria-i de fetru începu

să salte printre mulțimea de capete agitate, croindu-și drum înspre masa maseurului. Cercetă petele albăstrui și purpurii de pe spinarea lui Maurice.

— Arată a tapet, Maurice, îi spuse și se aplecă să-i șoptească în mod confidențial ceva la ureche.

Și ăsta era un obicei de-al său, care mă plictisea.

M-am așezat pe bancă, mi-am scos pantofii și mi-am vîrît șosetele într-înșii. M-am căznit să mă gîndesc la ceva, ca să nu-mi las mintea să rătăcească slobodă, dar ca de obicei nu-mi veni nimic altceva în cap decît vaga idee că trebuie să-mi repar cîndva mașina. Mi-am frecat cu grăsime glezna pe care mi-o rănisem pe cînd eram școlar. Am înfășurat-o, socotind că e mai bine să nu vadă și Dai cît de tare mi se umflase de vreo săptămînă ori două încoace; am tras apoi ciorapii trei sferturi în dungi albastre și roșii și i-am prins cu clastic. M-am sprijinit cu spatele de perete, încercînd să mă destind înainte de a începe să mă dezbrac. Apa îmi trecea prin cămașă, răcoroasă. Tînărul Arnie era aproape gata; sărea într-un colț, boxa de unul singur. Nu mai avea decît să-și tragă tricoul pe el. Mi-am pironit fascinat privirea asupra cărnii grămădite pe umerii grei ai puștiului, asupra mușchilor supli care-i șerpuiau de-a curmezișul spinării. Păreau de o flexibilitate mai mare ca a oricărui altul, fluide, neșovăitoare. Fusesem oare cîndva și eu la fel? Mi-am dat seama că e mai cuminte să nu mă uit la Arnie prea mult. În colțul opus, cei doi fundași care fuseseră cu noi la braserie erau pe cale de a fi bandajați de către Dai și de unul din jucătorii

de rezervă. Cu picioarele desfăcute, cu pieptul scos în afară ca un porumbel împăiat, cel mai înalt stătea gol puşcă, în vreme ce Dai îi înfăşura cîteva straturi de crep şi de bandă adezivă în jurul corpului, acoperindu-i coastele şi spinarea. Lîngă masă, Frank, cu burta atîrnîndu-i peste chiloţi, îşi freca umerii şi gîtul cu vaselină, şi vorbea ceva cu Maurice. George se dusese să-l dăscălească pe tînărul Arnie, care asculta cu un aer serios, diplomatic, sfaturile pe care le primea. Toby al II-lea, urmărit de o cureluşă, stătea pitit sub bancă. Cocoşatul care freca bazinul începu să cînte un imn.

M-am dezbrăcat, mi-am prins chiloţii, m-am apropiat de Frank, lîngă masă.

— Cum stai? mă întrebă într-o doară, după cum îi era obiceiul; îşi freca voluminoasa-i burtă cu foarte multă tragere de inimă. Trebuie să fiu atent. Şi nea George la fel. S-a tot zgîit la mine, măsurîndu-mă de sus pînă jos din clipa în care mi-am scos haina.

Ochii lui prăfuiţi de cărbune clipeau obosiţi.

— Dă-mi pe spate, ţîcă.

Se răsuci şi-am început să-i întind unsoare pe spate; avea pielea galbenă, pătată de o puzderie de cicatrice albastre. Era o treabă care, am ştiut-o de cînd am jucat întîia oară, trebuia făcută musai la fiecare meci.

Obişnuitele mirosuri umpleau încăperea cu tavanul jos — praf uscat şi năduşeală, fenol, o duhoare de piele tăbăcită şi de cremă de ghete. Deasupra noastră huruia neîncetat forfoteala publicului. Mi-am tras tricoul cu nr. 12 şi, cînd am scos capul prin deschizătură, l-am zărit pe tînărul

Arnie stînd de vorbă cu Frank. Erau aproape douăzeci de ani diferenţă între ei. Frank începuse să joace la Primstone în anul în care Arnie venise pe lume. Ştiam prea bine ce-l frămînta pe Frank — frica de a-şi pierde locul în echipă, popularitatea, banii, poate şi prieteniile, şi de a se cufunda în aceeaşi obscuritate ca şi colegii săi mineri, de a deveni un oarecare „fost". Această abruptă împuţinare a vieţii, tocmai în punctul în care, potrivit tuturor regulilor, ar fi trebuit să sporească, isca în el o frică de care ajunsese să-şi dea seama prea tîrziu. Era primul semn al ramolirii lui Frank. De fapt era un lucru la care nu pot spune că ţineam din cale afară de mult să mă gîndesc.

Deasupra capetelor noastre, picioarele publicului spectator tropăiau gălăgios.

O rafală de vînt şi de aer rece se stîrni în atmosfera înfierbîntată a încăperii. Acelaşi membru din comitet se înapoie cu lista schimbărilor din echipa adversă, trîntind autoritar uşa înapoia lui.

— Tot mai plouă ? întrebă Frank.

Jucătorii se adunară să vadă numele de pe listă. Figura palidă, de tuberculos, a omului cu lista reflecta lumina galbenă în vreme ce-şi înălţa capul să răspundă întrebărilor.

— Da, bătrîne. N-o să fie uşor, s-o ştii de la mine.

Frank îşi reluă locul pe bancă, întinzîndu-şi mîinile pe genunchi, bombănind ceva. Tînărul Arnie luase balonul şi-l arunca unui jucător, care i-l trimitea înapoi în felul anume pe care îl

ceruse el. În zece ani, m-am pomenit eu să cuget, va fi ca mine. Şi atunci, gata cu toate.

— Fii atent la pase, Arthur, îmi şopti George Wade secretul. E teren alunecos. Au aripi deştepte, amîndouă — Taylor şi Wilkinson, aşa că o să trebuiască să te mişti repede. Repede !

— Ştiu, George.

Trebuie că s-a simţit jignit. Se îndreptă din şale şi, fără a mă privi decît pînă-n dreptul urechilor pline de unsoare, se duse în partea cealaltă a încăperii, la Frank, pentru a-i spune şi lui cîteva cuvinte inutile.

O lovitură în lemnul uşii, şi iată că intră arbitrul de tuşă.

— Încă cinci minute, ne anunţă el, şi începu să verifice bocancii şi apărătoarele.

Mi-am scos dinţii şi mi i-am pus în buzunarul de sus.

— Cum îţi merge, Arthur ? mă întrebă, şi dus a fost fără a mai aştepta să afle răspunsul.

Cei doi fundaşi din colţ, cu umerii săltaţi pînă la urechi de apărătoare, îşi vorbeau unul altuia cu glasuri scăzute, nervoase, bătînd pasul, ştergîndu-şi degetele pline de unsoare, molfăind gumă distribuită gratis de George. Se opriră pentru a li se controla corpurile atent protejate, apoi îşi pieptănară părul în oglinda roasă şi aburită. Simţii, atunci, că mă încearcă prima senzaţie de agresivitate, căci dexadrina pe care o luasem acasă începuse să-şi facă efectul.

M-am apropiat şi eu de Maurice, lîngă scîndura cu răşină. A spart o fiolă cu amoniac şi am folosit-o pe rînd pentru a trage adînc pe nas. Soneria

electrică zbîrnîi deasupra uşii ; Dai începea să turuie sfaturile pe care le dădea în ultima clipă.

Unul ori doi erau niţel speriaţi — un jucător fusese omorît cu o săptămînă în urmă, de pe urma unei lovituri de picior primite în cap. Dai vorbea dur, niţel obosit. Apoi dădu balonul lui Frank şi deschise uşa.

— Jucaţi frumos, băieţi! ne sfătui George părinteşte, cu mîinile încrucişate pe burtă. Dar dacă-i loviţi — loviţi-i ca lumea, faceţi-i boiangerie, aprindeţi-le felinarele.

Aceasta era jertfa săptămînală pe care o aducea pe altarul vorbelor urîte. Dădu şi din cap şi le zîmbi cîtorva, foarte puţini.

Înaintam după Frank, prin tunel. Un corp ca al lui ţine ceva protecţie. Cîţiva oficiali îi pipăiră spatele, apoi spatele meu, în vreme ce pătrundeam în tunel şi începeam să o luăm la trap. Un vuiet uriaş coincise cu lumina zilei şi se amplifică pe măsură ce ne răspîndeam pe teren. Megafoanele trîmbiţau „Intrarea gladiatorilor".

În ciuda burniţei şi a frigului, tribunele se înnegriseră de lume. Noi, curaţi şi spilcuiţi, stăteam în cerc în mijlocul terenului, pasîndu-ne balonul ; ieşeam în relief pe fondul verde, cu tricourile noastre brăzdate în roşu şi verde şi cu chiloţii albi.

O pală de aburi, strălucind pe cenuşiul cerului, se desprinse de pe buza turnului de răcire şi porni să lunece alene pe deasupra terenului. Un bărbat în tricou alb cu dungi orizontale roşii ţîşni din gura tunelului. Alte urlete — tărăboi, tălăngi, sunete de trompetă — şi un puhoi de roşu şi de alb se revărsa peste verdeaţa întunc-

cată a părții de jos a terenului. Mă uitai să văd numerele doi și cinci și talia înaintașilor lor. Erau tineri.

Frank se afla lîngă arbitru, ca și celălalt căpitan — unul cu picioarele arcuite, scund, aducînd la înfățișare cu Maurice. Și-au strîns mîinile, au aruncat în sus un ban și Frank ne făcu semn că vom juca pe porțiunea de teren pe care ne aflam.

O nouă izbucnire de urale a publicului încurajă luarea de poziții. Maurice se repezi cum mai făcuse de o mie de ori pînă atunci și șută. Cei șase înaintași alergau pe teren. O pornisem și eu drept înainte, știind că pot să dau impresia unui atac puternic fără să trebuiască să fac ceva — jucătorul care avea să intre în posesia balonului va alerga oblic spre centrul terenului și îl va pasa unuia din mijlocași.

Așa a și făcut, executînd o pasă rapidă și avantajoasă către căpitanul cel scund al lor, care abia apucase a prinde balonul, că se și pomeni aproape retezat de un placaj scurt a lui Maurice, sosit la țanc. Omul să nărui în noroi, cu picioarele-i scurte desfăcute pe iarbă. Arbitrul trecu, aruncîndu-i lui Maurice o privire de avertizare, ca să vadă ce face mortul.

— Așa te vreau, Maurice, vorbi Frank.

Am făcut pe loc o grămadă, scurtele noastre mădulare îmbucîndu-se, apoi încordîndu-se. Se porni o mișcare pe teren, și tînărul Arnie interveni cu o lovitură la gleznă, iar jucătorul se prăbuși. Balonul se rostogoli liber și băiatul îl lansă sprinten cu o mînă și, mereu schimbînd piciorul, începu să alerge pe teren. Dădu de Frank care, cu o pasă lungă, îi veni cam din greu în ajutor. Volu-

mul uriaş al lui Frank, viteza lui redusă, atraseră magnetic pe fruntaşii adverşi. Săreau sălbatic asupra-i, pe cînd el îşi făcea drum încet printre ei. Înainte de a cădea sub atacurile lor simultane, zvîrli cu îndemînare balonul în coridorul pe care anume îl crease. Maurice aşteptînd să-l primească, nu auzi bufnitura pricinuită de căderea lui Frank la pămînt ; înhăţă balonul cu o mînă şi cu paşi precişi, mărunţi, îşi croi drum pînă-n apropierea fundaşului, şi aproape că ajunsese pe linia buturilor, cînd aripa de grămadă, sosind lateral cu o şi mai mare şi mai năpraznică viteză, îl răsturnă cum ai răsturna un pahar.

Cele două echipe îşi luară poziţiile în mijlocul vacarmului asurzitor provocat de emoţia generală. Frank stătea înapoia lui Maurice ; el prinse balonul cînd îi veni printre picioarele mijlocaşului de grămadă. Începui să alerg din spate ; Frank ţinea bine balonul, apoi mi-l dădu pe cînd treceam în plină viteză. Am izbit ca un bolid zidul de jucători în aşteptare. O clipă cedară, se strînseră, ţinură. O durere înăbuşită mă săgetă însă, drept în vîrful ţestei. Mă străduii să ajung într-o poziţie care — ştiam eu — va reduce impactul şi-mi va da mai multe şanse împotriva vreunui pumn neastîmpărat. Am auzit prin urechi, compresate, strigătele şi murmurele mulţimii, poate că şi vocile înfiorate ale unor indivizi, mai înainte de a fi trîntit la pămînt.

M-am ridicat ca împins de un resort şi am şutat. Balonul nimeri drept în Arnie. Nu-mi dădusem niciodată seama de cîtă popularitate se bucura în rîndurile publicului. Cînd, de pe urma unei lovituri aparent întîmplătoare, fu doborît, încercai

un vag sentiment de satisfacţie ; se alesese cu ce merita. Am luat balonul după ce l-a şutat el şi l-am trimis spre centri. A trecut drept la supraprotejatul jucător de aripă, care a cules degajat şi a luat-o la goană pe teren, cu singurul rezultat de a fi aruncat în tuşă. Mulţimea îşi manifestă dezaprobarea.

Ne-am legat în grămadă, gîfîind de pe urma unei prime senzaţii de tăiere a respiraţiei ; aburi se ridicau din trupurile epuizate ale celor din linia a treia. Am văzut năluca udă că se rostogolea printre picioarele mele, şi Maurice o înşfăcă nerăbdător. Cu o fentă neobişnuită, ţîşni pe lîngă căpitanul încă ameţit al echipei adverse şi fu prins de jucătorul din aripă. Dar şută sălbatic, se azvîrli, se răsuci şi se aruncă peste linia de margine.

Publicul striga şi se zbîrlea ca o grămadă de păsări înţărcuite, ca o apă stătătoare brusc tulburată. Fluierături, tălăngi şi trompete se ciocniră de vuietul animalic, năruindu-se, înălţîndu-se. Mă repezii la Maurice, îl bătui pe spate şi ne întoarserăm în grupuri bine dispuse.

Fundaşul rată o transformare. O adiere uşoară trecu pe deasupra terenului, risipind burniţa. O ţîşnitură de aburi vii se învolbură peste noi şi se îndepărtă, înălţîndu-se încet. Îmi lăsai ochii în jos, spre pămîntul fără iarbă de la picioarele mele, moale şi noroios. M-am aplecat şi l-am atins, încercînd o senzaţie de liniştire şi, în vreme ce rafala de ploaie îşi schimba direcţia, am privit şi la un alt asemănător petec de pămînt, tot fără iarbă, de la centrul terenului. Balonul nu era acolo. O fiară străbătea spaţiul imediat după ce şutase. Am strîns din ochi şi, în aerul dens, pro-

filată pe întunecata proeminență a turnurilor de răcire, am zărit mica nălucă ovală.

— E a ta, Art! strigă Maurice din spatele meu.

Pielea umedă a balonului mi se izbi de brațele încrucișate și m-am răsucit instinctiv din încleștarea celor ce mă înconjurau. Am căzut fără a-mi pricinui vreun rău și m-am pomenit pe jos. Am rămas la pămînt să privesc cum balonul trecea din mînă în mînă, de-a curmezișul terenului.

— Hai, Arthur, mișcă-te! strigă cineva ori dindărătul meu, ori din public.

Am urmărit automat balonul, ca legat de el printr-un fir nevăzut. Poate că nu mai aveam nevoie de o mașină acum. Prea se învechise, prea se terfelise, iar o mașină nouă era clar că nu-mi mai puteam permite.

Am prins balonul și am făcut o spargere în mijlocul terenului. Am evitat doi jucători și-am pasat. Mișcarea n-a dus la nimic.

M-am străduit pe cît am putut să mă țin deoparte cît timp balonul trecea de la unul la altul. Mă odihneam, încă nu foarte obosit, nițel buimac. Mă dureau gleznele; mă strînsesem prea tare. Dexadrina pe care o luasem părea să se fi absorbit. Pieptul mi-l simțeam chircit. Umezeala mă pătrundea pînă la oase, amorțindu-mă. Chipuri negre, necunoscute, piele vărgată cu sînge, mădulare întunecate și încete trecîndu-mi neîncetat prin față, prinzîndu-se, clătinîndu-se, lovindu-se, urmărite de aburii care li se prelingeau din piele, curînd mînjiți de noroi și apoi evaporați în aerul rece.

Am început să particip activ la joc şi am primit balonul printr-o pasă. Am luat-o la fugă, ţinînd-o oblic, făcînd paşi mari, aşa cum îi place atît de mult publicului.

Am ales aripa dreaptă, o fîşie de teren care-mi era mai bine cunoscută şi unde aripă de grămadă era un jucător mai puţin lat în spate. Mă aştepta prudent, cu picioarele desfăcute, îndoit cu nervozitate, îmboldindu-mă să-l depăşesc înspre linia de margine. Mi-am controlat mersul şi am început să alerg de-mi sfîrîiau călcîiele, luînd-o drept spre el. Se dădu iarăşi în lături, continuînd să mă silească să-l depăşesc înspre linia de margine. Planul acesta meschin mă scîrbea. M-am repezit la el şi mi-am declanşat pumnul stîng. I-am zărit străfulgerarea de spaimă, amîndouă braţele împinse înainte a protecţie, neroada şi şovăitoarea tragere înapoi, cele două răni pricinuite gazonului de crampoane. Am zărit silueta fundaşului alergînd în diagonală pentru interceptare. Mi-am ridicat genunchii mai sus şi m-am concentrat asupra liniei.

A urmat strigătul tineresc de încurajare a lui Arnie. Nu mai aveam decît să-i trec balonul, ca să marcăm. Mi-am repezit mîna asupra capului fundaşului cînd apăru şi el şi-am simţit cum i se înmoaie braţele. M-am aruncat drept înainte şi am lovit zdravăn pe careva. Am căzut lateral pe linia de margine.

Mirosul de pămînt şi de iarbă — şi apoi Arnie care mă ridică în picioare. Un lichid cafeniu îmi curge din nas, peste buză şi mi se prelinge în gura. Arnie urmăreşte totul cu o morbidă fascinaţie.

— Ai fost grozav, Art... grozav! îmi tot îndrugă Maurice.

M-am aplecat în grămadă, am privit cum intră balonul, cum iese. M-am ridicat. Am auzit fluierul. Pauza.

Băieţii se rostogoliră şi se prăbuşiră pe masa de masaj şi pe bancă. Rîgîieli şi grohăieli.

— Stinge-i lumînările porcului ăluia cînd dă să ocolească grămada. Vezi de picioare! Devla măgarului las-o pe seama mea.

— Ai văzut ce lovitură joasă i-a dat lui Morgan?

— Nu, da' ce naiba; ce-i drept e drept.

— Am cîştigat mai mulţi bani jucînd pentru naţională în Ţara Galilor decît am realizat vreodată aici... şi ţi-o spun că dacă...

Apoi s-au mai calmat. Căldura, mirosul băii calde şi vocea stăruitoare a lui Dai, rămasă singură în acţiune, călăuzea resentimentele. Frank aduse o sticlă de apă şi-şi odihni mătăhălosu-i trup înfierbîntat alături de mine. Îşi lipi sticla de gură, îşi clăti gura şi scuipă. Cînd i-am luat sticla din mînă, am văzut că sîngele care-i mustea din păr i se zbicea, o dată cu noroiul, de-a latul frunţii, în jurul ochilor şi deasupra nasului umflat.

— Te simţi mai bine? l-am întrebat.

— Mi-e lehamite. Ce bou sînt că am lucrat noaptea trecută.

Încăperea era ca un staul de vite aburite. Dai nu mai înceta cu observaţiile critice, arătînd că toate mergeau anapoda. Am sfărîmat o fiolă de amoniac între degete şi am îndesat-o în nasul lui

Frank. El se cutremură, se înecă şi se porni pe o tuse ucigătoare.

Ne-am întors încet pe teren. Urale mai potolite, mai nerăbdătoare întîmpinară a doua noastră apariţie : o trompetă obosită. Ne-am oprit şi am aşteptat în ploaie sosirea celeilalte echipe. Din pricină că vremea se strica şi că se întuneca devreme, numărul spectatorilor se mai subţiase niţel de fiecare parte a terenului. Cei mai mulţi dintre ei se aflau acum ticsiţi în tribuna centrală şi în tribuna acoperită din faţă. Undeva, în masa aceea de oameni peste care se lăsase întunericul, era şi tata. Şi Johnson.

— Ne transmite la radio acum, spuse Maurice, în vreme ce trecea alergînd. Pieptănaţi-vă cu cărare !

— Pupă-mă.

— Reciproca.

Jocul reîncepu tîrîş-grăpiş. Frank fiind pe jumătate buimac, eu alergam de colo-colo îmbărbătînd echipa. Fiecare voia să aibă parte de o cursă spectaculoasă cu balonul, pentru ca să-i fie transmis numele pe undele de radio. În grămadă m-am sprijinit cu toată puterea pe Arnie, încercînd un mic simţămînt de siguranţă prin aceea că mă ţineam de spatele lui. Am început să folosesc avantajul de a planifica jocul fără a lua parte la el. Cînd, în sfîrşit, am prins balonul şi am pornit să mă uit, orbit de ploaie, la siluetele aceela nedeslușite care foiau în jurul meu, nu m-am simţit sigur de mine şi am azvîrlit balonul cu o mişcare atentă a încheieturilor. La un moment dat, m-am întors prea încet şi neechilibrat şi am auzit „aprecierea“ gălăgioasă a publicului,

în vreme ce o siluetă mă depăşea, împroşcînd noroi în toate direcţiile. O rafală de urlete învălui terenul. Ne-am aliniat îndărătul buturilor. Pe deasupra, într-un nor jos, bufni un avion.

— Ghinion, Arthur, ce să-i faci, îmi spuse dinadins tînărul Arnie.

Am urmărit cu atenţie aşezarea balonului, cursa grijulie a celui care avea să şuteze, lovitura precisă a piciorului, apoi mica nălucă pornind să se răsucească tăcut printre buturi. O izbucnire nemulţumită din partea publicului.

A început să mă zgîndăre forfota din jurul meu. Un mijloc vechi de evadare. M-am uitat şi m-am gîndit la viaţă, la viaţa care nu era musai prinsă de zădărnicia jocului, la coşul înalt şi la cele două cilindre masive ale centralei electrice, pe jumătate ascunse de nori, la autobuzele trecînd pe la capătul terenului, la luminile aprinse în interiorul imperialei, m-am gîndit la oamenii care şedeau nepăsători pe la ferestrele lor. Casele — înşirate de-a lungul povîrnişului coborînd de vale — erau luminate şi ele. M-am tras din nou spre centru — imitînd acele siluete a căror activitate începea dintr-o dată să mă obosească. Mi-era ruşine că nu mai sînt tînăr.

Am fost împinşi înapoi la linia noastră. Maurice puse mîna pe balon şi-l aruncă iar lui Frank. Se azvîrli năprasnic asupra zidului de oameni şi se prăvăli într-un nor de aburi murdari şi de bură. Arnie avu parte de aceeaşi soartă. Alergară un metru, doi metri de la linie şi fură respinşi cu tot atîta. Frank încercă iarăşi, mînîndu-şi trupul voinic tot înainte şi tăinuindu-şi geamătul de durere cînd fu azvîrlit la pămînt. Mai încercă

o dată şi, cu un strigăt de ciudă şi mînie, se pomeni înşfăcat, ridicat şi răsturnat, mai înainte de a fi rostogolit cu capul şi umerii la pămînt. Urui ca o maşină stricată, cînd ţeasta i se izbi de terciul de jos.

Această măgărie iscă din partea publicului o exclamaţie în care intra şi mirarea şi amuzamentul. Nădăjduiam să nu fie Kenny de faţă.

— Nimeni de pe tot terenul ăsta — şi mă refer şi la balon — nu-i în stare să încaseze o pedeapsă atît de bărbăteşte ca Frank Miles, le spunea adeseori George ştabilor veniţi în inspecţie.

La stînga mea, căpitanul fiarelor din cealaltă echipă se uita la lupta înaintaşilor lui.

— Balonul ! Balonul ! răcnea el. Lăsaţi omul... Puneţi mîna pe afurisitul de balon.

Îşi dădea cu pumnii în cap de necaz.

Pielea lui tăbăcită intră în contact cu mîinile mele întinse. M-am repezit asupra tipului.

— Dă-i drumul, Art ! Dă-i drumul, Art ! strigă Maurice înapoia mea.

M-am înfipt în el, m-am prăbuşit peste el. L-am călcat în picioare şi m-am trezit fără nici un adversar în faţă, într-un coridor liber. O durere îmi bubuia în cap, ecou a celei din picioare. Un braţ al cuiva îmi înhăţă talia, lunecă, se prinse din nou de mine şi un pumn mă izbi în ceafă. Mi-am tîrît potrivnicul mai departe după mine. Atunci un altul mă apucă de nas şi de ochi, un altul ale cărui degete dibuiau în căutarea locului cît mai dureros, silindu-mă să mă prăbuşesc în genunchi. Arnie prinse balonul şi, cu un strigăt de tineresc avînt şi de biruinţă, se aruncă în vălmă-

şagul de noroi şi de oameni, trupu-i orbecăind ca un tentacul după găsirea unei ieşiri. Alergă zece metri însoţit de freamătul mulţimii, apoi se prăvăli într-un talmeş-balmeş de mădulare.

Eram tot în genunchi, stăpînit de un ciudat sentiment de resemnare. Dinţii din fundul gurii îmi clănţăneau în vreme că mă ridicam încet, mîinile îmi tremurau de frig şi mă dispreţuiam pentru că nu simţeam pic de ură faţă de omul care-mi sucise nara. Eram obişnuit cu orice acum. Zece ani de joc, zece ani de contact cu publicul — şi iată că era de ajuns să fac o singură greşeală, o singură mică greşeală, pentru ca întreaga tragedie a existenţei, a faptului de a trăi, să nimerească în gîtlejul publicului, care să-şi urle durerea ca un animal schilodit. Strigătul, furia publicului răsună pînă departe şi umplu valea — o siluetă se îndreptă înspre mine prin mahmureala amurgului.

I-am zărit fioroasa şi strălucitoarea albeaţă a ochilor şi dinţii strînşi, pe sub masca de noroi fulgerată de o inutilă ostilitate. A evitat pregătirile mele de amînare, schimbîndu-şi direcţia, să nu-l pot atinge. Mi-am întins piciorul şi cînd omul s-a poticnit, am şi executat un swing cu pumnul. N-am nimerit şi am căzut, însoţit de un uriaş val de huiete din partea mulţimii. Omul îşi reveni şi continuă să alerge. Alerga printre buturi. Frank mă ridică ; noroiul îmi acoperea lacrimile. Unde-i blestematul de fundaş ? îmi venea să strig. Dar n-am fost în stare decît să mă holbez — fără

a-mi veni să-mi cred ochilor — la picioarele mele care mă trădaseră.

Apa îmi venea pînă la umeri. Mă apăsa pe piept şi mă chinuiam să respir, tuşind printre aburi. Căldura apei îmi trezea cicatricele la viaţă. Deasupra mea, în stînga, Maurice trăncănea ceva ; doar capul şi o ţigară aprinsă îi stăteau mai sus de nivelul apei. Căutînd puţină uşurare după atîta jale şi chin, Frank îşi îndreptă capul de taur înspre mine. I-am frecat cu săpun pielea pătată pe care ajunsesem s-o cunosc prea bine.

Se cufundă în apă şi lăsă jumătate din săpun la suprafaţă. Cînd îşi scoase iar faţa la iveală, grăi :

— Măi, iar s-a pişat cineva în bazin.

Şi, după ce-şi roti privirea jur împrejur, cu un zîmbet distrat, adăugă :

— Pun rămăşag că-i Arnie.

— Care ? Eu ?

Puştiul părea jignit şi-şi îndrepta degetul arătător spre sine.

Frank se repezi, prin bazinul ticsit către tînărul jucător. Maurice şi cu mine, după el ; ceilalţi săriră afară. Arnie strigă după ajutor. Înşfăcarăm fiara şi-i vîrîrăm împuţitul de cap sub robinetul de apă rece. Maurice îl gîdila la coaste. Apa se revărsa în vestiar. Toată lumea se porni să ţipe. Arnie era chinuit de propriul lui rîs.

Apoi Dai ne scoase afară cu furtunul. Ne adunarăm în faţa focului, ca să fim masaţi. Maurice

zăcea întins pe masă, cu altă ţigară între buze, în vreme ce i se frecau genunchii. Maseurul se aplecase peste el, întinzîndu-i pe trup unsoare portocalie.

Frank, cu burta destinsă şi bombată, îşi freca încet capul cu prosopul ; bicepşii îi erau tari ca piatra. După ce mi-am bandajat gleznele, m-am îmbrăcat şi mi-am potrivit la loc dinţii protezei.

Lector: MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor: AURICA IONESCU

43 060. Coli tipar 13

Întreprinderea Poligrafică „13 DECEMBRIE 1918"

Editura UNIVERS

„...Față de prima generație a furioșilor, David Storey este un întîrziat. Opera sa cea mai cunoscută apare în 1960, deci la sfîrșitul perioadei în care au scris colegii săi de generație. Autorul este al treilea fiu al unui miner din Yorkshire, și s-a născut în 1933. A primit o educație îngrijită, întîi la Queen Elisabeth Grammar School din Wakefield, apoi la Slade School of Fine Art, unde s-a întreținut jucînd rugbi la Leeds. A avut diferite meserii pînă în anul apariției romanului Viața sportivă **care i-a adus consacrarea. Primit foarte bine de critică, romanul este ecranizat de Lindsay Anderson într-un film de investigație psihologică, condusă într-o manieră realistă avansată, cu subtilitate și forță evocatoare...“**

Mihai POP

Lei 9,75